

วารสารนิຕ้าภาษาและการสื่อสาร

NIDA Journal of Language and Communication

Volume 22 • Issue 32 • September - December 2017

- 1 ความสนใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทด้านญี่ปุ่นศึกษาในประเทศไทย
The Needs for Master's Degree Studies for Japanese Study in Thailand
■ เติวิธ เสวตไอยาราม
- 23 การศึกษาการถ่ายทอดความหมายของคำอุทาน Well และ Oh จากวรรณกรรมเยาวชนแปลเรื่องแฮรี่ พอตเตอร์
A Study of Meaning Transferring of Exclamatory Words 'Well' and 'Oh' in Thai Translated Children Literature: Harry Potter
■ วรวิทย์ กิจเจริญไพบูลย์
- 60 การพรรณนาภาษาถิ่นในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน
A Description of T'en Language in China
■ เมฆม สอดส่องกฤษ
- 103 การ์ตูนล้อการเมือง: สื่อสร้างความบันเทิงหรือความเกลียดชัง
An Analysis of Thai Political Cartoon: Propagating Humour or Hatred?
■ ศรียา พัฒนแก้ว และ สาวิตรี คทวณิช
- 125 จิตวิทยาเบื้องหลังกระแสนิยมนิยายวายในกลุ่มผู้อ่านเพศหญิงชาวไทย
The Psychology behind the Rising Popularity of Y-Fiction among Thai Female Readers
■ ชลาลัย แต่ศิลปสาคิต และ ณัฐมน วงศ์คม
- 148 ผลของการใช้เฟซบุ๊กกลุ่มในการจัดการการเรียนรู้ในรายวิชาการประชาสัมพันธ์ในสื่อใหม่
Effects of Use of Facebook Group for Learning Management for the Public Relations in New Media Course
■ สมิทธิ บุญชูติมา
- 173 บทวิจารณ์หนังสือ
An Introduction to Japanese Society
■ นรินช ดำรงชัย

กองบรรณาธิการ

Prof. Dr. R. Jeffrey Ringer

Prof. Dr. Martin Conboy

Assoc. Prof. Dr. Serafin M. Coronel-Molina

Asst. Prof. Dr. Christopher Jenks

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัฒนพงศ์ จาติเกิด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาวิตรี คทวนิช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ล. จิราภา อภากร

St. Cloud State University, U.S.A.

Sheffield University, U.K.

Indiana University, U.S.A.

University of South Dakota, U.S.A.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

บรรณาธิการบริหาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กษมา สุวรรณรักษ์

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

บรรณาธิการร่วม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ ดำรงชัย

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ที่ปรึกษาการบริหาร

มนัส สุดเจริญ

ผู้ประสานงานวารสาร

จรีพร แก้วสุขศรี

ผู้ตรวจพิสูจน์ภาษาอังกฤษ

Andrew James West

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

คำสงวนสิทธิ์

ติดต่อ : คณะภาษาและการสื่อสาร

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

118 ถ.เสรีไทย คลองจั่น บางกะปิ,

กรุงเทพฯ 10240 ประเทศไทย

พิมพ์ที่ : บ.พิมพ์สวย จก.

5/5 ถ.เทศบาลรังสฤษฎ์เหนือ

แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

ผู้จัดพิมพ์วารสาร ได้แก่ คณะภาษาและการสื่อสาร และ คณะกรรมการพิจารณาบทความ ไม่สามารถรับผิดชอบต่อความบกพร่อง หรือ ข้อผิดพลาด อันอาจเกิดจากการนำเนื้อหา หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของบทความในวารสารไปใช้ ทั้งนี้ ความคิดเห็นและทัศนคติที่ผู้เขียนบทความได้นำเสนอในบทความเรื่องนั้นๆเป็นเอกสิทธิ์เฉพาะตัว และ ไม่ได้สะท้อนให้เห็นถึงหลักการและแนวคิดของผู้จัดพิมพ์วารสาร กองบรรณาธิการ และ ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ

วารสาร NIDA Journal of Language and Communication เป็นวารสารที่มีผู้ประเมินบทความ (peer review) ของคณะภาษาและการสื่อสาร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จัดพิมพ์ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้และผลการศึกษาค้นคว้าใหม่ๆ ทฤษฎี การวิจัย วิธีวิทยา และแนวคิดในศาสตร์ของภาษา การสื่อสาร และสหสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง วารสารภาษาและการสื่อสารฉบับภาษาไทยเป็นเวทีหนึ่ง สำหรับการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ เพื่อต่อยอดชุดความรู้ ให้แก่บุคลากรในวงวิชาการ ทั้ง ครู อาจารย์ และ นักวิชาการภายในประเทศ และนานาชาติ

วารสาร NIDA Journal of Language and Communication กำหนดออกปีละ 3 ฉบับ โดยออกเป็นภาษาอังกฤษ 2 ฉบับ คือ ฉบับเดือนเมษายน และเดือนสิงหาคม และฉบับภาษาไทย 1 ฉบับ กำหนดออกในเดือนธันวาคม

ข้อกำหนดด้านจริยธรรมการเผยแพร่ผลงานวิชาการ

- บทความจะต้องเป็นผลงานต้นฉบับของผู้เขียน มีการอ้างอิงอย่างถูกต้อง ไม่เคยตีพิมพ์ที่ไหนมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการเสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่น หากตรวจพบว่าการตีพิมพ์ซ้ำซ้อน ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่เพียงผู้เดียวในการละเมิดลิขสิทธิ์
- เนื้อหาบทความ ข้อความ ภาพประกอบ และตารางประกอบ ที่ลงตีพิมพ์ในวารสารนี้เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน กองบรรณาธิการไม่มีส่วนร่วมรับผิดชอบ ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่เพียงผู้เดียว หากผู้เขียนนำเนื้อหาบทความ ข้อความ ภาพประกอบ และตารางประกอบ มาจากแหล่งอื่น ให้ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียน ที่จะต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์เสียก่อน
- บทความใดที่พบว่าได้มีการลอกเลียนหรือแอบอ้างโดยปราศจากการอ้างอิง หรือทำให้เข้าใจผิดว่าเป็นผลงานของผู้เขียน ให้ถือว่าเป็นการโจรกรรมทางวิชาการ (Plagiarism) บทความนั้น จะถูกถอดออกจากรฐานข้อมูลของวารสาร

บทบรรณาธิการ

วารสาร NIDA Journal of Language and Communication เป็นวารสารที่มีผู้ประเมินบทความ (peer review) มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้และผลการศึกษาค้นคว้าใหม่ๆ ทฤษฎี การวิจัย วิธีวิทยา และแนวคิดในศาสตร์ของภาษา การสื่อสาร และสหสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับภาษาและการสื่อสารในมิติใดมิติหนึ่ง ในระหว่างนี้ กองบรรณาธิการกำลังปรับปรุงเว็บไซต์และระบบส่งบทความออนไลน์ของวารสารฯ จึงอาจก่อให้เกิดความไม่สะดวกแก่ผู้ส่งบทความบ้างบางประการ การส่งบทความเพื่อรับการประเมินนั้น ขอให้จัดส่งตามช่องทางที่ระบุไว้ที่เว็บไซต์ของวารสาร และตามข้อมูลที่ระบุไว้ท้ายเล่มวารสารฯ เท่านั้น การส่งบทความเพื่อพิจารณาออกเหนือจากช่องทางที่ระบุไว้ อาจส่งผลให้การพิจารณาบทความที่ส่งเข้ามาได้รับความล่าช้า ดังนั้นเพื่อหลีกเลี่ยงข้อผิดพลาดดังกล่าว กองบรรณาธิการวารสารฯ ขอความกรุณาให้ผู้ส่งบทความติดต่อกลับเข้ามา หากไม่ได้รับการแจ้งตอบรับการส่งบทความภายใน 8 สัปดาห์

วารสาร NIDA Journal of Language and Communication ฉบับภาษาไทยนี้ มีบทความที่มีความหลากหลาย นำเสนอผลการวิจัย เสนอแนะแนวทางการจัดการประเด็นต่างๆ ทางภาษาและการสื่อสาร รวมทั้งสิ้น 6 บทความ ดังนี้

บทความแรกเป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ *ความสนใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทด้านญี่ปุ่นศึกษาในประเทศไทย* โดย เติวิช เสวตไอยาราม เพื่อศึกษาว่าปัจจัยใดที่ส่งผลกระทบต่อความต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานภาครัฐและเอกชน ครู นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ที่มีความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นตั้งแต่ระดับ N3 ขึ้นไป ใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาและเชิงอนุมาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติที่มีชื่อว่า Decision Tree (ต้นไม้ช่วยในการตัดสินใจ) เพื่อการวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความต้องการพัฒนาทักษะทางภาษาญี่ปุ่นให้สูงขึ้นเพื่อใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทความที่สอง *การศึกษาการถ่ายทอดความหมายของคำอุทาน Well และ Oh จากวรรณกรรมเยาวชนแปล เรื่อง แฮรี่ พอตเตอร์* โดย วรวิทย์ กิจเจริญไพบุลย์ เป็นงานวิจัยแบบผสมผสานระหว่างงาน วิจัยเชิงคุณภาพและงานวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งมุ่งเน้นศึกษาแนวทางการถ่ายทอดความหมายของคำอุทาน well และ oh ที่ใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูดกับที่ใช้แสดงความรู้สึกจากวรรณกรรมเยาวชนแปลเรื่องดัง *แฮรี่ พอตเตอร์* โดยแสดงให้เห็นว่า ผู้แปลการถ่ายทอดความหมายของคำอุทานทั้งสองได้ด้วยการใช้คำที่มีความหลากหลายมากกว่างานแปลวรรณกรรมประเภทอื่น แต่ทั้งนี้ยังต้องคงอรรถรสและวัฒนธรรมการใช้ภาษาเดิมของต้นฉบับไว้ งานวิจัยเรื่องนี้จะเป็นตัวอย่างการแปลภาษา การประยุกต์ใช้ทฤษฎีการแปล และใช้ประกอบการสอนรายวิชาทางการแปลภาษาเพื่อการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี

บทความที่สาม การพรรณนาภาษาถิ่นในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดย เมฆม สอดส่องกฤษฯ
นำเสนอการใช้ภาษาของชนกลุ่มน้อยชาวเหมาหนาน-หยางหวงในประเทศจีนผ่านมุมมองของนักภาษาศาสตร์
ชาวจีน โดยเน้นที่ประเด็นสำคัญสองเรื่อง คือ ข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์หยางหวง และการพรรณนาทางภาษาศาสตร์
ด้วยเหตุที่ภาษาถิ่นมีระบบเสียงที่ครอบคลุมระบบเสียงของทุกภาษาในบรรดาตระกูลไท เป็นภาษาต้นแบบที่
สืบสร้างระบบเสียงของแขนงภาษาสำคัญในประเทศจีน งานวิจัยเรื่องนี้จึงเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์สำหรับ
นักวิชาการด้านภาษาศาสตร์ที่สนใจศึกษาลักษณะของภาษาตระกูลไทในประเทศจีน

บทความที่สี่ การตุนล้อการเมือง: สืบสร้างความบันเทิงหรือความเกลียดชัง โดย ศรียา พัฒนแก้ว และ
สาวิตรี ควณิศ ศึกษาการสื่อสารเพื่อความขัดแย้งจากการตุนล้อการเมืองของไทย และความเป็นกลางของนัก
वादการ์ตูนผ่านการตุนล้อการเมืองไทยจากตัวอย่างที่มีจุดยืนทางการเมืองอย่างชัดเจน คือ เชีย ไทยรัฐ และ
บัญชา-คามิน ผู้วิจัยวิเคราะห์วาทกรรมจากเนื้อหาของภาษาที่ใช้ในการเรียกกล่าวบุคคล เหตุการณ์ คำสรรพนาม
ต่างๆ เพื่อเป็นการอธิบายความหมายของภาษาที่เชื่อมโยงกับความคิดเพื่อสะท้อนจุดยืน ความเป็นกลาง
ของสื่อ และแสดงให้เห็นถึงนัยสำคัญของการสื่อสารเพื่อสร้างความเกลียดชัง

บทความที่ห้า จิตวิทยาเบื้องหลังกระแสนิยมนิยายวายในกลุ่มผู้อ่านเพศหญิงชาวไทย โดย ชลาลัย
แต่ศีลปะสาธิต นำเสนอการวิเคราะห์ตามหลักจิตวิทยาถึงสาเหตุที่นิยายวายหรือนิยายที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับ
ความสัมพันธ์ของตัวละครที่เป็นเพศเดียวกันจึงได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในกลุ่มผู้อ่านที่เป็นเพศหญิงใน
สังคมไทยปัจจุบัน โดยผู้วิจัยนำทฤษฎีการเกิดขึ้นของพฤติกรรมบทบาททางเพศมาเชื่อมโยงและอธิบาย
โครงสร้างทางความคิดเกี่ยวกับบทบาททางเพศในสังคมไทย นิยายวายเปรียบเสมือนเครื่องมือแห่งจินตนาการ
ที่ปราศจากการควบคุมของสังคม กระบวนการใช้จินตนาการของผู้หญิงผ่านนิยายวายทำให้เกิดความเข้าใจได้
ว่าผู้หญิงต้องการแสดงออกถึงความต้องการด้านโครงสร้างบุคลิกภาพ จิตใจ และความเท่าเทียมกันทางเพศ
อย่างไรบ้าง

บทความที่หก ผลของการใช้เฟสบุ๊คกลุ่มในการจัดการการเรียนรู้ในรายวิชาการประชาสัมพันธ์ในสื่อ
ใหม่ โดย สมทิธ บุญชุติมา เป็นงานวิจัยแบบทดลองในชั้นเรียนที่ศึกษาความคิดเห็นและทัศนคติของผู้เรียนที่มี
ต่อการใช้สื่อสังคมออนไลน์เฟสบุ๊คเป็นสื่อกลางสำหรับการปฏิสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้เรียนและ
ผู้สอน ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีทัศนคติเชิงบวกต่อการใช้ระบบการจัดการการเรียนรู้ (Learning
Management System: LMS) ในรูปแบบของเฟสบุ๊คกลุ่ม การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพควรมุ่ง
พัฒนาให้ผู้สอนและผู้เรียนใช้เวลาในห้องเรียนและการอภิปรายข้อมูลหรือประเด็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน
รายวิชาการประชาสัมพันธ์ในสื่อใหม่ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีการสื่อสาร เนื้อหาควรมีการปรับเปลี่ยนอยู่
ตลอดเวลาให้มีความทันสมัยและหลากหลาย

นอกจากนี้ วารสารฯ ยังได้รับเกียรติจาก นรินุช ดำรงชัย เขียนบทวิจารณ์หนังสือ เรื่อง
An Introduction to Japanese Society แต่งโดย Sugimoto Yoshio ที่บอกเล่าถึงสังคมญี่ปุ่นในยุคร่วมสมัย

ผ่านภาษาที่กระชับและเข้าใจง่าย นำเสนอความขัดแย้งระหว่างภาพสามัญทัศน์ (stereotype) กับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันของสังคมญี่ปุ่นที่มีความหลากหลายทั้งในด้านชนชั้น ภูมิสังคม แรงงาน การศึกษา เพศสภาพ เชื้อชาติ วัฒนธรรม และการเมือง แม้ผู้อ่านจะไม่มีพื้นความรู้ด้านสังคมวิทยามากนัก ก็สามารถทำความเข้าใจสังคมญี่ปุ่นไปพร้อมๆ กับการเรียนรู้มุมมองเชิงสังคมศาสตร์ได้ไม่ยากนัก หนังสือเล่มนี้ได้รับการตีพิมพ์ครั้งที่ 4 แล้ว ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าจะรับรองได้ว่าเนื้อหาในเล่มจะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านและมีความน่าสนใจเพียงใด

กองบรรณาธิการวารสาร NIDA Journal of Language and Communication ขอขอบพระคุณผู้อ่านและผู้เขียนบทความทุกท่านที่ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาวารสารฯ ฉบับภาษาไทยนี้ให้มีความหลากหลายและเป็นพื้นที่นำเสนองานวิจัยและงานเขียนเชิงวิชาการที่เป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการด้านภาษาและการสื่อสารมาอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี เพื่อเป็นการพัฒนาวารสารฯ ให้มีคุณภาพที่ได้รับการยอมรับในระดับสากลและอยู่ในฐานข้อมูลระดับนานาชาติ คณะภาษาและการสื่อสารและกองบรรณาธิการจึงเห็นควรว่า ตั้งแต่เดือนมกราคม 2561 เป็นต้นไป จะจัดทำวารสารฯ เป็นฉบับภาษาอังกฤษเท่านั้น โดยกำหนดออกปีละ 2 ฉบับ คือ ฉบับเดือนมกราคม และเดือนมิถุนายน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะยังได้รับความสนใจ ติดตามอ่าน และนำเสนอผลงานวิชาการ และผลงานวิจัยของท่านในวารสารฉบับภาษาอังกฤษของคณะภาษาและการสื่อสารในโอกาสต่อไป

บรรณาธิการบริหาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กษมา สุวรรณรักษ์

สารบัญ

ความสนใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทด้านญี่ปุ่นศึกษาในประเทศไทย The Needs for Master's Degree Studies for Japanese Study in Thailand เทวิช เสวตไอยาราม.....	1
การศึกษาการถ่ายทอดความหมายของคำอุทาน Well และ Oh จากวรรณกรรมเยาวชนแปลเรื่องแฮร์รี่ พอตเตอร์ A Study of Meaning Transferring of Exclamatory Words 'Well' and 'Oh' in Thai Translated Children Literature : Harry Potter วรวิทย์ กิจเจริญไพบูลย์.....	23
การพรรณนาภาษาถิ่นในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน A Description of T'en Language in China เมชฌม สอดส่องเกษ.....	60
การ์ตูนล้อการเมือง: สื่อสร้างความบันเทิงหรือความเกลียดชัง An Analysis of Thai Political Cartoon: Propagating Humour or Hatred? ศรียา พัฒนแก้ว และ สาวิตรี คทวณิช	103
จิตวิทยาเบื้องหลังกระแสนิยมนิยายวายในกลุ่มผู้อ่านเพศหญิงชาวไทย The Psychology behind the Rising Popularity of Y Fiction among Thai Female Readers ชลาลัย แต่ศิลปสาธิต และ ณัฐมน วงศ์คม.....	125
ผลของการใช้เฟซบุ๊กกลุ่มในการจัดการการเรียนรู้ในรายวิชาการประชาสัมพันธ์ในสื่อใหม่ Effects of Use of Facebook Group for Learning Management for the Public Relations in New Media Course สมิทธิ์ บุญชุติมา	148
บทวิจารณ์หนังสือ : An Introduction to Japanese Society 4 th edition นรินทร์ ดำรงชัย.....	173
รายนามผู้เขียน.....	177

ความสนใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทด้านญี่ปุ่นศึกษาในประเทศไทย

The Needs for Master's Degree Studies for Japanese Study in Thailand

เดวิช เสวตไอยาราม

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าอายุ ระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่น และประสบการณ์การเคยอาศัยอยู่ที่ประเทศญี่ปุ่นส่งผลต่อความต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษา (3 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรการสื่อสารและวัฒนธรรมญี่ปุ่น หลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อการพัฒนาอาชีพ และหลักสูตรการสอนภาษาญี่ปุ่น) อย่างไร กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานทั้งภาครัฐและเอกชน ครู นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 ที่มีความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นตั้งแต่ระดับ N3 ขึ้นไปจำนวน 162 คน การศึกษาครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS ที่มีชื่อว่า Decision Tree (ต้นไม้ช่วยในการตัดสินใจ) เพื่อการวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาด้านภาษาญี่ปุ่นเพื่ออาชีพมากกว่าสาขาอื่น ๆ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 26 ปี ต้องการศึกษาต่อหลักสูตรนี้มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยกว่า 26 ปี แสดงให้เห็นถึงความต้องการพัฒนาทักษะภาษาญี่ปุ่นให้สูงขึ้นเพื่อใช้ประกอบการทำงานได้

คำสำคัญ: การวิจัยเชิงสำรวจ หลักสูตรการสื่อสารและวัฒนธรรมญี่ปุ่น หลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อการพัฒนาอาชีพ หลักสูตรการสอนภาษาญี่ปุ่น ต้นไม้ช่วยในการตัดสินใจ

Abstract

This study is a survey research project examining the effects of age, Japanese language proficiency, and living experience in Japan on the demands on pursuing a master's degree in Japanese Studies (i.e., Japanese Culture and Communication, Japanese for Specific Purposes, Japanese Teaching). The sample comprised 162 government officers, corporate employees, teachers, and fourth year students who possessed an N3 or higher of language proficiency. The data were analyzed through

descriptive statistics and inference statistics by using the Decision Tree program. The results reveal that participants had a higher demand of pursuing a master's degree in Japanese for Specific Purposes than that of other programs. Particularly, the participants who were 26 years old or older had a desire to learn the Japanese for Specific Purposes more than those who were under 26 years old. Also, the former showed their desire to improve their Japanese skill for work the most.

Keywords: Survey research project, Japanese Culture and Communication, Japanese for Specific Purposes, Japanese Teaching, Decision Tree program

1. บทนำ

การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเป็นการศึกษาต่อเนื่องจากการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างบัณฑิตให้มีความเชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ ในระดับที่สูงขึ้น การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาจึงเป็นการผลิตกำลังคนระดับสูงให้แก่บริษัท หน่วยงานและองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในอดีต มีสถาบันเพียงไม่กี่แห่งที่เปิดการสอนระดับบัณฑิตศึกษา แต่ทว่าจากสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปส่งผลให้ ณ ปัจจุบัน มีสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งของรัฐบาล เอกชน รวมถึงสถาบันการศึกษาในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในประเทศไทยเปิดสอนหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาต่าง ๆ อย่างแพร่หลาย สิ่งนี้ส่งผลให้การแข่งขันระหว่างสถาบันการศึกษาเพื่อรับนักศึกษาเข้าเรียนทวีความรุนแรงมากขึ้น สถาบันการศึกษาแต่ละแห่งจึงจำเป็นต้องเร่งพัฒนาเนื้อหาและหลักสูตรให้เป็นที่สนใจแก่กลุ่มเป้าหมายเพื่อดึงดูดให้ผู้สนใจศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาเพิ่มมากขึ้น

กรณีการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษา¹ ก็มีแนวโน้มการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้นเช่นกัน ก่อนปี พ.ศ. ๒๕๕๐ มีสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรญี่ปุ่นศึกษาเพียง 2 แห่ง แต่หลังจากปี พ.ศ. ๒๕๕๐ พบว่ามีสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นอีก 4 แห่ง รวมเป็น 6 แห่ง ดังตาราง 1

¹ “ญี่ปุ่นศึกษา” ในบทความฉบับนี้หมายถึงศาสตร์ด้านต่าง ๆ ที่ศึกษาเกี่ยวกับญี่ปุ่น เช่น วรรณคดี ภาษาศาสตร์ สังคมศาสตร์ การศึกษา การสื่อสาร ฯลฯ

ตาราง 1 สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษา (เรียงตามลำดับเวลาที่เปิดสอน)

มหาวิทยาลัย	หลักสูตร	เริ่มเปิดสอน ปี พ.ศ.
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาญี่ปุ่นศึกษา	๒๕๔๐
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	หลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวรรณคดีญี่ปุ่น	๒๕๔๒
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	หลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาต่างประเทศ	๒๕๔๘
มหาวิทยาลัยนเรศวร	หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาญี่ปุ่นศึกษา	๒๕๕๒
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารและวัฒนธรรมญี่ปุ่น	๒๕๕๔
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาญี่ปุ่นศึกษา	๒๕๕๖
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาตะวันออก	๒๕๕๗

จากตาราง 1 พบว่า ณ ปัจจุบัน มีสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษาทั้งสิ้น 6 แห่ง จำนวน 7 หลักสูตร มหาวิทยาลัยเหล่านี้มีตำแหน่งที่ตั้ง ช่วงเวลาเปิดภาคการศึกษา รายละเอียดหลักสูตร เนื้อหาวิชารวมถึงเงื่อนไขการรับนักศึกษาที่แตกต่างกัน แต่ต่างเป็นคู่แข่งกันโดยตรง

เมื่อพิจารณาจากความจริง 3 ข้อ คือ 1. นักศึกษาที่เพิ่งจบระดับปริญญาตรี (ภาษาญี่ปุ่น) ต้องการทำงานมากกว่าศึกษาต่อ 2. ผู้ที่สามารถศึกษาต่อระดับปริญญาโทได้จะต้องมีความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นที่ดีในระดับหนึ่ง และ 3. ภาษาญี่ปุ่นไม่ได้แพร่หลายเท่าภาษาอังกฤษ และความจำเป็นในการใช้ภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีอย่างจำกัด จึงคาดการณ์ได้ว่าผู้สนใจสมัครศึกษาต่อปริญญาโทด้านญี่ปุ่นศึกษาน่าจะมีจำนวนไม่มาก ด้วยเหตุนี้ มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งจึงต้องพยายามปรับปรุงหลักสูตรของตนเองเพื่อตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน และดึงดูดให้มีผู้สนใจสมัครศึกษาต่อในหลักสูตรของตนมากขึ้น

ในส่วนของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์นั้น ได้เริ่มเปิดรับสมัครนักศึกษาระดับปริญญาโทสาขาวิชาการสื่อสารและวัฒนธรรมญี่ปุ่นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ หลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรที่มุ่งสร้างความรู้ทางทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารและวัฒนธรรมญี่ปุ่น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในสายอาชีพที่เกี่ยวข้องในบริบทที่หลากหลาย ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจการเมือง วัฒนธรรม และการพัฒนา คุณสมบัติของผู้สมัครคือเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทด้าน

ภาษาญี่ปุ่น หรือเป็นผู้ที่สอบผ่านการวัดระดับความรู้ภาษาญี่ปุ่นซึ่งจัดสอบโดยรัฐบาลญี่ปุ่นได้ระดับไม่ต่ำกว่า N3

แม้ว่าผู้ที่สนใจสมัครศึกษาต่อระดับปริญญาโทในแต่ละปีมีจำนวนที่ไม่แน่นอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงหลังที่มีสถาบันการศึกษาเปิดหลักสูตรปริญญาโทด้านญี่ปุ่นศึกษาเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้จำนวนผู้สนใจสมัครศึกษาต่อด้านญี่ปุ่นศึกษาที่สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มีแนวโน้มลดน้อยลง คณาจารย์และผู้เกี่ยวข้องจึงมีความคิดที่จะปรับปรุงหลักสูตรให้น่าสนใจเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มบุคคลที่ต้องการศึกษาต่อได้ชัดเจนมากขึ้น แต่ทว่าที่ผ่านมา การกำหนดหลักสูตรมักอิงกับความคิดของผู้บริหารรวมถึงความถนัดและความเชี่ยวชาญของคณาจารย์ในสาขาวิชาเป็นหลัก โดยสิ่งเหล่านี้อาจจะไม่ได้ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของผู้สมัครก็เป็นได้

ด้วยเหตุนี้ งานวิจัยนี้จึงจัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจกลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นว่าเนื้อหาหลักสูตรแบบใดที่น่าสนใจและจะสามารถตอบสนองความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทด้านญี่ปุ่นศึกษาได้

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการสืบค้นของผู้วิจัย ไม่พบงานวิจัยใดที่สำรวจความต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษามาก่อน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสำรวจงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาสาขาอื่นแทน

ที่ผ่านมา มีงานวิจัยที่สำรวจความต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาเป็นจำนวนมาก เช่น งานวิจัยของกสิณ สะสมพล (2547) นิตยา วัฒนาภรณ์ (2530) ลลิตา ปรีดาภรณ์ และแพรวดา พุพานิชย์พลกุล (2548) วิริยา จงรักษ์สัตย์(2537) ศิริวรรณ ชำศิริพงษ์ (2551) สมพร ศิลปสุวรรณ (2532) ฯลฯ งานวิจัยเหล่านี้มีทั้งงานที่สำรวจหาเพียงแค่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและงานที่เปรียบเทียบเพื่อหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่งานวิจัยในช่วงหลังมีแนวโน้มที่จะเปรียบเทียบตัวแปรต่าง ๆ เพื่อหาปัจจัยสำคัญทางสถิติมากขึ้น สิ่งนี้เป็นตัวสะท้อนให้เห็นว่าการวิเคราะห์โดยระบุเพียงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอย่างเดียวในอดีตไม่เพียงพอต่อการตอบใจของการวิจัยได้อย่างเพียงพอ

ในส่วนของปัจจัยต่าง ๆ ที่งานวิจัยที่ผ่านมามักจะสำรวจนั้น ผู้วิจัยพบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ มักจะเลือกปัจจัยส่วนบุคคล (ได้แก่ เพศ สถานภาพการสมรส อายุ อาชีพ ที่อยู่ปัจจุบัน วุฒิการศึกษา

ประสบการณ์การทำงาน) และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (ได้แก่ รายได้ตนเอง รายได้บิดามารดา) มาหาความสัมพันธ์ว่าปัจจัยเหล่านี้ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่ออย่างไร เช่น งานวิจัยของศิริวรรณ ชำศิริพงษ์ (2551) พบว่าพื้นฐานการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันส่งผลให้ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตแตกต่างกัน

แต่ทว่า ผู้วิจัยเห็นประเด็นที่น่าสนใจอย่างหนึ่งว่าปัจจัยที่สำคัญบางตัวในงานวิจัยบางชิ้นอาจจะไม่ได้เป็นปัจจัยที่สำคัญในงานวิจัยอีกชิ้นหนึ่งก็เป็นได้ ยกตัวอย่างเช่น งานวิจัยของศิริวรรณ ชำศิริพงษ์ (2551) ที่ยกมาข้างต้นได้ระบุว่าพื้นฐานการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการศึกษาต่อ ขณะที่งานวิจัยของกลิน สะสมพล (2547) ระบุเพียงคำว่าสภาพการสมรสเป็นปัจจัยเดียวที่ส่งผลต่อความต้องการศึกษาต่อของเจ้าหน้าที่จัดการทรัพยากรสิน ธนาครไทยพาณิชย์ ส่วนปัจจัยอื่น ๆ เช่น เพศ อายุ รายได้ และสาขาวิชาที่ต้องการศึกษาต่อไม่ได้ส่งผลต่อความต้องการศึกษาต่อของเจ้าหน้าที่

แม้ว่ากลุ่มตัวอย่าง ช่วงระยะเวลาสำรวจ เนื้อหาและรายละเอียดที่ระบุในแบบสอบถามของผู้วิจัยแต่ละคนแตกต่างกัน จึงอาจจะส่งผลทำให้ได้ผลลัพธ์ที่แตกต่างกันและไม่สามารถนำผลลัพธ์เหล่านั้นมาเปรียบเทียบกันได้โดยตรง แต่ทว่างานวิจัยเหล่านี้ได้ชี้ให้เห็นเป็นนัยว่าความต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาของแต่ละสาขาวิชาอาจจะแตกต่างไปตามปัจจัยแต่ละประเภท ด้วยเหตุนี้งานวิจัยที่จะสำรวจเกี่ยวกับความต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาควรดำเนินการศึกษานำร่องกับผู้สนใจจะศึกษาต่อในสาขานั้น ๆ ก่อน เพื่อคัดเลือกปัจจัยที่มีแนวโน้มว่าจะส่งผลต่อความต้องการศึกษาจริงแล้วจึงค่อยใช้แบบสอบถามในการสำรวจ งานวิจัยนี้จึงจะเริ่มจากการศึกษานำร่องโดยการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างก่อนเพื่อคัดกรองปัจจัยหลักที่น่าจะเกี่ยวข้องเพื่อนำไปสำรวจต่อไป

3. การศึกษานำร่องด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อการศึกษาต่อ

ในการศึกษานำร่องเพื่อคัดเลือกปัจจัยที่น่าจะส่งผลต่อการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษานั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษานักศึกษาที่กำลังเรียนระดับปริญญาโทและนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษาแล้วจำนวน 10 คน จาก 3 มหาวิทยาลัย ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ผ่านการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างเป็นการสอบถามที่ไม่มีกรอบข้อคำถามกำหนดไว้แน่นอน แต่ผู้สัมภาษณ์จะเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการสัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็นในทุกประเด็นอย่างอิสระโดยจะใช้เวลาสัมภาษณ์คนละ 30 นาที เพื่อสอบถามรายละเอียดเชิงลึกต่าง

ๆ โดยเฉพาะสาเหตุ แรงจูงใจ ปัจจัยที่ส่งผลให้ตัดสินใจเรียนต่อระดับบัณฑิตศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษาและเนื้อหาหลักสูตรที่ต้องการศึกษา

ผลการศึกษานำร่องพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลบางตัวและปัจจัยด้านเศรษฐกิจไม่ได้ส่งผลต่อการตัดสินใจเรียนต่อระดับบัณฑิตศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษา กล่าวคือ ตัวแปรบางตัวไม่ได้ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนต่อเหมือนกับความต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาในสาขาอื่น ๆ ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างดังนี้

ปัจจัยแรกที่ไม่ได้ส่งผลต่อการตัดสินใจเรียนต่อระดับบัณฑิตศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษาคือวุฒิการศึกษาหรือสาขาที่จบมา โดยพื้นฐานแล้วผู้ที่สนใจศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษาจะต้องมีความรู้ทางภาษาญี่ปุ่นที่ดีในระดับหนึ่ง มิฉะนั้นจะไม่สามารถศึกษาและทำความเข้าใจบทความต่าง ๆ ที่เขียนเป็นภาษาญี่ปุ่นได้ ด้วยเหตุนี้ กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่จึงเป็นกลุ่มคนที่เคยศึกษาวิชาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกหรือวิชาโทในระดับปริญญาตรีหรือเป็นผู้ที่เคยอาศัยอยู่ที่ประเทศญี่ปุ่น วุฒิกการศึกษาจึงไม่มีความแตกต่างกันมากอย่างชัดเจน นอกจากนี้ จากการสอบถามคณาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษาอยู่พบว่านักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่รวมถึงนักศึกษาที่จบไปเกือบทั้งหมดจะเป็นผู้ที่เคยศึกษาวิชาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่

นอกจากนี้ ที่อยู่ปัจจุบันของผู้สมัครก็ไม่น่าจะเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเรียนต่อระดับบัณฑิตศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษาด้วย เนื่องจากมหาวิทยาลัยที่มีการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษาส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในกรุงเทพมหานคร อีกทั้งจากการสอบถามผู้ให้ความร่วมมือพบว่าส่วนใหญ่ทำงานและอาศัยอยู่ในแถบกรุงเทพมหานคร อยุธยา ปทุมธานีและจังหวัดในภาคตะวันออก เช่น ระยองและปราจีนบุรีเป็นหลัก¹ ดังนั้นที่อยู่ปัจจุบันจึงไม่แตกต่างกันมากนัก อีกทั้ง เมื่อสอบถามปัจจัยด้านเศรษฐกิจพบว่า ทั้งนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทและนักศึกษาที่เรียนจบแล้วมีแนวโน้มจะไม่พึ่งพิงบิดามารดาแต่จะรับผิดชอบค่าใช้จ่ายด้วยตนเอง กรณีนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทจะรับงานพิเศษ เช่น สอนภาษาญี่ปุ่น สอนภาษาไทย การเป็นล่ามรายวัน หรือการแปลเอกสารต่าง ๆ รวมถึงขอทุนการศึกษาจากมหาวิทยาลัย กล่าวได้ว่า การเรียนต่อของนักศึกษาสาขาญี่ปุ่นศึกษามีแนวโน้มพึ่งตนเองเป็นหลัก ไม่จำเป็นต้องพึ่งพารายได้ของบิดามารดา ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมองว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจไม่ได้เป็นตัวแปรสำคัญในการสำรวจของงานวิจัยนี้เช่นกัน

จากการศึกษานำร่องนี้ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อสรุปว่าตัวแปรบางตัวที่งานวิจัยที่ผ่านมาเลือกใช้นั้นไม่

¹ สถานที่เหล่านี้มีนิคมอุตสาหกรรมที่บริษัทญี่ปุ่นตั้งโรงงานอยู่เป็นจำนวนมาก จึงเป็นสถานที่ที่มีผู้ประกอบการอาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาษาญี่ปุ่นอยู่เป็นจำนวนมาก

น่าจะส่งผลต่อการตัดสินใจเรียนต่อระดับบัณฑิตศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษาของงานวิจัยนี้โดยตรง (เช่น วุฒิ การศึกษา แหล่งที่อยู่ รายได้ของบิดามารดา) หากใส่คำถามที่ไม่จำเป็นเหล่านี้มาไว้จะเป็นการ สิ้นเปลืองเวลาผู้ตอบ ผู้วิจัยจึงตัดสินใจไม่สอบถามในหัวข้อที่ได้กล่าวไป

ขณะที่ตัวแปรบางตัวที่กล่าวข้างต้นไม่เหมาะที่จะใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ แต่จากการสัมภาษณ์ พบว่ามีตัวแปรตัวอื่น ๆ ที่งานวิจัยก่อนหน้านี้ไม่ได้สำรวจ แต่เป็นตัวแปรที่น่าสนใจในการศึกษาต่อระดับ บัณฑิตศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษา เช่น ประสบการณ์การอาศัยอยู่ที่ต่างประเทศ (ในงานวิจัยนี้ หมายถึงการ อาศัยอยู่ที่ประเทศญี่ปุ่น¹) จากการสัมภาษณ์พบว่าบุคคลที่สนใจศึกษาต่อส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่ไม่เคยมี ประสบการณ์อาศัยอยู่ที่ประเทศญี่ปุ่นมาก่อน บุคคลเหล่านี้จึงอาจจะไม่มั่นใจในการใช้ภาษาของตนเอง สิ่งนี้น่าจะเป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่งที่ส่งผลให้มีความต้องการศึกษาต่อมากกว่าบุคคลที่เคยอาศัยอยู่ที่ ประเทศญี่ปุ่น

นอกจากนี้ ระดับความสามารถทางภาษา (ในงานวิจัยนี้หมายถึงระดับความสามารถทาง ภาษาญี่ปุ่น²) ที่แตกต่างกันอาจจะส่งผลให้ความต้องการเรียนต่อหลักสูตรต่าง ๆ แตกต่างกันไป จาก การสัมภาษณ์พบว่าผู้ที่มีความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นในระดับสูงต้องการเรียนรู้เนื้อหาทฤษฎีในเชิงลึก มากกว่าการฝึกฝนทักษะทางภาษาญี่ปุ่น ขณะเดียวกันผู้ที่มีความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นในระดับไม่สูง มากนักต้องการฝึกฝนทักษะภาษาญี่ปุ่นด้านต่าง ๆ มากกว่าการศึกษาทฤษฎี จากการสัมภาษณ์ยังพบ อีกว่ายังเป็นผู้ที่ยังสอบไม่ผ่านการสอบวัดระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่น (JLPT) ระดับ N2 จะยังม ีความกังวลในภาษาญี่ปุ่นของตนเองในทุกทักษะและสนใจจะเน้นเรียนทักษะมากกว่าสิ่งอื่น

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น นอกเหนือจากตัวแปรต้นต่าง ๆ ที่งานวิจัยที่ผ่านมานิยมศึกษา (เพศ อายุ รายได้ อาชีพ) แล้ว ผู้วิจัยได้ใส่ปัจจัย “ประสบการณ์การอาศัยอยู่ที่ต่างประเทศ” และ “ระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่น” เพิ่มเติมลงไปแบบสอบถามด้วย

¹ คำว่า “อาศัยอยู่” ในงานวิจัยนี้ หมายถึงเคยไปอาศัยอยู่ที่ประเทศญี่ปุ่นเพื่อศึกษาต่อ หรือย้ายตามสามี หรือบริษัทส่งไป ฝึกงานที่ญี่ปุ่นมากกว่า 1 ปีแต่ไม่เกิน 2 ปี หากไม่ถึง 10 เดือน หรือไปอยู่มากกว่า 2 ปี จะไม่นำมาสำรวจต่อ

² ระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นในงานวิจัยนี้ อ้างอิงเกณฑ์มาจากการสอบวัดระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่น (Japanese Language Proficiency Test: JLPT) การสอบนี้จัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวัดความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นของ ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวต่างชาติ โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ N5 ถึง N1 ระดับ N5 เป็นระดับความเข้าใจภาษาญี่ปุ่นพื้นฐาน ส่วนระดับ N1 เป็นระดับความเข้าใจภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง

4. การศึกษานำร่องด้านเนื้อหาของหลักสูตรญี่ปุ่นศึกษาที่สนใจศึกษาต่อ

ในการศึกษานำร่องนี้ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์นักศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรด้านญี่ปุ่นศึกษาที่เปิดสอนในปัจจุบันของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ รวมถึงเนื้อหาของหลักสูตรแบบใดที่สามารถดึงดูดใจให้สนใจศึกษาต่อมากขึ้นด้วย ผลการสัมภาษณ์พบว่านักศึกษามองว่าหลักสูตรด้านญี่ปุ่นศึกษาที่เปิดในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรที่มีเนื้อหาค่อนข้างซ้ำกัน เช่น เน้นด้านสังคมปัจจุบันของญี่ปุ่น หรือมีเนื้อหาที่อาจจะเฉพาะทางมากเกินไป เช่น ด้านวรรณคดีญี่ปุ่น ขณะที่หลักสูตรการสื่อสารและวัฒนธรรมญี่ปุ่นของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มีเนื้อหาค่อนข้างแตกต่างกับหลักสูตรของสถาบันอื่น ๆ เนื่องจากมีการเน้นไปที่ทฤษฎีด้านการสื่อสารและนำแนวคิดเชิงวัฒนธรรมศึกษาเข้ามาสอน และมีบางวิชาที่น่าสนใจ เช่น ทักษะการอ่านภาษาญี่ปุ่นระดับสูง เนื่องจากเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการทำความเข้าใจบทความและเรื่องอ่านต่าง ๆ ต่อไป

แต่ทว่า จากการสัมภาษณ์พบว่านักศึกษาบางคนมองว่าหลักสูตรเน้นเนื้อหาที่เป็นทฤษฎีมากเกินไป อีกทั้งบางคนให้ความเห็นว่าการโอกาสฝึกฝนทักษะฟังพูดอ่านเขียนในการเรียนระดับปริญญาโทเพิ่มมากขึ้นด้วย นอกจากนี้ นักศึกษาบางคนที่จบไปแล้วและประกอบอาชีพเป็นอาจารย์ได้ให้ความเห็นว่าหากมีหลักสูตรที่เน้นด้านการสอนภาษาญี่ปุ่นโดยตรงก็น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยด้วย ผลจากการสัมภาษณ์อาจสรุปเบื้องต้นได้ว่ามีทั้งนักศึกษาที่พอใจกับเนื้อหาหลักสูตรปัจจุบันของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ที่เน้นหนักด้านวิชาการ และมีนักศึกษาส่วนหนึ่งที่ต้องการให้มีวิชาที่เรียนเพื่อนำไปประยุกต์ใช้มากขึ้น นอกจากนี้มีนักศึกษาบางส่วนที่อยากให้เปิดหลักสูตรที่เน้นการประกอบอาชีพเป็นผู้สอนภาษาญี่ปุ่นต่อไป

เมื่อคำนึงถึงจำนวนนักศึกษาที่ลดลงตามที่ได้ระบุไว้ในบทนำ รวมถึงการเข้าใกล้กำหนดการที่จะต้องปรับปรุงหลักสูตร ผู้วิจัยจึงเห็นว่าเป็นโอกาสอันดีที่จะสำรวจว่าผู้สนใจเข้าเรียนต่อระดับบัณฑิตศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษาสนใจเนื้อหาหลักสูตรแบบใดเพื่อนำข้อมูลที่ได้ในครั้งนี้นมาช่วยพิจารณาและเปลี่ยนแปลงเนื้อหาหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนมากที่สุด จากการพิจารณาในภาพรวม ผู้วิจัยได้แบ่งหลักสูตรที่จะสอบถามผู้สนใจศึกษาต่อออกเป็น 3 หลักสูตร ได้แก่ 1. หลักสูตรการสื่อสารและวัฒนธรรมญี่ปุ่น 2. หลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อการพัฒนาอาชีพ 3. หลักสูตรการสอนภาษาญี่ปุ่น

หลักสูตรแรกเป็นหลักสูตรปัจจุบันที่สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์เปิดใช้อยู่ ส่วนอีกสองหลักสูตร (หลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อการพัฒนาอาชีพและหลักสูตรการสอนภาษาญี่ปุ่น) เป็นหลักสูตรใหม่ที่ได้จากการศึกษานำร่องรวมถึงนำจุดเด่นของคณะภาษาและการสื่อสาร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์เข้าร่วมพิจารณา

สาเหตุที่ผู้วิจัยเลือกเสนอหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อการพัฒนาอาชีพและหลักสูตรการสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นตัวเลือกใหม่เพื่อสำรวจความต้องการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษานั้น มาจากผลการศึกษานำร่องเป็นหลักตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น นอกจากนี้ ณ ปัจจุบัน คณะภาษาและการสื่อสาร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ได้เปิดสอนหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการพัฒนาอาชีพอยู่ และมีผู้ให้ความสนใจมาเรียนเป็นจำนวนมาก สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนสนใจศึกษาโดยเน้นการพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ของตนเองเพื่อสามารถนำไปใช้จริงในการประกอบอาชีพได้มากกว่า ส่วนกรณีของหลักสูตรการสอนภาษาญี่ปุ่นนั้น นอกจากจะมาจากผลการศึกษานำร่องแล้ว หากดูผลการศึกษาที่ผ่านมาของ Japan Foundation(2013) จะพบว่าจำนวนผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นมีเพิ่มมากขึ้นอย่างก้าวกระโดด และเกิดปัญหาจำนวนผู้สอนที่มีไม่เพียงพอ การเปิดหลักสูตรใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนจึงเป็นการช่วยเติมเต็มและสร้างบุคลากรด้านการสอนระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาให้มีมากขึ้น นอกจากนี้ เมื่อคำนึงจากคุณวุฒิอาจารย์ว่ามีผู้จบการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านการเรียนการสอนภาษาอยู่หลายคน การเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนจะเป็นการนำศักยภาพของอาจารย์ในคณะมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด สิ่งที่สำคัญอีกประการ คือ ยังไม่มีมหาวิทยาลัยใดที่เปิดหลักสูตรที่มีชื่อตรงและชัดเจนเช่นนี้ หากคณะภาษาและการสื่อสารสามารถเปิดสอนหลักสูตรเหล่านี้ได้ ผู้วิจัยมองว่าจะเป็นโอกาสในการประชาสัมพันธ์ รวมถึงดึงดูดใจให้ผู้สนใจมาเรียนเพิ่มขึ้น

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงแบ่งหลักสูตรที่จะสำรวจออกเป็น 1.หลักสูตรการสื่อสารและวัฒนธรรมญี่ปุ่นที่คณะภาษาและการสื่อสารใช้อยู่ในปัจจุบัน 2.หลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อการพัฒนาอาชีพ และ 3.หลักสูตรการสอนภาษาญี่ปุ่น โดยแต่ละหลักสูตรได้มีการเขียนบรรยายรายละเอียดรวมถึงรายชื่อวิชาที่จะเปิดสอนและมีคำอธิบายรายวิชาแบบประกอบเพื่อให้ผู้สนใจศึกษาต่อได้ทราบรายละเอียดและเข้าใจความแตกต่างของหลักสูตรต่าง ๆ อย่างชัดเจน ตาราง 2 ตาราง 3 และตาราง 4 ด้านล่างเป็นตารางแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ จุดเด่นและตัวอย่างรายชื่อวิชาบางส่วน ส่วนคำอธิบายรายวิชาที่มีจำนวนหน้ามาก ผู้วิจัยจึงไม่ได้นำมาใส่รวมไว้ในตารางด้านล่าง

ตาราง 2 รายละเอียดของหลักสูตรการสื่อสารและวัฒนธรรมญี่ปุ่นที่จะสำรวจ

ชื่อหลักสูตร	การสื่อสารและวัฒนธรรมญี่ปุ่น
วัตถุประสงค์	เสริมสร้างความรู้ทางทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารและวัฒนธรรมญี่ปุ่น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในสายอาชีพที่เกี่ยวข้องในบริษัทที่หลากหลาย ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจการเมือง วัฒนธรรม และการพัฒนา
จุดเด่น	มีการเชื่อมโยงมิติของการสื่อสารกับวัฒนธรรมเข้าด้วยกันอย่างชัดเจน เพื่อทำความเข้าใจสังคมญี่ปุ่นและแนวคิดของชาวญี่ปุ่นได้อย่างมีเหตุผล
รายชื่อวิชา	1.ทฤษฎีการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม 2.ปรัชญาชีวิต แนวคิดและสังคมญี่ปุ่น 3.วัฒนธรรมเปรียบเทียบไทย-ญี่ปุ่น 4. วัฒนธรรมกระแสนิยม 5. วัฒนธรรมองค์กรญี่ปุ่น 6. สื่อสารมวลชนญี่ปุ่น

ตาราง 3 รายละเอียดของหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อการพัฒนาอาชีพที่จะสำรวจ

ชื่อหลักสูตร	ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการพัฒนาอาชีพ
วัตถุประสงค์	เสริมสร้างผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถทางด้านภาษาญี่ปุ่น เพื่อตอบสนองความต้องการแต่ละบุคคล ความต้องการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน และกระแสการเปลี่ยนแปลงของประเทศและโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต
จุดเด่น	เน้นการพัฒนาทักษะฟังพูดอ่านเขียนเพื่อสามารถประกอบอาชีพต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
รายชื่อวิชา	1.ทักษะการฟังและการสนทนาภาษาญี่ปุ่นในที่ทำงาน 2.ทักษะการอ่านและการเขียนภาษาญี่ปุ่นในที่ทำงาน 3.ไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นสำหรับการทำงาน 4.ภาษาญี่ปุ่นระดับสูง 5.ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการแปลและล่าม 6.ภาษาญี่ปุ่นสำหรับการสื่อสารธุรกิจ

ตาราง 4 รายละเอียดของหลักสูตรการสอนภาษาญี่ปุ่นที่จะสำรวจ

ชื่อหลักสูตร	การสอนภาษาญี่ปุ่น
วัตถุประสงค์	เสริมสร้างความรู้ความสามารถทางการสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาต่างประเทศให้แก่อาจารย์ผู้สอนทุกระดับเพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพในการสอนและเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยให้ก้าวหน้าขึ้น
จุดเด่น	เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้และความเข้าใจการสอนภาษาญี่ปุ่นทั้งในภาคทฤษฎีและปฏิบัติที่จำเป็นในบริบทที่เหมาะสมในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน
รายชื่อวิชา	1.ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาที่สอง 2.การวัดและการประเมินผล 3.สื่อและกิจกรรมในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น 4.ภาษาศาสตร์ภาษาญี่ปุ่นสำหรับการสอน 5.การสอนการอ่านและการเขียนภาษาญี่ปุ่น 6.การสอนการฟังและการพูดภาษาญี่ปุ่น

5. วิธีการวิจัย

5.1 วิธีการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม แบบสอบถามประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 รายละเอียดของแต่ละหลักสูตรซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์ จุดเด่น รายชื่อวิชาและคำอธิบายแต่ละรายวิชา เพื่อประกอบการตัดสินใจว่าต้องการศึกษาต่อหลักสูตรใดมากที่สุด ส่วนที่ 3 คำถามเพื่อสอบถามความสนใจในการศึกษาต่อหลักสูตรต่าง ๆ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนต่อระดับปริญญาโท และส่วนที่ 4 ส่วนที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเขียนแสดงความเห็นเพิ่มเติม งานวิจัยนี้จะนำเฉพาะส่วนที่ 1 และส่วนที่ 3 มาวิเคราะห์ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 6 ข้อ ได้แก่ 1.1 เพศ 1.2 อายุ 1.3 อาชีพ 1.4 รายได้

เฉลี่ยต่อเดือน 1.5 ระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นที่สอบผ่าน และ 1.6 ประสบการณ์การอาศัยอยู่ที่ประเทศญี่ปุ่น

ส่วนที่ 3 ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 3 ข้อ ได้แก่ 2.1 ท่านรู้จักสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์หรือไม่ 2.2 ท่านรู้จักหลักสูตรการสื่อสารและวัฒนธรรมญี่ปุ่นที่เปิดอยู่ในปัจจุบันหรือไม่ และ 2.3 หลังจากท่านได้อ่านรายละเอียดของแต่ละหลักสูตรซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์ จุดเด่น รายชื่อวิชาและคำอธิบายแต่ละรายวิชาแล้ว กรุณาตอบคำถามว่าท่านสนใจศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษาหรือไม่ หากสนใจ ท่านต้องการศึกษาต่อหลักสูตรใดในสามหลักสูตรนี้ (สามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังสัมภาษณ์ผู้สะดวกให้ข้อมูลเพิ่มเติมโดยการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก ด้วย ประเด็นที่สัมภาษณ์จะเกี่ยวกับทัศนคติต่อการศึกษาต่อ ความมั่นใจและปัญหาการใช้ภาษาญี่ปุ่น ความสามารถทางภาษาและความจำเป็นในการประกอบอาชีพ เป็นต้น

5.2 ผู้ให้ความร่วมมือ

ผู้ให้ความร่วมมือมีทั้งสิ้น 206 คน ส่วนใหญ่จะเป็นพนักงานจากภาคเอกชน ขณะที่บางส่วนเป็นนักศึกษาซึ่งกำลังเรียนระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 อาจารย์ระดับมัธยมศึกษา พนักงานภาครัฐ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยขอร้องให้นักศึกษาปริญญาโทที่กำลังเรียนอยู่ที่คณะภาษาและการสื่อสาร หลักสูตรการสื่อสารและวัฒนธรรมญี่ปุ่น สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ช่วยนำแบบสอบถามไปแจกจ่ายให้บุคคลที่รู้จักซึ่งมีความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นระดับ N3 ขึ้นไป และมีความสนใจเรียนต่อระดับปริญญาโท ระยะเวลาเก็บข้อมูลใช้เวลาประมาณ 1 เดือน

แต่ทว่า เวลาหลังห้สข้อมูล ผู้วิจัยพบว่าแบบสอบถามบางชุดไม่สมบูรณ์ บางชุดตอบคำถามในส่วนที่ 1 ไม่ครบ เช่น ไม่มีการระบุระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่น ขณะที่บางชุดไม่ได้ระบุประสบการณ์การอาศัยอยู่ที่ต่างประเทศ ซึ่งล้วนแต่เป็นปัจจัยที่ผู้วิจัยคาดการณ์ว่าจะสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกเรียนต่อหลักสูตรต่าง ๆ นอกจากนี้ มีบางแบบสอบถามที่ไม่ตอบข้อมูลมาทั้งหมด เช่น เว้นการตอบในส่วนที่ 3 ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด เป็นต้น หลังจากคัดแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออกไป จำนวนแบบสอบถามที่ใช้ได้จริงในการสำรวจครั้งนี้จึงมีจำนวน 162 ชุด ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถาม 162 ชุดนี้ไปวิเคราะห์ตามขั้นตอนต่อไป

5.3 ต้นไม้ช่วยในการตัดสินใจ (Decision Tree)

งานวิจัยนี้ใช้โปรแกรม Decision Tree หรือต้นไม้ช่วยในการตัดสินใจที่บรรจุอยู่ในโปรแกรม

สำเร็จรูปทางสถิติ SPSS เพื่อทำนายความถี่ของความสนใจที่จะศึกษาต่อใน 3 หลักสูตร แยกตามตัวแปรชนิดต่าง ๆ ที่ระบุไว้ใน 5.1 ส่วนที่ 1

Decision Tree หรือต้นไม้ช่วยในการตัดสินใจจะช่วยคัดเลือกเฉพาะตัวแปรอิสระที่มีความสามารถในการทำนายเท่านั้น ส่วนตัวแปรอิสระที่ไม่มีความสามารถในการทำนายจะไม่ปรากฏผลลัพธ์ออกมา โปรแกรมจะค้นหาผลที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างตัวแปรอิสระโดยอัตโนมัติด้วยการทดสอบไคสแควร์ซ้ำในแต่ละขั้นตอนสำหรับตัวแปรกลุ่มนั้น ๆ ผลการวิเคราะห์จะแสดงออกมาเป็นลักษณะคล้ายกับต้นไม้กลับหัว โดยแต่ละส่วนจะเรียกว่า Node ส่วน Node แรกสุดจะเป็นรากของต้นไม้ (Root node) แต่ละ Node จะแสดงคุณลักษณะ แต่ละกิ่งจะแสดงค่าผลในการทดสอบและแสดงรายละเอียดปลีกย่อยลงไป

ปกติ เมื่องานวิจัยชิ้นหนึ่งดำเนินการวัดซ้ำหลายครั้ง โอกาสที่จะเกิดความผิดพลาดประเภทที่ 1 (Type I Error)¹ จะสูงขึ้นตามมา โดยปกติจะต้องดำเนินการ Bonferroni correction² ด้วย แต่โปรแกรม Decision Tree ปรับระดับนัยสำคัญกรณี multiple mean comparison ให้เรียบร้อยแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องทำ Bonferroni correction อีก ด้วยเหตุนี้ งานวิจัยชิ้นนี้มีหลายตัวแปรอิสระและหลายตัวแปรตาม การวัดซ้ำหลาย ๆ ครั้งจะทำให้เกิดความผิดพลาดประเภทที่ 1 ได้ง่าย ด้วยเหตุนี้ งานวิจัยนี้จึงเลือกใช้โปรแกรม Decision Tree ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6. ผลการวิจัย

ผู้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมีทั้งสิ้น 162 คน เพศของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง(เพศชาย 16 คน เพศหญิง 146 คน) อายุของผู้ตอบแบบสอบถามมีตั้งแต่ 19 ปี จนถึงสูงสุดคือ 49 ปี โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 27.40 ปี ส่วนอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยพบว่าส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทที่ใช้ภาษาญี่ปุ่น(33.3%) รองลงมา คือ ล่าม(30.2%) ถัดมาคือนักศึกษาชั้นปีที่ 4(9.9%) เลขา(6.8%) อาจารย์(6.2%) ผู้ประสานงาน(3.7%) มัคคุเทศก์(0.6%) และอื่น ๆ ที่ไม่ระบุ(9.3%) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนสามอันดับแรก คือ 20001-30000 บาท คิดเป็น 30.2%

¹ ความผิดพลาดประเภทที่ 1 (Type I Error) เป็นความผิดพลาดเนื่องจากการปฏิเสธหรือไม่ยอมรับ H_0 (แสดงผลว่ามีความแตกต่างโดยที่ความแตกต่างไม่มีอยู่จริง)

² ใช้สำหรับปรับระดับนัยสำคัญกรณี multiple mean comparison เพื่อให้ระดับนัยสำคัญของการเปรียบเทียบรวม (whole family of test) ยังคงเท่าเดิม โดยกำหนดให้ระดับนัยสำคัญของการเปรียบเทียบเท่ากับ α/m โดยที่ m คือจำนวนคู่เปรียบเทียบซึ่งยังคงมีผลให้ระดับนัยสำคัญรวมเท่าเดิม คือเท่ากับ α

ของทั้งหมด อันดับที่สอง คือ 30001-40000 บาท คิดเป็น 21% ของทั้งหมด ส่วนอันดับที่สามคือ ผู้มีรายได้ตั้งแต่ 40001-50000 บาท คิดเป็น 17.9% ของทั้งหมด ส่วนระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นที่สอบผ่านและประสบการณ์การอาศัยอยู่ที่ประเทศญี่ปุ่น จะแสดงออกมาเป็นตารางแจกแจงความถี่แบบสองทาง ดังตาราง 5

ตาราง 5 ระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นที่สอบผ่านและประสบการณ์การอาศัยอยู่ที่ประเทศญี่ปุ่น

ระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่น	ประสบการณ์การอาศัยอยู่ที่ประเทศญี่ปุ่นมากกว่า 1 ปี		รวม
	มี	ไม่มี	
N1	16	4	20
N2	43	28	71
N3	18	53	71
รวม	77	85	162

จากข้อมูลที่ได้แสดงข้างต้น พบว่าข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนค่อนข้างกระจุกตัวอยู่ที่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมากเกินไป ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงตัดตัวแปรเหล่านี้ออกไป ส่วนระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่น พบว่า ผู้ที่สอบได้ระดับ N1 มีค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะผู้ที่ได้ N1 และไม่เคยอาศัยที่ประเทศญี่ปุ่นมีเพียง 4 คน ด้วยเหตุนี้ เวลาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม Decision Tree ผู้วิจัยจะรวมระดับความสามารถ N1 และ N2 เข้าด้วยกัน เพื่อให้ได้กลุ่มขนาดใหญ่ที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับอายุ ผู้วิจัยได้แปลงข้อมูลที่ผู้ตอบแบบสอบถามกรอกมาออกเป็นกลุ่มช่วงอายุก่อนที่จะนำไปวิเคราะห์ต่อ ดังนี้ ช่วงอายุ 19-25 ปีมีจำนวนทั้งหมด 66 คน ช่วงอายุ 26-30 ปีมีจำนวนทั้งหมด 60 คน และช่วงอายุ 31-49 ปีมีจำนวนทั้งหมด 36 คน

ส่วนที่ 2 ของแบบสอบถามประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 3 ข้อ (1.ท่านรู้จักสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์หรือไม่ 2.ท่านรู้จักหลักสูตรการสื่อสารและวัฒนธรรมญี่ปุ่น และ 3.หลังจากท่านได้อ่านรายละเอียดของแต่ละหลักสูตรซึ่งประกอบด้วยวัตถุประสงค์ จุดเด่น รายชื่อวิชาและคำอธิบายแต่ละรายวิชาแล้ว กรุณาตอบคำถามว่าท่านสนใจศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษาหรือไม่ หากสนใจ ท่านต้องการศึกษาต่อหลักสูตรใดในสามหลักสูตรนี้) ผลลัพธ์ปรากฏดังที่แสดงในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงคำตอบของแบบสอบถามในส่วนที่ 2

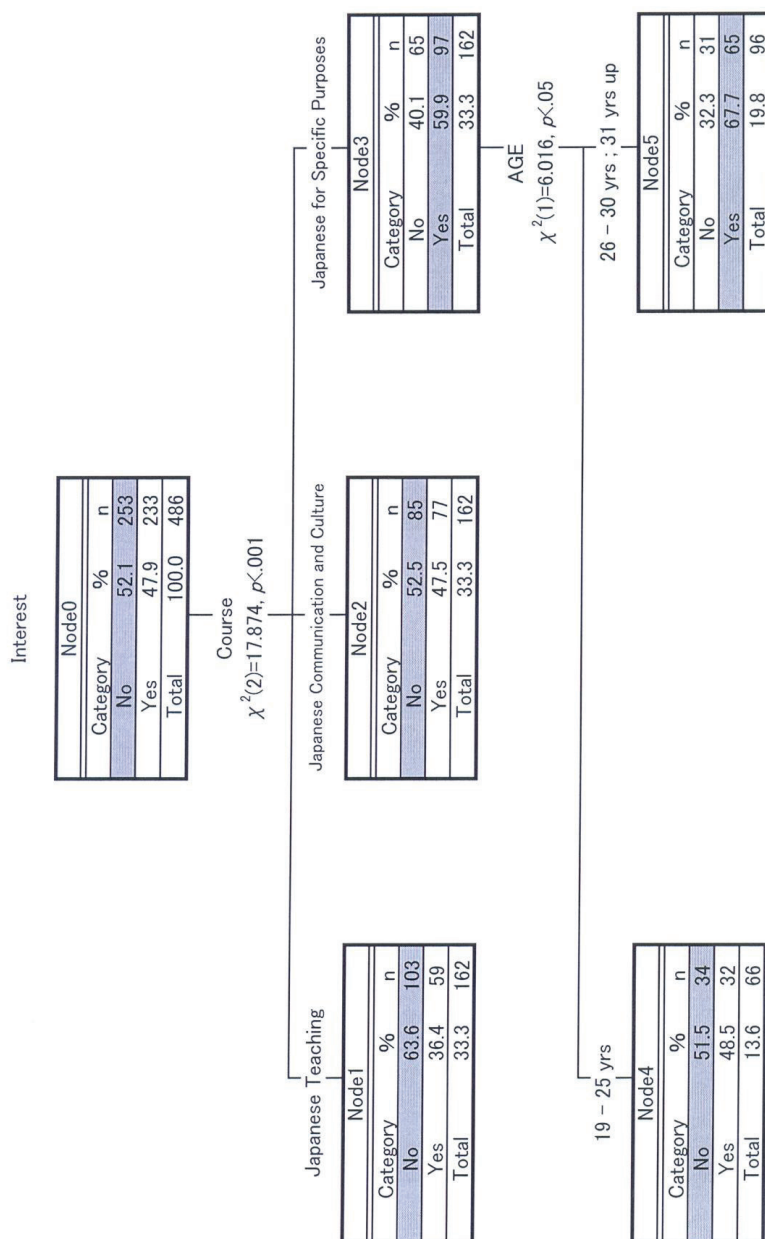
1. ท่านรู้จักสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์หรือไม่	รู้จัก	ไม่รู้จัก
	108(66.7%)	54(33.3%)
2. ท่านรู้จักหลักสูตรการสื่อสารและวัฒนธรรมญี่ปุ่นที่เปิดอยู่ในปัจจุบันหรือไม่	รู้จัก	ไม่รู้จัก
	87(53.7%)	75(46.3%)

ตาราง 6 แสดงคำตอบของแบบสอบถามในส่วนที่ 2 (ต่อ)

3. ท่านสนใจศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษาหรือไม่ หากสนใจ ท่านต้องการศึกษาต่อหลักสูตรใดในสามหลักสูตรนี้	สนใจ	ไม่สนใจ
	154(95.1%)	8(4.9%)
3.1 หลังจากท่านได้อ่านวัตถุประสงค์ จุดเด่น รายชื่อวิชาและคำอธิบายแต่ละรายวิชาแล้วท่านสนใจจะศึกษาต่อหลักสูตรการสื่อสารและวัฒนธรรมญี่ปุ่นหรือไม่	สนใจ	ไม่สนใจ
	77(47.5%)	85(52.5%)
3.2 หลังจากท่านได้อ่านวัตถุประสงค์ จุดเด่น รายชื่อวิชาและคำอธิบายแต่ละรายวิชาแล้ว ท่านสนใจจะศึกษาต่อหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อการพัฒนาอาชีพหรือไม่	สนใจ	ไม่สนใจ
	97(59.9%)	65(40.1%)
3.3 หลังจากท่านได้อ่านวัตถุประสงค์ จุดเด่น รายชื่อวิชาและคำอธิบายแต่ละรายวิชาแล้ว ท่านสนใจจะศึกษาต่อหลักสูตรการสอนภาษาญี่ปุ่นหรือไม่	สนใจ	ไม่สนใจ
	59(36.4%)	103(63.6%)

จากตาราง 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่รู้ว่าสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์เปิดสอนหลักสูตรการสื่อสารและวัฒนธรรมญี่ปุ่นมีเพียง 53.7% เมื่อพิจารณาพร้อมกับประเด็นที่ว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นบุคคลที่มีความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นระดับ N3 ขึ้นไปซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของหลักสูตร และเกือบทั้งหมดมีความสนใจเรียนต่อระดับปริญญาโท ทำให้ตีความได้ว่าหลักสูตรที่เปิดอยู่ ณ ปัจจุบันของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ยังไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลายเท่าที่ควร คณะจารย์และผู้เกี่ยวข้องทุกคนควรเร่งดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักดียิ่งขึ้นต่อไป

ขณะที่คำถาม 3.1 - 3.3 ซึ่งสอบถามความสนใจศึกษาต่อหลักสูตรต่าง ๆ ด้านญี่ปุ่นศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการศึกษาต่อหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อการพัฒนาอาชีพมากที่สุด คิดเป็น 59.9% ของทั้งหมด รองลงมา คือ หลักสูตรการสื่อสารและวัฒนธรรมญี่ปุ่น คิดเป็น 47.5% และสุดท้าย คือ หลักสูตรการสอนภาษาญี่ปุ่น คิดเป็น 36.4% แต่ทว่าตัวเลขเหล่านี้เป็นเพียงค่าร้อยละ ไม่ได้ระบุว่าแต่ละหลักสูตรมีผู้สนใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ รวมถึงยังไม่ได้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่าง "ความสนใจศึกษาต่อ" กับ "ตัวแปรอิสระ 3 ตัว (ช่วงอายุ ความสามารถทางภาษาญี่ปุ่น และประสบการณ์การอาศัยที่ประเทศญี่ปุ่น)" ด้วย ผู้วิจัยจึงใช้โปรแกรม Decision Tree เพื่อหาความสัมพันธ์ดังกล่าว ผลลัพธ์ที่ได้แสดงออกมาเป็นเดนไดรแกรม ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1

จากภาพที่ 1 สามารถอ่านรายละเอียดได้ดังต่อไปนี้ Node แรกสุด(Node 0) ซึ่งเป็นรากของต้นไม้แสดงรายละเอียดว่าผู้ตอบแบบสอบถามสนใจศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษามีทั้งสิ้น 233 คำตอบหรือคิดเป็น 47.9 % ขณะที่ผู้ที่ไม่สนใจศึกษาต่อมีทั้งสิ้น 253 คำตอบหรือคิดเป็น 52.1 %

จาก Node 0 แยกขยายกิ่งก้านออกเป็น Node 1 Node 2 และ Node 3 ภายใต้ตัวแปร “หลักสูตร” กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความสนใจศึกษาต่อหลักสูตรทั้งสามแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2(2)=17.874, p<.001$) โดย Node 1(หลักสูตรการสอนภาษาญี่ปุ่น) มีผู้ตอบว่าไม่สนใจศึกษาต่อทั้งสิ้น 103 คำตอบหรือคิดเป็น 63.6 % ขณะที่ผู้ตอบว่าสนใจศึกษาต่อมีทั้งสิ้น 59 คำตอบหรือคิดเป็น 36.4 % การที่ผู้ที่ไม่สนใจศึกษาต่อหลักสูตรการสอนภาษาญี่ปุ่นมีมากกว่าผู้สนใจศึกษาต่ออาจเป็นเพราะกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ประกอบอาชีพในบริษัทเอกชน ทำให้แรงจูงใจในการอยากศึกษาต่อหลักสูตรนี้น้อยลง อีกทั้ง อาชีพอาจารย์ไม่ใช่อาชีพหลักที่ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นต้องการเป็น จึงทำให้มีผู้สนใจเรียนหลักสูตรนี้น้อย

Node 2(หลักสูตรการสื่อสารและวัฒนธรรมญี่ปุ่น) มีผู้ตอบว่าไม่สนใจศึกษาต่อทั้งสิ้น 85 คำตอบหรือคิดเป็น 52.5 % ขณะที่ผู้ตอบว่าสนใจศึกษาต่อมีทั้งสิ้น 77 คำตอบหรือคิดเป็น 47.5 % โดยผู้ที่ไม่สนใจศึกษาต่อหลักสูตรการสื่อสารและวัฒนธรรมญี่ปุ่นมีมากกว่าผู้สนใจศึกษาต่อ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชื่อหลักสูตรมีความเป็นทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติ จึงอาจจะทำให้มีผู้ที่ไม่สนใจมากกว่าผู้สนใจศึกษาต่อ

ส่วน Node 3(หลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อการพัฒนาอาชีพ) มีผู้ตอบว่าสนใจศึกษาต่อทั้งสิ้น 97 คำตอบหรือคิดเป็น 59.9 % ขณะที่ผู้ตอบว่าไม่สนใจศึกษาต่อมีทั้งสิ้น 65 คำตอบหรือคิดเป็น 40.1 % ผู้ที่สนใจศึกษาต่อหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อการพัฒนาอาชีพมีมากกว่าผู้ไม่สนใจศึกษาต่อ สาเหตุน่าจะมาจากชื่อหลักสูตรที่อ่านแล้วให้ความรู้สึกรู้ว่าเป็นการเน้นการปฏิบัติมากกว่าทฤษฎีจึงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ดึงดูดใจให้มีผู้สนใจเรียนต่อมากกว่าหลักสูตรอื่น ๆ

นอกจากนี้ จาก Node 3 ยังแยกขยายกิ่งก้านออกเป็น Node 4 และ Node 5 ภายใต้ตัวแปร “ช่วงอายุ” กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความสนใจศึกษาต่อหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อการพัฒนาอาชีพแตกต่างกันไปตามช่วงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2(1)=6.016, p<.05$) โดย Node 4 (ช่วงอายุ 19-25 ปี) มีผู้ตอบว่าไม่สนใจศึกษาต่อหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อการพัฒนาอาชีพทั้งสิ้น 34 คำตอบหรือคิดเป็น 51.5 % ขณะที่ผู้ตอบว่าสนใจศึกษาต่อมีทั้งสิ้น 32 คำตอบหรือคิดเป็น 48.5 % ผู้ที่ไม่สนใจศึกษาต่อหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อการพัฒนาอาชีพมีมากกว่าผู้สนใจศึกษาต่อเล็กน้อย ส่วน Node 5 (ช่วงอายุ 26-30 ปีและช่วงอายุ 31 ปีขึ้นไป) มีผู้ตอบว่าสนใจศึกษาต่อหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อการพัฒนาอาชีพทั้งสิ้น 65 คำตอบหรือคิดเป็น 67.7 % ขณะที่ผู้ตอบว่าไม่สนใจศึกษาต่อมีทั้งสิ้น 31 คำตอบหรือคิดเป็น 32.3 % ผู้ที่สนใจศึกษาต่อหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อการพัฒนาอาชีพมีมากกว่าผู้ไม่สนใจศึกษาต่อ สาเหตุที่ผลลัพธ์ระหว่างช่วงอายุแตกต่างกันน่าจะมาจากการที่เมื่อผู้เรียนมีอายุมากขึ้น ผู้ตอบแบบสอบถามตระหนักถึงความจำเป็นในการใช้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับการประกอบอาชีพมากขึ้นกว่าวัยช่วง 19-25 ปี นอกจากนี้ การที่ช่วงอายุ 26-30 ปีและช่วงอายุ 31 ปีขึ้นไปอยู่ในกลุ่มเดียวกันแสดง

ให้เห็นว่าสองกลุ่มนี้ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเรื่องของความสนใจศึกษาต่อ

อนึ่ง ตัวแปรตัวอื่นที่ผู้วิจัยสำรวจแต่ไม่ปรากฏในเดนไดรแกรมของ Decision Tree ได้แก่ ระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นและประสบการณ์การอาศัยอยู่ที่ประเทศญี่ปุ่น สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระสองตัวนี้ไม่ได้เป็นตัวแปรที่สำคัญในการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทด้านญี่ปุ่นศึกษา ด้วยเหตุนี้ ตัวแปรทั้งสองตัวจึงถูกคัดออกจากเดนไดรแกรมตั้งแต่แรกโดยอัตโนมัติ

6. อภิปรายผล

6.1 ความรู้ทางทักษะหรือทฤษฎีที่ดึงดูดใจผู้สนใจศึกษาต่อ

จากภาพที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความสนใจในการศึกษาต่อหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อการพัฒนาอาชีพมากกว่าหลักสูตรอื่น สาเหตุหนึ่งที่ทำให้ความสนใจในหลักสูตรนี้ออกมาค่อนข้างสูงน่าจะมาจากการที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบอาชีพในบริษัทเอกชน(เป็นพนักงานบริษัทที่ใช้ภาษาญี่ปุ่น 33.3% และเป็นล่าม 30.2%) การศึกษาหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะเพื่ออาชีพจึงตอบโจทย์ผู้ตอบแบบสอบถามโดยตรง ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อหลักสูตรนี้มากกว่าหลักสูตรอื่น

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์อย่างผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อถามความเห็นเกี่ยวกับความสนใจในการศึกษาต่อของแต่ละหลักสูตร จากการสัมภาษณ์พบว่า ส่วนใหญ่ของผู้ที่เลือกตอบว่าต้องการเรียนหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อการพัฒนาอาชีพให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า เมื่อเรียนแล้ว น่าจะทำให้เก่งภาษาญี่ปุ่นมากขึ้นและนำไปใช้ในที่ทำงานได้อย่างคล่องแคล่ว รวมถึงถูกต้องมากขึ้น อีกทั้งการที่ความสามารถของผู้เรียนสูงขึ้นสามารถนำไปเป็นเงื่อนไขเพื่อต่อรองขอขึ้นเงินเดือนกับบริษัท หรืออาจจะนำไปสมัครงานในที่ใหม่เพื่อให้ได้เงินเดือนที่สูงขึ้นกว่าเดิม นอกจากนี้ ยังมีความเห็นเพิ่มเติมจากผู้ให้สัมภาษณ์บางคนว่า อยากจะเก่งภาษาญี่ปุ่นเพิ่มขึ้น เพื่อนำไปเพิ่มรายได้รวมถึงสามารถรับงานเสริมต่าง ๆ จากภายนอกได้ด้วย ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มนี้ส่วนใหญ่มองว่าการเรียนปริญญาโทด้านญี่ปุ่นศึกษาในประเทศไทยควรเน้นเรื่องทักษะและปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี เพราะถึงแม้ว่าจะรู้ทฤษฎีแต่หากไม่สามารถนำไปใช้จริงได้ก็จะไม่เกิดประโยชน์ ดังนี้

“คือใช้ภาษาญี่ปุ่นได้ดีหรือไม่ถูกต้องมันก็มีโอกาสเสี่ยงต่อการถูกปลดจากงานนะคะ เด็กรุ่นใหม่ก็มีเยอะขึ้น ถ้าไม่พัฒนาตัวเองไปเรื่อย ๆ เดียวก็โดนแขวนหน้า ...(ละเนื้อหาบางส่วน)... ก็ไม่ใช่ว่าไม่ต้องเข้าใจแนวคิดก็ได้้นะคะ แต่อย่างล่ำมก็ให้แปลไปทั้ง ๆ อย่างนั้น เราจะไปเปลี่ยนความคิดใครก็

ไม่ได้ คือเราเข้าใจ เอาไปอธิบายให้คนไทยเข้าใจได้ว่าคนญี่ปุ่นพูดอย่างนั้นอย่างนี้เพราะอะไรได้ก็จริง แต่ถ้าแปลไม่ได้ ก็ไม่มีใครจ้างค่ะ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ A)

“การเป็นล่ามหรือทำงานพวกนี้ มันก็ต้องเข้าใจระดับหนึ่งอยู่แล้ว แต่ว่าไม่จำเป็นต้องเข้าใจลึกซึ้งอะไรมากมายหรือเปล่า เพราะสิ่งที่ใช้จริง ๆ คือปาก แปลแล้วก็ล่ามให้ถูกสำคัญกว่าค่ะ พูดตรง ๆ เข้าใจลึกมาก ๆ แล้วไปช่วยโน้มน้าว อาจจะโดนตอกกลับมาว่าแค่ล่ามไปก็พอ อย่าพูดมาก” (ผู้ให้สัมภาษณ์ B)

จากคำให้สัมภาษณ์อาจกล่าวได้ว่าผู้เรียนเหล่านี้มองว่าถึงแม้จะเข้าใจแนวคิดของคนญี่ปุ่นได้ดี ก็ไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์เสมอไป เนื่องจากงานที่ผู้ให้สัมภาษณ์เหล่านี้ทำคือการเป็นล่ามเสียเป็นส่วนใหญ่ หากแสดงความเห็นมากเกินไปอาจจะโดนติเตียนได้ ประเด็นสำคัญคือการพัฒนาทักษะด้านภาษาให้สูงขึ้น มิเช่นนั้น ล่ามอาจจะโดนบริษัทปลดลงเมื่ออายุมากขึ้นแต่ความสามารถเท่าเดิมด้วยมุมมองที่ว่า “ถ้าไม่เก่งภาษาจริง ๆ ก็ไม่มีบริษัทไหนจ้างทำงานถึงแม้จะเข้าใจเกี่ยวกับญี่ปุ่นขนาดไหนก็ตาม”

ขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ที่เลือกตอบว่าต้องการเรียนหลักสูตรการสื่อสารและวัฒนธรรมญี่ปุ่น มีแนวโน้มที่จะต้องการเรียนสิ่งที่มากกว่า “การฝึกทักษะภาษาญี่ปุ่น” ผู้ให้สัมภาษณ์บางคนให้ความเห็นที่น่าสนใจ ดังนี้

“ถ้าเรียนแค่ทักษะ หนูก็คงไม่เรียนต่อ เพราะรู้สึกว่ามันฝึกเองได้ แต่ที่อยากมาเรียน เพราะอยากเข้าใจความเป็นญี่ปุ่นมากขึ้น อยากรู้อะไรที่มากกว่า” (ผู้ให้สัมภาษณ์ C)

“ทักษะก็อยากเรียนนะค่ะ แต่ว่าไม่ใช่ทั้งหมด บางทีมันก็อยากรู้อะไรมากกว่านั้น อุตส่าห์เสียเงินเรียนทั้งที ก็อยากได้มากกว่าทักษะหน่อย แต่อยากให้โยงว่าทฤษฎีมันไปใช้จริงได้อย่างไรมากกว่าค่ะ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ D)

เมื่อพิจารณาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ที่เห็นด้วยกับการเน้นสอนด้านทักษะในระดับปริญญาโท และผู้ที่ต้องการให้เน้นทฤษฎีในระดับปริญญาโท พบว่าทั้งสองกลุ่มมีลักษณะบางอย่างที่แตกต่างกัน กรณีของผู้ที่สนใจหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อการพัฒนาอาชีพที่เน้นการฝึกทักษะ บุคคลเหล่านี้มักเป็นผู้ที่มีความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นอยู่แค่ระดับ 3 หรือถึงจะมีผลการสอบวัดระดับในระดับ N2 แต่ยังไม่มีความมั่นใจในภาษาญี่ปุ่นของตนเองหรือไม่ค่อยมีโอกาสนสื่อสารกับคนญี่ปุ่นรวมถึงมีแนวโน้มที่จะชอบเรียนแต่ภาษาญี่ปุ่น ไม่ค่อยชอบการคิดปัญหาในเชิงลึก อีกทั้งอาชีพของคนเหล่านี้ส่วนใหญ่จะต้องใช้ภาษาญี่ปุ่นในการทำงานสูง เช่น เป็นล่ามหรือผู้ประสานงาน เนื้อหาของงานหลักจะเป็นการถ่ายทอดข้อความให้ตรงกับที่คนญี่ปุ่นกล่าวออกมา สิ่งเหล่านี้อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ต้องการศึกษาทักษะด้านภาษาญี่ปุ่นมากกว่าทฤษฎี

ขณะที่ผู้ที่สนใจหลักสูตรการสื่อสารและวัฒนธรรมญี่ปุ่นที่เน้นทฤษฎีมากกว่านั้น จะเป็นผู้ที่ความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นระดับ 1 เป็นส่วนใหญ่ จากความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นที่สูงอยู่แล้ว ส่งผลให้บุคคลเหล่านี้มีความมั่นใจในภาษาญี่ปุ่นของตนเอง จึงมีแนวโน้มว่าจะเบื่อการเรียนเฉพาะภาษาญี่ปุ่นเท่านั้น คนเหล่านี้มักมองว่าภาษาเป็นเพียงแค่เครื่องมือเพื่อใช้ในการสื่อสาร ไม่จำเป็นต้องรู้จักและวิเคราะห์ไวยากรณ์ได้อย่างละเอียด อีกทั้ง บุคคลเหล่านี้สนใจเนื้อหาสาระที่แฝงอยู่ข้างในมากกว่าการพูดได้เหมือนคนญี่ปุ่น และมีแนวโน้มที่จะชอบคิดวิเคราะห์ ดีความปัญหาต่าง ๆ ประเด็นเหล่านี้ อาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์สนใจศึกษาต่อในเนื้อหาวิชาที่แตกต่างกันออกไป

6.2 ผู้สนใจศึกษาต่อหลักสูตรการสอนภาษาญี่ปุ่นและสถานการณ์จริงในประเทศไทย

จากการสัมภาษณ์ผู้ที่ตอบว่าต้องการศึกษาต่อหลักสูตรการสอนภาษาญี่ปุ่นพบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพอาจารย์อยู่แล้ว มีส่วนน้อยที่เป็นนักศึกษา อาจกล่าวได้ว่าเนื้อหาในหลักสูตรเป็นเนื้อหาที่จำกัดอยู่เฉพาะบุคคลที่เป็นอาจารย์เท่านั้น ด้วยเหตุนี้ ผู้ที่ทำงานอื่น ๆ นอกเหนือจากอาจารย์ที่สนใจจะศึกษาต่อหลักสูตรนี้จึงมีค่อนข้างจำกัด จากการสอบถามผู้สนใจศึกษาต่อหลักสูตรอื่น ๆ ที่ไม่ใช่หลักสูตรการสอนพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มองว่าอาชีพอาจารย์เป็นอาชีพที่ได้เงินเดือนน้อยและลำบาก จึงไม่สนใจประกอบวิชาชีพนี้

นอกจากนี้ จากการสอบถามนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่สนใจศึกษาหลักสูตรนี้พบว่าสาเหตุที่สนใจศึกษาต่อเนื่องจากในระดับปริญญาตรี นักศึกษาได้มีโอกาสเรียนคณะศึกษาศาสตร์สาขาการสอนภาษาญี่ปุ่น จึงต้องการเรียนต่อโดยที่ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ที่แน่ชัดลงไปว่าต้องการเป็นอาจารย์แต่อย่างใด อีกทั้ง ผู้ที่สนใจเรียนหลักสูตรนี้มักมีแนวโน้มที่จะเลือกตอบว่าสนใจเรียนหลักสูตรภาษาญี่ปุ่นเพื่อการพัฒนาอาชีพและหลักสูตรการสื่อสารและวัฒนธรรมญี่ปุ่นด้วย สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่าหากมีหลักสูตรอื่น ๆ นอกเหนือจากหลักสูตรการสอนภาษาญี่ปุ่นเปิดขึ้น ผู้ตอบแบบสอบถามเหล่านี้ อาจโยกย้ายไปเรียนในหลักสูตรอื่นแทนได้

“ก็อยากเรียนต่อเนอะ อุตส่าห์เรียนมาขนาดนี้แล้ว อยากเรียนต่อไปให้สูงขึ้น จะได้รู้เยอะ ๆ เพื่อในอนาคต เกิดไม่ได้ทำเป็นล่าม ก็อาจจะไปเป็นอาจารย์เพราะเรียนมาทางครูอยู่แล้วด้วย แล้วก็เวลาต้องกลับไปอยู่กับพ่อแม่ที่ต่างจังหวัด จะได้มีอาชีพที่แน่นอน พ่อแม่ได้สวัสดิการ ” (ผู้ให้สัมภาษณ์ E)

“เมื่อก่อนจะมีอยู่ช่วงหนึ่งที่เคื่อบังคับให้อาจารย์ที่สอนต้องจบปริญญาโท ก็เลยสนใจมาสมัครเรียนต่อที่นิด้าค่ะ แต่ก็ไม่ได้รู้เลยว่าต้องจบด้านการสอนโดยตรง คือ จบปริญญาโทด้านไหนก็ได้ ขอให้ตรงสายหรือเกี่ยวข้องกับเนื้อหาภาษาญี่ปุ่น อย่างตอนนี้เป็นอาจารย์มัธยมก็ต้องมีวุฒิป.โทนะแต่

อาจจะสาขาอื่น ๆ อย่างภาษาญี่ปุ่นเพื่ออาชีพก็ได้ค่ะ ก็เลยไม่ได้ซีเรียสมากว่าต้องจบหลักสูตรที่มีชื่อว่าการสอนอยู่ด้วย” (ผู้ให้สัมภาษณ์ F)

เมื่อคำนึงถึงข้อมูลของ Japan Foundation(2013) ที่ระบุว่าจำนวนผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยเพิ่มขึ้นจาก 78,802 คนในปี พ.ศ.2552 มาเป็น 129,616 คนในปี พ.ศ.2555 (เพิ่มขึ้น 64.5%) ขณะที่จำนวนผู้สอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยเพิ่มขึ้นจาก 1,240 คนในปี พ.ศ.2552 มาเป็น 1,387 คนในปี พ.ศ.2555 โดยอาจารย์ผู้สอนเพิ่มขึ้นเพียง 11.9% จากครั้งก่อนหน้าที่สำรวจเท่านั้น อาจทำให้ผู้คาดการณ์ว่าน่าจะมีผู้สนใจเลือกเรียนหลักสูตรการสอนภาษาญี่ปุ่นมากขึ้นเนื่องจากความต้องการเรียนภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนชาวไทยเพิ่มสูงขึ้น แต่ทว่าในความเป็นจริง รายได้ของอาจารย์สอนภาษาญี่ปุ่นน้อยกว่ารายได้ของวิชาชีพอื่น ๆ มาก เช่น ประกาศรับสมัครงานของบริษัทเอกชนส่วนใหญ่จะให้เงินเดือนผู้มีความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นระดับ N3 ตั้งแต่ประมาณ 20000 บาท ส่วนผู้มีความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นระดับ N2 จะได้เงินเดือนเริ่มต้นตั้งแต่ประมาณ 40000 บาท สิ่งนี้น่าจะเป็นตัวแปรสำคัญตัวหนึ่งที่ส่งผลให้มีคนสนใจหลักสูตรการสอนภาษาญี่ปุ่นน้อยกว่าสภาพความเป็นจริงที่มีความต้องการอาจารย์ผู้สอนภาษาญี่ปุ่นมาก หากกระทรวงศึกษาธิการและผู้เกี่ยวข้องไม่คิดวิธีแก้ไขที่เป็นรูปธรรม ปัญหานี้อาจจะส่งผลต่อการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในระดับมัธยมศึกษาต่อไปในระยะยาว

6.3 สิ่งทีหลักสูตรปริญญาโทควรจะทำให้ความสำคัญ

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้สอนในระดับปริญญาโทไม่อาจตอบลงไปได้ชัดเจนได้ว่าหลักสูตรใดดีกว่าหลักสูตรใด หากการเรียนต่อระดับปริญญาโทเป็นการพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าขึ้น เป็นการยกระดับ รวมถึงเติมเต็มช่องว่างในใจให้เพิ่มขึ้นแล้ว การที่หลักสูตรจะเน้นสอนด้านทักษะก็ไม่ใช่ว่าที่ผิดหรือไม่ดี เนื่องจากความต้องการของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน บางคนต้องการภาษาญี่ปุ่นเพียงเพื่อประกอบอาชีพหรือพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น เพียงแต่ในความเป็นจริง หากหลักสูตรปริญญาโททั้งหมดเป็นเพียงแค่หลักสูตรการฝึกทักษะทางภาษา คงไม่สามารถตอบสนองความต้องการด้านการพัฒนาศาสตร์ต่าง ๆ ของประเทศได้ กรณีของญี่ปุ่นศึกษา คงไม่มีศาสตร์ที่จะพัฒนาต่อไปทั้งทางด้านวัฒนธรรม การเรียนการสอน สังคมศาสตร์หรือวรรณคดี ประเทศไทยอาจจะมีผู้สามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นได้เก่งขึ้นกว่าปัจจุบัน แต่จะมีประโยชน์อันใดหากไม่มีผู้สามารถวิจัยเพื่อพัฒนาหรือเติมเต็มส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์ต่อไป ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมองว่าหลักสูตรปริญญาโทที่ดีควรมีการผสมผสานหลักสูตรให้มีความรู้ทั้งเรื่องของทฤษฎีและการฝึกทักษะเข้าด้วยกัน โดยผู้สอนควรจะเชื่อมโยงให้ผู้เรียนได้เข้าใจว่าทฤษฎีต่าง ๆ ที่เรียนไปสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันอย่างไร เพื่อเป็นการกระตุ้นว่าแท้จริงแล้วทฤษฎีและการปฏิบัติเป็นเรื่องเดียวกัน แต่ในขณะเดียวกัน ก็ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าผู้สอนควรปรับทัศนคติต่อการเรียนการสอนในระดับปริญญาโทด้วย การยึดติดว่าการเรียนระดับปริญญาโทเป็นการเรียนหรือ

พัฒนาภาษาอาจใช้ได้กับผู้ที่เรียนอยู่ต่างประเทศ แต่อาจจะไม่เหมาะกับชาวไทยที่ศึกษาต่อในประเทศไทยเสียทีเดียว อีกทั้ง การสร้างหลักสูตรแต่ละหลักสูตรควรคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหลักสูตรนั้นไม่ว่าจะเป็นศิษย์เก่า ผู้ว่าจ้าง รวมถึงชุมชนและสังคมนั้น ๆ ด้วยเพื่อพัฒนาให้หลักสูตรนั้นตรงกับความต้องการของสังคมและเกิดประโยชน์ในภาพรวมสูงสุด

7. จุดที่ควรปรับปรุงของงานวิจัยนี้

งานวิจัยนี้มีจุดที่ควรปรับปรุงหลัก ๆ ได้แก่ ข้อที่หนึ่ง การรวมผู้ที่มีความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นระดับ N1 และ N2 เข้าด้วยกัน งานวิจัยนี้มีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้ N1 เป็นจำนวนน้อยและมีน้อยกว่า 5 คน ด้วยเหตุนี้ จึงไม่เหมาะนำมาประมวลผลทางสถิติ แต่ทว่า หากผู้วิจัยอื่นสามารถเก็บรวบรวมกลุ่มตัวอย่างแต่ละระดับความสามารถได้เป็นจำนวนมาก อาจจะทำให้เห็นแนวโน้มของระดับความสามารถทางภาษาญี่ปุ่นที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อก็เป็นได้

ข้อที่สอง คือ การไม่ได้สอบถามผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนในปัจจัยที่น่าสนใจอื่น ๆ เช่น ความถี่ในการใช้ภาษาญี่ปุ่น ความมั่นใจในภาษาญี่ปุ่นของตน(การฟังพูดอ่านเขียน) รวมถึงทัศนคติและมุมมองต่อการเรียนภาษาญี่ปุ่น การใช้ภาษาญี่ปุ่น การทำงานโดยใช้ภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น การสุ่มถามเฉพาะบางคนทำให้ข้อมูลที่ได้ยังขาดความน่าเชื่อถือและควรได้รับการสำรวจใหม่

ข้อที่สาม คือ แบบสอบถามถูกแจกจ่ายไปยังบุคคลในวงแคบ งานชิ้นต่อไปควรคำนึงถึงกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ ที่กว้างขึ้นด้วยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายกว่าปัจจุบัน เช่น ณ ปัจจุบันน่าจะมีประเด็นเฉพาะในส่วนของผู้สอนภาษาญี่ปุ่น คือ ต้องการวุฒิที่สูงขึ้นเพื่อความก้าวหน้าในสายงานอาจารย์ในทุกระดับทั้งมัธยมและอุดมศึกษา หากเพิ่มกลุ่มตัวอย่างอาจารย์ที่ยังมีวุฒิปริญญาตรีด้วย อาจจะได้ผลการศึกษาที่น่าสนใจเพิ่มเติมก็เป็นได้ ทั้งนี้เนื่องจากการไปเรียนต่อต่างประเทศอาจอยู่ยากและติดภาระครอบครัว การเงิน จึงมีแนวโน้มที่จะมาศึกษาต่อปริญญาโทในประเทศไทยซึ่งใกล้บ้านแทน เป็นต้น

ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยชิ้นนี้จะป็นตัวจุดประกายความสนใจให้แก่คณาจารย์และผู้สนใจในระดับบัณฑิตศึกษาด้านญี่ปุ่นศึกษาให้ช่วยกันพัฒนาองค์ความรู้และปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจศึกษาต่อด้านญี่ปุ่นศึกษาในประเทศไทยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กลืน สะสมพล. (2547). ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโทของเจ้าหน้าที่จัดการทรัพย์สินจัดการทรัพย์สินกรุงเทพ ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด(มหาชน). สารนิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิตยา วัฒนาภรณ์. (2530). เหตุจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนักศึกษาศาสนสถานบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ลลิตา ปรีดากรณ์ และแพรวดาว พุพานิชย์พฤกษ์. (2548). ความต้องการศึกษาต่อในหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (M.B.A) มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. กองวิเคราะห์และพัฒนา ฝ่ายวางแผนและพัฒนา มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- วิริยา จงรักษ์สัตย์. (2537). ความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศิริวรรณ ชำศิริพงษ์. (2551). ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจและความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (MBA). บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- สมพร ศิลปสุวรรณ. (2532). ความต้องการของข้าราชการพนักงานรัฐวิสาหกิจและพนักงาน ธุรกิจเอกชนในการเข้าศึกษาต่อหลักสูตรชั้นปริญญาโท ภาคพิเศษ. บัณฑิตวิทยาลัย. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- Japan Foundation (2013) 『2012年度 日本語教育機関調査 結果概要 抜粋』国際交流基金 (http://www.jpf.go.jp/j/japanese/survey/result/dl/survey_2012/2012_s_excerpt_j.pdf) เข้าถึงเมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2558.

การศึกษาการถ่ายทอดความหมายของคำอุทาน Well และ Oh จากวรรณกรรม เยาวชนแปลเรื่องแฮร์รี พอตเตอร์

A Study of Meaning Transferring of Exclamatory Words 'Well' and 'Oh' in Thai Translated Children Literature : Harry Potter

วรวิทย์ กิจเจริญไพบูลย์

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสานระหว่างงานวิจัยเชิงคุณภาพและงานวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งมุ่งเน้นเพื่อศึกษาแนวทางการถ่ายทอดความหมายของคำอุทาน well และ oh ที่ใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูดกับที่ใช้แสดงความรู้สึกจากวรรณกรรมเยาวชนแปลเรื่องแฮร์รี พอตเตอร์ ผลการศึกษามีดังนี้ คำอุทาน well ที่ใช้แสดงความรู้สึกและที่ใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูดพบอัตราความถี่ของการใช้ร้อยละ 22.22 และ 77.78 ตามลำดับ แนวทางการถ่ายทอดคำอุทาน well ที่ใช้แสดงความรู้สึกนั้น ร้อยละ 61.29 ถ่ายทอดด้วยคำวิเศษณ์ประเภทต่าง ๆ ในภาษาไทย ได้แก่ นิยมวิเศษณ์ ลักษณะวิเศษณ์ และปฏิเสธวิเศษณ์ ร้อยละ 27.42 ถ่ายทอดด้วยคำอุทานบอกอาการในภาษาไทยที่มีเสียงตรี และร้อยละ 11.29 ผู้แปลละไม่แปล สำหรับแนวทางการถ่ายทอดความหมายของคำอุทาน well ที่ใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูดนั้น ร้อยละ 38.24 ถ่ายทอดโดยการใช้คำสันธานในภาษาไทยที่แสดงความเป็นเหตุเป็นผล แสดงการให้เลือก และแสดงความขัดแย้ง ร้อยละ 31.79 ถ่ายทอดด้วยคำวิเศษณ์ในภาษาไทยประเภท กริยาวิเศษณ์ ประดิษฐวิเศษณ์ ปฏิเสธวิเศษณ์ และนิยมวิเศษณ์ ร้อยละ 18.44 ถ่ายทอดโดยใช้คำอุทานบอกอาการในภาษาไทยที่มีเสียงสามัญ โท และจัตวา และร้อยละ 11.53 ละไม่แปล ในส่วนของคำอุทาน oh ผู้วิจัยพบว่าคำอุทาน oh ที่ใช้แสดงความรู้สึกและที่ใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูดพบอัตราความถี่ของการใช้ร้อยละ 61.22 และ 38.78 ตามลำดับ โดยแนวทางการถ่ายทอดความหมายของคำอุทาน oh ที่ใช้แสดงความรู้สึกนั้น ร้อยละ 74.20 ถ่ายทอดโดยการใช้คำอุทานบอกอาการในภาษาไทยที่มีเสียงโท ตรีและจัตวา ร้อยละ 22.50 ถ่ายทอดด้วยคำวิเศษณ์ในภาษาไทยประเภท กริยาวิเศษณ์ ลักษณะวิเศษณ์ และปฏิเสธวิเศษณ์ และร้อยละ 3.30 ละไม่แปล สำหรับแนวทางการถ่ายทอดความหมายของคำอุทาน oh ที่ใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูดนั้น ร้อยละ 85.52 ถ่ายทอดโดยการใช้คำอุทานบอกอาการในภาษาไทยที่มีเสียงโท และจัตวา ร้อยละ 9.21 ถ่ายทอดโดยการใช้คำกริยาวิเศษณ์ และอีกร้อยละ 5.17 ละไม่แปล ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่า ผู้แปลทั้งสามล้วนมีแนวทางการถ่ายทอดความหมายของคำอุทาน well

และ oh ในภาษาต้นฉบับโดยการแทนที่ด้วยคำในภาษาไทยที่มีความหมายเทียบเคียงโดยไม่ทำให้ความหมายเดิมของต้นฉบับต้องเสียไปแต่อย่างใด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการทางด้านการแปล ที่กล่าวว่า การแปลคือการแทนที่ข้อความของภาษาหนึ่งด้วยข้อความที่มีความหมายเทียบเคียงกันในอีกภาษาหนึ่ง โดยมีจุดประสงค์ที่สำคัญคือทำให้ผู้อ่านฉบับแปลได้รับผลตอบแทนได้เท่าเทียมกับผู้อ่านต้นฉบับงานวิจัยชิ้นนี้เก็บรวบรวมลักษณะการแปลคำอุทาน ผู้วิจัยเห็นว่างานวิจัยชิ้นนี้สามารถใช้เป็นตัวอย่างประกอบการสอนรายวิชาทางด้านการแปล ภาษาเพื่อการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและรายวิชาอื่น ๆ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจการประยุกต์ทฤษฎีได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การศึกษาการแปล ภาษาศาสตร์ประยุกต์ คำอุทาน Well และ Oh วรรณกรรมเยาวชน

Abstract

This research aims at investigating translation strategies of exclamatory words ‘well’ and ‘oh’ for expressing feelings and for continuing utterance in Thai translated children literature: Harry Potter. The main objective is to study how three Thai translators translate the words in the source texts (SL) into the target texts (TL). The findings were that ‘well’ for expressing feelings was found 22.22% of uses while ‘well’ for continuing utterance was found 77.78% of uses. In terms of ‘well’ for expressing feelings, 61.29% were translated by applying Thai adjectives. Another 27.42% were translated by applying Thai exclamatory words while the other 11.29% were omitted to translate. In terms of ‘well’ for continuing utterance, 38.24% were translated by applying Thai conjunctions. Another 31.79% were translated by applying Thai adjectives or adverbs. Another 18.44% were translated by applying Thai exclamatory words. The other 11.53 % were omitted to translate. The researcher also found that ‘oh’ for expressing feelings was found 61.22% of uses while ‘oh’ for continuing utterance was found 38.78% of uses. In terms of ‘oh’ for expressing feelings, 74.20% are translated by applying Thai exclamatory words. Another 22.50 % were translated by applying Thai adjectives and adverbs. The other 3.30 % were omitted to translate. In terms of ‘oh’ for continuing utterance, 85.52 % were translated by applying Thai exclamatory words. Another 9.21 % were translated by applying Thai adverbs. The

other 5.17 % were omitted to translate. In this research study, the researcher found that the three translators translated the words ('well' and 'oh') by applying Thai words which have equivalence meanings. The finding is in line with scholars in that translation is a way to substitute a word in one language by another word which has the same meaning in another language. The readers of the texts in target language texts must receive the same flavors as the reader of the texts in source language. The researcher considers that this study could be applied to teach in translation courses, inter-cultural communication courses, and other courses so that students will be able to understand and practically apply theories.

Keywords: Translation study Applied linguistics Exclamatory words: Well and Oh
Children Literature

บทนำ

มนุษย์สร้างภาษาขึ้นเพื่อใช้สื่อสารความคิดสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจระหว่างคนในสังคม (Wharton, 2003) ภาษาทำหน้าที่เป็นเครื่องผูกพันระหว่างมนุษย์ให้มีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพราะภาษาคือสื่อกลางสำหรับถ่ายทอดเรื่องราวความเป็นไปของสังคมและคนในสังคม ภาษาจึงเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงผู้คนเข้าไว้ด้วยกัน (ผะอบ โปชนกฤชณะ, 2541; Scherer, 2003) อีกทั้งนอกจากภาษาจะใช้เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ แล้ว เรายังสามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องกระตุ้นให้ผู้รับสารเกิดอารมณ์และความรู้สึกได้ (ปัญญา บริสุทธิ์, 2542; Russell, Bachorowski & Fernández-Dols, 2003)

ภาษาของแต่ละสังคมเกิดขึ้นจากการที่สังคมหนึ่งสร้างข้อตกลงร่วมกันเพื่อกำหนดแนวทางภาษาอันเป็นมาตรฐานของสังคมนั้น ภาษาในแต่ละสังคมจึงมีลักษณะเป็นระบบและมีโครงสร้างเสียง คำ ประโยคและความหมายเป็นแบบแผนแน่นอน (Singleton, 2000)

ทั้งนี้หน่วยที่เล็กที่สุดของภาษาที่มีความหมายในตัวเองคือ คำ ซึ่งคำแต่ละคำประกอบด้วยเสียงและความหมาย และในบางครั้งคำเพียงหนึ่งคำยังสามารถสื่อความหมายซึ่งสื่อให้เห็นความรู้สึกต่าง ๆ ได้ เช่น ความรู้สึกสะท้อนใจ ตื่นเต้น ตีใจ หรือเศร้าใจ ฯลฯ (Aijmer, 2009; Ameka & Wilkins, 2006; Wierzbicka, 1992)

กำชัย ทองหล่อ (2540) กล่าวในหนังสือหลักภาษาไทยไว้ว่า หน้าที่ของคำในภาษาไทยมีทั้งสิ้น เจ็ดประเภท ได้แก่ คำนาม คำกริยา คำสรรพนาม คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำสันธาน และคำอีกประเภทหนึ่งที่สามารถใช้สื่อความหมายหรือสร้างให้ผู้รับสารเกิดอารมณ์หรือความรู้สึกคล้อยตาม ก่อให้เกิดความรู้สึกต่าง ๆ แก่ผู้รับสารนั้นเรียกว่า คำอุทาน ซึ่งหมายถึง คำที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกหลากหลาย มักใช้ในภาษาพูด ถ้าเป็นการเขียนส่วนใหญ่ก็มีเครื่องหมายอัศเจรีย์กำกับอยู่ด้วย ทั้งนี้คำอุทานอาจเป็นคำเพียงคำเดียวหรือสองคำที่อุทานออกมา โดยมีผู้ให้คำนิยามคำอุทานไว้ดังนี้ คำอุทาน เป็นเสียงหรือคำที่เปล่งออกมาเวลาตกใจ ดีใจ หรือเสียใจ ในไวยากรณ์ไทยเรียกคำหรือเสียงที่เปล่งออกมาเช่นนี้ว่า คำอุทาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554) นอกจากนี้พระยาอุปกิตศิลปสาร (2538) ได้ให้นิยามความหมายของคำอุทานไว้ว่า คำที่เปล่งออกมาแต่ไม่มีความหมายในตัวเองเหมือนคำชนิดอื่น แต่สามารถแสดงถึงความต้องการหรือนิสัยใจคอว่าเป็นอย่างไร แม้ว่าจะตัดคำอุทานออกไปประโยคนั้นก็ยังคงเป็นประโยคที่สมบูรณ์ เนื่องจากคำอุทานนี้ไม่มีส่วนสัมพันธ์ทางด้านไวยากรณ์กับส่วนที่เหลือของประโยคซึ่งเป็นสิ่งที่แตกต่างจากคำประเภทอื่น จากคำนิยามดังกล่าวข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า หากเราต้องการเข้าใจจิตใจของบุคคลใดบุคคลหนึ่งว่ามีความรู้สึกนึกคิดหรืออารมณ์ต่อสิ่งรอบข้างอย่างไรในขณะหนึ่ง เราสามารถพิจารณาจากคำอุทานที่บุคคลนั้นใช้ เพราะคำอุทานสามารถสื่ออารมณ์ความรู้สึกหรือทัศนคติต่าง ๆ ได้

การแปลนับเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการติดต่อสื่อสารข้ามภาษาข้ามวัฒนธรรมของมนุษย์ เป็นตัวกลางในการสื่อสารหรือถ่ายทอดเรื่องราว ความรู้สึกต่าง ๆ รวมทั้งวิทยาการความรู้ ของคนในชาติหนึ่งไปยังคนอีกชาติหนึ่ง เพื่อให้คนต่างชาติต่างวัฒนธรรมสามารถเข้าใจความรู้ ความรู้สึกนึกคิดของกันและกันได้ (Baker, 1998; Catford, 1965; Denoun, 2000; Newmark, 1988; Nida, 1964; 2001; Nida & Taber, 1969) ในการสร้างสรรค์งานแปลโดยเฉพาะการแปลที่มุ่งเน้นอารมณ์สในด้านความบันเทิง การพยายามศึกษาให้เข้าใจความรู้สึกแท้จริงของตัวละครในบทประพันธ์นับเป็นประโยชน์อย่างมาก เพราะตัวละครแต่ละตัวล้วนมีบทบาท วิธีการดำรงชีวิต ทัศนคติ อารมณ์ ความรู้สึก ฯลฯ ที่แตกต่างกันออกไป เราไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าวรรณกรรมเป็นการสะท้อนภาพเรื่องราวของผู้คนในสังคม โดยใช้ความงามทางภาษาหรือวรรณศิลป์เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอด ดังนั้นหากผู้แปลเราสามารถเข้าใจความรู้สึกที่แท้จริงของตัวละครได้แล้ว การถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครเพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทก็จะเป็นปัญหาอีกต่อไป (พัชรี โภคาสัมฤทธิ์, 2555; วิไลยา วิวัฒน์ศร, 2548)

ในงานวรรณกรรมนั้น ผู้แปลควรถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของตัวละครด้วยความถูกต้องครบถ้วนชัดเจน และเป็นธรรมชาติตรงตามบทประพันธ์ต้นฉบับ เพื่อสร้างอารมณ์และอรรถรสของผู้อ่านให้สามารถคล้อยตามอารมณ์ความรู้สึกของตัวละคร ด้วยเหตุนี้การแปลงานประเภทวรรณกรรม

จึงไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะการแปลเป็นการรวมองค์ความรู้ทั้งด้านศาสตร์และศิลป์ (สัญญาวิ สายบัว, 2550; สุขสันต์ ชัยรักษา, 2556) ผู้แปลจึงควรฝึกฝนเพื่อให้เข้าใจถึงจิตใจของตัวละครเพื่อที่จะถ่ายทอดบทประพันธ์ให้เทียบเคียงหรือใกล้เคียงกับต้นฉบับให้ได้มากที่สุด ดังนั้นในความคิดของผู้วิจัย คำอุทานนับเป็นคำประเภทหนึ่งซึ่งผู้แปลจำเป็นต้องเข้าใจอารมณ์ที่แท้จริงของตัวละครในบทประพันธ์ หากผู้แปลเข้าใจความรู้สึกผิดพลาดอาจทำให้ผู้แปลถ่ายทอดเรื่องราวผิดเพี้ยนไปจากบทประพันธ์ต้นฉบับจนทำให้บทแปลเสียอรรถรสได้ การศึกษาการแปลคำอุทานจึงอาจเป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหา (ตติยา ตุงโตคะ, 2556)

วิทย์ ศิวะศรียานนท์ (2542) ยังได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับคำอุทานในภาษาอังกฤษแก่นักแปลไว้ว่า คำอุทานนั้นเป็นสิ่งสำคัญเพราะเป็นเครื่องมือถ่ายทอดความรู้สึกต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ วัฒนธรรมหนึ่งย่อมมีคำอุทานอย่างหนึ่งเป็นของตนเองไม่ซ้ำกับชาติอื่นถึงแม้บางครั้งเสียงคำอุทานจะคล้ายกันแต่ก็ไม่ได้หมายความว่าความหมายจะเหมือนกัน นักแปลจะต้องศึกษาให้เข้าใจคำอุทานและถ่ายทอดให้ถูกต้องเพื่อคงอรรถรสของงานประพันธ์ต้นฉบับ

ทั้งหมดที่ได้กล่าวข้างต้นล้วนยืนยันถึงความสำคัญของการศึกษาการถ่ายทอดคำอุทานเป็นภาษาไทยเพราะคำอุทานสามารถสื่ออารมณ์ความรู้สึกของตัวละคร หากผู้แปลสามารถถ่ายทอดความหมายได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตามต้นฉบับแล้ว ผู้อ่านย่อมได้อรรถรสหรือรสชาติที่เทียบเคียงต้นฉบับเป็นอย่างดี

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาหนังสือวรรณกรรมเยาวชนเรื่องแฮร์รี พอตเตอร์ ผู้วิจัยพบว่า วรรณกรรมเยาวชนแฮร์รี พอตเตอร์เป็นวรรณกรรมที่มีคำอุทาน well และ oh ปรากฏอยู่ในบทสนทนาเป็นจำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของนักวิชาการ (อาทิ นวลน้อย ตระกูลกิตติไพศาล, 2541; วัลยา วิวัฒน์ศร, 2548; Aijmer, 1987; Person, 2009) ที่กล่าวว่าคำอุทาน well และ oh เป็นคำอุทานพื้นฐานที่มักปรากฏบ่อยครั้งในบทสนทนา ทั้งนี้คำอุทาน well และ oh นอกจากจะสามารถแสดงอารมณ์ได้แล้วนั้นยังมีหน้าที่ทางวัจนปฏิบัติ กล่าวคือสามารถใช้เพื่อแสดงความต่อเนื่องของการพูดได้อีกด้วย (นวลน้อย ตระกูลกิตติไพศาล, 2541; Cuenca, 2006; Defour, 2009; Fox-Tree & Schrock, 1999; Jucker, 2002; Popescu-Belis & Zufferey, 2011; Schifffrin, 1987) อีกทั้งวรรณกรรมเยาวชนเรื่องแฮร์รี พอตเตอร์ยังมีผู้นิยมนานทั่วโลก (Clear, 2013) เห็นได้จากวรรณกรรมดังกล่าวได้รับการแปลออกสู่หลายภาษา ทั้งนี้หนังสือวรรณกรรมเยาวชนชุดนี้ยังได้รับรางวัลหนังสือวรรณกรรมเยาวชนยอดเยี่ยมประจำปี พ.ศ. 2542 (Winner of the 1999 Whitbread Children's Book of the Year) วรรณกรรมเยาวชนแฮร์รี พอตเตอร์ ฉบับภาษาไทยมีทั้งสี่เล่มเจ็ดตอน ประกอบด้วยผู้แปลทั้งสี่สามท่าน และฉบับแปลภาษาไทยก็เป็นที่ยอมรับจากผู้อ่านจนได้รับยกย่องให้เป็นหนังสือที่มียอดขายสูงสุด (ไทยพีบีเอส, 2556) เป็นเหตุให้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่าผู้แปลทั้งสามใช้คำ

ใดในภาษาไทยเพื่อถ่ายทอดความหมายของคำอุทาน well และ oh ทั้งสองประเภทเพื่อรักษารรณรสได้อย่างดีที่สุด

งานวิจัยฉบับนี้จึงมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาการถ่ายทอดความหมายของคำอุทาน well และ oh จากหนังสือวรรณกรรมเยาวชนแปลเรื่องแฮร์รี พอตเตอร์โดยผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อ

1) ศึกษาการถ่ายทอดความหมายของคำอุทาน well โดยใช้คำในภาษาไทยเพื่อให้ได้คำที่มีความหมายเทียบเคียงกับคำอุทาน well ที่ใช้แสดงความรู้สึกในการแสดงและใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูดจากหนังสือวรรณกรรมเยาวชน Harry Potter ต้นฉบับ และ

2) ศึกษาการถ่ายทอดความหมายของคำอุทาน oh โดยใช้คำในภาษาไทยเพื่อให้ได้คำที่มีความหมายเทียบเคียงกับคำอุทาน oh ที่ใช้แสดงความรู้สึกและใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูดจากหนังสือวรรณกรรมเยาวชน Harry Potter ต้นฉบับ

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการแปล

นักวิชาการ (อาทิ เชนง จันทรเชตต์, 2538; สัญฉวี สายบัว, 2550; Baker, 1992; Hatim & Munday, 2004; Kelly, 2005; Krings, 1986; Larson, 1998; Newmark, 1988; Nida, 1964; 2001) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการแปลที่สอดคล้องกันไว้ว่า การแปลเป็นเรื่องของการถ่ายทอดความหมาย และแนวทางของการนำเสนอความหมายของข้อความในภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่ง งานแปลที่คงความหมายของต้นฉบับไว้ได้ครบถ้วนและเที่ยงตรงย่อมถือว่าเป็นงานแปลที่ดี โดยจุดมุ่งหมายสำคัญที่สุดของงานแปลคือสามารถทำให้ผู้อ่านงานแปลมีผลตอบสนองต่องานที่อ่านได้เทียบเคียงกับผลตอบสนองที่ผู้อ่านต้นฉบับมี หากแต่ในบางครั้งผู้แปลจำเป็นต้องมีการปรับแต่งงานแปลบ้าง แต่ต้องไม่ทำให้ความหมายและอรรถรสของเนื้อความในภาษาต้นฉบับนั้นผิดเพี้ยนไปจากเดิม โดยเลพิฮาล์ม (Leppihalme, 1997) และทური (Toury, 2000) แสดงความเห็นไว้ว่าการแปลเป็นกิจกรรมที่จำต้องเกี่ยวข้องกันอย่างน้อยสองวัฒนธรรมและสองภาษา ซึ่งในแต่ละภาษาย่อมมีระบบของค่านิยมแฝงอยู่ “ค่านิยม” คือ การใช้ภาษาในวัฒนธรรมหนึ่งย่อมถูกใช้อย่างเหมาะสมตามกาลเทศะและเป็นที่ยอมรับของคนในวัฒนธรรมนั้น ดังนั้น การแปลเป็นอีกภาษาหนึ่งในอีกวัฒนธรรมหนึ่งจึงต้องเป็นไปตามระบบของวัฒนธรรมนั้น และถูกตีความค่านิยมของวัฒนธรรมนั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับธรีเวนี (Thriveni, 2002) ซึ่งให้ความเห็นไว้ว่าภาษาไม่สามารถแยกออกได้จากวัฒนธรรม ผู้แปลจะต้องเข้าใจทั้งภาษา

และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและยังต้องถ่วงแท้ในวัฒนธรรมของภาษาที่ต้นแปลผู้แปลต้องเข้าใจว่าภาษาหนึ่งอาจไม่สามารถถ่ายทอดสู่อีกภาษาหนึ่งได้ทั้งหมด เพราะความหมายที่ภาษาต้นฉบับต้องการจะถ่ายทอดอยู่ในกรอบของภาษาศาสตร์เชิงสังคมของภาษาต้นฉบับ แต่ผู้แปลจะต้องนำมาถ่ายทอดลงเป็นภาษาแปลซึ่งอยู่ในกรอบของภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างจากกรอบของภาษาต้นฉบับ ดังนั้นหน้าที่ของผู้แปลจึงต้องปรับให้สิ่งที่ต่างกันนั้นเข้ามาใกล้เคียงกันที่สุด ซาโมวาร์ พอตเตอร์ และสเตฟานี (Samovar, Potter & Stefani, 1998) กล่าวเสริมว่า ในการแปลซึ่งนับเป็นรูปแบบของการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมอีกรูปแบบหนึ่ง ผู้แปลจึงต้องตระหนักว่าความหมายของคำขึ้นอยู่กับความรู้และวัฒนธรรมซึ่งแตกต่างกันไปตามกลุ่มวัฒนธรรม

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคำอุทาน

นักวิชาการชาวต่างชาติ (อาทิ Aijmer, 2009; Ameka, 1992; Ameka & Wilkins, 2006; Jovanovic, 2004; Norrick, 2009; Wharton, 2003; Wierzbicka, 2003; Wilkins, 1992) เสนอความหมายของคำอุทานว่า คำอุทาน คือ คำที่ใช้แสดงสภาพทางจิตใจหรืออารมณ์ความรู้สึกของผู้พูด และมีลักษณะคือคำอุทานสามารถใช้เป็นถ้อยคำได้โดยลำพัง แต่จะไม่มี ความหมายตามตัว แม้จะมีรูปหรือเสียงพ้องกับคำศัพท์ทั่ว ๆ ไป ในขณะที่นักวิชาการชาวไทย (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ, 2545; นิตยา กาญจนวรรณและคณะ, 2531; บรรจบ พันธุเมธา, 2530; ประสงค์ พวงแก้วและนันทพร พวงแก้ว, 2530; พระยาอุปกิตศิลปสาร, 2538; วิจิตร ขอนยาง, 2542; อุดม วโรตม์ลิขิตดี, 2539) ให้ทัศนะเกี่ยวกับคำอุทานในภาษาไทยว่า คำอุทานในภาษาไทยมีสองประเภท ได้แก่ คำอุทานบอกอาการและคำอุทานเสริมบท โดยคำอุทานบอกอาการมักใช้เสียงตัว อ ฮ มากกว่าเสียงอื่น ๆ ทั้งนี้อาจจะสันนิษฐานได้ว่าเสียง อ ฮ เป็นเสียงที่เปล่งออกมาได้ง่ายตามธรรมชาติ เมื่อมนุษย์มีความตื่นเต้นและต้องการแสดงออกในทันที มนุษย์จึงมักจะใช้เสียงธรรมชาติเหล่านี้ก่อนเสียงอื่น ๆ เช่น โอ เอ เอื้อ โอ้ย อ้อ อ้อ อ้อย อื้อ หือ หา เหอ เฮอ เอ้อ ฯลฯ คำอุทานเหล่านี้มักจะใช้เครื่องหมายอัศเจรีย์กำกับไว้ด้วย และคำอุทานเสริมบทคือคำอุทานที่ใช้เป็นคำสร้อยหรือคำเสริมบทต่าง ๆ เพื่อให้มีจำนวนคำครบถ้วนตามต้องการหรือเพื่อสร้างความกระชับหรือสละสลวย เช่น วัดวาอาราม หนังสือหนังหา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทฤษฎีการถ่ายทอดคำอุทานในภาษาไทย

สมภพ ไชยโสมานัง (2545) ศึกษาการแปลคำอุทานในหนังสือการ์ตูนของวอลท์ ดิสนีย์เป็นภาษาไทย โดยวิเคราะห์หน้าที่การสื่อความหมายของคำอุทานภาษาอังกฤษในต้นฉบับ โดยพบว่าผู้แปลมีกลวิธีการแปลคำอุทาน คือ การแปลเป็นคำที่มีความหมายตามรูปศัพท์ของคำอุทานต้นฉบับ การแปลเป็นคำอุทานแท้ การแปลเป็นคำวิเศษณ์ การแปลเป็นคำสันธาน การแปลเป็นประโยค และการละไม่แปล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำอุทาน Well และ Oh

นักวิชาการบางท่านกล่าวว่าคำอุทาน well นอกจากจะสามารถใช้เพื่อเป็นคำอุทานแสดงความรู้สึกแล้วยังสามารถใช้เพื่อรักษาความต่อเนื่องของการพูดได้ด้วย เช่น ในการถาม-ตอบ ในการขอร้อง-การยอมรับคำขอ และในการอ้างอิง-การตอบสนองในลักษณะอื่น ๆ เช่น “You talk as though he were already condemned” “Well, John, I’m quite convinced he’s our man.” ในส่วนของคำอุทาน oh นอกจากผู้พูดจะใช้คำอุทาน oh เพื่ออุทานบอกอาการแล้วนั้น ยังใช้เพื่อเปลี่ยนข้อมูลในบทสนทนาเพื่อให้คู่สนทนาสามารถตอบสนองต่อการพูดคุยนั้นได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและมีความสอดคล้องกัน โดยผู้พูดจะมีการใช้คำอุทาน oh เพื่อปรับเปลี่ยนข้อมูลเช่นเดียวกับคำ yeh, mmhmm หรือ ผู้พูดอาจใช้คำสองประเภทนี้ร่วมกันก็ได้ (นวนล้อย ตระกูลกิตติไพศาล, 2541; Aijmer, 1987; Defour, 2009; Fox-Tree & Schrock, 1999; Jucker, 1993; Person, 2009; Popescu-Belis & Zufferey, 2011; Schifffrin, 1987;)

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้งานวิจัยชิ้นนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ ผู้วิจัยจึงได้สร้างกรอบในการดำเนินงานวิจัย ซึ่งสามารถแสดงเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ได้แก่ การศึกษาข้อมูลการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์ การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะ

การเลือกข้อมูล ผู้วิจัยได้คัดเลือกหนังสือวรรณกรรมเยาวชนที่ได้รับความนิยมจากผู้อ่านเป็นจำนวนมาก แล้วจึงพบว่าวรรณกรรมเยาวชนแฮร์รี พอตเตอร์มียอดขายเป็นอันดับหนึ่งในไทย (ไทยพีบีเอส, 2556) ซึ่งประกอบด้วยเจ็ดตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แฮร์รี พอตเตอร์กับศิลาอาถรรพ์แปลโดยสุมาลี ตอนที่ 2 แฮร์รี พอตเตอร์กับกับห้องแห่งความลับแปลโดยสุมาลี ตอนที่ 3 แฮร์รี พอตเตอร์กับนักโทษแห่งอัซคาบันแปลโดยวลีพร หวังซื่อกุล ตอนที่ 4 แฮร์รี พอตเตอร์กับถ้วยอัคนี แปลโดยงามพรรณ เวชชาชีวะ ตอนที่ 5 แฮร์รี พอตเตอร์กับภาคีนกฟีนิกซ์แปลโดยสุมาลี ตอนที่ 6 แฮร์รี พอตเตอร์กับเจ้าชายเลือดผสมแปลโดยสุมาลี และตอนที่ 7 แฮร์รี พอตเตอร์กับเครื่องรางยมทูตแปลโดยสุมาลี

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยพบว่าวรรณกรรมเยาวชนแฮร์รี พอตเตอร์ฉบับแปลสู่ภาษาไทยทั้งเจ็ดตอน ได้รับการแปลจากผู้แปลสามท่าน ได้แก่ สุมาลี วลีพร หวังซื่อกุล และงามพรรณ เวชชาชีวะ ทั้งนี้ ผู้แปลทั้งสามท่านดังกล่าวล้วนได้รับการยกย่องว่าเป็นนักแปลที่มีประสิทธิภาพและยังได้สร้างสรรค์ผลงานแปลที่มีชื่อเสียงอีกเป็นจำนวนมาก (โพลีชันนิง, 2556) จากเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัย

เลือกศึกษาสำนวนการแปลของผู้แปลทั้งสามท่าน ได้แก่ สุมาลี วลีพร หวังซื่อกุลและงามพรรณ เวชชาชีวะ แต่ทั้งนี้แฮร์รี พอตเตอร์ฉบับแปลโดย สุมาลี มีทั้งสิ้นห้าตอน เป็นเหตุให้ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มโดยวิธีการจับสลากโดยได้ตอนแฮร์รี พอตเตอร์กับกับห้องแห่งความลับเพื่อเป็นตัวแทนสำนวนแปลของสุมาลี

ต่อมาผู้วิจัยจึงศึกษาวรรณกรรมเยาวชนต้นฉบับภาษาอังกฤษเรื่อง Harry Potter and the Chamber of Secret Harry Potter and the Prisoner of Azkaban และ Harry Potter and the Goblet of Fire เพื่อให้เกิดความเข้าใจเนื้อเรื่องอย่างลึกซึ้ง อีกทั้งยังเป็นการสร้างความคุ้นเคยในตัวภาษาของผู้แต่งต้นฉบับภาษาอังกฤษ ทั้งยังเข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของตัวละคร อีกทั้งผู้วิจัยยังได้ศึกษางานฉบับแปลที่จะใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ ทั้งนี้เพื่อศึกษารวบรวมวิเคราะห์แนวทางการถ่ายทอดความหมายของคำอุทาน well และ oh ในภาษาไทยที่ผู้แปลทั้งสามท่านเลือกใช้

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่ว่าด้วยหลักการแปล และหลักการปรับบทแปล ของทั้งวิชาการชาวไทยและชาวต่างชาติ (อาทิ เชวง จันทร์เขตต์, 2538; สัญณี สายบัว, 2550; Baker, 1992; Hatim & Munday, 2004; Kelly, 2005; Krings, 1986; Larson, 1998; Nida, 1964; 2001; Newmark, 1988; Seguinot, 1989) ในส่วนของการศึกษาคำอุทาน ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดของนักวิชาการต่าง ๆ (อาทิ กำชัย ทองหล่อ, 2540; ฐะปะนีย์ นาครทรรพ, 2545; นิตยา กาญจนวรรณและคณะ, 2533; บรรจบ พันธุเมธา, 2530; ประสงค์ พวงแก้วและนันทพร พวงแก้ว, 2530; พระยาอุปกิตศิลปสาร, 2538; เพ็ญพิมพ์ วงษ์รัตน์, 2521; วิจิตร ขอนยาง, 2542; อุดม วัชรสมบัติดี, 2539; Aijmer, 2009; Ameka, 1992; Ameka & Wilkins, 2006; Jovanovic, 2004; Norrick, 2009; Wharton, 2003; Wierzbicka, 2003; Wilkins, 1992) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิธีการถ่ายทอดคำอุทานในภาษาไทย (สมภพ ไชยโสมานัง, 2545) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาการใช้คำอุทานในการถ่ายทอดความหมายของคำทั้งสอง ทั้งนี้ผู้วิจัยยังได้ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำอุทาน well และ oh (นวลน้อย ตระกูลกิตติไพศาล, 2541; Aijmer, 1987; Defour, 2009; Fox-Tree & Schrock, 1999; Jucker, 1993; Person, 2009; Popescu-Belis & Zufferey, 2011; Schiffirin, 1987) คำทดแทนทางวัฒนธรรม (พัชรี โภคาสัมฤทธิ์, 2555; Larson, 1998) อรรถศาสตร์กับการแปล (Fromkin & Rodman, 1993; Larson, 1998) การสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (Denoun, 2000; Larson, 1998; Leppihalme, 1997; Samovar, Potter, & Stefani, 1998; Toury, 2000; Thriveni, 2002) และวัจนปฏิบัติศาสตร์ (ภาษาวรรณ หงษ์ลดาภิรมย์, 2551; Andersen, 2001; Blakemore, 2002; Jucker & Taavitsainen, 2013; Pichler, 2013) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์ประเภทของคำอุทานทั้งสองต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาวรรณกรรมเยาวชนแฮร์รี พอตเตอร์ต้นฉบับภาษาอังกฤษและฉบับแปลทั้งสามตอน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลความถี่ทั้งหมดของการใช้คำอุทาน well และ oh ผู้วิจัยอาศัยรูปแบบตารางเพื่อความสะดวกในการแบ่งประเภทข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ โดยแบ่งข้อมูลการใช้ของคำอุทาน well และ oh ที่ปรากฏในหนังสือวรรณกรรมเยาวชนทั้งสามเล่มดังกล่าวออกเป็นอีกสองประเภทย่อย คือ คำอุทาน well และ oh ที่ใช้แสดงความรู้สึกและใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูด ซึ่งคำทั้งสองประเภทย่อยจะเป็นคำที่ผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อการศึกษาวิเคราะห์ในงานวิจัยชิ้นนี้

ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยมุ่งเน้นวิเคราะห์แนวทางในการเลือกใช้คำแปลในวรรณกรรมเยาวชนฉบับแปลเป็นภาษาไทยของผู้แปลเพื่อให้ได้ความหมายที่เทียบเคียงกับคำอุทาน well และ oh ทั้งสองประเภทจากวรรณกรรมเยาวชนแฮร์รี พอตเตอร์ต้นฉบับภาษาอังกฤษ โดยอาศัยการนับความถี่และแนวทางการเลือกใช้คำแปลในภาษาไทย แล้วจึงคิดอัตราส่วนความถี่ดังกล่าวเป็นจำนวนร้อยละของการเลือกใช้คำแปลในภาษาไทยทั้งหมดในแต่ละประเภท

หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่งประเภทของคำอุทาน well และ oh

สำหรับแนวทางการวิเคราะห์เพื่อหาความหมายคำอุทาน well และ oh ที่ปรากฏในวรรณกรรมเยาวชนแปลเรื่องแฮร์รี พอตเตอร์ทั้งสามตอนนี้ ผู้วิจัยอาศัยหลักเกณฑ์การวิเคราะห์เพื่อหาความหมายของคำอุทาน well และ oh โดยพิจารณาจากคำอธิบายบริบททสนทนาและคำข้างเคียงทั้งนี้บทสนทนาและสถานการณ์ที่ผู้พูดใช้คำ ๆ นั้นเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยผู้วิจัยในการวิเคราะห์ความหมายของคำอุทานทั้งสองคำนี้ และจากการที่คำอุทาน well และ oh สามารถทำหน้าที่เป็นได้ทั้งคำแสดงความรู้สึกและคำแสดงความต่อเนื่องของการพูด ซึ่งคำทั้งสองชนิดนี้จะมีลักษณะร่วมกันคือผู้พูดสามารถใช้คำทั้งสองชนิดนี้เพื่อแสดงสภาวะทางจิตใจ ทศนคติหรือการกระทำที่เกิดจากจิตใจของผู้พูด และการที่คำทั้งสองคำนี้สามารถใช้แสดงความรู้สึกหรือทัศนคติต่าง ๆ ได้มากมาย จึงอาจก่อให้เกิดปัญหาหรือหน้าที่ของคำได้ ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้กำหนดเกณฑ์เพื่อใช้ในการแบ่งประเภทและหน้าที่ของคำอุทาน well และ oh ที่ทำหน้าที่เป็นคำที่ใช้แสดงความรู้สึกและคำที่ใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูดดังนี้

เกณฑ์การแบ่งประเภทของคำ well และ oh ที่ใช้แสดงความรู้สึก

คำที่ใช้แสดงความรู้สึก คือ คำที่ผู้พูดเปล่งออกมาประกอบท่าทางเพื่อแสดงสภาวะทางจิตใจของผู้พูดในขณะนั้น เช่น ตกใจ โกรธ พึงพอใจ เสียใจ หรือเพื่อแสดงทัศนคติต่าง ๆ เพื่อสนองตอบต่อสถานการณ์โดยเฉพาะ สำหรับเกณฑ์ที่ผู้วิจัยใช้ในการจัดประเภทของคำที่ทำหน้าที่เป็นคำที่ใช้แสดง

ความรู้สึกสำหรับการศึกษาวิเคราะห์ครั้งนี้ผู้วิจัยอาศัยเกณฑ์ของนักวิชาการ (นวนน้อย ตระกูลกิตติไพศาล, 2541; Aijmer, 1987; Defour, 2009; Fox-Tree & Schrock, 1999; Jucker, 1993; Popescu-Belis & Zufferey, 2011; Person, 2009; Schiffrin, 1987) ที่กล่าวว่า

1) คำที่ใช้แสดงความรู้สึกจะต้องเป็นคำที่สามารถใช้เป็นคำพูดได้ด้วยตัวเองตามลำพังหรืออาจใช้ร่วมกับคำประเภทอื่นในประโยคเพื่อแสดงสภาวะทางจิตใจของผู้พูดในขณะนั้น

2) คำที่ใช้แสดงความรู้สึกจะเป็นคำที่ผู้พูดใช้ตอบสนองต่อสถานการณ์เฉพาะที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ

3) เกณฑ์อีกประเภทหนึ่งที่ผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์เพื่อบ่งบอกประเภทของบริบทของคำแสดงความรู้สึก คือ การพิจารณาคำอธิบายบทสนทนาและคำข้างเคียงอื่น ๆ ที่มีการใช้ร่วมกับคำ well และ oh เช่น คำสับสนหรือคำอุทานอื่น ๆ เป็นต้น

เกณฑ์การแบ่งประเภทของคำ well และ oh ที่ใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูด

คำที่ใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูด คือ คำที่ผู้พูดใช้เพื่อแสดงทัศนคติหรือการรับรู้ในเนื้อหาของคำพูดที่กำลังพูดอยู่ในขณะนั้น และเป็นคำที่บ่งบอกให้ผู้พูดฟังทราบว่าคำพูดที่จะพูดต่อไปนั้นมีความต่อเนื่องเชื่อมโยงเป็นเรื่องเดียวกันกับคำพูดที่ได้มีการพูดคุยก่อนหน้านั้นและทำให้ผู้ฟังสามารถตอบสนองต่อการพูดคุยนั้นได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ซึ่งผู้วิจัยอาศัยแนวคิดของนักวิชาการ (นวนน้อย ตระกูลกิตติไพศาล, 2541; Aijmer, 1987; Defour, 2009; Fox-Tree & Schrock, 1999; Jucker, 1993; Popescu-Belis & Zufferey, 2011; Person, 2009; Schiffrin, 1987) ที่กล่าวถึงเกณฑ์ที่ใช้ในการจัดประเภทว่าคำอุทานใดนั้นสามารถทำหน้าที่เป็นคำแสดงความต่อเนื่องของการพูด กล่าวคือ

1) คำแสดงความต่อเนื่องของการพูดจะไม่สามารถใช้เป็นคำพูดได้ด้วยตนเองตามลำพัง

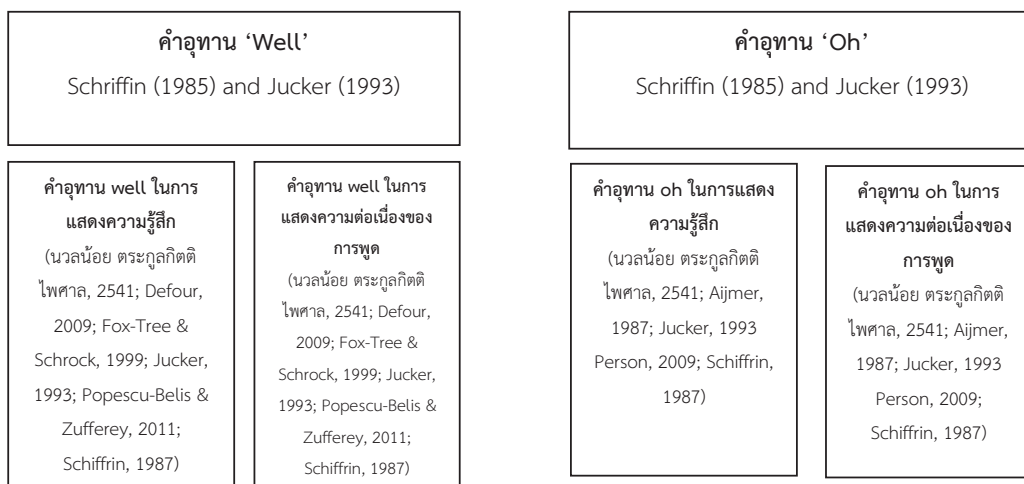
2) คำแสดงความต่อเนื่องของการพูดจะมีลักษณะ คือ การเติมคำชนิดนี้ในคำพูดใดก็ตามจะไม่เป็นการเพิ่มเติมเนื้อหาของคำพูดนั้นและไม่ทำให้เนื้อหาความเป็นจริงของคำพูดนั้นหายไป คำแสดงความต่อเนื่องของคำพูดจึงสามารถที่จะละออกจากคำพูดนั้น ๆ ได้โดยไม่ทำให้ความหมายของคำพูดนั้น ๆ เสียไป

ทั้งนี้เพื่อเป็นการยืนยันความน่าเชื่อถือของการวิเคราะห์ข้อมูลและเพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงภาวะอัตวิสัยของการวิจัย หลังจากผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยต่างได้รวบรวมความถี่ของคำอุทาน well และ oh

ที่ใช้แสดงความรู้สึกและใช้แสดงความต่อเนื่องของคำพูดตามเกณฑ์ข้างต้น รวมทั้งแนวทางการถ่ายทอดความหมายของคำอุทานดังกล่าวทั้งสองประเภท จึงนำความถี่ที่รวบรวมได้มาตรวจสอบกันและกันเพื่อเป็นการยืนยันความถูกต้องของการเก็บรวบรวมและแบ่งแยกข้อมูล แล้วผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์เข้าอภิปรายกลุ่มกับผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านการศึกษาภาษาจำนวนสองท่านว่าการแบ่งประเภทข้อมูลถูกต้องหรือไม่ จนกระทั่งทั้งหมดล้วนมีความเห็นสอดคล้องกัน (Nenendorf, 2002)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับคำอุทาน well และ oh ผู้วิจัยได้ใช้งานของนักวิชาการ (นวลน้อย ตระกูลกิตติไพศาล, 2541; Aijmer, 1987; Defour, 2009; Fox-Tree & Schrock, 1999; Jucker, 1993; Popescu-Belis & Zufferey, 2011; Person, 2009; Schiffrin, 1987) เพื่อเป็นแนวทางในการแบ่งประเภทของคำอุทาน well และ oh ที่ทำหน้าที่เป็นคำที่ใช้แสดงความรู้สึกและที่ใช้แสดงความต่อเนื่องของคำพูด ดังแผนภูมิ 1 สรุปกรอบแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ใน

การศึกษาวิจัย

หลักการแปลและการปรับบทแปล (เขวง จันทรเชตต์, 2538; สัญญวี สายบัว, 2550; Baker, 1992; Hatim & Munday, 2004; Kelly, 2005; Krings, 1986; Nida, 1964; 2001; Larson, 1998; Newmark, 1988; Seguinot, 1989) ในส่วนของการศึกษาคำอุทาน ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดของนักวิชาการต่าง ๆ (อาทิ ฐะปะนีย์ นาครทรรพ, 2545; วิจิตร ขอนยาง, 2542; อุดม วัชรสมบัติ, 2539; พระยาอุปกิตติปลสาร, 2538; กำชัย ทองหล่อ, 2540; นิตยา กาญจนวรรณและคณะ, 2533; ประสงค์ พวงแก้วและนันทพร พวงแก้ว, 2530; บรรจบ พันธุเมธา, 2530; เพ็ญพิมพ์ วงษ์รัตน์, 2521; Aijmer, 2009; Ameka, 1992; Ameka & Wilkins, 2006; Jovanovic, 2004; Norrick, 2009; Wharton, 2003; Wierzbicka, 2003; Wilkins, 1992) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษากลวิธีการถ่ายทอดคำอุทานในภาษาไทย (สมภพ ไชยโสมานัง, 2545) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาการใช้คำอุทานในการถ่ายทอดความหมายของคำทั้งสอง คำทอดแทนทางวัฒนธรรม (พัชรี โกศาภิรักษ์, 2555; Larson, 1998) อรรถศาสตร์กับการแปล (Fromkin & Rodman, 1993; Larson, 1998) การสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (Denoun, 2000; Larson, 1998; Leppihalme, 1997; Toury, 2000; Thriveni, 2002; Samovar, Potter, & Stefani, 1998) และงานปฏิบัติศาสตร์ (กฤษฎาพรรณ หงษ์คณา, 2551; Andersen, 2001; Blakemore, 2002; Jucker & Taavitsainen, 2013; Pichler, 2013)

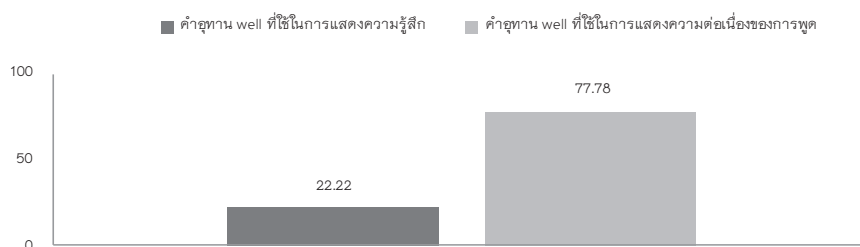
ผลการวิจัย

จากการศึกษาการถ่ายทอดความหมายของคำอุทาน well และ oh จากวรรณกรรมเยาวชน แปลเรื่องแฮร์รี พอตเตอร์ทั้งสามตอน ได้แก่ แฮร์รี พอตเตอร์กับห้องแห่งความลับโดยสุมาลี แฮร์รี พอตเตอร์กับนักโทษค่ายบั้นแปลโดยวิพร หวังซื่อกุล และแฮร์รี พอตเตอร์กับถ้วยอัคนี แปลโดยงามพรรณ เวชชาชีวะ โดยผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ที่จะวิเคราะห์ถึงแนวทางในการเลือกใช้คำแปลในภาษาไทยเพื่อให้มีความหมายเทียบเคียงกับคำอุทาน well และ oh ทั้งสองประเภทซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มีดังนี้

บริบทและความถี่ของการใช้คำอุทาน well

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ผู้วิจัยพบว่า ในวรรณกรรมเยาวชนแฮร์รี พอตเตอร์ต้นฉบับภาษาอังกฤษทั้งสามตอนปรากฏคำอุทาน well ทั้งสิ้น 279 ครั้ง โดยผู้วิจัยได้แบ่งคำอุทาน well ออกเป็นสองประเภทใหญ่ ๆ คือ คำที่ใช้แสดงความรู้สึกและคำแสดงความต่อเนื่องของการพูด ทำให้สามารถแบ่งบริบทของการใช้คำอุทาน well ที่ปรากฏใช้ในหนังสือทั้งสามเล่มนี้ได้ดังนี้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ ผู้วิจัยพบว่ามีการใช้คำอุทาน well ที่ใช้แสดงความรู้สึก 62 ครั้ง (ร้อยละ 22.22) และคำอุทาน well ที่ใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูดในอัตราความถี่ของการใช้ 217 ครั้ง (ร้อยละ 77.78) ซึ่งคำอุทาน well ที่ใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูดมีการใช้มากกว่าคำอุทาน well ที่ใช้แสดงความรู้สึกคิดเป็นจำนวน 3.5 เท่า ดังแสดงในแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 บริบทและความถี่ของการใช้คำอุทาน well ทั้งสองประเภท

แนวทางการถ่ายทอดความหมายของคำอุทาน well ที่ใช้แสดงความรู้สึก

สำหรับแนวทางการถ่ายทอดความหมายของคำอุทาน well ที่ใช้แสดงความรู้สึก ผู้วิจัยพบว่าผู้แปลทั้งสามมีแนวทางการถ่ายทอดความหมายดังนี้

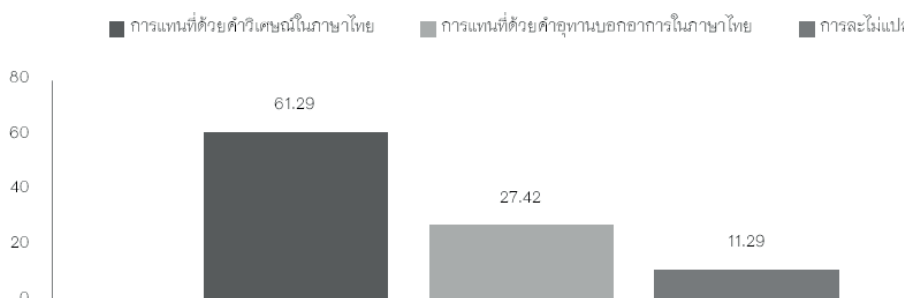
1) การแทนที่ด้วยคำวิเศษณ์ในภาษาไทย (พบทั้งสิ้น 38 ครั้ง) เป็นแนวทางที่มีอัตราความถี่การใช้เป็นอันดับที่สูงที่สุด คือ ร้อยละ 61.29 โดยคำวิเศษณ์ที่ผู้แปลเลือกใช้ได้แก่คำวิเศษณ์ประเภท นิยมวิเศษณ์ ลักษณะวิเศษณ์ และปฤจฉาวิเศษณ์ เช่น นี่แน่ะ / จันทหรือ / นันสิ / ดีเลย / นันใจ / อะไรกัน / เป็นใจ ตัวอย่างเช่น ‘Well, in that case Potter, you’ll understand why I don’t think it’s good idea for you to be practicing Quidditch in the evenings. Out on the pitch with only your team members, it’s very exposed, Potter. = “จันทหรือ! ถ้าอย่างนั้น พอตเตอร์ เธอคงจะเข้าใจนะว่าทำไมฉันถึงเห็นว่ามันไม่ดีสำหรับเธอเลยที่จะไปฝึกซ้อมควิดดิชตอนเย็น ถ้าในสนามนั่นมีแต่สมาชิกในทีมของเธอเท่านั้น มันเป็นเป้าหมายมากเกินไปนะพอตเตอร์...”

2) การแทนที่ด้วยคำอุทานบอกอาการในภาษาไทย (พบทั้งสิ้น 11 ครั้ง) โดยคำอุทานบอกอาการในภาษาไทยที่ผู้แปลเลือกใช้ขึ้นทั้งหมดจะเป็นคำอุทานบอกอาการที่มีเสียงตรี เช่น เฮ้ / เซอะ / เฮอะ คิดเป็นอัตราความถี่ของการเลือกใช้เป็นอันดับสองคือร้อยละ 27.42 โดยผู้แปลจะเลือกใช้คำอุทานบอกอาการในภาษาไทยเป็นคำที่มีความหมายเทียบเคียงกับคำ well ที่ใช้แสดงความรู้สึก ตัวอย่างเช่น ‘Well, honestly ... “the fates have informed her”... who sets the exam? She does! What an amazing prediction!’ she said, not troubling to keep her voice low. = “เฮอะ เชื่อเขาเลย... ‘ดวงชะตาบอก’ ... ใครเป็นคนออกข้อสอบล่ะ ก็ตัวอาจารย์เองนั่นแหละ! ช่างทายได้น่าฟังเสียนี้กระไร!” เด็กหญิงพูดโดยไม่พะวงที่จะลดเสียงลง

3) การละไม่แปล (พบทั้งสิ้น 7 ครั้ง) ซึ่งมีอัตราความถี่ของการเลือกใช้ที่น้อยที่สุดคือร้อยละ 11.29 การที่ผู้แปลละไม่แปลอาจเนื่องมาจากการที่ผู้แปลได้พิจารณาแล้วว่าความหมายของคำ well ในการแสดงความรู้สึกในบริบทนั้นไม่สำคัญ เมื่อมีการละคำ well ออกไป จะไม่ทำให้ความรู้สึกเดิมของต้นฉบับเสียไป (สมภพ ไทญ์โสมนัง, 2545) ตัวอย่างเช่น ‘But everyone knows that,’ said Hermione in a loud whisper. Professor Trelawney stared at her. ‘Well, they do,’ said Hermione. ‘Everybody knows about Harry and You – Know – Who.’ = “แต่ว่าใคร ๆ ก็รู้เรื่องนั้น” เฮอร์ไมโอนี่กระซิบดั่งๆ ศาสตราจารย์ทรีลอว์นีย์จ้องเธอเหม็ง “Qจริงนะคะ!” เฮอร์ไมโอนี่พูด “ใคร ๆ ก็รู้เรื่องแฮร์รี่กับคนที่อาจารย์ก็รู้ว่าใคร”

จากข้อมูลทีวิเคราะห์ได้พบว่า ผู้แปลวรรณกรรมเยาวชนแฮร์รี่ พอตเตอร์ทั้งสามท่านมีแนวทางการเลือกใช้คำวิเศษณ์ในภาษาไทยเป็นคำแปลเพื่อให้มีความหมายเทียบเคียงกับคำ well ที่ใช้แสดงความรู้สึกมากที่สุด โดยคำวิเศษณ์ในภาษาไทยที่ผู้แปลเลือกใช้ ได้แก่ นี่แน่ะ (เพื่อแสดงความรู้สึกไม่พอใจ) จันทหรือ และ นันสิ (เพื่อแสดงความรู้สึกสงสัย) ดีเลย และ นันใจ (เพื่อแสดงความรู้สึกดีใจ) อะไรกัน และ เป็นใจ (เพื่อแสดงความรู้สึกแปลกใจประหลาดใจ) อีกทั้งผู้แปลยังใช้คำอุทานบอกอาการในภาษาไทย ได้แก่ เฮ้ (เพื่อแสดงความรู้สึกแปลกใจประหลาดใจ) เซอะ และ เฮอะ (เพื่อแสดง

ความรู้สึกไม่พอใจ) เพื่อถ่ายทอดความหมายของคำอุทาน well ซึ่งคำอุทานบอกอาการดังกล่าวนี้เป็นคำอุทานที่มีการใช้จริงในบทสนทนาในสังคมไทย ทั้งนี้คำดังกล่าวทั้งหมดล้วนทำให้ภาษาฉบับแปลที่ได้เป็นธรรมชาติ ซึ่งเป็นการแปลที่สอดคล้องตามค่านิยมของนักวิชาการด้านการแปล (อาทิ เชวง จันทร์เขตต์, 2538; สัญฉวี สายบัว, 2550; Baker, 1992; Hatim & Munday, 2004; Kelly, 2005; Krings, 1986; Nida, 1964; 2001; Larson, 1998; Newmark, 1988; Seguinot, 1989) ที่กล่าวว่า การแปลคือการถ่ายทอดความหมายของภาษาต้นฉบับไปสู่ภาษาฉบับแปล ซึ่งความหมายที่ได้ในภาษาฉบับแปลจะต้องเป็นความหมายเดียวกับความหมายของคำในภาษาต้นฉบับและก่อให้เกิดผลตอบสนองต่อผู้อ่านเช่นเดียวกับที่ผู้อ่านในภาษาต้นฉบับได้รับ อีกทั้งยังมีการละไม่แปล ทั้งนี้ผลการศึกษาแนวทางการถ่ายทอดคำอุทาน well ที่ใช้แสดงความรู้สึกยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของสมภพ ใหญ่โสมานัง (2545) ที่กล่าวว่าคำอุทาน well ในต้นฉบับภาษาอังกฤษสามารถแทนที่ด้วยคำวิเศษณ์ คำอุทานบอกอาการ และการละไม่แปล อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของนวนน้อย ตระกูลกิตติไพศาล (2541) ที่กล่าวว่าคำอุทาน well นั้นสามารถแสดงอารมณ์ได้หลากหลาย อาทิ ความรู้สึกไม่พอใจ ความรู้สึกสงสัย ความรู้สึกพอใจ ความรู้สึกประหลาดใจ ความรู้สึกไม่สบายใจ ความรู้สึกขยาดหน้า ดังแสดงในแผนภูมิที่ 2 และตารางที่ 1

แผนภูมิที่ 2 แนวทางการถ่ายทอดคำอุทาน well ที่ใช้แสดงความรู้สึก

แนวทางการถ่ายทอดความหมายของคำอุทาน well ที่ใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูด

สำหรับแนวทางการถ่ายทอดความหมายของคำอุทาน well ที่ใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูด ผู้วิจัยพบว่าผู้แปลทั้งสามมีแนวทางการถ่ายทอดความหมายดังนี้

1) การแทนที่ด้วยคำสันธานในภาษาไทย (พบทั้งสิ้น 83 ครั้ง) โดยประเภทของคำสันธานที่พบมีเพียงสามประเภท ได้แก่ คำสันธานแสดงความเป็นเหตุเป็นผล แสดงการให้เลือก และแสดงความขัดแย้ง ซึ่งคำการแทนที่ด้วยคำสันธานนี้มีอัตราความถี่ในการใช้เป็นอันดับหนึ่งคือร้อยละ 38.24 ได้แก่ ก็ / คือ / คือว่า / ถ้าอย่างนั้น / คืออย่างนี้ / ถ้าขึ้น / แต่ ตัวอย่างเช่น ‘...They say he was

sobbling. “Lily and James, Sirius! How could you!” And then he went for his wand. Well, of course, Black was quicker blew Pettigrew to smithereens...” = “พวกนั้นบอกว่ เพ็ตติกรูว์สะอื่น ‘ลิลี่กับเจมส์ ซีเรียส นายทำได้ยังไง!’ แล้วเขาก็เอื้อมไปหยิบไม้กายสิทธิ์ แต่ก็แน่นอน แบล็กเร็วกว่าอยู่แล้ว เขาระเบิดเพ็ตติกรูว์ซะเป็นจุนมหาจุน...”

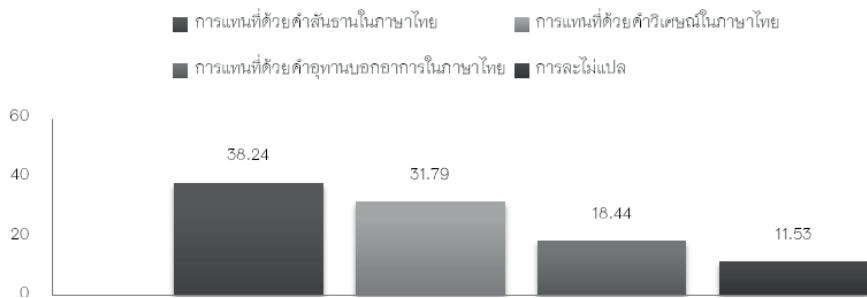
2) การแทนที่ด้วยคำวิเศษณ์ในภาษาไทย (พบทั้งสิ้น 69 ครั้ง) ซึ่งเป็นแนวทางที่มีอัตราความถี่ การใช้เป็นอันดับที่สอง คือ ร้อยละ 31.79 โดยประเภทของคำวิเศษณ์ที่พบ ได้แก่ กริยาวิเศษณ์ ประดิษฐานวิเศษณ์ ปฤจฉาวิเศษณ์ และนิยมวิเศษณ์ เช่น เอาละ / ครับ / ก็ใช่ / แบบว่า / จริงๆ นะ / เอาละ / แบบว่า / ว่าไง / ว่าไงละ / ว่าไงจ๊ะ / เห็นไหม / เรียบร้อย / อย่างนี้ ตัวอย่างเช่น ‘Yes,’ said Fudge testily ‘Well, I’m very glad the Knight Bus picked Harry up, but he and I need to step inside the Leaky Cauldron now...” = “ก็ใช่ะสิ” ฟัดจ์พูดอย่างหงุดหงิด “เอาละ หมดใจมากที่ร็อมัลลอว์คนราตรี รับแฮร์รี่ขึ้นรถมา แต่ตอนนี้เขากับผมต้องเข้าไปที่ร้านหม้อใหญ่แล้ว...”

3) การแทนที่ด้วยคำอุทานบอกอาการในภาษาไทย (พบทั้งสิ้น 40 ครั้ง) โดยคำอุทานบอกอาการในภาษาไทยที่ผู้แปลเลือกใช้นั้นทั้งหมดจะเป็นคำอุทานบอกอาการที่มีเสียงสามัญ โท และจัตวา เช่น เอ้า / เอ้อ / เออ / อ้อ คิดเป็นอัตราความถี่ของการเลือกใช้เป็นอันดับที่สามคือร้อยละ 18.44 โดยผู้แปลจะเลือกใช้คำอุทานบอกอาการในภาษาไทยเป็นคำที่มีความหมายเทียบเคียงกับคำ well ที่ใช้ แสดงความต่อเนื่องของการพูด ตัวอย่างเช่น ‘Well then, what’s all fuss about?’ laughed Fudge airily. = “เอ้า ถ้างั้นจะมาพูดอะไรกันอีกเล่า” ฟัดจ์หัวเราะอย่างสบายอารมณ์

4) การละไม่แปล (พบทั้งสิ้น 25 ครั้ง) ซึ่งมีอัตราความถี่ของการเลือกใช้น้อยที่สุดคือร้อยละ 11.53 การที่ผู้แปลละไม่แปลอาจเนื่องมาจากคาดว่าผู้แปลได้พิจารณาแล้วว่าความหมายของคำอุทาน well ในบริบทนั้นไม่สำคัญ เมื่อมีการละคำ well ออกไป จะไม่ทำให้ความรู้สึกเดิมของต้นฉบับเสียไป (สมภพ ไชยโสมนัง, 2545) ตัวอย่างเช่น ‘Well– good bye, Harry,’ Lupin said, smiling. = “อุลาก่อนนะ แฮร์รี่” ลูปีนพูดพร้อมกับยิ้ม

จากข้อมูลทีวิเคราะห์ได้พบว่า ผู้แปลวรรณกรรมเยาวชนแฮร์รี่ พอตเตอร์ทั้งสามมีแนวทางการเลือกใช้คำสันธานในภาษาไทยเป็นคำแปลเพื่อให้มีความหมายเทียบเคียงกับคำอุทาน well ที่ใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูดมากที่สุด คำสันธานที่ผู้แปลได้เลือกใช้เพื่อให้มีความหมายเทียบเคียงกับคำอุทาน well ที่ใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูด ได้แก่ ก็ / คือ / คือว่า / คืออย่างนี้ / ถ้าอย่างนั้น / ถ้าจั้น / แต่ รองลงมาผู้แปลใช้การแทนที่ด้วยคำวิเศษณ์ในภาษาไทย ได้แก่ เอาละ / ครับ / ก็ใช่ / แบบว่า / จริงๆ นะ / เอาละ / ว่าไง / ว่าไงละ / ว่าไงจ๊ะ / เห็นไหม / เรียบร้อย / อย่างนี้ อีกทั้งผู้แปล

ยังมีการใช้คำอุทานบอกอาการในภาษาไทยซึ่งเป็นคำอุทานบอกอาการที่มีการใช้จริงในบทสนทนาในสังคมไทย ได้แก่ เอ้า / เอ้อ / เออ / อ้อ ทั้งนี้คำดังกล่าวล้วนทำให้ภาษาฉบับแปลที่ได้เป็นธรรมชาติ เพราะเป็นคำอุทานที่มีการใช้จริงในบริบททางสังคมและวัฒนธรรม (นิตยา กาญจนวรรณและคณะ, 2531; ประสงค์ พวงแก้วและนันทพร พวงแก้ว, 2530; บรรจบ พันธุเมธา, 2530; ฐะปะนีย์ นาครทรรพ, 2545; วิจิตร ขอนยาง, 2542; อุดม วัชรสมบัติศิริ, 2539; พระยาอุปกิตศิลปสาร, 2538) และการละไม่แปล ทั้งนี้ผลการศึกษาแนวทางการถ่ายทอดคำอุทาน well ที่ใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูด ยังคงสอดคล้องกับผลการศึกษาของสมภพ ไชยโสมนัง (2545) ที่กล่าวว่าคำอุทาน well ในต้นฉบับภาษาอังกฤษสามารถนอกจากจะแทนที่ด้วยคำวิเศษณ์ คำอุทานบอกอาการ และการละไม่แปล ยังสามารถแทนที่ด้วยคำสันธานได้อีกเช่นกัน อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของนักวิชาการ (นวนน้อย ตระกูลกิตติไพศาล, 2541; Defour, 2009; Fox-Tree & Schrock, 1999; Jucker, 1993; Popescu-Belis & Zufferey, 2011; Schiffin, 1987) ที่กล่าวว่าคำอุทาน well นั้นสามารถใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูด โดยใช้เช่นเดียวกับคำสันธานเช่นกัน ดังแสดงในแผนภูมิที่ 3 และตารางที่ 1

แผนภูมิที่ 3 แนวทางการถ่ายทอดคำอุทาน well ที่ใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูด

ต้นฉบับ		คำอุทาน well 279 ครั้ง					
ภาษาอังกฤษ	คำอุทาน well ที่ใช้แสดงความรู้สึก 62 ครั้ง (22.22%)			คำอุทาน well ที่ใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูด 217 ครั้ง (77.78%)			
ฉบับ แปลภาษา ไทย	การแทนที่ด้วย คำวิเศษณ์ใน ภาษาไทย 38 ครั้ง (61.29%)	การแทนที่ ด้วยคำอุทาน บอกอาการ ในภาษาไทย 11 ครั้ง (27.42%)	การละไม่ แปล 7 ครั้ง (11.29%)	การแทนที่ ด้วย คำสันธาน ใน ภาษาไทย 83 ครั้ง (38.24%)	การแทนที่ ด้วยคำ วิเศษณ์ใน ภาษาไทย 69 ครั้ง (31.79%)	การแทนที่ ด้วยคำ อุทานบอก อาการใน ภาษาไทย 40 ครั้ง (18.44%)	การละไม่ แปล 25 ครั้ง (11.53%)
	นี่แน่ะ (นิยมวิเศษณ์) (ไม่พอใจ) 10 ครั้ง (26.31%)	เฮ้ 5 ครั้ง (แปลใจ ประหลาด ใจ) (45.45%)		ก็ 42 ครั้ง (เป็นเหตุ เป็นผล) (50.60%)	เอาละ (กริยา วิเศษณ์) 30 ครั้ง (43.49%)	เฮ้ 23 ครั้ง (57.5%)	
	นั่นไง (นิยมวิเศษณ์) (ดีใจ) 9 ครั้ง (23.50%)	เฮอะ 4 ครั้ง (ไม่พอใจ) (36.36%)		คือ 15 ครั้ง (เป็นเหตุ เป็นผล) (18.07%)	ครับ (ปติชญา วิเศษณ์) 7 ครั้ง (10.15%)	เฮ้อ 8 ครั้ง (20.00%)	
	นั่นสิ (นิยมวิเศษณ์) (สงสัย) 7 ครั้ง (18.45%)	เฮอะ 2 ครั้ง (ไม่พอใจ) (18.19%)		คือว่า 9 ครั้ง (เป็นเหตุ เป็นผล) (10.84%)	ก็ใช่ (กริยา วิเศษณ์) 6 ครั้ง (8.70%)	เออ 7 ครั้ง (17.15%)	
	ติเลย (ลักษณ วิเศษณ์) (ดีใจ) 5 ครั้ง (13.15%)			คืออย่างนี้ 6 ครั้ง (เป็นเหตุ เป็นผล) (7.22%)	จริง ๆ นะ (กริยา วิเศษณ์) 5 ครั้ง (7.25%)	อ้อ 2 ครั้ง (5.00%)	
	งั้นหรือ (ปฤจฉา วิเศษณ์) (สงสัย) 3 ครั้ง (7.60%)			ถ้าอย่างงั้น 6 ครั้ง (ให้เลือก) (7.22%)	เอาเถอะ (กริยา วิเศษณ์) 5 ครั้ง (7.25%)		

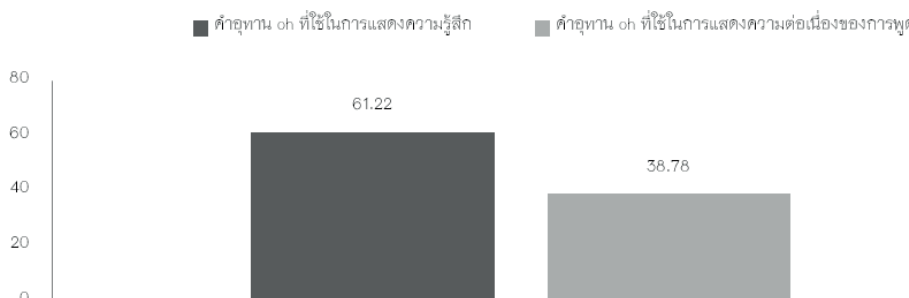
ต้นฉบับ ภาษาอังกฤษ	คำอุทาน well 279 ครั้ง						
	คำอุทาน well ที่ใช้แสดงความรู้สึก 62 ครั้ง (22.22%)			คำอุทาน well ที่ใช้แสดงความต้องการของการพูด 217 ครั้ง (77.78%)			
	อะไรกัน (ปลุกใจ วิเศษณ์) (แปลกใจ ประหลาดใจ) 2 ครั้ง (5.30%)			ถ้างั้น 3 ครั้ง (ให้เลือก) (3.61%)	แบบว่า (กริยาวิเศษณ์) 4 ครั้ง (5.80%)		
	เป็นไง (ปลุกใจ วิเศษณ์) (แปลกใจ ประหลาดใจ) 2 ครั้ง (5.30%)			แต่ 2 ครั้ง (ขัดแย้ง) (2.44%)	ว่าไง (ปลุกใจวิเศษณ์) 3 ครั้ง (4.35%)		
					ว่าไงละ (ปลุกใจวิเศษณ์) 3 ครั้ง (4.35%)		
					ว่าไงจ๊ะ (ปลุกใจวิเศษณ์) 2 ครั้ง (2.89%)		
					เห็นไหม (ปลุกใจวิเศษณ์) 2 ครั้ง (2.89%)		
					เรียบร้อย (กริยาวิเศษณ์) 1 ครั้ง (1.44%)		
					อย่างนี้ (นิยมวิเศษณ์) 1 ครั้ง (1.44%)		

ตารางที่ 1 สรุปแนวทางการถ่ายทอดคำอุทาน well ในการแสดงความรู้สึกและการแสดงความต้องการของการพูด

บริบทและความถี่ของการใช้คำอุทาน oh

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ ผู้วิจัยพบว่าในวรรณกรรมเยาวชนแฮร์รี่ พอตเตอร์ต้นฉบับภาษาอังกฤษทั้งสามตอนปรากฏคำอุทาน oh ทั้งสิ้น 196 ครั้ง โดยผู้วิจัยได้แบ่งคำอุทาน oh ออกเป็นสองประเภทใหญ่ ๆ เช่นกันคือ คำที่ใช้แสดงความรู้สึกและคำแสดงความต่อเนื่องของการพูด ทำให้สามารถแบ่งบริบทของการใช้คำอุทาน oh ที่ปรากฏใช้ในหนังสือทั้งสามเล่มนี้ได้ดังนี้

ผู้วิจัยพบว่ามีการใช้คำอุทาน oh ที่ใช้แสดงความรู้สึกในอัตราความถี่ของการใช้ 120 ครั้ง (ร้อยละ 61.22) และคำอุทาน oh ที่ใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูด 76 ครั้ง (ร้อยละ 38.78) ซึ่งคำอุทาน oh ที่ใช้แสดงความรู้สึกมีการใช้มากกว่าคำอุทาน oh ที่ใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูดคิดเป็นจำนวน 1.8 เท่า ดังแสดงในแผนภูมิที่ 4

แผนภูมิที่ 4 บริบทและความถี่ของการใช้คำอุทาน oh ทั้งสองประเภท

แนวทางการถ่ายทอดความหมายของคำอุทาน oh

เนื่องจากการแปลวรรณกรรมเยาวชนแฮร์รี่ พอตเตอร์ ผู้แปลทั้งสามให้ความสำคัญกับคำอุทาน oh ทำให้ความหมายของภาษาฉบับแปลที่ได้มีความหลากหลาย ซึ่งแนวทางการถ่ายทอดของคำอุทาน oh ของผู้แปลทั้งสามท่านที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ มีดังนี้

แนวทางการถ่ายทอดความหมายของคำอุทาน oh ที่ใช้แสดงความรู้สึก

สำหรับแนวทางการถ่ายทอดความหมายของคำอุทาน oh ที่ใช้แสดงความรู้สึก ผู้วิจัยพบว่าผู้แปลทั้งสามท่านมีแนวทางการถ่ายทอดความหมายดังนี้

1) การแทนที่ด้วยคำอุทานบอกอาการในภาษาไทย (พบทั้งสิ้น 89 ครั้ง) โดยคำอุทานบอกอาการในภาษาไทยที่ผู้แปลเลือกใช้นั้นส่วนใหญ่จะเป็นคำบอกอาการที่มีเสียง โท ตรี และจัตวา เช่น โ๊ะ / โ๊ะเอ๊ย / อ้อ / ว้า / โอ้โฮ / โอ๊ย / โถ / อ๊ะ / เฮ้อ / อื้อฮือ / โอ๊ยตายจริง / อ้อ / อู๋ฮู ซึ่งคิดเป็นอัตรา

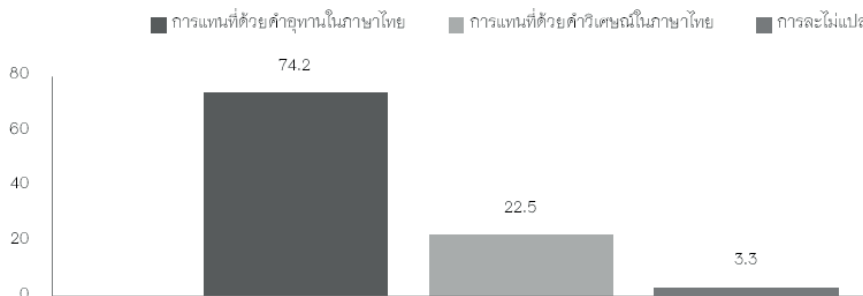
ความถี่ของการเลือกใช้สูงสุดคือร้อยละ 74.20 โดยผู้แปลจะเลือกใช้คำอุทานบอกอาการในภาษาไทยเป็นคำที่มีความหมายเทียบเคียงกับคำ oh ที่ใช้แสดงความรู้สึก ตัวอย่างเช่น ‘Oh it’s you, isn’t it?’ said Madam Pomfrey, ignoring this and bending down to state closely at him. ‘I suppose you’ve been doing something dangerous again?’ = “อ้อ เธอเองหรือจ๊ะ” มาตามพอมฟรีย์พูดขึ้นอย่างไม่ใส่ใจฟังเสียงของเขา เธอก็ม้วนตัวลงมามาดูแฮร์รี่ใกล้ ๆ “ฉันว่าเธอคงไปทำอะไรที่เป็นอันตรายมาอีกแล้วละสิ”

2) การแทนที่ด้วยคำวิเศษณ์ในภาษาไทย (พบทั้งสิ้น 27 ครั้ง) เป็นแนวทางที่มีอัตราความถี่การใช้เป็นอันดับที่สอง ซึ่งประเภทของคำวิเศษณ์ที่พบมีสามประเภท คือ กริยาวิเศษณ์ ลักษณะวิเศษณ์ และปฏิเสธวิเศษณ์ ทั้งนี้การถ่ายทอดคำอุทาน oh ในการแสดงความรู้สึกด้วยคำวิเศษณ์นั้นพบความถี่ของการใช้เป็นอันดับสองคือร้อยละ 22.50 โดยคำวิเศษณ์ที่ผู้แปลเลือกใช้จะมีคำว่า ตายจริง / ไข่แล้ว / ตายละ / แย่แล้ว / ไม่ใช่ ตัวอย่างเช่น ‘Oh,’ said Hermione. ‘I’m sorry, Lavender’ = “ตายจริง” เฮอร์ไมโอนี่ร้องอุทาน “เสียใจด้วยนะลาเวนเดอร์”

3) การละไม่แปล (พบทั้งสิ้น 4 ครั้ง) มีอัตราความถี่ของการเลือกใช้น้อยที่สุดคือร้อยละ 3.30 ทั้งนี้การที่ผู้แปลละไม่แปลอาจเนื่องมาจากการที่ผู้แปลได้พิจารณาแล้วว่าความหมายของคำอุทาน oh ในบริบทนั้นไม่สำคัญ เมื่อมีการละคำอุทาน oh ออกไป จะไม่ทำให้ความรู้สึกเดิมของต้นฉบับเสียไป (สมภพ ไญยโสมนัง, 2545) เช่น ‘Oh, Ron!’ = “อรอน!”

จากข้อมูลที่วิเคราะห์ได้พบว่า ผู้แปลวรรณกรรมเยาวชนแฮร์รี่ พอตเตอร์ทั้งสามมีแนวทางการเลือกใช้คำอุทานบอกอาการในภาษาไทยเป็นคำแปลเพื่อให้มีความหมายเทียบเคียงกับคำ อุทาน oh ที่ใช้แสดงความรู้สึกในภาษาต้นฉบับ โดยคำอุทานบอกอาการในภาษาไทยที่ผู้แปลเลือกใช้เพื่อให้มีความหมายเทียบเคียงกับคำอุทาน oh ที่ใช้แสดงความรู้สึกในภาษาต้นฉบับนั้นเป็นคำอุทานบอกอาการที่มีการใช้จริงในบทสนทนาในสังคมไทยได้แก่ โอ้ และ โอ้เอ๋ย (เพื่อแสดงความรู้สึกวิเศษ) และ โธ (เพื่อแสดงความรู้สึกสงสารเห็นใจ) อ้อ (เพื่อแสดงความรู้สึกแปลกใจประหลาดใจ) โอ๊ย (เพื่อแสดงความรู้สึกเจ็บปวด) อ๊ะ (เพื่อแสดงความรู้สึกสงสัย) โอ้โฮ และ อู๊ย (เพื่อแสดงความรู้สึกตื่นเต้น) อื้อฮือ (เพื่อแสดงความรู้สึกกังเกียจ) ว้า (เพื่อแสดงความรู้สึกผิดหวัง) เฮ้อ (เพื่อแสดงความรู้สึกเบื่อ) โอ๊ยตายจริง (เพื่อแสดงความรู้สึกตกใจ) อ้อ (เพื่อแสดงความรู้สึกเข้าใจนึกขึ้นได้) เป็นต้น นอกจากคำอุทานบอกอาการแล้วยังมีการใช้คำวิเศษณ์ในภาษาไทย เช่น ตายจริง (เพื่อใช้แสดงความรู้สึกสงสารเห็นใจ) ตายละ และ ไม่ใช่ (เพื่อใช้แสดงความรู้สึกตกใจ) แย่แล้ว (เพื่อแสดงความรู้สึกเสียใจ) รวมทั้ง ไข่แล้ว (เพื่อใช้แสดงความรู้สึกดีใจ) ทั้งนี้คำดังกล่าวทำให้ภาษาฉบับแปลที่ได้เป็นธรรมชาติ เพราะเป็นคำอุทานบอกอาการที่มีการใช้จริงในบริบททางสังคมและวัฒนธรรม (นิตยา กาญจนะวรรณและคณะ, 2531; ประสงค์ พวงแก้วและนันทพร พวงแก้ว, 2530; บรรจบ พันธุเมธา, 2530; ฐะปะนีย์ นาครทรร

รพ, 2545; วิจิตร ขอนยาง, 2542; อุดม วโรตม์ลิขิตต์, 2539; พระยาอุปกิตศิลปสาร, 2538) และ การละไม่แปล ทั้งนี้ผลการศึกษานี้เป็นการถ่ายทอดคำอุทาน oh ที่ใช้แสดงความรู้สึกนั้นยัง สอดคล้องกับผลการศึกษาของสมภพ ไหญโสมานัง (2545) ที่กล่าวว่าคำอุทาน oh ในต้นฉบับ ภาษาอังกฤษสามารถแทนที่ด้วยคำวิเศษณ์ คำอุทานบอกอาการ และการละไม่แปล และยังคง สอดคล้องกับผลการศึกษาของนวลน้อย ตระกูลกิตติไพศาล (2541) ที่กล่าวว่าคำอุทาน oh นั้น สามารถใช้แสดงความรู้สึกได้หลากหลาย อาทิ ความรู้สึกไม่พอใจ ความรู้สึกตกใจความรู้สึกพอใจ ความรู้สึกไม่สบายใจ ความรู้สึกตื่นเต้น ความรู้สึกประหลาดใจ ความรู้สึกอ้อนวอน ความรู้สึกสงสัย ความรู้สึกปลอบใจ ความรู้สึกสงสาร ความรู้สึกขยหน้า ความรู้สึกเจ็บปวดดังแสดงในแผนภูมิที่ 5 และตารางที่ 2

แผนภูมิที่ 5 แนวทางการถ่ายทอดคำอุทาน oh ที่ใช้แสดงความรู้สึก

แนวทางการถ่ายทอดความหมายของคำอุทาน oh ที่ใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูด

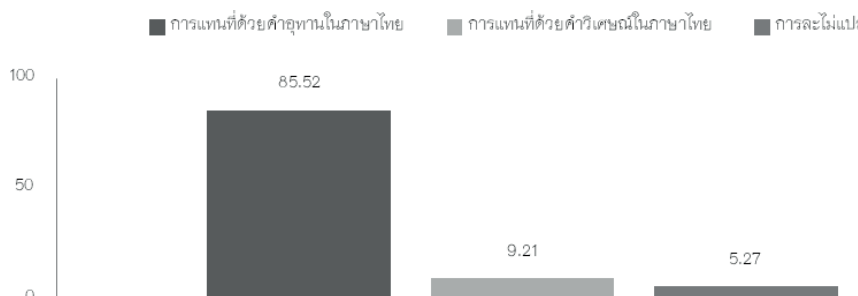
สำหรับแนวทางการถ่ายทอดความหมายของคำอุทาน oh ที่ใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูด ผู้วิจัยพบว่าผู้แปลทั้งสามท่านมีแนวทางการถ่ายทอดความหมายพูดดังนี้

1) การแทนที่ด้วยคำอุทานบอกอาการในภาษาไทยที่มีความหมายเทียบเคียง (พบทั้งสิ้น 65 ครั้ง) โดยคำอุทานบอกอาการในภาษาไทยที่ผู้แปลเลือกใช้นั้นทั้งหมดจะเป็นคำอุทานบอกอาการที่มีเสียงโทและจัตวา เช่น อ้อ อ้อ และเอ้อ ซึ่งการใช้คำอุทานบอกอาการในการถ่ายทอดความหมายของคำ oh ที่ใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูดคิดเป็นอัตราความถี่ของการเลือกใช้สูงสุดคือร้อยละ 85.52 โดยผู้แปลจะเลือกใช้คำอุทานบอกอาการในภาษาไทยเป็นคำที่มาความหมายเทียบเคียงกับคำ oh ในการแสดงความต่อเนื่องของการพูด ตัวอย่างเช่น ‘Who’s looking after the other dogs, Marge?’ Uncle Vernon asked. ‘Oh, I’ve got Colonel Fubster managing them,’ boomed Aunt Marge. = “ใครดูหาให้ล่ะ ฟีมาร์จ” ลุงเวอร์นอนถาม “อ้อ ฟินายพลฟัสเตอร์จัดการให้” ป้ามาร์จ ตะเบ็งเสียง

2) การแทนที่ด้วยคำวิเศษณ์ในภาษาไทยที่มีความหมายเทียบเคียง (พบทั้งสิ้น 7 ครั้ง) เป็นแนวทางที่มีอัตราความถี่การใช้เป็นอันดับสอง คือ ร้อยละ 9.21 โดยคำวิเศษณ์ในภาษาไทยที่ผู้แปลเลือกใช้จะมีแค่คำกริยาวิเศษณ์เพียงหนึ่งคำ คือ จริงสิ เช่น ‘Oh, yes, you’ll be needing...’ = “จริงสิ พวกเธอคงต้องการ....”

3) การละไม่แปล (พบทั้งสิ้น 4 ครั้ง) มีอัตราความถี่ของการเลือกใช้น้อยที่สุดคือร้อยละ 5.27 การที่ผู้แปลละไม่แปลอาจเนื่องมาจากการที่ผู้แปลได้พิจารณาแล้วว่าความหมายของคำ oh ในบริบทนั้นไม่สำคัญ เมื่อมีการละคำอุทาน oh ที่ใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูดออกไป จะไม่ทำให้ความรู้สึกเดิมของต้นฉบับเสียไป (สมภพ ใหญ่โสมนัง, 2545) ตัวอย่างเช่น ‘Oh, are we?’ said George = “อ้อนี่หรือ?” จอร์จพูด

จากข้อมูลที่เราวิเคราะห์ได้พบว่า ผู้แปลวรรณกรรมเยาวชนแฮร์รี่ พอตเตอร์ทั้งสามมีแนวทางการเลือกใช้คำอุทานบอกอาการในภาษาไทย ได้แก่ อ้อ อ้อ และเอ้อ เป็นคำแปลเพื่อให้มีความหมายเทียบเคียงกับคำอุทาน oh ที่ใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูด นอกจากคำอุทานบอกอาการในภาษาไทยแล้ว ผู้แปลทั้งสามยังมีการแทนที่คำอุทาน oh ที่ใช้ในการแสดงความต่อเนื่องของการพูดด้วยคำวิเศษณ์ในภาษาไทยอีกหนึ่งคำคือ จริงสิ ทั้งนี้คำดังกล่าวล้วนทำให้ภาษาฉบับแปลที่ได้เป็นธรรมชาติ และการละไม่แปล ทั้งนี้ผลการศึกษาแนวทางการถ่ายทอดคำอุทาน oh ที่ใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูดนั้นสอดคล้องกับผลการศึกษาของสมภพ ใหญ่โสมนัง (2545) ที่กล่าวว่าคำอุทาน oh ในต้นฉบับภาษาอังกฤษสามารถแทนที่ด้วยคำวิเศษณ์ คำอุทานบอกอาการ และการละไม่แปล และสอดคล้องกับผลการศึกษาของนักวิชาการ (นวนลน้อย ตระกูลกิตติไพศาล, 2541; Aijmer, 1987; Jucker, 1993 Person, 2009; Schiffrin, 1987) ที่กล่าวว่าคำอุทาน oh นั้นสามารถใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูดได้เช่นกัน ดังแสดงในแผนภูมิที่ 6 และตารางที่ 2

แผนภูมิที่ 6 แนวทางการถ่ายทอดคำอุทาน oh ในการแสดงความต่อเนื่องของการพูด

ต้นฉบับ ภาษาอังกฤษ	คำอุทาน oh 196 ครั้ง					
	คำอุทาน oh ในการแสดงความรู้สึก 120 ครั้ง (61.22%)			คำอุทาน oh ในการแสดงความต้องการของ การพูด 76 ครั้ง (38.78%)		
ฉบับ แปลภาษา ไทย	การแทนที่ด้วย คำอุทานบอก อาการใน ภาษาไทย 89 ครั้ง (74.20%)	การแทนที่ด้วย คำวิเศษณ์ใน ภาษาไทย 27 ครั้ง (22.50%)	การละไม่ แปล 4 ครั้ง (3.30%)	การแทนที่ ด้วยคำ อุทานบอก อาการใน ภาษาไทย 65 ครั้ง (85.52%)	การแทนที่ ด้วยคำ วิเศษณ์ใน ภาษาไทย 7 ครั้ง (9.21%)	การละไม่ แปล 4 ครั้ง (5.27%)
	โอ้ (รำคาญ) 18 ครั้ง (20.23%)	ตายจริง (ลักษณะวิเศษณ์) (สงสารเห็นใจ) 9 ครั้ง (33.33%)		อ้อ 43 ครั้ง (66.15%)	จริงสิ (กริยา วิเศษณ์) 7 ครั้ง (100.00%)	
	โอ้เอ๊ย (รำคาญ) 16 ครั้ง (17.98%)	ใช่แล้ว (กริยาวิเศษณ์) (ดีใจ) 7 ครั้ง (25.93%)		อ้อ 17 ครั้ง (26.15%)		
	อ้อ (แปลกใจ ประหลาดใจ) 10 ครั้ง (11.24%)	ตายล่ะ (ลักษณะวิเศษณ์) (ตกใจ) 6 ครั้ง (22.23%)		เอ้อ 5 ครั้ง (7.70%)		
	ว้าว (ดีทึ่ง) 9 ครั้ง (10.12%)	แยแล้ว (ลักษณะวิเศษณ์) (เสียใจ) 3 ครั้ง (11.11%)				
	โอ้โฮ (ตื่นเต้น) 8 ครั้ง (8.90%)	ไม่ใช่ (ปฏิเสธ วิเศษณ์) (ตกใจ) 2 ครั้ง (7.40%)				
	อื้อ (เจ็บปวด) 7 ครั้ง (7.86%)					

ต้นฉบับ ภาษาอังกฤษ	คำอุทาน oh 196 ครั้ง					
	คำอุทาน oh ในการแสดงความรู้สึก 120 ครั้ง (61.22%)			คำอุทาน oh ในการแสดงความต้องการ การพูด 76 ครั้ง (38.78%)		
	โถ (สงสารเห็นใจ) 6 ครั้ง (6.74%)					
	อ๊ะ (สงสัย) 4 ครั้ง (4.49%)					
	เฮ้อ (เบื่อ) 3 ครั้ง (3.37%)					
	อือฮือ (รังเกียจ) 3 ครั้ง (3.37%)					
	โอยตายจริง (ตกใจ) 2 ครั้ง (2.24%)					
	อ้อ (เข้าใจมากขึ้น ได้) 2 ครั้ง (2.24%)					
	อู๊ย (ตื่นเต้น) 1 ครั้ง (1.12%)					

ตารางที่ 2 สรุปแนวทางการถ่ายทอดคำอุทาน oh ในการแสดงความรู้สึกและในการแสดงความต้องการของการพูด

การอภิปรายผล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่า แนวทางของการถ่ายทอดความหมายของคำอุทาน well และ oh ในวรรณกรรมเยาวชนแฮร์รี่ พอตเตอร์ทั้งสามตอนนั้น ผู้แปลทั้งสามล้วนมีการปรับเปลี่ยนแนวทางของคำในภาษาต้นฉบับโดยการแทนที่คำอุทาน well และ oh ด้วยคำในภาษาไทยที่มีความหมายเทียบเคียงโดยใช้คำอุทานบอกอาการ คำวิเศษณ์ คำสันธาน หรือการละไม่แปล เมื่อผู้แปลพิจารณา

แล้วว่าจะไม่ทำให้ความหมายเดิมของต้นฉบับต้องเสียไปแต่อย่างใด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมภาพ ไญโยโสมานัง (2545)

ทั้งนี้ผู้วิจัยยังคงพบข้อสังเกตที่น่าสนใจประการหนึ่งเกี่ยวกับการแปลคือ การถ่ายทอดความหมายของคำอุทาน well และ oh ในภาษาต้นฉบับไปสู่ภาษาฉบับแปล โดยอาจมีการคงแนวทางของการนำเสนอความคิดในภาษาต้นฉบับหรือมีการปรับเปลี่ยนแนวทางของภาษาต้นฉบับให้เป็นแนวทางของภาษาที่เป็นธรรมชาติในภาษาฉบับแปล ความหมายที่ได้ในภาษาฉบับแปลจึงต้องเป็นความหมายเดียวกับความหมายของคำในภาษาต้นฉบับและก่อให้เกิดผลตอบสนองต่อผู้อ่านเช่นเดียวกับที่ผู้อ่านได้รับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทางด้านหลักการแปลของนักวิชาการ (เชวง จันทระเชตต์, 2538; สัญฉวี สายบัว, 2550; Baker, 1992; Hatim & Munday, 2004; Kelly, 2005; Krings, 1986; Larson, 1998; Nida, 1964; 2001; Newmark, 1988) ซึ่งทั้งหมดต่างให้ความเห็นตรงกันว่า การแปลคือการแทนที่ข้อความของภาษาหนึ่งด้วยข้อความที่มีความหมายเทียบเคียงกันได้ในอีกภาษาหนึ่ง โดยมีจุดประสงค์ที่สำคัญคือทำให้ผู้อ่านฉบับแปลได้รับผลตอบสนองได้เท่าเทียมกับผู้อ่านต้นฉบับ อีกทั้งผลการวิจัยที่ได้รับจากการศึกษาในครั้งนี้ยังคงสอดคล้องกับแนวคิดการปรับบทแปลของเชวง จันทระเชตต์ (2538) สัญฉวี สายบัว (2550) และมิลเดรด ลาร์สัน (Larson, 1998) การจะแปลสารจากภาษาใดภาษาหนึ่งนั้น ผู้แปลต้องตระหนักว่าภูมิหลังทางประสบการณ์ของผู้รับสารฉบับแปลและผู้ส่งสารต้นฉบับนั้นแตกต่างกันมาก ทั้งนี้เพราะทัศนคติ ระบบสังคม และวัฒนธรรม ของทั้งสองฝ่ายนั้นแตกต่างกัน ทั้งนี้เพื่อให้การรับสารของผู้อ่านฉบับแปลเกิดสัมฤทธิ์ผลได้เท่าเทียมกับผู้รับสารของผู้อ่านในภาษาต้นฉบับ ผู้แปลควรปรับแต่งฉบับแปลให้เหมาะสมกับภูมิหลังทางประสบการณ์ของผู้รับสารให้มากที่สุด

ทั้งนี้ผลการศึกษาวิจัยชิ้นนี้ยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรี โภคาสัมฤทธิ์ (2555) และลาร์สัน (Larson, 1998) ที่กล่าวว่า ผู้แปลจำเป็นต้องประยุกต์ใช้คำหรือสิ่งทดแทนทางวัฒนธรรมเพื่อให้ภาษาฉบับแปลดูเป็นธรรมชาติและยังช่วยทำให้ผู้อ่านเข้าใจและเห็นภาพได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งการประยุกต์ใช้คำทดแทนทางวัฒนธรรมนั้น พัทรี โภคาสัมฤทธิ์ (2555) เห็นว่าเป็นการใช้ภาษาเชิงสร้างสรรค์แต่ควรต้องปรับใช้ด้วยความระมัดระวังเช่นเดียวกับที่มิลเดรด ลาร์สัน (Larson, 1998) กล่าวว่าคำทดแทนทางวัฒนธรรมในบางครั้งย่อมมีลักษณะที่แตกต่างจากคำในต้นฉบับมาก ซึ่งอาจทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริงหรือจุดมุ่งหมายของภาษาต้นฉบับได้ ยิ่งไปกว่านั้น ผลการวิจัยฉบับนี้แสดงให้เห็นว่าการแปลนั้นเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องอย่างน้อยระหว่างสองภาษาและสองวัฒนธรรม เราไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าแต่ละภาษาย่อมมีระบบของค่านิยมของแต่ละวัฒนธรรมแฝงอยู่ การแปลที่ต้นฉบับผู้แปลควรต้องคำนึงถึงระบบค่านิยมของวัฒนธรรมทางภาษาของภาษาที่ต้นกำลังถ่ายทอด แนวคิดดังกล่าวตรงกับแนวคิดของนักวิชาการ (Denoun, 2000; Larson,

1998; Leppihalme, 1997; Thriveni, 2002; Toury, 2000) แต่ทั้งนี้การมีเพียงความรู้ความเข้าใจ ค่านิยมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของสองภาษาย่อมไม่เพียงพอ ผู้แปลจำเป็นต้องรู้ว่าการแปลคือการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ ซาโมวา พอตเตอร์และสเตฟานี (Samova, Potter & Stephani, 1998) ซึ่งสามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า ผู้แปลนั้นต้องตระหนักว่าความหมายของคำนั้นขึ้นอยู่กับความรู้ภูมิหลังของแต่ละคนในกลุ่มวัฒนธรรม ดังนั้นการลงมือแปลทุกครั้งผู้แปลควรพิจารณาอย่างดีเพื่อหลีกเลี่ยงข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้ ทั้งนี้ผู้แปลต้องทราบว่าคำหนึ่งคำย่อมมีหลายความหมายคำที่เกี่ยวข้องโดยตรงวัฒนธรรม บางครั้งผู้แปลอาจไม่สามารถหาคำแปลที่ตรงตามความหมายที่แท้จริงได้การแปลตรงตัวอาจไม่มีประโยชน์เมื่อถูกตีความจากวัฒนธรรมของต้นฉบับและผู้แปลพยายามศึกษาความรู้ภูมิหลังและความเข้าใจที่จำเป็นในการแปลเพิ่มเติม

และผลการศึกษาจากงานวิจัยชิ้นนี้ยังคงสอดคล้องกับแนวคิดนักวิชาการ (กฤษดาวรรณ หงษ์ลดาภิรมย์, 2551; Andersen, 2001; Blakemore, 2002; Jucker & Taavitsainen, 2013; Pichler, 2013) ที่เห็นว่าการแปลเกี่ยวข้องโดยตรงกับวัจนปฏิบัติศาสตร์ กล่าวคือ ภาษาในสังคม ๆ ในโอกาสต่าง ๆ ตามแบบที่ปฏิบัติอยู่จริงโดยไม่คำนึงถึงกฎเกณฑ์ทางภาษาที่มีอยู่ และไม่ระบุว่าถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่โดยมีความเชื่อว่าภาษาที่ยังคงใช้อยู่ในสังคมเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ตราบใดที่ใช้ภาษานั้นๆสามารถสื่อความหมายหรือให้ผลทางความหมายเหมาะสมตามจุดประสงค์ของผู้ใช้ภาษา

ผลการวิเคราะห์ที่ได้จากการศึกษานววิจัยฉบับนี้พบว่าคำอุทาน well และ oh นั้นมีความถี่ของการใช้ใกล้เคียงกันคือ 279 ครั้ง และ 196 ครั้งตามลำดับในส่วนของคำอุทาน well ที่ใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูดนั้นมีจำนวนมากเป็น 3.5 เท่าของคำอุทาน well ที่ใช้แสดงความรู้สึก และคำอุทาน oh ที่ใช้แสดงความรู้สึกมีจำนวนข้อมูลมากเป็น 1.8 เท่าของคำอุทาน oh ที่ใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูด ซึ่งผลการวิเคราะห์นี้มีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ของนวนลน้อย ตระกูลกิตติไพศาล (2541) ที่แสดงไว้ว่า จำนวนข้อมูลของคำอุทาน oh ที่ใช้แสดงความรู้สึกมีจำนวนมากกว่าคำอุทาน oh ที่ใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูด และในทางกลับกันจำนวนข้อมูลของคำอุทาน well ที่ใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูดจะมีมากกว่าคำอุทาน well ที่แสดงความรู้สึก และคำอุทานบอกอาการในภาษาไทยที่ใช้ในการถ่ายทอดคำอุทาน well และ oh ที่ใช้แสดงความรู้สึก ส่วนใหญ่นั้นสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการชาวไทย (นิตยา กาญจนวรรณและคณะ, 2531; ประสงค์ พวงแก้วและนันทพร พวงแก้ว, 2530; บรรจบ พันธุเมธา, 2530; ฐะปะนีย์ นาครทรรพ, 2545; วิจิตร ขอนยาง, 2542; อุดม วัชรสมบัติศิริ, 2539; พระยาอุปกิตติศิลปสาร, 2538) ที่กล่าวว่าคำอุทานบอกอาการในภาษาไทยมักเป็นคำพยางค์เดียวที่เป็นเสียงสระเสียงสูงและตัวพยัญชนะ อ ฮ เนื่องจากตัวอักษรเหล่านี้ออกเสียงง่ายโดยธรรมชาติ ทั้งนี้การใช้เสียงสูงต่ำจะแปรไปตามความรุนแรงของความรู้สึก

ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์ที่ได้จากการศึกษาวิจัยขึ้นนี้ยังพบว่าแนวทางการถ่ายทอดความหมายของคำอุทาน well และ oh นั้นมีความแตกต่างจากงานวิจัยของนวนน้อย ตระกูลกิตติไพศาล (2541) ซึ่งพบว่าแนวทางการถ่ายทอดคำอุทาน well ที่ใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูดด้วยการใช้คำสันธานนั้นพบความความถี่น้อยที่สุด ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยครั้งนี้ที่พบว่าการใช้คำสันธานเพื่อถ่ายทอดความหมายของคำอุทาน well ที่ใช้แสดงความต่อเนื่องของการพูดนั้นมีความถี่ของการใช้สูงสุด

งานวิจัยขึ้นนี้แสดงให้เห็นว่าการถ่ายทอดความหมายของคำอุทาน well และ oh นั้นแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับรูปแบบของภาษาต้นฉบับ ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่าผู้แปลไม่สามารถใช้หลักการการถ่ายทอดความหมายของคำอุทาน well และ oh โดยอาศัยรูปแบบเดียวกันในงานแปลประเภทที่แตกต่างกันทั้งนี้จะเห็นได้ว่างานวิจัยของนวนน้อย ตระกูลกิตติไพศาล (2541) นั้นเป็นการศึกษาการถ่ายทอดคำอุทาน well และ oh ในบทภาพยนตร์ซึ่งมุ่งเน้นภาษาที่ใช้จริงในชีวิตประจำวัน อีกทั้งการแปลบทภาพยนตร์ยังมีข้อจำกัดของจำนวนตัวอักษรซึ่งทำให้ผู้แปลสามารถใช้คำอุทานได้ในวงจำกัด ในขณะที่งานวิจัยขึ้นที่ศึกษาแนวทางการถ่ายทอดคำอุทาน well และ oh ในหนังสือวรรณกรรมเยาวชนซึ่งไม่มีข้อจำกัดของการใช้คำ ทำให้ผู้แปลสามารถเลือกใช้คำได้หลากหลายมากขึ้นแต่ทั้งนี้ยังต้องคงอรรถรสเดิมของต้นฉบับไว้ให้ได้

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยเห็นว่างานวิจัยฉบับนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนโดยเฉพาะในรายวิชาทางด้าน การแปล ซึ่งผู้สอนสามารถถ่ายทอดให้ผู้เรียนทราบว่า การที่ผู้แปลจะถ่ายทอดคำ ๆ หนึ่งในต้นฉบับภาษาอังกฤษลงสู่ฉบับแปลภาษาไทยนั้น ผู้แปลควรต้องพิจารณาตามความหมายจากบริบท ว่าหากคำดังกล่าวที่ปรากฏในภาษาต้นฉบับ ในภาษาและวัฒนธรรมของฉบับแปลมักจะใช้คำว่าอะไรเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้นอกจากความถูกต้อง ชัดเจนไม่คลุมเครือ อีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญของงานแปลคือเพื่อให้ภาษาฉบับแปลมีความเป็นธรรมชาติ

ตามแนวคิดของพัชร โภคาสัมฤทธิ์ (2555) เนื่องจากงานวิจัยขึ้นนี้เก็บรวบรวมลักษณะการแปลคำอุทาน จากข้อมูลการแปลที่ปฏิบัติกันอยู่จริง ผู้วิจัยจึงเห็นว่างานวิจัยขึ้นนี้สามารถใช้เป็นตัวอย่างประกอบการ สอนรายวิชาทางด้าน การแปลตามหลักภาษาศาสตร์ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนการแปลเข้าใจการประยุกต์ทฤษฎีได้ชัดเจน

นอกจากนั้น งานวิจัยขึ้นนี้ยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการสอนการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ซึ่งผู้สอนสามารถนำผลการวิจัยฉบับนี้ไปเป็นตัวอย่างเพื่อถ่ายทอดให้ผู้เรียนทราบว่าคำที่มี

เสียงคล้ายคลึงกันในสองวัฒนธรรม อาจไม่สามารถสื่อสารความหมายเช่นเดียวกันได้ในอีกวัฒนธรรมหนึ่ง ทั้งนี้หากผู้เรียนสามารถเข้าใจประเด็นนี้ ย่อมเข้าใจได้ว่าการจะสื่อสารข้ามวัฒนธรรมนั้น เราต้องเข้าใจด้วยว่าคำ ๆ นั้นในวัฒนธรรมอีกวัฒนธรรมหนึ่งมีการใช้ในบริบทเช่นไรและใช้เพื่อจุดประสงค์อะไร

ผู้วิจัยยังเห็นว่า งานวิจัยฉบับนี้สามารถช่วยเพิ่มวงคำศัพท์และช่วยปรับปรุงเทคนิคกลวิธีการแปลให้กับนักแปลได้เพื่อเป็นแนวทางสร้างสรรค์ผลงานแปลที่ดียิ่งขึ้น

ทั้งนี้การศึกษาการถ่ายทอดความหมายของคำอุทาน well และ oh จากวรรณกรรมเยาวชนเรื่องแฮร์รี พอตเตอร์นี้ ผู้วิจัยเห็นว่า ยังมีข้อจำกัดและข้อเสนอแนะบางประการที่อาจจะใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป กล่าวคือ งานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาคำอุทาน well และ oh ที่ปรากฏลำพังโดด ๆ จึงอยากให้ผู้สนใจศึกษาแนวทางในการถ่ายทอดความหมายของคำประเภทอื่นที่มีความคล้ายคลึงกับคำอุทาน เช่น คำที่แสดงความต่อเนื่องของการพูดอื่น ๆ คำ so หรือคำอุทานวลี เพื่อศึกษาว่าผู้แปลจะมีแนวทางในการเลือกใช้คำแปลในภาษาไทยเพื่อให้ได้คำที่มีความหมายที่เทียบเคียงกับในภาษาต้นฉบับอย่างไร

บรรณานุกรม

กฤษดาวรรณ หงษ์สดารมภ์. (2551). *วัจนปฏิบัติศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กำชัย ทองหล่อ. (2540). *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: บำรุงสาส์น.

เชวง จันทะเรตต์. (2538). *การแปลเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2545). *คำบรรยายวิชาหลักภาษาไทยขั้นต้น*. [ม.ป.ท.]

ตติยา โคตุกคะ. (2560). เทคนิคการแปลนวนิยายภาษาอังกฤษ. เข้าถึงได้จาก
<https://www.l3nr.org/posts/154698>

ไทยพีบีเอส, สำนักข่าว. (2556). "แฮร์รี พอตเตอร์ วรรณกรรมเปลี่ยนโลก". สืบค้นเมื่อ 26 มิถุนายน 2556 จาก <http://news.thaipbs.or.th/content/263830>.

นวนลน้อย ตระกูลกิตติไพศาล. (2541). *การศึกษาการถ่ายทอดความหมายของคำ Oh และ Well จาก บทภาพยนตร์ในหนังสือ Vocabulary Street และ Today's English*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบทมหาวิทยาลัยมหิดล.

นิตยา กาญจนวรรณและคณะ (2531). *ลักษณะการใช้ภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

บรรจบ พันธเมธา. (2530). *ลักษณะและการใช้ภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: กิ่งจันทร์การพิมพ์.

ประสงค์ พวงแก้วและนันทพร พวงแก้ว. (2530). *คู่มือภาษาไทย ม.2 หลักและการใช้ภาษาทักษะสัมพันธ์*. กรุงเทพมหานคร: วี.เจ.พรินติ้ง.

ปรียา อุนรัตน์. (2540). *การแปลอังกฤษเป็นไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: ดวงกมล.

ปัญญา บริสุทธิ์. (2542). *ทฤษฎีและวิธีปฏิบัติในการแปล*. (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์

ผะอบ โปษกฤษณะ. (2541). *ลักษณะเฉพาะของภาษาไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร: รวมสาส์น.

พัชรี โภคาสัมฤทธิ์. (2555). *การแปลอังกฤษเป็นไทย: ทฤษฎีและเทคนิค*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

เพ็ญพิมพ์ วงษ์รัตน์. (2521). *หลักภาษาไทยพร้อมแบบฝึกหัดเชิงพฤติกรรม* ท.503. ม.ป.ท.

โพลีซันนิง. (2556). “ชี้กระแสแฮร์รี พอตเตอร์สร้างชื่อนักแปล”. สืบค้นเมื่อ 22 เมษายน 2556 จาก <http://positioningmag.com/8310>.

ราชบัณฑิตยสถาน.(2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน.

วัลยา วิวัฒน์ศร. (2548). *มาตรฐานแก้ต้นฉบับวรรณกรรมแปลกันเกิด*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มติชน.

วิจิตร ขอนยาง. (2542). *หลักภาษาไทย*. [ม.ป.ท.]

วิทย์ ศิวะศรียานนท์. (2542). *สำนวนอังกฤษน่ารู้*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพิมพ์ดีจำกัด.

สมภพ ไชยโสมานัง. (2545). *การศึกษาการแปลคำอุทานในหนังสือการ์ตูนของวอลท์ดิสนีย์ เป็นภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.

สัญญาวิ สายบัว.(2550). *หลักการแปล*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุกสันต์ ชัยรักษา. (2556). *หลักการแปลวรรณกรรม*. สืบค้นเมื่อ 17 กรกฎาคม 2556 จาก http://trans-suksan.blogspot.com/2016/05/blog-post_3.html

อุดม วโรดมส์ลิขิตติ์. (2539). *ไวยากรณ์ไทยในภาษาศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์

อุปกิตศิลปสาร, พระยา. (2538). *หลักภาษาไทย*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช

Aijmer, K. (1987). *Oh and ah in English conversation*. Amsterdam: Rodopi.

Aijmer, K. (2002). *English discourse particles: Evidence from a corpus*. Amsterdam: John Benjamins.

- Aijmer, K. (2002). *Interjections in a Contrastive Perspective*. Amsterdam: John Benjamins.
- Aijmer, K. (2009). *Interjections in the COLT Corpus*. Gent: Academia Press.
- Albakry, M. (2004). *Linguistic and cultural issues in literary translation*. Retrieved November 17, 2006 from <http://accurapid.com/journal/29liter.htm>
- Ameka, F. (1992). Interjections: The universal yet neglected part of speech. *Journal of Pragmatics*, 18(2), 101–118.
- Ameka, F. & Wilkins, D. (2006). *Interjections*. Amsterdam: John Benjamins.
- Andersen, G. (2001). *Pragmatic markers and sociolinguistic variation: A relevance-theoretic approach to the language of adolescents*. Amsterdam: John Benjamins.
- Baker, M. (1992). In other words: A course book on translation. London: Routledge.
- Baker, M. (1998). *Routledge encyclopedia of translation studies*. London: Routledge.
- Barnwell, K. (1980). *Introduction to semantic and translation*. England: Summer Institute of Linguistic.
- Bell, R. (1991). Translation and translating: Theory and practice. London and New York: Longman.
- Bell, R. (1998). Psychological/cognitive approaches. In M. Baker (Ed), *Routledge encyclopedia of translation studies*. London & New York: Routledge.
- Bergen, D. (2010). Translation strategies and the students of translation. *Jorma Tommola*, 1, 109-125. Retrieved July 21, 2010, from <http://www.hum.utu.fi/oppiaineet/englantilailentilologia/exambergen.pdf> .
- Blakemore, D. (2002). *Relevance and linguistic meaning: The semantics and pragmatics of discourse markers*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Catford, J. C. (1965). *A linguistic theory of translation*. London: Oxford University Press.
- Clear, J. (2013). "Best-Selling Books of All-Time". Retrieved on January 13, 2013. From <http://jamesclear.com/best-books/best-selling>.
- Cuenca, M. (2006). Interjections and Pragmatics. *Meta*, 51(1), 20-35.
- Defour, T. (2007). *A diachronic study of the pragmatic markers well and now: Fundamental research into semantic development and grammaticalisation of a corpus study*. PhD. thesis for Ghent University.
- Defour, T. (2009). *Well, well! What a surprise! A diachronic look at the relation between well, well and the pragmatic marker well*. Gent: Academia Press.
- Denoun, E. (2000). *Translation and culture*. Retrieved August 15, 2010, from <http://www.completetranslation.com/culture.html>
- Fox-Tree, J. & Schrock, J. (1999). Discourse markers in spontaneous speech: Oh what a difference an oh makes. *Journal of Memory and Language*, 40(1), 280–295.
- Fromkin, V. & Rodman, R. (1993). *An Introduction to Language*. Texas: Harcourt Brace College Publishers.
- Harkins, J. & Wierzbicka, A. (2001). *Emotions in crosslinguistic perspective*. Berlin: Mouton de Gruyter.
- Hatim, B. & Munday, J. (2004). *Translation: An advanced source book*. London: Routledge.
- Hervey, S., & Higgins, I. (1992). *Thinking Translation*. London & New York: Routledge.
- Jaaskelainen, R., (1999). *Tapping the process: an explorative study of cognitive and effective factors involved in translating*. Joensuu: University of Joensuu Publications in Humanities.

- Jaaskelainen, R., (2005). Translation studies: What are they? Retrieved November 11, 2006 from <http://www.hum.expertise.workshop>.
- Jovanovic,V.(2004).The Form, Position and Meaning of Interjections in English: Meaning of Interjections in English. *Series Linguistics and Literature*, 3(1), 17- 28.
- Jucker, A. & Taavitsainen, I. (2013). *English historical pragmatics*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Jucker, A. (1993). The discourse marker well: A relevance-theoretical account. *Journal of Pragmatics*, 19(5), 435–452.
- Jucker, A. (2002). *Discourse markers in Early Modern English*. London: Routledge.
- Jucker, A. (2008). Historical pragmatics. *Language and Linguistics Compass*, 2(5), 894–906.
- Jucker, A. H. (1993). The discourse marker well: A relevance-theoretical account. *Journal of Pragmatic*, 19, 435–452.
- Kelly, D. (2005). A handbook for translator trainers: A guide to reflective practice. Manchester, UK: St. Jerome.
- Krings, H.P. (1986). *Translation problems and translation strategies*. Tübingen: Gunter Narr.
- Larson, M. L. (1998). *Meaning – based translation*. Hong Kong: Carrie Printing Company.
- Leppihalme, R. (1997). Culture bumps: an empirical approach to the translation of allusions. Clevedon: Multilingual Matters.
- Loescher, W. (1991). Translation performance, translation process and translation strategies. Tübingen: Guten Narr.

- Lorsch, W. (1996). A psycho linguistic analysis of translation processes. *Meta*, (91)1, 26-32. Retrieved May 18, 2009, from <http://erudit.org/revue/meta/2004/v41/n1/029689ar.html>.
- Lutzky, U. (2012). *Discourse markers in Early Modern English*. Amsterdam / Philadelphia, PA: John Benjamins.
- Miremadi, S. A. (1991). *Theories of translation and interpretation*. Tehran: SAMT.
- Neuendorf, K. A. (2002). *The content analysis guidebook*. California:Sage.
- Newmark, p. (1981). *Approaches to translation*. Tehran: Rahnama.
- Newmark, P. (1988). *A Textbook of Translation*. Hertfordshire: Prentice Hall.
- Newmark, P. (1988b). *Approaches to Translation*. Hertfordshire: Prentice Hall.
- Nida, E. & Taber, C. (1969). *The theory and practice of translation*. Leiden: E.J. Brill.
- Nida, E. A. (1964). *Toward a science of translating with special reference to principles and procedures involved in bible translating*. Leiden: E.J. Brill.
- Nida, E. A. (2001). *Contexts in translating*. Amsterdam: John Benjamins.
- Norrick, N. (2007). Pragmatic markers, interjections and discourse. *Catalan Journal of Linguistics*, 6(2), 159-168.
- Norrick, N. (2009). Interjections as pragmatic markers. *Journal of pragmatics*, 41(1), 866-891.
- Ogarkova, A., Borgeaud, Ph., & Scherer, K.R. (2009). Language and culture in emotion research: a multidisciplinary perspective. *Social Sciences Information*, 48(3), 339-357.
- Person, R. F. (2009). Oh in Shakespeare: A conversation analytic approach. *Journal of historical pragmatics*, 10(1), 84-107.

- Pichler, H. (2013). *The structure of discourse-pragmatic variation*. Amsterdam / Philadelphia, PA: John Benjamins.
- Popescu-Belis, A. & Zufferey, S. (2011). Automatic identification of discourse markers in dialogues: An in-depth study of like and well. *Computer Speech and Language*, 25(1), 499–518.
- Roberson, D., Damjanovic, L. & Kikutani, M. (2010). Show and tell: The role of language in categorizing facial expression of emotion. *Emotion Review*, 2(3), 1–6.
- Russell, J. A. (1991). Culture and the categorization of emotion. *Psychological Bulletin*, 110(1), 426–450.
- Russell, J. A., Bachorowski, J. & Fernández-Dols, J-M. (2003). Facial and vocal expressions of emotion. *Annual Review of Psychology*, 54, 329–49.
- Samovar, L. A., Porter, R. E. & Stefani, L. A. (1998). *Communication between cultures*. Belmont: Wadworth.
- Savory, T. H. (1968). *The art of translation*. London: Cape.
- Scherer, K. R. (2003). Vocal communication of emotion: A review of research paradigms. *Speech Communication*, 40, 227–256.
- Schiffrin, D. (1987). Conversational coherence: The role of well. *Language Journal of the Linguistic*, 61(2), 640–667.
- Scott-Tennent, C., Davies, M., & Torras, F. (2000). *Translation Strategies and translation solutions: Design of a teaching prototype and empirical study of its results*. Amsterdam: Benjamins.
- Seguinot, C. (1989). *The translation process*. Toronto: H.G. Publications.
- Singleton, D. (2000). *Language and the lexicon*. New York: Oxford University Press.
- Thriveni, C. (2002). Cultural elements in translation. *Translation Journal*, 6(1), 234–247.

- Toury, G (2000). *Descriptive translation studies-and beyond*. Shanghai: Shanghai Foreign Language Education Press.
- Tytler, A. (1790). *Essay on the principle of translation*. London: J.M. Dent Co.
- Venuti, L. (1998). *Strategies of translation*. London and New York: Routledge.
- Venuti, L. (2000). *The translation studies reader*. London and New York: Routledge.
- Wharton, T. (2003). Interjections, Language, and the ‘Showing / Saying’ Continuum. *Pragmatics and Cognition*, 11(1), 39-91.
- Wierzbicka, A. (1992). *Semantic, culture, and cognition*. New York: Oxford University Press.
- Wierzbicka, A. (1992). The semantic of interjection. *Journal of Pragmatic*, 18(3), 159-192.
- Wierzbicka, A. (1996). *Semantics: Primes and universals*. Oxford: Oxford University Press.
- Wierzbicka, A. (1999). *Emotions across languages and cultures: Diversity and universals*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Wierzbicka, A. (2003). *Interjections across cultures: Cross-cultural pragmatics*. London: Mouton de Gruyter.
- Wilkins, D. (1992). Interjections as deictics. *Journal of Pragmatics*, 18(1), 119-158.

การพรรณนาภาษาถิ่นในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

A Description of T'en Language in China

เมฆม สอดส่องกฤษ

บทคัดย่อ

เท็น เป็นชื่อภาษาของชนกลุ่มน้อยชาวหมานหนาน-หยางหวง อาศัยอยู่ในมณฑลกุ้ยโจว ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน นักวิชาการชาวจีนจัดภาษาเท็นไว้ในตระกูลภาษาใหญ่จีน-ทิเบต สาขาภาษาจ้วง-ต้ง แขนงภาษาดัง-ส่วย บทความนี้นำเสนอข้อมูลทางภาษาศาสตร์ของชนกลุ่มน้อยชาวหยางหวงในประเทศจีน โดยการสังเคราะห์ข้อมูลจากผลงานของนักวิชาการชาวจีนเป็นหลัก มีประเด็นสำคัญสองเรื่อง คือ 1.ข้อมูลสังเขปเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์หยางหวง และ 2.การพรรณนาทางภาษาศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย (1) การจัดแบ่งตระกูลภาษา (2) ระบบเสียง (3) ระบบคำ (4) ระบบไวยากรณ์ (5) ภาษาถิ่น จากการสำรวจพบว่าวงวิชาการภาษาศาสตร์มีคำพรรณนาภาษาเท็นไว้ให้อ่านบ้าง ที่ผ่านมานักวิชาการชาวไทยมีโอกาสศึกษาข้อมูลภาษาเท็นจากผลงานของนักภาษาศาสตร์ชาวตะวันตก และจากนักภาษาศาสตร์ชาวไทยบางส่วน แต่ยังขาดแคลนข้อมูลจากนักภาษาศาสตร์ชาวจีน บทความนี้จึงจะได้นำเสนอมุมมองจากนักภาษาศาสตร์ชาวจีน เพื่อให้เป็นข้อมูลสำหรับนักวิชาการชาวไทยได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

คำสำคัญ : เท็น หยางหวง หมานหนาน ภาษาตระกูลไท ภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์

Abstract

T'en is a language spoken by Maonan Yanghuang ethnic group in Guizhou of China. Chinese scholars have classified T'en language into Sino – Tibetan language family, Zhuang -Dong branch, Dong-Sui sub-branch. This article is a description of linguistic style of T'en language. The data is mainly based on Chinese scholars' researches. The article presents two main issues: 1. Yanghuang ethnic information and 2. T'en Language description which consists of (1) Language category (2) Phonology (3) word system (4) Grammar and (5) Dialects. From the investigation, it is revealed that

there are some of T'en language descriptions from the foreign and Chinese linguistics. The previous Thai researchers mostly study some of T'en language information from foreign and some of Thai scholars' researches, but scarcely from Chinese scholars. This article will provide information about T'en language from Chinese scholars for the Thai scholars who conduct further research related to the topic in the future.

Keywords: T'en, Yanghuang, Naonan, Tai language family, Ethno linguistics

บทนำ : ข้อมูลสังเขปเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์หยางหวง

เพื่อจะได้เข้าใจตรงกัน ในเบื้องต้นนี้ ผู้เขียนตกลงว่าจะเรียกชื่อกลุ่มชาติพันธุ์นี้ว่า “หยางหวง” (หรือเรียกชื่อเต็มว่า ชาวเหมาหนาน-หยางหวง) ตามที่นักวิชาการและทางการจีนเรียก เรียกชื่อภาษาว่า “เท็น” (/tʰən/ แปลว่า “พื้นถิ่น”) ตามที่นักวิชาการทั่วไปเรียก และเมื่อเอ่ยชื่อชาวเหมาหนาน จะหมายถึงชนกลุ่มน้อยชาวเหมาหนานในมณฑลกว่างซี

ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนมีกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้รับการรับรองจากรัฐบาลจีนอย่างเป็นทางการ 56 กลุ่ม โดยมีชาวฮั่นเป็นชนกลุ่มใหญ่ จึงเรียกชื่อกลุ่มชาติพันธุ์อื่น 55 กลุ่มว่าเป็น “ชนชาติส่วนน้อย”(少数民族 Shǎoshù mínzú) จากข้อมูลในเว็บไซต์ของคณะกรรมการกิจการชนชาติส่วนน้อยแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (中华人民共和国国家民族事务委员会 Zhōnghuá rénmin gònghéguó guójia mínzú shiwù wěiyuánhui: 2007) ระบุว่าเกณฑ์การจัดแบ่งชนกลุ่มน้อยทั้ง 55 กลุ่มนี้ มีหลักเกณฑ์สองประการ คือ (1) มีอัตลักษณ์ พิจารณาจากรายละเอียดปลีกย่อยหลายอย่าง เช่น ชื่อเรียกของกลุ่มชาติพันธุ์ การมีจุดกำเนิดที่ชัดเจนร่วมกัน มีประวัติความเป็นมาร่วมกัน การตั้งถิ่นฐานและชุมชนที่อยู่อาศัยร่วมกัน เป็นต้น (2) มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม พิจารณาจากรายละเอียดปลีกย่อยหลายอย่าง เช่น ภาษาที่ใช้การดำรงชีวิตประจำวัน ศาสนาความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี ข้าวของเครื่องใช้ สถาปัตยกรรมสิ่งปลูกสร้าง และการแต่งกาย เป็นต้น จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวทำให้มีกลุ่มชาติพันธุ์บางกลุ่มยังไม่ได้ได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการจากรัฐบาล

หยางหวง (佯僮 Yáng huàng) เป็นชื่อที่ทางการจีนเรียกทั้งชื่อภาษาและชื่อกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่อาศัยอยู่ในเขตปกครองตนเองชาวเหมียว ชาวบูอี จังหวัดเฉียนหนาน มณฑลกุ้ยโจว (贵州省黔南布依族苗族自治州 Guizhōu shěng Qiánnán Bùyī zú Miáo zú Zìzhìzhōu) ตั้ง

ถิ่นฐานในอำเภอฮุ่ยซุย(惠水县Huìshuǐ xiàn) อำเภอผิงถาง(平塘县Píngtáng xiàn) และเขตรอยต่อของพื้นที่ภูเขาและแม่น้ำในอำเภอตูซาน(独山县Dúshān xiàn) กลุ่มชาติพันธุ์นี้ไม่ได้รับการรับรองสถานะภาพให้เป็นชนกลุ่มน้อยที่เป็นเอกเทศเหมือนชนกลุ่มน้อยอื่น แต่จัดให้เป็น “ชาวหยางหวงชนชาติเหมาหนาน” (毛南族佯僮人Máonán zú Yángguáng rén)

กระบวนการการรับรองชาวหยางหวงให้เป็นชนกลุ่มน้อย เริ่มต้นขึ้นเมื่อปี 1951 โดยคณะกรรมการชาติพันธุ์ส่วนกลางได้ลงพื้นที่สำรวจชุมชนบ้านข้าผู่ มณฑลกุ้ยโจว (贵州卡蒲乡Guizhōu Kǎpú xiāng) และรับปากด้วยวาจาเห็นชอบให้ชาวหยางหวงกรอกประวัติชาติพันธุ์ว่าเป็น “ชาวหยางหวง” (佯僮人 Yángguáng rén) แต่เนื่องจากชื่อนี้ยังไม่ได้รับการรับรองในบัญชีรายชื่อชนกลุ่มน้อย ชื่อ “ชาวหยางหวง” จึงไม่ได้รับการยอมรับจากรัฐบาล ต่อมาปี 1956 มีการก่อตั้งเขตปกครองตนเองชนกลุ่มน้อยเผ่าปู้อี้ เผ่าเหมียวแห่งเฉียนหนาน ชาวหยางหวงที่มีจำนวนน้อยมากและลัทธิพุทธศาสนาบู๊อี้ได้ จึงถูกเหมารวมว่าเป็นสมาชิกของชนกลุ่มน้อยเผ่าปู้อี้ (布依族 Bùyī zú) ซึ่งขัดแย้งกับความรู้สึกของทั้งชาวปู้อี้และชาวหยางหวงเป็นอย่างมาก เนื่องจากทั้งสองฝ่ายต่างรู้สึกว่าจะไม่ใช่ชาติพันธุ์เดียวกัน ปี 1979 ตัวแทนชาวหยางหวงรวมตัวกันเขียนจดหมายถึงคณะกรรมการชนกลุ่มน้อยแห่งชาติ ขอให้รับรองสถานะภาพของตนเองว่าเป็นชาวหยางหวง ปี 1981 รัฐบาลเขตเฉียนหนานลงพื้นที่สำรวจชุมชนชาวหยางหวงสามอำเภอ ได้แก่ ผิงถาง ตูซาน ฮุ่ยซุย และมีมติว่า ชาวหยางหวงมีคุณสมบัติตรงตามหลักเกณฑ์ที่สมควรได้รับการรับรองให้มีสถานะภาพเป็นชนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่ง แต่เมื่อรายงานไปยังรัฐบาลมณฑลกุ้ยโจว กลับไม่ได้รับการอนุมัติ ต่อมามีการประชุมหารือร่วมกันโดยตัวแทนชาวหยางหวงกับคณะกรรมการของทางการหลายครั้ง ได้แก่ ปี 1988 คณะกรรมการชาติพันธุ์และตัวแทนชาว หยางหวงแห่งอำเภอผิงถางจำนวน 35 คน ปี 1989 การประชุมอีกครั้งร่วมกับตัวแทนชาวหยางหวง 19 คน ล้วนลงความเห็นตามนโยบายของรัฐบาลที่ว่า “ชื่อมาจากเจ้าของ” จึงได้เสนอคำร้องต่อทางการอีกครั้ง โดยครั้งนี้ให้เหตุผลว่า “ภาษาของชาวหยางหวง(มณฑลกุ้ยโจว) ใกล้ชิดกับภาษาของชาวเหมาหนาน(มณฑลกว่างซี) ซึ่งจัดอยู่ในตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาสากลภาษาจ้วง-ต้ง แขนงภาษาดัง-ส่วย เหมือนกัน จากการเปรียบเทียบวงคำศัพท์จำนวน 870 คำ พบว่ามีคำศัพท์ร่วมเชื้อสาย 58.97% ขอให้รับรองชาวหยางหวงเป็นชนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่ง” (สรุปมาจาก Xuéshù Táng:2014,p.2)

แต่ข้อพิจารณาตามหลักเกณฑ์ของทางการเห็นว่า ชาวหยางหวงยังไม่มีอัตลักษณ์เพียงพอที่จะได้รับการรับรองให้เป็น “ชนชาติส่วนน้อย” ที่เป็นเอกเทศจากกลุ่มอื่น รัฐบาลมณฑลกุ้ยโจวจึงมีประกาศอย่างเป็นทางการในเอกสารราชการ ลงวันที่ 27 เดือนกรกฎาคม ค.ศ.1990 (อ้างใน Liu Shibin,2009,p.33-36) ว่ากลุ่มชาติพันธุ์หยางหวงที่อาศัยอยู่ในสามอำเภอ คือ ตูซาน(独山 Dúshān) ฮุ่ยซุย(惠水 Huìshuǐ) และผิงถาง(平塘 Píngtáng) เป็นสมาชิกของชนกลุ่มน้อย “เหมา

หนาน” และให้เรียกชื่อว่า “ชนกลุ่มน้อยเหมาหนาน-ชาวหยางหวง” โดยมีจำนวนผู้พูดภาษานี้ในแต่ละอำเภอ คือ 455 คน 1,914 คน และ 29,475 คน ตามลำดับ รวมจำนวนผู้พูดภาษาเหมาหนานประกาศอย่างเป็นทางการของรัฐบาลมณฑลกุ้ยโจว ณ ปี 1990 รวมทั้งสิ้น 31,844 คน (รวมตัวกันอยู่ที่อำเภอผิงถางมากที่สุด) นับเป็นชนกลุ่มน้อยชาวเหมาหนานเพียงกลุ่มเดียวที่แยกออกจากกลุ่มใหญ่ในมณฑลกว่างซี

แต่นั้นเป็นเพียงการจัดระเบียบการปกครองชนกลุ่มน้อยของทางราชการเท่านั้น ในความเป็นจริงแล้วหากพิจารณาในทางภาษาศาสตร์จะเห็นว่า แม้ว่าภาษาเหมาหนานกับภาษาเหินจะใกล้เคียงกันในระดับแขนงภาษาดัง-ส่วยเหมือนกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบรายละเอียดกันแล้วกลับมีความแตกต่างกันมาก อาจจะมากเสียยิ่งกว่าความแตกต่างของภาษาจ้วง(แขนงจ้วง-ไต) กับภาษาเหมาหนาน(แขนงดัง-ส่วย) เสียอีก จึงมีความจำเป็นที่นักภาษาศาสตร์ต้องแยกภาษาเหินออกมาจากภาษาเหมาหนานเป็นคนละภาษา ในช่วงปี 1965 เป็นต้นมา ด้วยเหตุที่ภาษาเหินมีจำนวนผู้พูดน้อยมากเพียงสองสามหมู่บ้านเท่านั้น ซึ่งอยู่ในภาวะใกล้จะสูญหาย จึงมีนักภาษาศาสตร์เขียนรายงานภาษานี้ออกมาให้ได้ทราบ เช่น หลี่ฟางกุ้ย (Li Fanggui 1966) เรียกชื่อภาษานี้ว่า T'en ส่วนโอดิคุร์ต (Haudricourt, A.G. 1967) เรียกว่า Then สุริยา รัตนกุล(2548, หน้า 126-130) เรียกว่า เหิน ซึ่งทั้งหมดนี้ล้วนบอกว่าเรียกตามชื่อที่ชาวหยางหวงเรียกตัวเอง

ในขณะที่เอกสารภาษาจีน เช่น โบเวินเจ้อ (Bó Wénzé, 1997, p.2) สือกวางโยว(2008, p.1) หลิวซือปิ่น (Liú Shibīn, 2009, p.34) เป็นต้น รายงานว่าชนกลุ่มนี้เรียกตัวเองว่า /ai¹ ra:u¹/ แปลว่า “หมู่คนพวกเรา” หรือ “คนพื้นถิ่น” ซึ่งเป็นชื่อที่ชาวหยางหวงทั้งหมดยอมรับร่วมกัน เฉพาะชาวหยางหวงที่อำเภอฮุ่ยส่วย เรียกตัวเองว่า /ai¹ thən¹/ แปลว่า “คนถิ่น”² ชาวอีเรียกว่า /ja lai/³

¹ จะเห็นว่าชื่อเรียกของชาวหยางหวงก็มีคำว่า “อ้าย” นำหน้าเหมือนกันกับชาวเหมาหนาน รวมไปถึงกลุ่มคนที่พูดภาษาตระกูลไทในประเทศจีนกลุ่มอื่นๆ ก็มักจะมีชื่อเรียกที่นำหน้าด้วยคำว่า “อ้าย” ทั้งนั้น ที่น่าสนใจคือมีคำว่า / ai¹ ra:u¹ / ซึ่งพ้องกับคำเรียกชื่ออาณาจักร “อ้ายลาว” เป็นประเด็นที่นักประวัติศาสตร์น่าจะได้ศึกษาต่อไป

² คำว่า / thən¹/ เป็นคำภาษาเหิน นอกจากจะแปลว่า “ถิ่น” แล้ว ยังเป็นชื่อที่ชาวหยางหวงเรียกฝายน้ำขนาดใหญ่ในอำเภอฮุ่ยส่วยแล้วแต่อพยพมาจากพื้นที่รอบฝายน้ำที่เรียกชื่อเป็นภาษาเหินว่า /Yau⁴ thən²/ ดังนั้น จึงเรียกตัวเองว่า “คนเหิน”

³ ผู้เขียนขอบันทึกไว้เป็นข้อสังเกตเพื่อเป็นหัวข้อในการศึกษาต่อไปว่า ชาวหยางหวงที่ชาวอีเรียกว่า /ja lai/ นี้ จะเกี่ยวข้องกับกลุ่มคนที่พูดภาษา “จาราย” ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ส่วนน้อยกลุ่มใหญ่ในภาคกลางของเวียดนามหรือไม่ เนื่องจากภาษาจารายจัดอยู่คนละตระกูลกับภาษาหยางหวง คือ จัดอยู่ในภาษากลุ่มมาลาโย-โพลีนีเซีย แต่เมื่อพิจารณาต่อไปอีกถึงชื่อเรียก “อันหนาน หรือ อันนัม” ซึ่งเป็นชื่อเรียกดินแดนภาคกลางของเวียดนาม ก็เป็นชื่อเดียวกันกับที่ชาวเหมาหนาน-หยางหวงเรียกตัวเอง แต่อย่างไรก็ตาม ประเด็นนี้ก็อาจจะเป็นเพียงความบังเอิญก็ได้ เนื่องจากไม่มีเหตุผลทางภาษาศาสตร์หรือประวัติศาสตร์ที่ชี้ให้เห็นว่าสองชื่อนี้มีความเกี่ยวข้องกัน

ชาวปู้อี้เรียกว่า /pu roŋ/ หรือ /pu kam/¹ เมื่อนักภาษาศาสตร์ทราบจากหลี่ฟางกั๋วว่า ภาษาเต็นมีจำนวนผู้พูดเหลือน้อยแล้ว และอยู่ในภาวะกำลังจะสูญ จึงเริ่มสนใจเข้าไปศึกษา ทำให้วงการวิชาการภาษาศาสตร์ของจีนเริ่มสนใจศึกษาภาษาเต็นกันขึ้น และมีรายงานให้กับวงวิชาการของจีนเพิ่มขึ้นอีกจำนวนนับสิบเรื่อง ที่สำคัญ เช่น งานวิจัยของโปเหวินเจ้อ (Bó Wénzè:1997) เรื่อง “การศึกษาวิจัยภาษาหยางหวง” และหนังสือของ สือกวางโหยว (Shí Guāng yóu : 2008) ซึ่งเป็นชาวหยางหวงแท้ๆ ได้เขียนหนังสือบอกเล่าเรื่องราวของชนเผ่าตนเอง เรื่อง วัฒนธรรมประเพณีชาวเหมาหนานชุมชนข้าผุและผิงถาง มณฑลกุ้ยโจว เป็นต้น

ข้อมูลชาติพันธุ์วรรณนาชาวหยางหวง

ชาวหยางหวง ที่อำเภอผิงถาง

คัดลอกภาพจากเว็บไซต์การท่องเที่ยวมณฑลกุ้ยโจว (ท่องเที่ยวกุ้ยโจวออนไลน์:2013)

ประวัติศาสตร์

ขณะนี้เราทราบแล้วว่าชนกลุ่มน้อยเผ่าเหมาหนานแบ่งเป็นสองกลุ่ม คือ ชาวเหมาหนานที่มณฑลกว่างซี และชาวเหมาหนานที่มณฑลกุ้ยโจว ชาวหยางหวงที่พูดภาษาเต็นที่กล่าวถึงในบทความนี้คือ ชนกลุ่มน้อยเผ่าเหมาหนานที่อาศัยอยู่ที่มณฑลกุ้ยโจว แม้ว่าทางการจะรับรองให้เป็นชนกลุ่มน้อย

¹ เป็นชื่อเดียวกันกับที่ชาวดังเรียกตัวเองว่า /kam1/ นอกจากนี้ชื่อเรียก “กัม” ยังมีความน่าสนใจต่อไปอีก เนื่องจากมีหลายภาษาในตระกูลไทเรียกชื่ออย่างภาษาไทกลุ่ม ป.และภาษาไทกลุ่ม พ.ว่า ว่า “ก่า (กัม)” หรือ “คำ” เช่น ก่าเมือง (คำเมือง, ภาษาไทยถิ่นเหนือ) ก่าตี้ (คำตี้, ภาษาตระกูลไทในอินเดียและพม่า) ก่าย้ง (คำย้ง, ภาษาตระกูลไทในอินเดีย) เป็นต้น

เผ่าเดียวกัน แต่ประวัติความเป็นมา ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และชีวิตความเป็นอยู่มีความแตกต่างกันมาก โดยเฉพาะภาษาที่อาจมีความแตกต่างกันแยกออกเป็นคนละแขนง

ร่องรอยชื่อเรียกชาวหยางหวางพบในเอกสารโบราณต่างๆ ที่สำคัญพบเก่าแก่ที่สุด คือ ในพงศาวดารสมัยราชวงศ์หยวน ตอนพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของจักรพรรดิไท่ติง 《元史*泰定帝本纪 Yuánshǐ*Tàidìng dì běnjì》 มีเนื้อหากล่าวถึงกลุ่มชนห้ากลุ่ม หนึ่งในนั้นคืออักษร 杨黄 Yánghuáng นอกจากนี้ก็มีร่องรอยชื่อเรียกชาวหยางหวางปรากฏในเอกสารต่างๆ ก่อนและในยุคราชวงศ์ถังอีกหลายที่ แต่เขียนไม่เหมือนกัน เช่น 羊黄 佯黄 𠂔羊 𠂔黄¹ เป็นต้น แต่อ่านออกเสียงเหมือนกัน อักษรที่เป็นชื่อเรียกชาวหยางหวางแบบที่เขียนในปัจจุบันใช้อักษรประกอบธาตุคำที่หมายถึงคน คือ “亻” เขียนว่า 佯 (Yáng) ปรากฏขึ้นครั้งแรกในเอกสารยุคราชวงศ์ชิง ชื่อ 《黔南职方纪略 Qián nán zhí fāngjì lüè》 “วินยราชการแห่งเถียนหนาน” (ปรากฏนามผู้แต่งชื่อหลัวว่เตียน, 1874) บันทึกไว้ว่า “其族在贵州者曰佯僮 Qí zú zài guìzhōu zhě yuē Yángguáng ชนกลุ่มนี้อยู่ที่ก๊วยโจว นามว่าหยางหวาง” ต่อมาก็ปรากฏชื่อชาวหยางหวางในเอกสารทางการเรื่อยมา เช่น เอกสารยุคหมินกั๋ว (1912-1949) ชื่อ “บันทึกอำเภอตูอู๋น” 《都匀县志稿 Dūyún xiànzhì gǎo》 ความว่า “佯僮即杨荒，播之移民 Yángguáng jí Yángguāng, bō zhī yímín หยางหวาง คือ หยางฮวง เป็นชนเผ่าเร่ร่อน”

เกี่ยวกับการก่อตัวหรือการถือกำเนิดของชาวหยางหวางนี้มีนักวิชาการให้ความเห็นไว้อย่างหลากหลาย สวีเจียซุ่น (Xú Jiěshùn, 1989) ให้ความเห็นว่า ประวัติความเป็นมาของชาวหยางหวาง มีสองแนวทาง คือ 1. เป็นกลุ่มชนแขนงหนึ่งในชนเผ่าเหลียว (僚 Liáo²) 2. เป็นชาวฮั่นที่อพยพเข้ามาภายหลัง และให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ภาษาของชาวเหมานาน(หยางหวาง) มีความใกล้ชิดกับภาษาของชาวตังและส่วย ขนบธรรมเนียม ประเพณีก็ใกล้เคียงกัน แสดงให้เห็นว่าชาวเหมานาน(หยางหวาง) มีความเกี่ยวข้องกับชาวเหลียวในยุคเว่ยจิน (魏晋 Wèi Jin ค.ศ. 220-581) อย่างใกล้ชิด ซึ่งสอดคล้อง

¹ อักษรจีนที่ทำเป็นสี่ท่อนเป็นอักษรหนึ่งตัว แต่เนื่องจากเป็นอักษรเก่า ระบบการพิมพ์ไม่มีอักษรนี้อยู่ จึงใช้การพิมพ์อักษรประกอบธาตุคำด้านซ้ายกับอักษรแทนเสียงด้านขวาประกอบกัน

² คำนี้เป็นคำที่ปรากฏในเอกสารโบราณของจีนที่ใช้เรียกชื่อชนร้อยเผ่า โดยเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาตระกูลไทหรือใกล้ชิดกับตระกูลไท เช่น ปู้ไ้ ไ้ หลี่ จ้วง เกอลาว เหมานาน มู่หล่าว เป็นต้น สมาคมวิจัยวัฒนธรรมลั่วเยว่ สมาคมวิจัยศึกษากว่างซี และศูนย์วิจัยจ้วง-ตังศึกษา มหาวิทยาลัยชาติพันธุ์ส่วนกลาง (中央民族大学壮侗学研究所 广西壮学学会 广西骆越文化研究会 Zhōngyāng mínzú dàxué Zhuàng dòng xué yánjiū suǒ guǎngxī Zhuàng xué xuéhuì guǎngxī luò yuè wénhuà yánjiū huì) เข้าถึงได้ทาง <http://www.rauzh.net.cn/> ใช้ชื่อเว็บไซต์ว่า 布僚 (Bù liáo) เป็นชื่อเว็บไซต์ โดยเขียนเป็นภาษาจ้วงว่า Bouxraeuz ตรงกับคำว่า “ผู้-เรา” หมายความว่า “คนของพวกเรา” ถิ่นฐานของ “ผู้-เรา” อยู่บริเวณตะวันตกเฉียงใต้ของจีนเรื่อยไปจนถึงตอนเหนือของเวียดนาม ได้แก่ จ้วง ปู้ไ้ ไ้ นุง และเรียกคนกลุ่มนี้ทั้งหมดว่าเป็น 僚人 Liáo rén “ชาวเหลียว”

กับแนวคิดของ โม่วจวินชิง (Mò Jùnjīng, 1989, 3) ซึ่งเห็นว่า กลุ่มชนที่พูดภาษาแขนงจ้วง-ต้ง พัฒนาการมาจากชาวหลี่เหลียวในยุคประวัติศาสตร์ ซึ่งชาวหลี่เหลียวเป็นกลุ่มชนที่พัฒนามาจากชนร้อยเผ่าที่ชื่อปายเยว่ (百越 Bǎi yuè) ในยุคก่อนประวัติศาสตร์อีกต่อหนึ่ง ชาวเหมานานก็คือสมาชิกในชนกลุ่มหลี่เหลียวนี้เอง เมื่อพิจารณาจากแซ่ที่ใช้จะพบว่า ชาวหลี่เหลียวที่ตั้งถิ่นฐานบริเวณอำเภอหวนเจียง มณฑลกว่างซี ส่วนมากใช้แซ่ถาน (譚 Tán) ชาวเหมานานร้อยละเก้าสิบก็ล้วนมีแซ่ถานทั้งสิ้น หลักฐานนี้แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของชนร้อยเผ่ากับชาวหลี่เหลียว และชาวหลี่เหลียวกับชาวเหมานานได้อย่างชัดเจน ในขณะที่ชาวหยางหวง มีแซ่ใหญ่อยู่สองแซ่ คือแซ่สื่อ (石 Shí) และแซ่หลิว (劉 Liú)

หลิวซือปิ่น (Liú Shibīn, 2009, 36) ได้ศึกษาเอกสารโบราณต่างๆ ที่มีบันทึกเกี่ยวกับชาวหยางหวง ผนวกกับคำบอกเล่า¹ เรื่องเล่า ตำนานของชนเผ่า วิเคราะห์ที่มาของชาวหยางหวงสองประการคือ 1. เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่ติดแผ่นดินมณฑลกุ้ยโจวมาแต่ดั้งเดิม 2. อพยพมาจากที่อื่น และให้ข้อสรุปว่า “ชาวหยางหวงที่อาศัยอยู่ในมณฑลกุ้ยโจวตั้งถิ่นฐานในบริเวณนี้มากกว่า 1350 ปีแล้ว เรียกได้ว่าเป็นกลุ่มชนที่อยู่ติดแผ่นดินมาแต่โบราณกาล แต่มีชาวหยางหวงส่วนหนึ่ง คือ ที่อำเภอผิงถาง และอำเภอฮู่สือมีร่องรอยว่าอพยพมาจากที่อื่น คือ จากเจียงซี (江西 Jiāngxī²) หรือกว่างซี (广西 Guǎngxī)³”

ประเด็นการอพยพมาจากเจียงซีนั้น จากการศึกษายังไม่พบร่องรอยที่ยืนยันได้ กรณีนี้ไปเหวินเจ้อ (Bó Wénzé: 1997, 4) วิเคราะห์ว่า ในยุคราชวงศ์ซ่งเหนือ (北宋 Běisòng ค.ศ. 960-1127) มีการสร้างเส้นทางกว่างหนานตะวันตก (广南西路 Guǎng nán xī lù) อยู่บริเวณรอยต่อของมณฑลกว่างตงและกว่างซี จากคำบอกเล่าของชาวหยางหวงว่าอพยพผ่านเส้นทางและเมืองต่างๆ ล้วนแล้วแต่เป็นชื่อเมืองในเขตปกครองของกว่างซีทั้งสิ้น โดยอพยพสวนกระแสแม่น้ำขึ้นไปตามแนวแม่น้ำหลิวเจียง (柳江 Liǔjiāng) ผ่านเมืองหลิวโจว จนถึงที่อยู่ในปัจจุบัน แต่ด้วยเหตุที่ในยุคนั้นชนกลุ่มน้อยอพยพจากกว่างซีกระจัดกระจายไปอยู่ที่ต่างๆ เป็นจำนวนมาก และถูกเหยียดหยามจากเจ้าของ

¹ ชาวหยางหวงมีเรื่องเล่าว่า “บรรพบุรุษอพยพมาจากเจียงซี เดินทางผ่านเมืองหลิวโจวจนถึงที่ตั้งถิ่นฐานในปัจจุบัน ถูกเขี่ยมัด ไล่ต้อนมาจากเจียงซี ดังนั้นถ้าเป็นชาวหยางหวงจริง จะมีรอยปานที่แขนทุกคน นั่นเป็นเพราะร่องรอยที่ถูกเขี่ยมัดหลงเหลือไว้เป็นหลักฐาน ชาวฮั่นและชาวปู้ไม่มีรอยแบบนี้”

² คำบอกเล่าของชาวหยางหวงเล่าว่า บรรพบุรุษของตนเองอพยพมาจากเจียงซี เมื่อมีคนเสียชีวิต ในพิธีศพจะมีหมอสั่งวิญญาณผู้ตายกลับถิ่นกำเนิด คนแซ่สื่อส่งกลับไปยังเมืองเจียงซี คนแซ่หลิวส่งกลับไปยังเมืองหลิวโจว (柳州 Liǔzhōu) แต่จากการศึกษายังไม่พบหลักฐานแน่ชัดที่แสดงว่าชาว หยางหวงในมณฑลกุ้ยโจวมีร่องรอยอยู่ที่มณฑลเจียงซีแต่อย่างใด

³ ในบทความของ หวงอี้เร็น (Huáng Yirén, 1990, 2-3) ได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบชาวหยางหวงที่เขียนหนานกับชาวเหมานานที่กว่างซี ได้ข้อสรุปว่า “ชาวหยางหวงที่เขียนหนาน เป็นกลุ่มชนที่อยู่ติดแผ่นดินเดิมในบริเวณเฉียนตง เฉียนตงหนาน และตอนเหนือของกว่างซี”

พื้นที่เดิม เพื่อไม่ให้โดนดูถูก ชาวหยางหวงจึงออกเสียง “กว้างซี” เป็น “เจียงซี” เพื่อปกปิดสถานะตนเอง อันเป็นที่มาของคำบอกเล่าจนเป็นตำนานของชนเผ่าว่าอพยพมาจาก “เจียงซี” นำไปสู่ข้อสรุปว่า แท้จริงแล้วชาว หยางหวงคือชนเผ่าดั้งเดิมของ “กว้างซี” ซึ่งเป็นถิ่นฐานเดียวกันกับชาว “เหมานาน” นั่นเอง

วิเคราะห์จากชื่อเรียกจะพบว่า ทั้งชาวเหมานานที่มณฑลกว้างซี และชาวเหมานานที่มณฑลกุ้ยโจวมีชื่อเรียกที่แฝงความหมายถึงถิ่นที่อยู่เหมือนกัน ในมณฑลกว้างซี ศูนย์กลางที่มีชนเผ่าเหมานานอาศัยอยู่คือภูเขาเหมานาน(茅难山Máonán shān) ตั้งอยู่ทางใต้ของอำเภอหวนเจียง(环江 Huánjiāng) พงศาวดารภาษาจีนที่บันทึกไว้ในสมัยซ่งระบุว่า พื้นที่ปัจจุบันของอำเภอหวนเจียง(环江Huán jiāng) มณฑลกว้างซี (广西Guǎngxī) มีชื่อเรียกหมู่บ้านที่ออกเสียงใกล้เคียงกับชื่อชนเผ่าเหมานาน เช่น เหมาทาน (茆滩, 茅滩 Máotān, Máotān) เม่าหนาน (冒南Màonán) ส่วนชาว หยางหวงที่มณฑลกุ้ยโจวมีชื่อเรียกตัวเองหลายชื่อ เช่น อายทูน (哎吞Āi tūn) อายร่าว (哎绕Āi rào) อินทูน (印吞Yìn tūn) ฮ่าวทูน (好吞Hào tūn) ถึงแม้จะเป็นชื่อเรียกต่างกัน ออกเสียงต่างกัน แต่ทั้งหมดล้วนสื่อความหมายว่า “คนพื้นที่ หรือ คนพื้นถิ่น” ทั้งนั้น ซึ่งก็ตรงกับชื่อที่ชาวหยางหวงเรียกภาษาของตัวเองว่า ภาษาเทิน ซึ่งแปลว่า ภาษาถิ่น เช่นเดียวกัน

จากประเด็นประวัติศาสตร์ที่กล่าวข้างต้น ประมวลเป็นข้อสรุปได้ว่า ชาวเหมานานที่กว้างซี และชาว หยางหวงที่กุ้ยโจว ในมุมมองทางภาษาศาสตร์เป็นคนละภาษา แต่รัฐบาลได้จัดให้เป็นชนกลุ่มน้อยเดียวกัน จากหลักฐานต่างๆที่กล่าวถึงข้างต้น มีแนวโน้มชี้ให้เห็นว่าชาวหยางหวงน่าจะเป็นชนกลุ่มเดียวกันกับชาวเหมานานนั่นเอง เพียงแต่อพยพออกมาจากกลุ่มใหญ่มายังถิ่นฐานที่กุ้ยโจว ด้วยระยะเวลาที่ห่างไกลกับกลุ่มชนที่เป็นบรรพบุรุษเป็นเวลานาน ประกอบกับการมีปฏิสัมพันธ์กับชนกลุ่มน้อยอื่น ทำให้ภาษามีพัฒนาการแยกออกมาจากภาษาเหมานาน แม้จะถูกจัดแยกให้เป็นคนละภาษา แต่ก็ยังมีร่องรอยคำศัพท์ที่ใกล้ชิดกันอยู่ ทำให้ภาษาทั้งสองยังคงจัดไว้ในระดับแขนงเดียวกัน

ชีวิตความเป็นอยู่

นับแต่อดีตเป็นต้นมา ชาวหยางหวงกว่าสามหมื่นคนอาศัยอยู่ตามภูมิประเทศเขตป่าเขาห่างไกลความเจริญ มีชีวิตพึ่งพาธรรมชาติ ไม่ได้ประกอบสัมมาอาชีพเป็นที่แน่นอน ด้วยภูมิประเทศที่เป็นป่าเขา ขาดแคลนแหล่งน้ำ จนมีเพลงพื้นบ้านร้องว่า “石多土少水如油，雨降三日水淹地，雨停半日溪断流 Shí duō tǔ shǎo shuǐ rú yóu, yǔ jiàng sān rì shuǐ yān de, yǔ tíng bàn rì xī duàn liú หินมากดินน้อย น้ำน้อยค่าดุจน้ำมัน ฝนตกสามวันน้ำขังล้น ฝนหยุดเพียงครึ่งวัน คลองก็พลันหยุดน้ำริน” เมื่อขาดน้ำชาวหยางหวงก็ดำรงชีวิตอยู่อย่างยากลำบากและ

แร้นแค้น ภายหลังจากที่ได้รับการรับรองจากรัฐบาลแล้วจึงได้รับการดูแลช่วยเหลือจากรัฐบาลมาอย่างต่อเนื่อง มีการสร้างระบบชลประทานที่ดี สนับสนุนให้ปลูกพืชเศรษฐกิจ พืชสมุนไพร เลี้ยงไก่ ทำปศุสัตว์ เป็นต้น ทางการได้สร้างเส้นทางคมนาคมเข้าสู่หมู่บ้านชาวหยางหวง นำพาความเจริญ สุขภาพอนามัย การศึกษาเข้าสู่ชุมชน ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวหยางหวงดีขึ้นเป็นลำดับ

เกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ชาวหยางหวงใช้ไม้เป็นโครงบ้าน ผนังเป็นไม้ไผ่ แล้วโบกผนังด้วยโคลน มุงหลังคาด้วยปล้องไม้ไผ่ผ่าครึ่งวางสลับเป็นรางน้ำ แล้วมุงด้วยหญ้าอีกชั้นหนึ่ง สร้างบ้านเป็นสองชั้น ชั้นล่างเป็นที่พักอาศัย ชั้นบนเป็นยุ้งฉาง ด้วยความเจริญและการขนส่งที่ดี บ้านของชาวหยางหวงบางบ้านก็มุงหลังคากระเบื้อง แต่ยังคงเอกลักษณ์ผนังไม้ไผ่โบกปูน แล้วสร้างเป็นสองชั้น ซึ่งชั้นสองก็ยังใช้เป็นยุ้งฉางเก็บธัญญาหารอยู่เหมือนเดิม

อาหารการกิน ชาวหยางหวงกินอาหารสี่มื้อ เริ่มมื้อเช้าเมื่อตื่นนอนกินบะหมี่ ไข่ไก่ ขนม เรียกว่า /ta53 t'am11/ แปลว่า “ข้ามคำ” มื้อต่อไปราว 11 โมงเป็นมื้อ /tsen11 ŋe35/ “มื้อเช้า” บ่าย 3 โมงเป็นมื้อ /tsen11 sjɛŋ44/ “มื้อเที่ยง” หนึ่งถึงสองทุ่มเป็นมื้อ /tsen11 bwa:u35/ “มื้อค่ำ” อาหารหลักของชาวหยางหวงเป็นข้าวต้มตุ๋นกับหัวพะ เลือดพะ เลือดหมู การต้อนรับแขกผู้มาเยือน หรือกิจกรรมสำคัญต้องมีการฆ่าพะ ฆ่าหมูทำอาหารต้อนรับ

ชุมชนชาวหยางหวง ในหมู่บ้านชาผู่ มณฑลกุ้ยโจว

คัดลอกรูปภาพมาจาก <http://image.so.com>

ศิลปวัฒนธรรม ความเชื่อ เทศกาลสำคัญ

แม้ว่าจะอาศัยอยู่ในที่ห่างไกลความเจริญ ดำรงชีวิตอย่างยากลำบาก แต่ด้วยความสงบและ

ความงดงามของธรรมชาติอันบริสุทธิ์ ชาวหยางหวงจึงมีความสุขสบายใจ และความภาคภูมิใจในความ เป็นชนเผ่าของตน ความสุขดังที่ว่านี้แสดงออกมาให้เห็นจากกิจกรรมในเทศกาลสำคัญ ที่เป็นหลัก และ ถือเป็นเทศกาลสำคัญของชนเผ่า คือ เทศกาลคบเพลิง (ตรงกับวันเพ็ญเดือนสิบสอง) ผู้คนในหมู่บ้าน หรือระหว่างหมู่บ้านต่างฝ่ายต่างเตรียมคบเพลิง เมื่อถึงยามค่ำคืนก็จะจุดคบเพลิงให้สว่างไสวไปทั่ว ทั้งภูเขา ตีเกราะเคาะไม้ ตีกลอง เป่าแตรเขาวัว เป็นการเฉลิมฉลองและรื่นเริง ผู้อาวุโสเดินนำหน้าไป เยี่ยมเยือนอวยพรกันและกัน ในงานเทศกาลมีกิจกรรมสำคัญที่นับเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นของชาว หยางหวง นั่นก็คือ คนชนวัว (斗地牯牛Dòu dì gǔniú) เป็นกิจกรรมรื่นเริงที่เลียนแบบการต่อสู้ของ วัว ผู้ชายสองคนจับคู่ต่อสู้ แล้วเอาหัวชนกันลักษณะคล้ายกับการชนกันของวัว เพื่ออวดพละกำลัง ความแข็งแกร่งต่อหน้าหญิงสาว

ศิลปะการเต้นรำที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวหยางหวงคือ ระเบ้ากลองลิง ชายหนุ่มชาวหยางหวง แต่งกายเลียนแบบหงอคง(ซุนอู๋คง) ร่ายรำตามจังหวะประกอบกระบวนท่าตีกลองที่พลิกแพลง หลากหลาย ท่าทางต่าง ๆ นี้มาจากท่าทางของลิง นับเป็นการแสดงที่สนุกสนานเร้าใจ

วรรณกรรมมุขปาฐะเป็นเพลงร้องเกี่ยวกับของหนุ่มสาว มีกลอน นิทาน ตำนาน โดยเฉพาะมี ตำนานของชนเผ่าที่น่าสนใจเกี่ยวกับกำเนิดของชื่อเรียกชาวหยางหวง ความว่า “ถิ่นที่อยู่อาศัยของ ชาวหยางหวงมักมีชนเผ่าอื่นมาแย่งชิง รุกไล่ ชาวหยางหวงจึงออกอุบายเอาฝูงแพะ (ตรงกับภาษาจีนคำ ว่า 羊 Yáng) ไปซ่อนไว้ในถ้ำ แล้วหลอกล่อให้ข้าศึกมาเจรจากันที่หน้าปากถ้ำ ระหว่างที่เจรจา ชาว หยางหวงแสร้งตะโกนเสียงดังเอะอะโวยวาย ว่าพื้นที่ตรงนี้เป็นของพวกเขา ใครจะมาแย่งชิงไม่ได้ ด้วย เสียงอันดังนี้เองทำให้ฝูงแพะที่อยู่ในถ้ำตกใจ(ตรงกับภาษาจีนคำว่า 慌 huāng) และกระโจนร้องเสียง ดังอยู่ในถ้ำ ข้าศึกตกใจกลัวคิดว่าเป็นเสียงเจ้าป่าเจ้าเขาจะมาลงโทษ จึงถอยร่นหนีไป คำว่า “แพะ ตกใจ” ตรงกับภาษาจีนว่า 羊慌 Yáng huāng ออกเสียงว่า “หยาง ฮวง” จึงเป็นที่มาของชื่อเรียก ชาว “หยางหวง” ในที่สุด” อย่างไรก็ตาม ตำนานเรื่องนี้ น่าจะแต่งขึ้นภายหลัง เพราะเป็นลักษณะของ การผูกเรื่องให้สอดคล้องกับเสียงที่พ้องกับชื่อของชาวหยางหวงเท่านั้น ไม่มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ที่ยืนยันได้แต่อย่างใด

พิธีสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ พิธีแต่งงาน เรียกว่า 《拦门歌Lán mén gē》 หมายความว่า “เพลงกั้นประตู” (คล้ายกับการกั้นประตูเงินประตูทองในขบวนขันหมากของไทย) ฝ่ายชายจะจัดพิธี ต้อนรับผู้อาวุโสฝ่ายหญิง โดยการร้องรำทำเพลง ใช้พิณใบตาลปัดไปรอบตัวแสดงถึงช่วยปัดฝุ่นทำความสะอาดร่างกาย สวมงอบให้เพื่อแสดงถึงการบังแดดให้ นอกจากนี้ยังมีการจัดแสดงมหรสพ การละเล่น เพื่อความบันเทิงต่างๆ เช่น การแสดงอุปรากร ระเบ้ากลอง ระเบ้าดำข้าว ทั้งยังประดับประดาโคมไฟ เพื่อสร้างความรู้สึกและความสัมพันธ์อันดีต่อกันอีกด้วย ชาวหยางหวงแต่งงานกันในตระกูลแซ่เดียวกัน

ได้ เพียงแต่มีข้อห้ามการแต่งงานในสายตระกูลเดียวกันนับไปภายใน 5 รุ่น

ชาวหยางหวงเคารพบูชาเทพดิน เทพภูเขา เทพต้นไม้ เทพน้ำและเคารพวัว ตามบ้านของชาวหยางหวงมักแขวนเขาวัวไว้บนประตูทางเข้าบ้านเพื่อความเป็นสิริมงคล ในหมู่บ้านมีพ่อหมอ(ทำหน้าที่พิธีกรรมสำคัญเช่นงานศพ แต่งงาน การเซ่นไหว้บูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์และบรรพบุรุษ) แม่หมอ(ทำหน้าที่ดูดวงชะตา) และหมอภูมิ(ทำหน้าที่ดูฤกษ์ยามงามดี ดูทำเลที่ตั้ง และการก่อสร้างต่างๆ) มีข้อกำหนดว่า ผู้ที่จะรับภาระหน้าที่ทั้งสามอย่างนี้ได้จะต้องเป็นชาว หยางหวงที่พูดภาษาถิ่นได้ เป็นคนที่มีเชื้อสายและแซ่หลิวเท่านั้น สิ่งนี้ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่แยกชาวหยางหวงออกจากชนเผ่าอื่น

ชาวหยางหวงไม่มีแนวคิดเรื่อง “หนักชาย เบาหญิง” (ให้ความสำคัญกับเพศชาย เหยียดหยามเพศหญิง ตรงกับที่ภาษาจีนเรียกว่า 重男轻女 Zhòng nán qīng nǚ) เหมือนอย่างชาวจีน หรือชนเผ่าอื่น

มีข้อห้ามตามขนบธรรมเนียมที่สำคัญคือ ในช่วงเดือนอ้ายถึงเดือนสามห้ามกวาดบ้าน ห้ามสาดน้ำออกไปนอกบ้าน ห้ามตากผ้าบริเวณหน้าบ้านและหลังบ้าน ห้ามส่งเสียงดัง ห้ามทะเลาะวิวาท ห้ามขุดดิน ห้ามตำข้าว ห้ามลับมีด เชื่อว่าผู้ฝ่าฝืนจะนำพาเคราะห์ร้ายมาสู่ตนเองและครอบครัว นอกจากนี้มีความเชื่อเกี่ยวกับฟ้าร้อง โดยถือเอาเสียงฟ้าร้องครั้งแรกของปีใหม่เป็นวันเริ่มต้นถือข้อห้าม คือ ห้ามขุดดินและห้ามตัดไม้ เมื่อเกิดเสียงฟ้าร้องขึ้นทุกบ้านต้องจุดพลุเพื่อต้อนรับฟ้าใหม่ แล้วคำนวณว่าวันที่เกิดฟ้าร้องแรกนั้นเป็นวันอะไร เมื่อเวียนมาถึงวันนั้นอีกครั้งต้องถือข้อห้ามจนครบรอบจึงจะเลิกถือได้ เพราะเชื่อว่า เสียงตัดไม้ ขุดดินจะสร้างความรบกวนรำคาญให้กับเทพเทวดาเบื้องบน ความเชื่อนี้ใกล้เคียงกับชนกลุ่มน้อยชาวยุ้ย

พิธีศพ เป็นพิธีสำคัญและยิ่งใหญ่ของชาวหยางหวง เมื่อมีผู้เสียชีวิต ทุกคนในสายตระกูลไม่ว่าจะอยู่แห่งหนใดจะต้องมาร่วมงาน ทุกบ้านต้องนำฟืนจำนวนหนึ่งมาช่วยกัน ต้องเชิญพ่อหมอมาทำพิธีส่งดวงวิญญาณของผู้ล่วงลับกลับไปยัง “เจียงซี” ซึ่งชาวหยางหวงถือว่าเป็นถิ่นฐานเดิมของบรรพบุรุษ ผู้เสียชีวิตเพศชายที่อายุไม่ครบสามรอบ(36ปี) ไม่อนุญาตให้ตั้งป้ายบูชาร่วมกับตระกูล เพราะชาวหยางหวงเชื่อว่าชายอายุ 36 ปีนั้นว่าเติบโตเป็นผู้ใหญ่เต็มที่พร้อมมีครอบครัวและให้กำเนิดบุตรหลาน แม้ว่าจะแต่งงานมีครอบครัว มีบุตรแล้ว แต่เสียชีวิตก่อนอายุ 36 ปีก็ต้องปฏิบัติเช่นเดียวกัน ส่วนผู้ตายที่อายุไม่ถึง 36 ปี เสียชีวิตจากอุบัติเหตุสามารถตั้งแท่นบูชาร่วมสายตระกูลได้ แต่ต้องนำป้ายเข้าทางประตูด้านข้าง ไม่อนุญาตให้เข้าประตูด้านหน้า ในพิธีศพจะฆ่าสัตว์เพื่อบูชา ถ้าผู้ตายเป็นหญิงจะต้องฆ่าหมู ผู้ตายเป็นชายต้องฆ่าม้า และมีการเผากระดาษส่งให้ผู้ตายด้วย ถ้าเป็นชายเผากระดาษรูปห่าน ถ้าเป็นหญิงเผากระดาษรูปเตา

การพรรณนาภาษาถิ่นในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ในลำดับต่อไป จะได้อธิบายรายละเอียดของภาษาถิ่น ได้แก่ ผลงานการศึกษาภาษาถิ่น ระบบเสียง ระบบคำ และระบบไวยากรณ์ ดังต่อไปนี้

1. ผลงานการศึกษาภาษาถิ่น

รายงานเกี่ยวกับภาษาถิ่นในยุคเริ่มแรก คือผลงานของ หลี่ฟางกั๋ว (1966) เป็นรายงานภาษาถิ่นที่บ้านฮู่ซู่ย นอกจากนั้นก็เป็นกรกล่าวถึงชื่อภาษานี้ในงานเขียนอื่นที่เกี่ยวข้องเช่น เอดมันด์สัน กับซอลนิต(1988) และโอตริกูร์ต (1967)

ส่วนรายงานการศึกษาภาษาถิ่นจากฝ่ายจีน มีผลงานของนักภาษาศาสตร์ชาวจีนชื่อ จ้าวต้าเหววิน และ อุ่ฉู่ (赵道文 Zhào Dàowén, 吴启禄 Wú Qǐlù, 1984) เขียนรายงานภาษาถิ่นที่อำเภอ Pingtang, Dushan และ Huishui เป็นการทำงานเก็บข้อมูลภายใต้การนำของคณะกรรมการชาติพันธุ์กั๋วโจว ระหว่างเดือนพฤษภาคม 1983 ถึงเดือนมิถุนายน 1983 เพื่อรายงานให้กับรัฐบาลมณฑลกั๋วโจว ในภารกิจการรับรองให้เป็นชนกลุ่มน้อย และได้ข้อสรุปว่า ชาวหยางหวงสามหมู่บ้านมีเอกลักษณ์ คือ ภาษา ถิ่นที่อยู่อาศัย เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมร่วมกัน

เอกสารภาษาจีนที่พรรณนาภาษาถิ่นเล่มสำคัญที่ได้รับการยอมรับในวงวิชาการจีน ซึ่งผู้เขียนจะใช้อ้างอิงข้อมูลภาษาตลอดบทความนี้คือ “การศึกษาวิจัยภาษาหยางหวง” ผู้เขียนชื่อโปเหวินเจ้อ (Bó Wénzé, 1997) เป็นหนังสือในโครงการ “สารานุกรมการวิจัยภาษาพบใหม่ในประเทศจีน” (中国新发现语言研究丛书 Zhōngguó xīn fāxiàn yǔyán yánjiū cóngshū) ซึ่งเป็นโครงการที่สืบเนื่องมาจากโครงการ “ชุมนุมสารานุกรมประเด็นชนกลุ่มน้อย 5 ประการ ของคณะกรรมการชนกลุ่มน้อยแห่งชาติ”¹ ซึ่งได้ศึกษารวบรวมภาษาของชนกลุ่มน้อยต่างๆในประเทศจีน และในระหว่างที่

¹ โครงการ “ชุมนุมสารานุกรมประเด็นชนกลุ่มน้อย 5 ประการ ของคณะกรรมการชนกลุ่มน้อยแห่งชาติ 《国家民委民族问题五种丛书 Guójiā mínwēi mínzú wèntí wǔzhǒng cóngshū》โครงการย่อยเรื่อง “สารานุกรมปริทรรศน์ภาษาชนกลุ่มน้อยของสาธารณรัฐประชาชนจีน” (中国少数民族语言简志丛书 Zhōngguó shǎoshù mínzú yǔyán jiǎnzhì cóngshū) นับเป็นโครงการบูรณาการความรู้เกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในประเทศที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของจีน เริ่มต้นดำเนินการตั้งแต่ปี ค.ศ. 1953 ในส่วนของ “ปริทรรศน์ภาษาของชนกลุ่มน้อย” เริ่มดำเนินการในปี ค.ศ. 1956 โครงการย่อยอื่นๆ ได้แก่ 《中国少数民族 Zhōngguó shǎoshù mínzú》 “ชนกลุ่มน้อยของจีน” 《中国少数民族简史丛书 Zhōngguó shǎoshù mínzú jiǎnshǐ cóngshū》 “สารานุกรมปริทรรศน์ประวัติศาสตร์ชนกลุ่มน้อยของจีน” 《中国少数民族自治地方概况丛书 Zhōngguó shǎoshù mínzú zìzhì dìfāng gàikuàng cóngshū》 “สารานุกรมเขตปกครองตนเองชนกลุ่มน้อยของจีน” และ 《中国少数民族社会历史调查资料丛刊 Zhōngguó shǎoshù mínzú shèhuì lìshǐ diàochá zīliào cóngkān》 “สรณิพนธ์ข้อมูลการสำรวจประวัติศาสตร์ทางสังคมของชนกลุ่มน้อยของจีน”

สำรวจภาษาชนกลุ่มน้อยนี้เองก็ได้ค้นพบภาษาใหม่ๆอีกหลายภาษา จึงต่อยอดออกมาเป็นโครงการสารานุกรมการวิจัยภาษาพบใหม่นี้ นับจากหนังสือเรื่องนี้เป็นต้นมา นักวิชาการชาวจีนก็มีความสนใจศึกษาวิจัยภาษาถิ่นเรื่อยมา มีการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์หยางหวง และภาษาถิ่นหลากหลายแง่มุม ถึงแม้ว่าชาวหยางหวงจะพูดภาษาถิ่นได้น้อยลงไปเรื่อยๆ คนรุ่นสูงอายุพูดภาษาถิ่นและภาษาปู้อี้ คนรุ่นกลางพูดภาษาถิ่นได้บ้างแต่ใช้ภาษาปู้อี้กับภาษาจีนเป็นหลักเพื่อสื่อสารกับคนภายนอก ส่วนคนรุ่นใหม่ใช้ภาษาจีนเป็นหลัก โดยเฉพาะการแต่งงานข้ามกลุ่มชาติพันธุ์ เมื่อชาวหยางหวงแต่งงานกับชาวปู้อี้ ชาวฮั่น ก็จะไม่พูดภาษาของตนเองแล้ว ทำให้จำนวนคนพูดภาษาถิ่นในปัจจุบันเหลือน้อยมากแล้ว แต่อย่างน้อยจากรายงานต่างๆ ก็ทำให้วงวิชาการภาษาศาสตร์ก็มีข้อมูลการศึกษาเกี่ยวกับชาติพันธุ์และภาษานี้นับเป็นพื้นฐานให้ได้ศึกษากันต่อไป

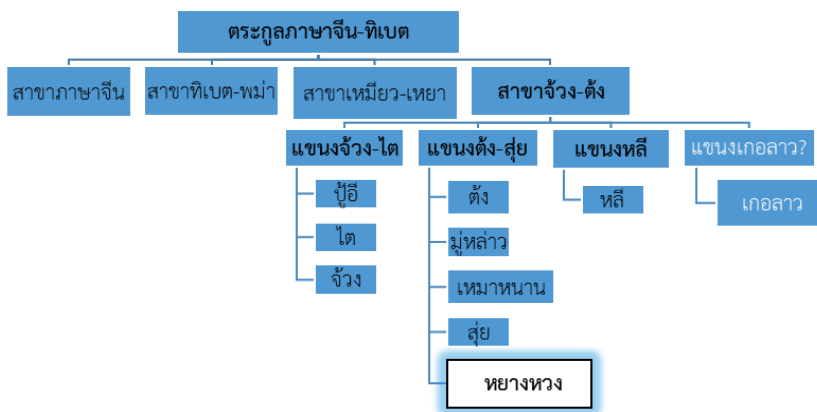
ความสำคัญของภาษาถิ่น นอกจากจะเป็นภาษาที่ใกล้จะสูญและหาอ่านได้ยากแล้ว ยังมีจุดที่น่าสนใจคือ แม้ว่าหลี่ฟางกุ้ยจะมีความเห็นว่าภาษานี้ใกล้เคียงกับภาษามัก (Mak หรือมาก) และภาษาสูย (Sui) แต่ก็ไม่ได้จัดให้เป็นภาษาถิ่นของภาษาใดภาษาหนึ่ง ด้วยมีลักษณะจำเพาะที่จำเป็นต้องแยกออกมาเป็นอีกภาษาต่างหาก อีกประการหนึ่งที่สำคัญคือ ภาษาถิ่นมีพยัญชนะและสระจำนวนมาก ในบรรดาเสียงที่มีจำนวนมานี้เอง จึงครอบคลุมเสียงพยัญชนะและสระของสมาชิกทุกภาษาในแขนงต้ง-สูย ขณะเดียวกันก็มีเสียงที่พิเศษเฉพาะภาษาถิ่นที่ไม่พบในภาษาอื่นอีกด้วย นักภาษาศาสตร์จีนอย่าง เช่น เหลียงหมินและจางจวินหฺรู(1996) จึงได้ใช้ภาษาถิ่นเป็นต้นแบบในการสืบสร้างระบบเสียงของแขนงภาษาต้ง-ถาย(侗台 Dòng Tai ตั้งคือชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งของภาษากัม จึงตรงกับคำว่า Kam-Tai)

การพรรณนาภาษาในบทความนี้ เนื่องจากพบว่าคำภาษาถิ่นมีทั้งคำเฉพาะเผ่าพันธุ์ คำร่วมเชื้อสายในตระกูลไท มีบางคำบ่งร่ายการพ้องกับภาษาไทยถิ่นต่างๆ และคำพ้องที่คล้ายกับภาษาจีน ดังนั้นตลอดทั้งบทความนี้หากพบคำประเภทนี้จะได้ทำอรรถาธิบายไว้ โดยใช้รูปแบบดังนี้ ภาษาจีน(จ.=คำจีน พินอิน,ความหมาย) ภาษาจีนโบราณ(จ.โบ.=คำ, ความหมาย)¹ ภาษาไทย(ท.=คำ, ความหมาย) ภาษาไทยถิ่นอีสาน(อ.=คำ,ความหมาย) ซึ่งในการระบุความหมายของคำนั้น หากมีความหมายต่างกันจะระบุความหมายของภาษาที่นำมาเปรียบเทียบ หากมีความหมายเหมือนกันก็จะไม่ระบุความหมาย

¹ ข้อมูลเสียงภาษาจีนโบราณ สืบค้นจาก “พจนานุกรมเสียงภาษาถิ่นจีน” เข้าถึงได้ทาง <http://cn.voicedic.com/> เสียงภาษาจีนโบราณนี้คือข้อมูลการบันทึกในเอกสารที่ชื่อ “กว่างยฺว่น”(广韵) เป็นบันทึกเสียงอ่านภาษาจีนที่เขียนขึ้นในสมัยซ่ง(ค.ศ.1008) นับเป็นข้อมูลการบันทึกเสียงภาษาจีนโบราณที่มีความสมบูรณ์มากที่สุดที่นักภาษาศาสตร์ชาวจีนใช้เป็นหลักฐานอ้างอิงเสียงภาษาจีนโบราณ ผู้แต่งคือ เฉินเผิงเหนียน และ ชิวยง (陈彭年 Chén Péngnián, 丘雍 Qiū Yōng)

2.ระบบเสียง

เกี่ยวกับการจัดแบ่งตระกูลภาษา นักภาษาศาสตร์จีนมีความเห็นตรงกัน คือ จัดภาษาถิ่นไว้ในตระกูลภาษาจีน-ทิเบต สาขาจ้วง-ต้ง แขนงต้ง-ส่วย มีภาษาที่ใกล้ชิดคือ ภาษาเหมาหนาน ภาษาส่วย ภาษาต้ง(กัม) และภาษามูหล่าว ไม่มีตัวอักษร (แผนภูมิถัดไปนี้ผู้เขียนสร้างขึ้นมาจากการจัดแบ่งของ Liáng Mǐn,Zhāng Jūnrú (1996) โดยได้ขยายความเพิ่มเติมในส่วนสมาชิกภาษาต่างๆ ที่พูดอยู่ในประเทศจีน)

แผนภูมิที่ 2.1 : การจัดแบ่งภาษาสาขาจ้วง-ต้ง

ไปเหวินเจ้อได้ติดตามเหลียงหมิ่นและจางจวินหู นักภาษาศาสตร์ผู้เชี่ยวชาญภาษาตระกูลไทของจีนลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อศึกษาภาษาในมณฑลกุ้ยโจว ณ เวลานั้น ภาษาที่ลงไปเก็บข้อมูลก็คือภาษาถิ่นนี้เอง จนกระทั่งปี 1993 ไปเหวินเจ้อก็ได้ลงพื้นที่อำเภอผิงถางและส่วยอีกครั้งเพื่อเก็บข้อมูลทำวิจัยอย่างจริงจัง จนกระทั่งเรียบเรียงเป็นหนังสือ “การศึกษาวิจัยภาษาหยางหวง” ได้เป็นผลสำเร็จ ในหนังสือเล่มนี้ ได้ให้ข้อมูลระบบเสียงภาษาถิ่นแบ่งเป็นพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ (Bó Wénzé:1997, 20-30) ดังนี้

2.1 พยัญชนะ ภาษาถิ่นมีพยัญชนะ 71 เสียง แบ่งเป็น

- (1) เสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว 32 เสียง
- (2) เสียงพยัญชนะเปลี่ยนเป็นเพดาน¹ ภาษาจีนเรียกว่า 腭化声母 È huà shēngmǔ ได้แก่ พยัญชนะที่มีการออกเสียงฐานกรณของพยัญชนะเดิมควบคู่กับ

¹ เสียงพยัญชนะแบบนี้ในหนังสือ “นานาภาษาในเอเชียอาคเนย์ : ภาษาตระกูลไท” (สุริยา, 2548: หน้า 134) เรียกว่า “เสียงรอง” (secondary articulations) เป็นลักษณะของการออกเสียงรองเสริมกับการออกเสียงหลัก เสียงที่ภาษาจีนเรียกว่า พยัญชนะชุดเปลี่ยนเป็นริมฝีปาก คือเสียง labialization เป็นการออกเสียงแบบห่อปากไปพร้อมกัน และเสียงที่ภาษาจีน

เพดาน เสียงชนิดนี้คล้ายกับการออกเสียงภาษาไทย พย- สย- พยัญชนะประเภทนี้มี 16 เสียง

- (3) เสียงพยัญชนะเปลี่ยนเป็นริมฝีปาก ภาษาจีนเรียกว่า 唇化声母 Chún huà shēngmǔ ได้แก่พยัญชนะที่มีการออกเสียงฐานกรณของพยัญชนะเดิมควบคู่กับริมฝีปาก คล้ายกับพยัญชนะควบกล้ำ กว- คว- ในภาษาไทย พยัญชนะประเภทนี้มี 21 เสียง
- (4) เสียงพยัญชนะควบกล้ำ มี 2 เสียง คือ /pr/ และ /kr/ ดังข้อมูลในตารางต่อไปนี้

พยัญชนะเดี่ยว									
p	ph	ʔ _b	m	ʔ _m		v	w	ʔ _w	
ts	tsh					s	r		
t	th	ʔ _d	n	ʔ _n	l				
ㄊ	ㄊh		ㄋ	ㄋh		ㄌ		ㄐ	ㄐh
k	kh		ㄍ	ㄍh	h	ㄩ			
ʔ									
พยัญชนะเปลี่ยนเป็นเพดาน(พยัญชนะเสียงร่อน /-j/)									
pj	phj	ʔ _{bj}	mj	ʔ _{mj}		vj			
tsj	tshj					sj	rj		
tj	thj	ʔ _{dj}	nj	ʔ _{nj}	lj				
พยัญชนะเปลี่ยนเป็นริมฝีปาก (พยัญชนะเสียงร่อน /-w/)									
pw	phw	ʔ _{bw}	mw	ʔ _{mw}					
tsw	tshw					sw	rw		
tw			nw		lw				
ㄊw	ㄊhw		ㄋw						
kw	khw		ㄍw	ㄍhw	hw				
พยัญชนะควบกล้ำ									
pr	kr								

เรียกว่าพยัญชนะชุดเปลี่ยนเป็นเพดาน คือเสียง palatalization เป็นการออกเสียงแบบยกลิ้นส่วนหน้าไปพร้อมกัน

คำอธิบายเสียงพยัญชนะ

1. เสียงพยัญชนะ /ʔb, ʔd, ʔbj, ʔdj, ʔbw / ออกเสียงแบบมีเสียงกัก / ʔ / นำหน้า แต่เนื่องจากไม่มีการเปรียบต่างกับ /b, d, bj, dj, bw / ในบทความจึงไม่ใส่ /ʔ/ นำหน้าพยัญชนะชุดนี้
2. เสียง /h/ ปฏิภาคกับเสียง [x] สามารถแทนกันได้โดยอิสระ
3. เสียง /v/ ปฏิภาคกับเสียง /f/ สามารถแทนกันได้โดยอิสระ ส่วนมากพบในคำยืมภาษาจีน ถ้าเป็นคำยืมจีนเก่าจะออกเสียง /v/ ถ้าเป็นคำยืมจีนใหม่จะออกเสียง /f/
4. เสียงควบกล้ำ /pr-/ เมื่อออกเสียงคำเดียว จะออกเสียงเป็น /pθr-/ แต่เมื่อเป็นคำที่อยู่ในประโยค เสียงควบกล้ำ /r/ จะหายไป เหลือเพียงเสียงพยัญชนะต้น /p/
5. เสียง / ʔb, ʔm/ บางครั้งแปรอิสระกับ / ʔd, ʔn/ แต่สามารถหาคู่เปรียบต่างได้ จึงตัดสินใจให้มีเสียง / ʔb, ʔd, ʔm, ʔn /
6. พยัญชนะ /tsh, ʈh/ พยัญชนะเปลี่ยนเป็นเพดานแข็ง /tshj/ และพยัญชนะเปลี่ยนเป็นริมฝีปาก /mw, tshw, ʈw, ʈhw, hw/ เป็นพยัญชนะของคำยืมภาษาจีน ในจำนวนนี้ เสียง /hw, ʈw, ʈhw, tshj/ เป็นพยัญชนะของคำยืมภาษาจีนใหม่

2.2 สระ ตามวิธีการวิเคราะห์ระบบเสียงแบบจีน ภาษาเห็นแบ่งเสียงสระเป็น สระเดี่ยว 8 เสียง และ สระประสม ซึ่งสระประสมแบ่งได้สี่แบบคือ (1) สระประสมกับทางสระ¹ ที่เป็นอรรธสระ /i,u/ จำนวน 12 เสียง (2) สระประสมกับทางสระที่เป็นพยัญชนะนาสิก /m,n,ŋ/ จำนวน 26 เสียง และสระประสมกับทางสระที่เป็นพยัญชนะเสียงกัก/p,t,k/ จำนวน 25 เสียง รวมทั้งสิ้นมีเสียงสระจำนวน 71 เสียง ดังนี้

¹ เกี่ยวกับคำศัพท์นี้ มีความจำเป็นต้องอธิบายดังนี้ ตามหลักทางภาษาศาสตร์จีน ส่วนที่อยู่ถัดจากพยัญชนะต้นนับเป็นเสียงสระทั้งหมด เช่น คำว่า tian เสียง /t/ เป็นพยัญชนะต้น เสียงสระทั้งหมดของคำนี้คือ /ian/ ในสระทั้งหมดของคำนี้ เสียง /i/ เป็นหัวสระ (韵头 yùntóu) เสียง /a/ เป็นท้องสระ (韵腹 yùn fù) และเสียง /n/ เป็นหางสระ (韵尾 yùnwěi) เพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบแนวคิดการวิเคราะห์ตามแนวทางภาษาศาสตร์จีน จึงจะเรียกตามที่นักวิชาการจีนใช้

สระ เดี่ยว หาง สระ	สระประสม								
	อรรถสระ		นาสิก			เสียงกักไม่ระเบิด			
	i	u	m	n	η	p	t	k	
สระพยางค์เปิด						สระพยางค์ปิด			
i		iu	im	in	iη	ip	it	ik	
e		eu	em	en	eη	ep	et	ek	
ɛ		ɛu	ɛm	ɛn	ɛη	ɛp	ɛt	ɛk	
a	ai	au	am	an	aη	ap	at	ak	
	a:	a:u	a:m	a:n	a:η	a:p	a:t	a:k	
ə	əi	əu	əm	ən	əη	əp	ət	ək	
	ɔi		ɔm	ɔn	ɔη	ɔp	ɔt	ɔk	
o	oi		om	on	oη		ot	ok	
u	ui			un	uη		ut	uk	
ɿ									

คำอธิบายเสียงสระ

1. สระเดี่ยวทุกเสียงเป็นเสียงสั้นทั้งหมด ไม่มีการเปรียบเทียบของสระสั้นยาว มีเพียงสระ /a/ เสียงเดี่ยว จะมีการเปรียบเทียบของเสียงสั้นยาวก็ต่อเมื่อมีหางสระ
2. สระเดี่ยวทุกเสียงเกิดโดยลำพังได้ ยกเว้น /ɔ/ ไม่เกิดโดยลำพัง แต่จะเกิดเป็นสระประสมกับสระส่วนอื่น
3. สระ /ɿ/ เป็นสระเดี่ยวในคำยืมภาษาจีนเท่านั้น
4. สระหน้า /i, e, ɛ/ จะประสมกับอรรถสระหลัง /u/ เท่านั้น ส่วนสระหลัง /ɔ, o, u/ จะประสมกับอรรถสระหน้า /i/ เท่านั้น ส่วนสระ /a/ และสระกลาง /ə/ สามารถประสมได้กับอรรถสระทั้งสองเสียง ทำให้สระ/a, ə/ ประสมกับหางสระได้ครบทุกเสียง
5. นอกจากนี้ยังพบกฎเกณฑ์อีกอย่างหนึ่งคือ สระหลังนอกจากจะไม่เกิดกับอรรถสระหลัง /u/ (ซึ่งใกล้เคียงกับพยัญชนะ bilabial /w/) แล้ว ยังมักไม่เกิดกับหางสระที่มีฐานกรณ์ bilabial คือ /m,p/ ด้วย จากตารางจะเห็นว่า สระ /u/ ไม่ประสมกับหางสระที่มีฐานกรณ์ bilabial อย่างแท้จริง

2.3 วรรณยุกต์ ตามหลักภาษาศาสตร์จีนแบ่งวรรณยุกต์เป็นสองแบบคือ วรรณยุกต์ในคำสระเปิด(นักภาษาศาสตร์ไทยเรียกว่าคำพยางค์เป็น) คือ คำที่มีสระเดี่ยว คำที่มีหางสระเป็น อรรธสระ /i, u/ และคำที่มีหางสระเป็นเสียงนาสิก /m, n, ŋ/ กับอีกประเภทหนึ่งคือ วรรณยุกต์ในคำสระปิด(นักภาษาศาสตร์ไทยเรียกว่าคำพยางค์ตาย) ได้แก่ คำที่มีหางสระเป็นเสียงกัก /p, t, k/ ดังนี้

คำสระเปิด-ปิด	เลขกำกับเสียง	ระดับเสียง	ตัวอย่างคำศัพท์สระเปิด	
สระเปิด	เสียงที่ 1	11	ram1	ดำ(นา)
	เสียงที่ 2 =7	35	ra2	สอง
	เสียงที่ 3 =9	213	ra3	เนิน ¹
	เสียงที่ 4 =10	33	ra4	หน้า
	เสียงที่ 5 =8	42	ra5	นา
	เสียงที่ 6	53	la6	หา
สระปิด	เสียงที่ 7	35/55	rak7	รัก(วัสดุเคลือบมัน)
	เสียงที่ 8	42	rak8	ซัก(ผ้า)
	เสียงที่ 9	213	ra:k9	กระดุก
	เสียงที่ 10	33	ra:k10	สนิม

คำอธิบายเสียงวรรณยุกต์

1. เนื่องจากนักภาษาศาสตร์จีนมองว่า การที่คำมีสระเปิดหรือปิดมีผลต่อเสียงวรรณยุกต์ที่ต่างกัน จึงแบ่งเสียงวรรณยุกต์ออกเป็นสองชุด คือ วรรณยุกต์ของคำสระเปิดกับวรรณยุกต์ของคำสระปิด แต่จากตารางเสียงวรรณยุกต์จะเห็นว่า เสียงวรรณยุกต์ของสระปิดทั้งหมดซ้ำกับเสียงวรรณยุกต์ของสระเปิด ดังนั้นหากไม่คำนึงถึงเสียงสระ จะพบว่าภาษาถิ่นมีเสียงวรรณยุกต์ที่แท้จริงเพียง 6 เสียง คือ /11,35,213,33,42,53/

2. วรรณยุกต์เสียงที่ 7 คือ /35,55/ แปรอิสระซึ่งกันและกัน ออกเสียงใดก็ได้

2.4 โครงสร้างพยางค์ (C=Consonant ,V=vowel) พยางค์ในภาษาถิ่นประกอบด้วยพยัญชนะ สระและวรรณยุกต์ ในส่วนของโครงสร้างพยัญชนะต้นมีสองตำแหน่งคือ /C/ และ /CC/ (มีสองเสียงคือ /pr, kr/ ส่วนพยัญชนะเปลี่ยนเป็นริมฝีปาก /Cw/ และพยัญชนะเปลี่ยนเป็นเพดาน /Cj/ จัดว่าเป็นพยัญชนะเดี่ยว /C/) ส่วนเสียงสระมีสระเดียวกับสระประสม โดยวิเคราะห์ว่าสระมีหัวสระ(V) ท้องสระ(V) และหางสระ ส่วนที่เป็นหัวสระคือ /V/ ส่วนที่เป็นท้องสระคือ /V/ แต่

¹ หากเทียบภาษาถิ่นกับภาษาไทยก็จะเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์ของเสียง /r-n/ เป็นคู่เสียงปฏิภาคกันอย่างเห็นได้ชัด ตัวอย่างคำอื่น ๆ เช่น /ram4/ “น้ำ” /ra2/ “หนา” /rɔu1/ “เหนือ” เป็นต้น

ส่วนที่เป็นทางสระอาจจะเป็นสระ/V/ คือ /u, i/ หรือเป็นพยัญชนะ /C/ คือ /m, n, ɲ, p, t, k/ ดังข้อมูลต่อไปนี้

C V	ma1 “หมา”	tə3 “แก่”	ro6 “รู้”
CCV	pra5pra5 “เสียงน้ำไหล”		
CCW	kra:u5 “เตา”		
C C V C (ทางสระที่เป็นพยัญชนะ)	prin2 “เงิน money”	kren1 “แต่น”	
C V V (มีทางสระที่เป็นสระ)	pa:i1 “ไป”	məu5 “หมู”	ra:u1 “เรา”
C V C (ทางสระที่เป็นพยัญชนะ)	tɔk9 “ตก”	pət9 “แปด”	tap7 “ดับ”
สรุปโครงสร้างพยางค์ในภาษาเต็นได้เป็น +C ±C +V ±V ±C			

3 ระบบคำ ถิ่นที่อยู่ของชาวหยางหวงอยู่ในหุบเขาลึกห่างไกลจากชนกลุ่มอื่น นับแต่อดีตมา มีการติดต่อกับชนกลุ่มอื่นน้อยมาก ภาษาเต็นจึงมีพัฒนาการเป็นเอกเทศมาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน โดยไม่ได้รับผลกระทบจากอิทธิพลของภาษาอื่น ทำให้ภาษาเต็นยังคงรักษาลักษณะทางภาษาของแขนงตั้ง-ส่วยแท้ๆเอาไว้ สิ่งนี้เองจึงเป็นข้อสำคัญของภาษาเต็นที่นักภาษาศาสตร์จีนนำมาใช้เป็นต้นแบบภาษาในการสืบสร้างหาระบบเสียงที่แท้จริงของแขนง ตั้ง-ส่วย เหตุที่มีคำศัพท์ร่วมกับภาษาแขนงตั้ง-ส่วยจำนวนมาก ประกอบกับลักษณะทางภาษาอื่นๆที่สอดคล้องกับสมาชิกในสาขานี้ นักภาษาศาสตร์จีนจึงจัดภาษาเต็นไว้ในสาขาภาษาจ้วง-ต้ง แขนงภาษาดัง-ส่วย

อย่างไรก็ตาม พื้นที่อยู่อาศัยของชาวหยางหวงแวดล้อมไปด้วยชนกลุ่มอื่น เช่นชาวฮั่น ชาวเหมียว และชาวปู้อี้ ก่อนถึงปลายสมัยราชวงศ์ชิงชาวหยางหวงติดต่อกับชาวปู้อี้อย่างแน่นแฟ้น ชาวหยางหวงบางส่วนหันมาใช้ภาษาปู้อี้เป็นหลัก ทำให้คำศัพท์ภาษาปู้อี้(แขนงจ้วง-ไต) ถ่ายเทเข้าสู่ภาษาเต็นจำนวนมาก จวบจนการเข้ามาของชาวฮั่นในช่วงปลายสมัยราชวงศ์ชิงทำให้ภาษาจีนปัจจุบันถ่ายเทเข้าสู่ภาษาปู้อี้ และส่งผ่านเข้าสู่ภาษาหยางหวงไปโดยปริยาย จากเดิมที่ภาษาเต็นยืมคำจีนเก่าผ่านภาษาปู้อี้ชุดหนึ่งแล้ว ก็ยืมภาษาจีนใหม่เข้าไปสมทบอีกในช่วงปลายสมัยจึงเป็นต้นมา

นอกจากคำศัพท์ร่วมเชื้อสายแล้ว ยังมีคำศัพท์เฉพาะเผ่าพันธุ์ภาษาเต็นที่ไม่พ้องกับสมาชิกภาษาในสาขาจ้วง-ต้ง คำศัพท์ส่วนใหญ่เป็นคำโดดพยางค์เดียวและมีคำสองพยางค์และสามพยางค์บ้างแต่ไม่มาก มีคำประสมสองพยางค์ที่เกิดจากการประสมของคำโดด มีคำร่วมเชื้อสายที่ภาษาตระกูลไท-จีน มีคำยืมจีนเก่าและคำยืมจีนใหม่ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 คำโดด แบ่งได้ดังนี้

(1) คำโดดพยางค์เดียว เป็นคำหนึ่งพยางค์ที่มีความหมายในตัวเอง สามารถใช้ได้โดยอิสระ ตัวอย่างคำต่อไปนี้เทียบกับภาษาสาขาจ้วง-ต้งที่ใกล้ชิดกันสามแขนงคือ **แขนงจ้วง-ไต** ได้แก่ ภาษาไต คัดมาจาก “ปริทรรศน์ภาษาไต” (Yù Cuiróng, Luō Měizhēn:1979) ภาษาจ้วงคัดมาจาก “ปริทรรศน์ภาษาจ้วง” (Wéi Qīngwén, Tán Guóshēng:1980) ภาษาปู้อี้คัดมาจาก “ปริทรรศน์ภาษาปู้อี้” (Yù Cuiróng:1980) **แขนงต้ง-ส่วย** ได้แก่ ภาษาต้งคัดมาจาก “ปริทรรศน์ภาษาต้ง” (Liáng Mǐn:1979) ภาษาส่วยคัดมาจาก “ปริทรรศน์ภาษาส่วย” (Zhāng Jūnrú:1980) ภาษาเหมานานคัดมาจาก “ปริทรรศน์ภาษาเหมานาน” (Liáng Mǐn:1980) ภาษามู่หล่าวคัดมาจาก “ปริทรรศน์ภาษามู่ หล่าว” (Wáng Jūn, Zhèng Guóqiáo:1979) ภาษาเหินคัดมาจาก “การศึกษาวิจัยภาษาหยางหวง” (Bó Wénzé:1997) และ**แขนงภาษาหลี** ได้แก่ ภาษาหลี คัดมาจาก “ปริทรรศน์ภาษาหลี” (Ōuyáng Juèyà, Zhèng Yiqīng:1979)

ตัวอย่างคำศัพท์รวมเชื้อสาย										
	ไทย	วัน	เดือน	ฝน	น้ำ	ไก่	น้อง	ลูก	มด	
จ้วง-ไต	ไต	van2	dən1	fun1	nam4	kai5	ก๑ง4	luk8	mot8	
	จ้วง	ŋon2	dɯn1	fɯn1	nam4	kai5	nu:ŋ4	ɬɯk8	mot8	
	ปู้ฮี้	ŋon2	dɯ:n1	vɯn1	zam4	kai5	nuaŋ4	ɬɯʔ8	mat8	
ต้ง-ส่วย	ต้ง	man1	ŋa:n1	pjən1	nam4	a:i5	noŋ4	la:k10	mət8	
	ส่วย	van1	njen2	fən1	nam3	qa:i5	nu4	la:k8	mət8	
	เหมานาน	van1	njen2	fin1	nam3	ka:i5	nuŋ4	la:k8	mət8	
	มู่หล่าว	fan1	njen2	kwən1	น๑ม4	ci1*1	nuŋ4	la:k8	mXət8*2	
	เหิน	ʔmun1	ʔnjen1	vun2	ram4	ka:i5	nuŋ4	la:k10	mɔt8	
หลี	หลี	van1	ŋa:n1	fun1	nam3	khai1	gu:ŋ4	ɬɯ:ʔ7	put8	
*1จ. = 鸡 jī *2 จ. = 蚂蚁 mǎyǐ										
ตัวอย่างคำศัพท์เฉพาะเผ่าพันธุ์ภาษาเหิน										
kuk7	เสื่อ		roŋ1	พุด		liŋ1	ภูเขา		da:n1	ชื่อ
Yai2	รองเท้า		tam5	เมฆ		təm6	ผลไม้		pe2	ขาย
ŋwaŋ2	ผี		məm6	ปลา		kaŋ1	หญ้า		re3	ซื้อ

(2) **คำโดดสองพยางค์** คือคำที่แต่ละพยางค์หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของพยางค์ ไม่สามารถแยกออกจากกันและมีความหมายโดยอิสระได้ ไม่ใช่ลักษณะของการเติมหน่วยคำเติมเพื่อให้มีความหมายทางไวยากรณ์ใดๆ และไม่ใช่ว่าคำประสมมักเป็นคำซ้ำเสียง อาจจะซ้ำพยัญชนะหรือไม่ก็ซ้ำสระ ลักษณะคล้ายกับคำซ้ำหรือคำซ้อนเพื่อเสียงในภาษาไทย บางคำเกิดจากการเลียนเสียงธรรมชาติ ตัวอย่างคำเช่น

คำ	ความหมาย	คำ	ความหมาย	คำ	ความหมาย
sɛ4 rɛm4	ลั้งเล	ŋa4 ŋap8	ครีบล่า	pɛk9 ŋɛk9	กะรุ่งกะริ่ง
laŋ2 le4	ปี่	mɔn2 tɔn2	ขมุกขมัว	kau5 kuk10	นกกาเหว่า

(3) **คำโดดหลายพยางค์** คำที่มีจำนวนพยางค์มากกว่าสองพยางค์ขึ้นไปส่วนมากเป็นคำประสมที่ประกอบขึ้นมาจากหน่วยคำหลายหน่วยคำ ซึ่งแต่ละหน่วยคำสามารถแยกออกจากกันและมีความหมายในตัวเองได้ ส่วนคำหลายพยางค์ที่ถือเป็นคำโดดแท้ๆ มีไม่มาก และยังคงลักษณะเด่นของคำโดดก็คือ มีการซ้ำเสียงพยัญชนะหรือไม่ก็สระเหมือนกับคำโดดสองพยางค์ ตัวอย่างคำเช่น

คำ	ความหมาย	คำ	ความหมาย
taŋ2 tam2 tjɛk9	ก็ทอดผ้า	tak7 ti4 tau1	เงา

3.2 คำที่มีการเติมพยางค์อื่น มีดังนี้

3.2.1 **หน่วยคำเติมหน้า** เกิดจากการนำคำโดดที่มีความหมายในตัวเองมาเติมหน้าคำอื่น อาจใช้คำเติมทั้งคำหรือมีการแปรเสียง เมื่อเติมแล้วความหมายเดิมลดความสำคัญลงไปหรืออาจไม่แสดงความหมาย แต่เติมเพื่อให้เป็นหน่วยคำนำหน้าเท่านั้น ตัวอย่างเช่น

คำเติมหน้า	ความหมายเดิมของคำ	ความหมายเมื่อแปรสภาพเป็นหน่วยคำเติม	ตัวอย่างคำ (บรรทัดบนเป็นคำภาษาถิ่น บรรทัดล่างเป็นความหมาย ส่วนสัญลักษณ์ ~ คือคำที่นำมาเติม)			
การแปรเป็นหน่วยคำเติม						
/nɔi4/	แม่	ใช้เติมหน้าชื่อสัตว์โดยไม่ได้ระบุว่าเป็นตัวผู้หรือตัวเมีย ¹	~ŋmɛ1	~mɔm4	~kren1	~kha1 raŋ6
/nɔi4/			แพะ	เสือ	แตน	กระต่าย
/ʔəu4/	ใน	เติมหน้าชื่อสถานที่ที่มีพยางค์เดียว	~vu2	~tsu1	~kho5	~thɔn2
/ʔa:u4/			ชื่อหมู่บ้าน	ชื่ออำเภอ	ชื่อหมู่บ้าน	ชื่อฝ่าย
			ข้าพ	ผิงถาง	โช	ลี้ถง
/la:k10/	ลูก	สิ่งของหรือผลไม้ที่มี	~ŋɛk9	~ruŋ2(เผ็ด)	~mjɛ4	ra4 rip7

¹ แต่หากต้องการระบุว่าเป็นสัตว์ตัวเมีย จะวางคำว่า /nɔi4/ ไว้หลังชื่อสัตว์ เช่น /ka:i5 nɔi4/ แปลว่า “ไก่ตัวเมีย”

/la4,ra4/		ลักษณะเป็นลูก	เผือก	พริก	กระสุน	มะเขือเทศ
/ai1/	คน/ผู้	เติมหน้าชื่อกลุ่มคน	~ba:n1	~ʔmɿɛk1	~ko3	~je3
/ai1/	(ลักษณะนาม)	เช่น ชนเผ่าอื่น	ผู้ชาย	ผู้หญิง	ชาวฮั่น	ชาวบู๊

3.2.2 หน่วยคำเติมท้าย คำที่เติมมาข้างท้ายอาจจะเป็นการซ้ำคำเดิม หรือซ้ำเพื่อเสียง หรือเสริมเป็นสร้อยคำ เมื่อเติมแล้วมีผลทำให้คำเดิมเพิ่มความหมายกว้างขึ้น เข้มข้นขึ้น ชัดเจนขึ้น ลักษณะเช่นนี้พบได้ทั่วไปในภาษาตระกูลไท สำหรับภาษาถิ่นพบวิธีการใช้หน่วยคำเติมดังนี้

(1) **การซ้ำคำ** เป็นการซ้ำคำเดิมแบบ AA โดยไม่มีการแปรของรูปคำ เมื่อซ้ำคำนามและคำลักษณะนามทำให้เป็นพหูพจน์ มีความหมายว่า “ทุก/แต่ละ” เมื่อซ้ำคำคุณศัพท์เพิ่มความหมายเข้มข้น เมื่อซ้ำคำกริยาทำให้เกิดการกระทำแบบไม่ตั้งใจทำ หรือทำแบบผิวเผิน ส่วนการซ้ำคำบอกทิศบอกความหมายขั้นสุดว่า “ที่สุด” ตัวอย่างคำเช่น

คำ	คำเดิม	ความหมายเดิม	คำใหม่	ความหมาย
ลักษณะนาม	ai1	คน/ผู้	ai1 ai1	ทุกคน
	to2	ตัว	to2 to2	ทุกตัว
นาม	ʔme1	ปี	ʔme1 ʔme1	ทุกปี
	van2	วัน	van2 van2	ทุกวัน
คุณศัพท์	va:n1	หวาน	va:n1 va:n1	หวานๆ
	wa:ŋ2	สูง	wa:ŋ2 wa:ŋ 2	สูงๆ
กริยา	dɔm5	ดู	dɔm5 dɔm5	ดูหน่อย ลองๆดู
	pa:i1 / taŋ 1	ไป – มา	pa:i1 pa:i1 taŋ 1 taŋ 1	ไปๆมาๆ
คำบอกทิศ	rəu1	เหนือ/บน	rəu1 rəu1	บนสุด เหนือสุด
	te3	ล่าง/ใต้	te3 te3	ล่างสุด ใต้สุด

(2) **การซ้ำเสียงพยัญชนะหรือสระ** เป็นการซ้ำคำเดิม แต่แปรเสียงพยัญชนะต้นหรือเสียงสระ ทำให้คำหน้าและหลังเกิดเป็นเสียงที่คล้องจองกัน เมื่อซ้ำแล้วมีผลทำให้มีความหมายแปรไปจากเดิมคือ ทำให้คำเดิมเกิดมีภาพพจน์ที่ชัดเจนขึ้น

คำเดิม	ความหมายเดิม	คำใหม่	ความหมาย
tsai6	ครบ	tsai6 tsap7	เป็นระเบียบเรียบร้อย
pɔŋ4	พอง	pɔŋ4 ɳɔŋ4	ปุกปุย
ʎeu6	สะอาด	ʎeu6 sjeu6	ปลอดโปร่ง
ŋai2	โง่	ŋai2 ɳɔk8	โง่เง่า

(3) **การเติมพยางค์เสริมสร้อย** พยางค์ที่เติมเข้ามาทำหน้าที่บอก

ภาพพจน์ให้ชัดเจนขึ้น มีหลายรูปแบบ ได้แก่ (a.) แบบ ABAC เป็นการนำคำพยางค์เดียวมาซ้ำกันแบบ ABAC และเติมพยางค์เสริมสร้อยเข้ามาในตำแหน่ง B และ C คำที่เดิมไม่มีความหมายใดๆ เป็นเพียงเสียงสร้อยคำเท่านั้น (b.) แบบ ABB พยางค์เสริมสร้อยที่เป็นเสียงคล้องจอง มักเติมหลังคำเรียกสี คำเรียกรส หรือคำคุณศัพท์ พยางค์ที่เดิมไม่สามารถเกิดโดยลำพัง และไม่มีมีความหมายใดๆ แต่เมื่อเติมแล้วจะเกิดเป็นสร้อยคำและทำให้เกิดภาพพจน์ที่ชัดเจนขึ้น ตัวอย่างคำเช่น

รูปแบบ	คำเดิม	ความหมาย	คำใหม่	เทียบความหมาย
ABAC	kau1	เปียว	kau1 naŋ2 kau1 tsa5	บิดๆเปียวๆ
ABB	thəŋ3	เปรี้ยว	thəŋ3 ɲəŋ3 ɲəŋ3	เปรี้ยวจืดๆ
ABB	kam5	เขียว	kam5 kut7 kut7	เขียวปัดๆ

3.3 คำประสม¹ คือการนำคำโดดที่มีความหมายในตัวเองมาประสมกัน แล้วเกิดเป็นคำที่มีความหมายที่ใกล้เคียงกับคำเดิม หรือเกิดความหมายใหม่ มีวิธีดังนี้ **1.แบบรวมคำ** คือการนำคำโดดสองคำที่มีความหมายในตัวเองมาประสมกัน เมื่อประสมกันแล้วคำทั้งสองต่างแสดงความหมายเท่าๆกัน ความหมายใหม่ที่เกิดขึ้นใกล้เคียงหรือเกี่ยวข้อง กับคำเดิมทั้งสองคำ **2.แบบขยายความ** คือการนำคำสองคำมาเรียงต่อกัน คำหน้าทำหน้าที่บอกความหมายหลัก คำหลังทำหน้าที่บอกชื่อเฉพาะหรือขยายความหมายของคำหน้าให้ชัดเจนขึ้น **3. แบบกริยากรรม** คือ คำประสมที่คำหน้าเป็นคำกริยา และคำที่ตามมาเป็นกรรมที่รับการกระทำของกริยาข้างหน้านั้น เมื่อประสมแล้วเกิดเป็นความหมายใหม่ที่แปรมาจากความหมายเดิมของคำทั้งสอง **4.แบบประธานภาคแสดง** คือ คำประสมที่คำหน้าทำหน้าที่เป็นประธาน คำที่ตามมาเป็นภาคแสดงบอกลักษณะหรือการกระทำของประธานข้างหน้านั้น **5. แบบเสริมความ** คือ คำประสมที่คำข้างหน้าเป็นคำที่แสดงความหมายหลัก ส่วนคำที่ตามมาทำหน้าที่เสริมความหมายของคำข้างหน้าให้ชัดเจนขึ้นแต่ไม่ใช้การขยายความ ดังตัวอย่างคำต่อไปนี้

รูปแบบคำประสม	ตัวอย่างคำ				
แบบรวมคำ	ram4 la1 น้ำ ตา “น้ำตา”	ten1 mjɛ2 ตีน มือ “ฝ่ามือ”	va:i4 nuŋ2 พี่ น้อง “พี่น้อง”	pu4 nəi4 พ่อ แม่ “พ่อแม่”	tha:u4 rjɛ4 สะไภ้ เมีย “ผัวเมีย”
แบบขยาย	ɣəu4 kɛŋ2	təŋ6 men4	məŋ6 van2	məi4 reu2	ʔnok9 ko6

¹ วิธีวิเคราะห์แบบนี้เป็นการวิเคราะห์รูปแบบการประสมคำในภาษาจีน โดยใช้เกณฑ์การเรียงลำดับคำและหน้าที่ของคำในแต่ละตำแหน่ง แบ่งเป็น 1.联合式 (Liánhé shì) หมายถึง แบบรวมคำ 2.修饰式 (Xiūshì shì) หมายถึง แบบขยายความ 3.动宾式 (Dòng bīng shì) หมายถึง แบบกริยากรรม 4.主谓式 (Zhǔ wèi shì) หมายถึง แบบประธานภาคแสดง และ 5.补充式 (Bǔchōng shì) หมายถึง แบบเสริมความ

ความ ชด.=ชื่อเฉพาะ	ข้าว ชด. “ข้าวเกาหลียง”	ผลไม้ ชด. “ลูกพลับ”	ปลา ชด. “ปลาช่อน”	ไม้ ชด. “ต้นเมเปิล”	นก ชด. “นกพิราบ”
แบบกริยา กรรม	ʔjɛk9 ram4 หิว น้ำ “กระหาย”	pɔk8 ɬɔŋ2 พอ ท้อง “ว่างใจ”	tɔk9 ɬɔn2 ตก หลัง “ล้าหลัง”	ŋit10 ɬɔŋ2 หนาว ท้อง “ท้อใจ”	tit7 thoi3 ล่า กวาง “ล่าสัตว์”
แบบประธาน กริยา	la1van2 tɔk9 ตะวันออก “ทิศตะวันออก”	la1van2 ok9 ตะวันออก “ทิศตะวันออก”	mɔi4 tuŋ4 ไม้ ต้น “ไม้เท้า”	ɣu4 ton1 ข้าว ต้ม “ข้าวต้ม”	kha1 ron6 หุง ต้ม “กระต่าย”
แบบเสริม ความ	rɔu2 ka:i5 เล่า ไก่ “เล่าไก่”	la1 ʔmut7 ตา มีด “ดาบอด”	thaŋ6 ɬɔt7 ช่าง เหล็ก “ช่างเหล็ก”	ai1 tɛ3 คน แก่ “คนแก่”	van2 mu2 วัน พรุ่ง “วันพรุ่งนี้”

3.4 คำยืมจากภาษาจีน จากการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลคำศัพท์ภาษาที่พบว่ามีคำศัพท์ที่จัดเป็นคำยืมจากภาษาจีนสามแบบ ได้แก่ (1) คำศัพท์ร่วมเชื้อสายตระกูลไทที่ยืมภาษาจีนเก่า (2) คำประสมภาษาจีนเก่ากับภาษาถิ่น (3) คำยืมภาษาจีนใหม่ และ (4) ภาวะแทรกซึมของภาษาจีนที่อิทธิพลต่อภาษาถิ่น ดังนี้

(1) คำศัพท์ร่วมเชื้อสายตระกูลไทที่ยืมภาษาจีนเก่า ในแวดวงนักวิชาการชาวจีน ตัดสินว่า คำศัพท์ในภาษาของชนกลุ่มน้อยที่พ้องกับภาษาจีนนั้น เป็นคำที่ยืมมาจากภาษาจีนทั้งนั้น คำศัพท์ที่ยืมมาจากชาวยุโรปตั้งแต่อดีตเรียกว่า “คำยืมเก่า” จัดเป็นคำศัพท์ภาษาจีนยุคกลางประวัติศาสตร์¹ แต่เนื่องจากคำศัพท์ส่วนหนึ่งสามารถสืบสาวขึ้นไปถึงภาษาจีนยุคโบราณได้ ในแวดวงนักวิชาการที่ศึกษาภาษาไท-จีน จึงมีความเห็นว่าเป็นคำศัพท์ที่ภาษาจีนกับภาษาไทยเคยใช้ร่วมกันในอดีตไม่ใช่คำยืม คำศัพท์กลุ่มนี้ส่วนมากเป็นคำโดดหนึ่งพยางค์ สามารถหาคู่คำภาษาจีนกับคำที่พ้องกันในภาษาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับตระกูลไทได้และยังสอดคล้องกับเสียงภาษาจีนโบราณด้วย ลักษณะเด่นของคำยืมเก่าก็คือ เนื่องจากคำกลุ่มนี้มีใช้ในภาษาถิ่นมาแต่อดีต จึงปรับระบบเสียงและสมรรถนะของคำเข้ากับภาษาถิ่นจนมีสถานภาพเป็นส่วนหนึ่งภาษาถิ่นไปแล้ว ลักษณะเช่นนี้เกิดขึ้นในภาษาตระกูลไทในประเทศจีนทุกภาษารวมทั้งภาษาไทยด้วย ทำให้คำยืมเก่าสามารถใช้เป็นส่วนประกอบของคำประสมในภาษาถิ่นได้อย่างอิสระ ดังตัวอย่างต่อไปนี้ (รายการคำศัพท์นี้คัดมาจากหนังสือปริทรรศน์ภาษาต่างๆ ดังที่ได้ชี้แจงรายชื่ออ้างอิงไว้ในหัวข้อ 3.1)

¹ การแบ่งประวัติศาสตร์เสียงภาษาจีนโบราณมีสองยุคคือ ภาษาจีนโบราณยุคก่อนประวัติศาสตร์ (หมายถึงช่วงเวลานับตั้งแต่ 1046 - 256 ปีก่อนคริสตกาล) ภาษาจีนยุคกลางประวัติศาสตร์(หมายถึงช่วงเวลา ค.ศ. 420 - 927)

จ้วง-โต	ไทย	คำ (ทอง)	ที	เงิน	ไฟ	ถอย	ถ่าน	ม้า	แมว	36.60 ¹
	โต	xam2	ti6	ŋon2	fai2	thɔi1	tha:n5	ma4	mɛu2	33.69
	จ้วง	kim1	ti6	ŋon2	fei2	thoi5	tha:n5	ma4	meu2	39.67
	ปู้ฮี้	tɕim1	zi6	ŋan2	vi2	tui1	tan5	ma4	miau5	38.11
ต้ง-ส่วย	เหมา	cim1	ti6	ŋan2	vi1	thɔ:i5	tha:n5	mja4	mɛu4	53.88
	หนาน									
	ต้ง	tɕəm1	ti6	ŋan2	pui1	thoi5+	tha:n5	ma4	meu4	52.45
	ส่วย	tum1	ti6	ŋan3	vi1	ɳdut7	tha:n5	ma4	meu4	54.48
	มู่หล่าว	cəm1	ti6	ŋan2	fi1	thoi5	tha:n5	ma4	mja:u4	46
	เหิน	tɕim1	to6	ŋan2	vi2	thui5	tha:n5	mjɛ4 ²	?ŋɛu3	
หลี	หลี	kim3	ti:ʔ8	kan1	fei1	thui3	tsaɯ1	ka3	mi:u2	22.33
จิน	กลาง	金 jīn ³	地 dì	银 yín	火 huǒ ⁴	退 tuì	炭 tàn	马 mǎ	猫 māo	
	จ.โบ.	krim	dis	ngrin	huax	thois	thans	mea	mriəu	

(2) คำประสมภาษาจีนเก่ากับภาษาเหิน สืบเนื่องจากคำยืมข้างต้น จะเห็นว่า มีการสร้างคำประสมที่คำหนึ่งเป็นคำยืมจากภาษาจีนอีกคำหนึ่งเป็นคำภาษาเหิน หรือทั้งสองตำแหน่ง

¹ ปริมาณคำศัพท์ร่วมเชื้อสายในตารางแนวดังของชาวสตันี โปเหวินเจ้อ (Bó Wénzé.1997, p.190) ได้เปรียบเทียบคำศัพท์พื้นฐานจำนวน 837 คำ พบว่าภาษาเหินมีคำศัพท์ร่วมเชื้อสายกับภาษาชนงต้ง-ส่วยมากที่สุด คือ 50% ขึ้นไป(เว้นเพียงภาษามู่หล่าว 46%) รองลงมาคือชนงจ้วง-โต ส่วนชนงหลีมี่มีคำศัพท์ร่วมเชื้อสายน้อยที่สุด ในส่วนของภาษาไทยนั้น ผู้เขียนได้นำรายการคำศัพท์ภาษาเหินทั้งหมดในภาคผนวกของหนังสือการศึกษาวิจัยภาษาหยางหวง (Bó Wénzé.1997) ซึ่งมีทั้งหมด 1762 คำ คัดเลือกคำที่พ้องกับภาษาไทยออกมาได้ 645 คำ นำมาคำนวณค่าร้อยละ พบว่ามีคำที่ร่วมเชื้อสายกัน 36.60%

² คำนี้ออกเสียงคล้ายกับคำเรียกชื่อปิ่นกัซตรปี “มะเหมีย” จากการลองนำคำเรียกชื่อปิ่นกัซตรมาเปรียบเทียบกับคำศัพท์ร่วมเชื้อสายไท-จีน พบว่ามีความสอดคล้องกัน บ้างสอดคล้องกับคำเรียกชื่อสัตว์ บ้างสอดคล้องกับคำเรียกชื่อปิ่นกัซตร ได้แก่ ขวด (罍 Shǔ) ฉลุ (丑 Chǒu) ขาล (虎 Hǔ) เถาะ (兔 Tù) มะโรง(龙 Lóng) มะเส้ง (蛇 Shé) มะเหมีย(马 Mǎ) มะแม(未 Wèi) รอก(猴 Hóu) ระกา (鸡 Jī) จอ(狗 Gǒu) กุน (猪 Zhū)

³ ภาษาจีนโบราณออกเสียงว่า [krim] ภาษาจีนถิ่นกว่างโจว [kam1] ภาษาถิ่นหมิ่นหนาน [gim1] ภาษาถิ่นแคะ [gim1] ข้อมูลนี้สืบค้นจากเว็บไซต์ชื่อ 汉语方言发音字典 Hànyǔ fāngyán fāyīn zìdiǎn “พจนานุกรมเสียงภาษาถิ่นจีน”

⁴ ภาษาจีนถิ่นทางตอนใต้บางสำเนียงออกเสียง /h/ เป็น /f/ คำว่าไฟที่ภาษาจีนกลางออกเสียงเป็น ว่า /huǒ/ ภาษาถิ่นกว่างโจวออกเสียงว่า /fo2/ ภาษาจีนแคะออกเสียงว่า /fo3/

เป็นคำภาษาจีนเก่า สนับสนุนข้อวิเคราะห์ที่ว่าคำยืมภาษาจีนผ่านกระบวนการนำมาใช้จนมีสถานภาพเป็นภาษาถิ่นไปแล้ว รูปแบบการประสมคำก็เป็นไวยากรณ์แบบภาษาถิ่น ดังตัวอย่างคำต่อไปนี้ (จ.= คำภาษาจีน/ท.= คำภาษาถิ่น)

ตำแหน่งที่ 1 (ท.)	ตำแหน่งที่ 2 (จ.)	คำประสมภาษาถิ่น	ความหมายใหม่
roŋ1 “พูด”	lei4 “สุภาพ” (จ.= 礼 lǐ)	roŋ1 lei4	เกรงใจ
ʔma1 ka:t9 “ผักกาด”	pwa:k10 “ขาว” (จ.= 白 bái)	ʔma1 ka:t9 pwa:k10	ผักกาดขาว
ตำแหน่งที่ 1 (จ.)	ตำแหน่งที่ 2 (ท.)	คำประสมภาษาถิ่น	ความหมายใหม่
wa1 “ดอก” (จ.= 花 huā)	laŋ2 le4 “แตร, ลำโพง”	wa1 laŋ2 le4	ดอกลำโพง
sɔi2 “เวลา” (จ.= 时 shí)	bwa:u2 “บ้าย ”	sɔi2 bwa:u2	ตอนบ้าย
ตำแหน่งที่ 1 (จ.)	ตำแหน่งที่ 2 (จ.)	คำประสมภาษาถิ่น	ความหมายใหม่
tɔi2 “ยก” (จ. 提 tí)	lei4 “เหตุผล” (จ. 理 lǐ)	tɔi2 lei4	ยุติธรรม
taŋ5 “ตั้ง” (จ. 凳 dèng)	ɔi3 “เก้าอี้” (จ. 椅 yǐ)	taŋ5 ɔi3	เก้าอี้

(3) คำยืมภาษาจีนใหม่ ภายหลังการปฏิวัติวัฒนธรรม รัฐบาลจีนปกครองและดูแลความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศอย่างทั่วถึง ทำให้คำศัพท์เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง การศึกษา วิทยาการต่างๆ หลั่งไหลเข้าสู่ภาษาของชนกลุ่มน้อยเป็นจำนวนมากและต่อเนื่อง โดยที่ชนกลุ่มน้อยต่างๆ ยืมคำศัพท์ภาษาจีนมาจากภาษาจีนสำเนียงท้องถิ่นที่ใกล้เคียง หรือไม่ก็ยืมจากภาษาจีนกลางโดยผ่านทางสื่อต่างๆ ตัวอย่างคำดังนี้

คำภาษาจีน	คำอ่านพินอิน	คำภาษาถิ่น	ความหมาย
反对	fǎndui	fa:n2 dui	คัดค้าน
政治	zhèngzhì	tsɔn1 tsɿ1	การเมือง
工厂	gōngchǎng	kuŋ4 tsaŋ2	โรงงาน
开会	kāihuì	kai4 wui1	ประชุม
学生	xuéshēng	ɬo5 sɔn4	นักเรียน

(4) ภาวะแทรกซึมของภาษาจีนที่มีอิทธิพลต่อภาษาถิ่น หัวข้อนี้หมายความว่า มีคำชุดหนึ่งที่ภาษาถิ่นก็มีใช้ ในขณะที่เดียวกันก็มีคำยืมจากภาษาจีนทั้งเก่าและใหม่ที่มีความหมายเดียวกันใช้ด้วย (บางครั้งพบว่า มีลักษณะทางไวยากรณ์ต่างกัน) และยังพบรูปแบบคำประสมคำเดียวกัน ที่มีทั้งยึดตามไวยากรณ์ภาษาถิ่นและตามไวยากรณ์ภาษาจีนกล่าวคือ ไวยากรณ์จีนวางส่วนขยายไว้

หน้าคำหลัก ส่วนภาษาเห็นวางส่วนขยายต่อจากคำหลัก ลักษณะเช่นนี้เป็นเหตุให้คำประสมสองพยางค์ในภาษาเห็นบางคำ สามารถพูดสลับตำแหน่งกันได้ ทั้งแบบ AB หรือ BA ตัวอย่างคำดังนี้

คำและความหมายในภาษาจีนที่ภาษาเห็นยืมมาใช้	ความหมายในภาษาเห็น	คำภาษาเห็น	ความหมายในภาษาเห็น
pa:u4 (豹 bào เสือดำ)	เสือดาว	ja2	เสือดาว
tsho1 wu1 (错误 Cuòwù ข้อผิดพลาด)	ข้อผิดพลาด	เว๓1	ผิด
lyeŋ2 (粮 liáng อาหาร)	ธัญญาหารที่ต้องเสียภาษี	ย๑u4	“ข้าว” ที่ปลูกกินเองไม่ต้องเสียภาษี
ət7 (一 yī หนึ่ง)	ใช้ต่อท้ายเลขสิบ เช่น สิบเอ็ด	to2	จำนวนนับเลข “หนึ่ง”
คำประสมแบบไวยากรณ์ภาษาจีน AB	คำประสมแบบไวยากรณ์ภาษาเห็น BA	ความหมาย	
ŋi2 ram4 น้ำค้าง น้ำ	ram4 ŋi2 น้ำ น้ำค้าง	น้ำค้าง	
pe4 ʔnaŋ1 น้ำมูก ตั้ง(คำนี้แปลว่า “จมูก”)	ʔnaŋ1 pe4 ตั้ง น้ำมูก	น้ำมูก	

3.5 ตัวอย่างคำศัพท์ภาษาเห็น ในตอนท้ายของหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับคำศัพท์นี้ เป็นข้อมูลคำศัพท์ภาษาเห็นที่พ้องกับภาษาตระกูลไทเพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าต่อไป เกณฑ์การคัดเลือกคำพิจารณาจากคำที่มีพยัญชนะต้น สระ หรือพยัญชนะท้ายพ้องกัน ส่วนที่ต่างกันสามารถสันนิษฐานตามหลักสัทศาสตร์ เช่น การสูญเสียเสียง การเลื่อนของฐานกรณ์ การเป็นเสียงปฏิกภาค เป็นต้น

a:n ¹	อานม้า
a:u ¹	เอา
dai ¹	ดี
dai ³	ได้
dai ⁵	ตื่น
dap ⁷	ดับ
dɔŋ ¹	ดง

dɔŋ ¹	ญาติ(ตอง)
dip ⁷	ดิบ
dit ⁷	เด็ด
djɛ ¹	สะตือ
dok ⁹	ดอก
əm ³	อุ่ม
ʔa:n ¹	ไม้คาน

ʔa ⁴	ฆ่า
ʔam ¹	อม
ʔam ²	ขุ่น
ʔam ⁵	คำ
ʔap ⁸	รอบ
ʔwɔŋ ¹	ร้อง
ʔəu ⁴	ข้าว

yu ⁴ ton ¹	ข้าวต้ม
ye ¹⁰ p	แคบ
han ³	ขยัน
hɛk ⁹	แขก
ik ⁷	แอก
ja ²	หญ้าคา
jau ²	เตาเผา
jin ⁵	แขนงหัว
ka:ŋ ¹ ?njen ¹	พระจันทร์
ka:i ⁵	ไก่
ka:m ¹	ถ้ำ
ka:n ³	ก้าน
ka:n ³	หาญ กล้า
ka:p ⁹ ;nip ¹⁰	เด็ด หนีบ
ka:u ⁵	เก่า
kai ⁵	ไข
kam ¹	خم
kɔk ⁸	คุกเข้า
kɔn ²	กลม
kəu ³ yu ⁶	เข้า
kɛt ⁹	เกล็ด
khəu ⁵	เห่า
khi ¹	หวี
kon ⁵	ก่อน
ku ¹	ข้อศอก
ku ³	แก้ว
kwa ¹	แดงกว่า
kwe ⁴	เขว เอียง
la ¹ van ²	ตะวันออก
la:k ¹⁰	ลูก
la:n ¹	หลาน
la:m ²	ลิม
la:u ²	เล่า
la:u ³	เหล้า
la ¹	ตา
la ¹ van ² ok ⁹	ตะวันออก
la ¹ van ² tɔk ⁹	ตะวันตก

la ⁶	หา
lai ²	ต้อย
lap ⁷	หลับ
lɔk ⁸	หก
lɔŋ ²	ห้อง
lei ⁴	ใน
let ⁷	เหล็ก
lɛm ⁴	ลิม
li ²	คันไถ
li ²	ไถ
ljep ⁹	เหลือบ (แมลง)
ljeu ¹	พวกเรา
lje ¹	แหลม, คม
lo ²	ล่อ สัตว์
loi ¹	ไหล
lon ⁴ la ¹	ดวงตา
lu ¹	เหลว
lwə ⁴	รมควัน
ma ¹	หมา
ma ¹ nai ⁵	หมาใน
ma ² ka:i ⁵	ลิ้นไก่
mai ⁵	ใหม่
man ²	มันเทศ
mat ⁷	ตัวหมัด
mɔk ⁸	หมก กลบ
mɔk ¹⁰	หมวก
mɔt ⁸	มด
mɔi ⁴	ต้นไม้
mɔi ⁴ tu ⁴	ไม้เท้า
mɔi ⁴ van ²	ไม้ไผ่
mən ²	มัน (สรรพ นาม)
met ¹⁰	มีด
məu ⁵	หมู
mje ²	หมี

mje ²	มือ
mje ⁴	ม้า
mon ⁶	ลิง(ตะโมน)
na:i ⁶	นี้
na:u ⁶	เนา
nai ¹	ยาย
nəi ⁴	ไร่
nəi ⁴ kɔp ⁹ tsje	จันทูปราคา
n ¹ ka:ŋ ¹	า (กบกิน
njen ¹	เดือน)
nəi ⁴ kɔp ⁹	สุริยุปราคา
tsjen ¹ la ¹	(กบกิน
van ²	ตะวัน)
nəi ⁴ khɔk ¹⁰	คางคก
nəi ⁴ khep ⁹	ตะขาบ
nəi ⁴ tɛ ¹	แม่ม่าย
nəi ⁴ tsit ⁷	จิ้งหรีด
nɛn ³	แน่น
no ³	หนู(สัตว์)
nun ²	นอน
nuŋ ⁴	น้อง
ŋ ⁶ sip ⁸	ยี่สิบ
ŋan ²	เงิน
ŋɛu ⁶	อยู่ (เนา)
ŋ ⁶ sip ⁸ ət ⁷	ยี่สิบเอ็ด
ŋ ⁶ sip ⁸	ยี่สิบ
ŋin ¹	เหม็น
ŋuŋ ⁶	เฉื่อย
ŋa:m ² mje ²	ง่ามมือ
ŋa:n ⁶	ห่าน
ŋa ⁴	อ้า (ปาก)
ŋam ²	คำ
ŋe ²	ร้องให้
	งอแง

ŋun ²	หมอน
pa:i ¹	ไป
pa ³	ป่า
pai ⁵	ปู (ก.)
pan ⁵	หมูนวน
paŋ ¹	พังทลาย
pɔŋ ⁶	พอง
pɔi ²	ผิว
pen ³	แบน
pɛt ⁹	แปด
pɛt ⁹ sip ⁸	แปดสิบ
pha:u ¹	เผา
pin ⁵	เปลี่ยน
pjek ⁹	แยก
poŋ ⁶	ฝูง
put ⁷	ปอด
pwa:u ²	เขา(สัตว์)
pwa ¹	หน้าผา
raŋ ⁴	รัง ดึง
ra: ŋ ²	คราง
ra:k ⁹	กระตุก
ra:n ⁴	ชั้น
ra:n ²	เรือน
ra:u ¹	พวกเรา
ra:u ²	เสา
ra ² ; ŋa ²	หนา
ra ⁴ pwa:k ⁹	หน้าผาก
ra ⁵	ไร่นา
rak ⁸	ซัก
rak ⁷	รัก(ยางไม้)
ram ¹	จม
ram ⁴	น้ำ
ram ⁴ la ¹	น้ำตา
ram ⁵	ต่ำ
rɔt ⁹	รัด
re ²	แห

rem ⁶	รม
rɔm ²	ลม
rɔn ³	สั้น
rɔŋ ⁴	แกร่ง
rɔu ¹ ; pak ⁷	ทิศเหนือ
ri ³	หรีดา
rip ⁷ mɔŋ ⁴	เล็บ กีบม้า
rip ⁷ ten ¹	เล็บตีน
rɔk ⁹	ราก
	อาเจียน
rɔŋ ⁴	กลิ้ง
ro ⁶	รู้
roi ²	รู้
rom ¹	พอม
ron ⁴	สั้น
sɔk ⁸	สุก
sɔŋ ¹	สั้นเท้า
sɔp ⁸	จอบ
siŋ ¹	ชิง
sip ⁸	สิบ
sip ⁸ ɔt ⁷	สิบเอ็ด
sip ⁸ ku ³	สิบเก้า
sip ⁸ ɔk ⁸	สิบหก
sip ⁸ ŋi ⁶	สิบสอง
sip ⁸ pɛt ⁹	สิบแปด
sip ⁸ thɔt ⁷	สิบเจ็ด
sip ⁸ ɔk ⁸	สิบหก
sip ⁸ ŋo ⁴	สิบห้า
siu ¹	ซ่อม
sɔŋ ⁴	ส่องแสง
sɔŋ ¹	ข้าง
sɔp ⁹	เย็บ
sut ⁷	สุด
tɔi ³	ก็อัน
ta:m ¹ met ¹⁰	ด้ามมีด
ta:m ⁵	ข้าม

ta:n ²	สั้น
ta:ŋ ²	น้ำตาล
ta ¹	เกลือ
ta ⁵ van ²	ตอนเที่ยง
tai ¹	ตาย
tak ⁷	หัก
tap ⁷	ดับ
tau ⁶	ถั่ว
tɔk ⁹	ตก
tɔŋ ²	ทองแดง
te ³	ดิน(ฟ้าดิน)
te ³	แก่ชรา
tek ⁹	เต็ม
ten ¹	ตีน
tɔt ⁷	ตด
tha:i ¹	ให้
tha:i ⁴ djɛ ¹	สายสะดือ
tha:m ¹ sip ⁸	สามสิบ
tha:n ¹	ถัก
ta:n ⁵	ถ่าน
thau ⁵	ถึง
thɔŋ ³	ถั่ง
thɔt ⁹	ถอด
thɔi ⁵ sip ⁸	สี่สิบ
thɔt ⁷	เจ็ด
thɔt ⁷ sip ⁸	เจ็ดสิบ
thɔi ⁶	ไข
thɔi ⁵	สี่
thɔn ²	ถื่น
thau ⁵	สี่
thik ⁷	ตะ
thjɛ ²	แกะ
thon ²	สอน
thui ⁵	ถอย
ti ²	ชี้
ti ⁵ dai ³	จำได้

tɪm ¹	ทอง
tin ¹	หิน
tip ⁷	เย็บ
toŋ ¹	ต้ม
to ¹	ประตู
to ²	ตัว
to ³ mak ⁸	หมึก
toi ²	ดีเหล็ก
toi ³	ดัก
toi ⁶	ตัวต่อ
tom ⁴	จม
ton ⁴	ร้อน
tsam ²	ซ่อน
tsam ³	ก้มหัว
tsəm ²	ถ้ำ
tsəp ⁷	เก็บ
tsəp ⁷	ลบ
tshin ¹	ชิม
tsjen ¹	กิน
rom ⁴	ดื่ม
tsjep ¹⁰	คืบ
tsjɛk ⁹	รองเท้า แตะ
tsuk ⁸	ชัก ล้าง
tsut ⁸	ชุด
tut ⁷	หูด
ut ⁷	อุด ยัด
va:ŋ ¹	ฟาง
va:i ⁴	ฟื้สะไก้
va:n ⁶	หมื่น
va:n ¹	หวาน
va ² pha ⁵	ฟ้าผ่า
va ⁵	ใบ

van ²	ฝัน
van ⁵	ฝัน
van ²	วัน
van ²	กลางวัน
van ² kon ⁵	เมื่อวาน ก่อน
van ² lən ²	วันถัดไป
van ² lən ²	วันหลัง
van ² mu ³	พรุ่งนี้
van ² na:i ⁶	วันนี้
van ² ŋa ³	มะรืนนี้
van ² ŋa ⁶	มะเรื่อ
vɔk ⁹	โชควาสนา
vɔt ¹⁰	ผาด
ve ⁴ a:p ⁹	อาบนํ้า
vən ⁴	บิน
vən ¹ ba:k ⁹	คนบ้า
vən ²	พิน
vi ²	ไฟ
vuk ⁸	ฟอง
vun ²	ฝน
wa:i ⁵	ฝ้าย
wan ²	คว้น
wan ²	หวาน
wan ²	วิญญาณ
waŋ ¹	ฟ้าง
wɔn ¹	โคลน
wi ²	ควาย
woi ²	ว้ายน้ำ
woi ² ram ⁴	ว้ายน้ำ
wu ²	คอ
wu ² mjɛ ²	ข้อมือ
wut ⁸	ขว้าง

?ma ³ ,nɔm ¹	อ่อน นุ่ม
?me ¹	ปี อายุ
?nam ¹	สีดำ
?naŋ ¹	ยัง
?njen ¹	เดือน
?nən ³	หวาน
?nɪ ¹	น้อย
?ja ¹	ผ้า
?jap ⁷ va ²	ฟ้าแลบ
?jap ⁷ va ²	ฟ้าแลบ
?je ¹ ; kɔp ⁹	เขียด, กบ
?ma:n ³	หมู่บ้าน
?ma:ŋ ¹	บาง
?ma:ŋ ⁵ va ²	ด้านขวา
?me ¹ kon ⁵	ปีก่อน
?me ¹ mai ⁵	ปีใหม่(ปี หน้า)
?me ¹ na:i ⁶	ปีนี้
?me ³	แพะภูเขา
?mit ⁷	บิต
?mwə ⁵	บ่อน้ำ
?mwə ⁵ la:u ³	ลักยิ้ม
?naŋ ¹	จมูก ตั้ง
?nɔk ⁹	นก
?njen ¹ ; ɲot ¹⁰	เดือน
?njen ¹ na:i ⁶	เดือนนี้
?nut ⁷	หนด
?nɪa ¹	ต้นงา
?nɪu ¹	เยี่ยว
?nɪu ³	แมว
?ŋak ⁷	พริก (หัว)

4. ระบบไวยากรณ์ ภาษาเท็นเป็นภาษาคำโดด คำแต่ละคำมีความหมายในตัวเองและใช้ได้โดยอิสระ ไม่มีการเติมหน่วยคำเติมลงในคำเพื่อให้คำเปลี่ยนแปลงหน้าที่หรือลักษณะทางไวยากรณ์ รูปแบบการเรียงประโยคเป็นการนำคำมาเรียงต่อกันตามลำดับและโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่กำหนด ในหัวข้อนี้จะอธิบายรูปแบบไวยากรณ์ที่สำคัญๆ ดังนี้

4.1 โครงสร้างประโยคความเดียวพื้นฐาน คือ [ประธาน +กริยา+กรรม] ตัวอย่างประโยคเช่น

jou2 tsjen1 ʔəu4 กู กิน ข้าว	ฉันกินข้าว	mən2 ʔəu4 ka:i5 มัน ฆ่า ไก่	เขาฆ่าไก่
ljeu1 li2 ra5 เรา ไถ นา	เราไถนา	ljeu1 roŋ1 ra:u1 เรา พุด เท็น	เราพูดภาษาเท็น

4.2 มีการใช้คำลักษณนาม ภาษาเท็นมีการใช้คำลักษณนามเช่นเดียวกับกับภาษาตระกูลไทอื่นๆ คำนามแต่ละคำมีคำลักษณนามเฉพาะเป็นคู่ๆกันไป แบ่งเป็นสองประเภท คือ ลักษณนามสำหรับคำนาม และลักษณนามสำหรับคำกริยา ซึ่งแต่ละประเภทมีรูปแบบต่างกัน ดังนี้

- (1) คำลักษณนามของคำนาม รูปแบบคือ [ตัวเลข + ลักษณนาม + นาม]
(รูปแบบไวยากรณ์นี้เป็นแบบเดียวกันกับภาษาจีน) เมื่อเป็นลักษณนามรวมกลุ่มจะใช้รูปแบบ [ลักษณนาม + นาม+ คำบ่งชี้] มีคำบ่งชี้ จะวางไว้ท้ายสุด เช่น

ลักษณนามของคำนาม [ตัวเลข + ลักษณนาม + นาม]		ลักษณนามรวมกลุ่ม [ลักษณนาม + นาม+ คำบ่งชี้]	
ตัวอย่างประโยค	ความหมาย	ตัวอย่างประโยค	ความหมาย
tha:m1 thəŋ3 ram4 สาม ถึง น้ำ	น้ำสามถึง	poŋ6 wi2 na:i6 พวก วัว นี้	วัวกลุ่มนี้
sip8 to2 məu5 na:i6 สิบ ตัว หมู นี้	หมูสิบตัวนี้	təi6 məi4 na:i6 เหล่า ไม้ นี้	ต้นไม้เหล่านี้

- (2) คำลักษณนามของคำกริยา มีรูปแบบคือ [คำกริยา+ตัวเลข + ลักษณนาม]

ตัวอย่างเช่น

[คำกริยา+ตัวเลข+ลักษณนาม]	ตัวอย่างประโยค	ความหมาย
	pan5 tha:m1 rɛu4	วนสามรอบ
	วน สาม รอบ	
	sjɛm3 lɔk8 jɛŋ1	เดินหกก้าว
	เดิน หก ย่าง	

4.3 รูปแบบการใช้คำบ่งชี้ คำสรรพนามประเภทบ่งชี้ในภาษาถิ่นมีสามระยะ คือ คำบ่งชี้ระยะใกล้ /na:i6/ “นี่,นี้” คำบ่งชี้ระยะกลาง /tsa5/ “นั่น,นั้น” และคำบ่งชี้ระยะไกล /wui5/ “โน่น,โน้น” คำบ่งชี้ภาษาถิ่นวางไว้ตำแหน่งท้ายสุดของคำหรือวลี กล่าวคือ วางไว้ต่อจากส่วนที่ต้องการบ่งชี้ หากใช้บ่งชี้คำก็วางไว้หลังคำ ใช้บ่งชี้วลีก็วางไว้หลังวลี โครงสร้างคือ [ส่วนที่ต้องการบ่งชี้ + คำบ่งชี้] ถ้ามีตัวเลขและคำลักษณนามสามารถละค่านามได้ และถ้าค่านามปรากฏร่วมกับคำบ่งชี้สามารถละคำลักษณนามได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ละค่านาม		ละคำลักษณนาม	
tham1 ai1 na:i6	(คน) สามคน ^{นี้}	ran2 na:i6	บ้าน (หลัง) ^{นี้}
สาม cl. ^{นี้}		เรือน ^{นี้}	
tham1 to2 tsa5	(สัตว์) สามตัว ^{นั้น}	mjɛ4 tsa5	ม้า (ตัว) ^{นั้น}
สาม ตัว ^{นั้น}		ม้า ^{นั้น}	

4.4 การขยายความ การขยายความในที่นี้คือการวางตำแหน่งของคำหลักที่ถูกขยาย และตำแหน่งของคำที่ทำหน้าที่ขยายคำอื่น มี 2 รูปแบบ ดังนี้

(1) การขยายค่านาม คำคุณศัพท์ที่ทำหน้าที่ขยายค่านามมีทิศทางขยายไป ข้างหลัง ซึ่งสอดคล้องกับสมาชิกในภาษาตระกูลไท คือ [คำหลัก + คำขยาย] ตัวอย่างประโยคเช่น

wi2 la:u4	วัวใหญ่	kuk7 ka:u5	เสื่อเก่า
วัว ใหญ่		เสื่อ เก่า	
liŋ4 wa:ŋ2	ภูเขาสูง	ran2 mai5	บ้านใหม่
ภูเขา สูง		เรือน ใหม่	

(2) การขยายคำคุณศัพท์และคำกริยา คำวิเศษณ์ที่ใช้ขยายคำคุณศัพท์และคำกริยาเพื่อบอกระดับความเข้มข้นคุณภาพ ปริมาณ มีทิศทางการขยายไปข้างหน้า ซึ่งทั้งคำศัพท์และโครงสร้างไวยากรณ์สอดคล้องกับภาษาจีน คือ [คำวิเศษณ์+คำคุณศัพท์] ตัวอย่างคำเช่น

很 hěn “มาก(very)”		最 zuì “ที่สุด”	真 zhēn “จริง”
hən1 dai1 มาก ดี “ดีมาก”	hən1 va:n1 มาก หวาน “หวานมาก”	tsui1 la:u4 ที่สุด ใหญ่ “ใหญ่ที่สุด”	lɛŋ4 thəm3 จริง สัม “เปรี้ยวจริง”
hən1 ve4 kai:1 มาก โกรธ “โกรธมาก”	hən1 tɕit7 มาก เจ็บ “เจ็บมาก”	tsui1 tjaŋ5 ที่สุด อิ่ม “อิ่มที่สุด”	lɛŋ4 dai1 จริงๆ ดี “ดีจริงๆ”

4.5 การแสดงความเป็นเจ้าของ คำที่แปลว่า “ของ” ภาษาถิ่นคือ /tɕi2/ รูปประโยคคือ [±ส่วนที่ถูกเป็นเจ้าของ(A) ±/ tɕi2/+เจ้าของ(B)] กรณีที่มีส่วน (A) และ(B) เกิดขึ้นพร้อมกัน คำว่า /tɕi2/ “ของ” สามารถละได้ แต่หากไม่มีส่วน (A) จะไม่สามารถละ / tɕi2/ ได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

รูปแบบ	+คำแสดงความเป็นเจ้าของ	-คำแสดงความเป็นเจ้าของ	ความหมาย
[±ส่วนที่ถูกเป็นเจ้าของ] ±/ tɕi2/+เจ้าของ]	thən2 tɕi2 ra:u2 ถิ่น ของ เรา	thən2 ra:u2 ถิ่น เรา	ถิ่นของเรา
	na:i6 thəi6 ra:n2 tɕi2 jou2 นี่ เป็น เรือน ของ กู	na:i6 thəi6 ra:n2 jou2 นี่ เป็น เรือน กู	นี่เป็นเรือนของฉัน
	na:i6 thəi6 tɕi2 ra:u2 นี่ เป็น ของ เรา	ไม่สามารถละได้	นี่เป็นของเรา

ในเรื่องการแสดงความเป็นเจ้าของนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับภาษาไทอื่นๆ ที่อยู่ในประเทศจีนทุกภาษาพบว่า มีการยืมคำแสดงความเป็นเจ้าของจากภาษาจีนอย่างชัดเจนคือคำว่า 的 de เพียงแต่เมื่อยืมมาใช้แล้ว แต่ละภาษามีวิธีต่างกัน บ้างยืมทั้งคำและไวยากรณ์ บ้างยืมเฉพาะคำแต่ไวยากรณ์เป็นของภาษาของตนเอง หรือในบางภาษาใช้ทั้งสองแบบควบคู่กันไป แสดงให้เห็นว่าภาษาไทเหล่านี้อาศัยอยู่

ร่วมกันกับชาวฮั่นมาโดยตลอด²⁸ สำหรับภาษาถิ่นพบว่ายืมคำแสดงความเป็นเจ้าของมาจากภาษาจีนเหมือนภาษาไทอื่นๆ แต่รูปแบบไวยากรณ์ใช้แบบภาษาตระกูลไท ซึ่งแตกต่างจากภาษาจีน (我的家 Wǒ de jiā ฉัน+ของ+บ้าน “บ้านของฉัน”)

5.6 ประโยคเปรียบเทียบ คำแสดงความหมายเปรียบเทียบเป็นคำยืมจากภาษาจีน คือคำว่า 比 bǐ ภาษาถิ่นออกเสียงว่า /bi2/ รูปแบบไวยากรณ์ก็เรียงอย่างเดียวกันกับภาษาจีน คือ /A+bi2+B+คุณศัพท์/ คำว่า /bi2/ ไม่สามารถละได้ และยังพบรูปแบบประโยคเปรียบเทียบอีกแบบหนึ่งที่สอดคล้องกับภาษาตระกูลไท คือ /A+คุณศัพท์+to2+B+ปริมาณ/ คำว่า to2 แปลว่า “ต่อ” ในภาษาจีนมีคำคล้ายกันนี้คือคำว่า 多 duō “มาก” แต่รูปแบบต่างกัน คือ /A+多 B + คุณศัพท์+ปริมาณ/ แต่ทั้งภาษาจีนและภาษาถิ่นสามารถละคำว่า to2 ได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

รูปแบบคำยืม 比 bǐ	jiu2 bi2 mən2 wa:ŋ2 tham1 thin2 ฉัน กว่า เขา สูง สาม นิ้ว	ฉันสูงกว่าเขาสามนิ้ว
รูปแบบคำยืม 多 duō	jiu2 wa:ŋ2 to2 mən2 tham1 thin2 ฉัน สูง ต่อ เขา สาม นิ้ว	
ละคำว่า 多 duō	jiu2 wa:ŋ2 mən2 tham1 thin2 ฉัน สูง เขา สาม นิ้ว	
รูปแบบภาษาจีน	我 多 他 高 三 寸 Wǒ duō tā gāo sān cùn	
ละคำว่า 多 duō	我 高 他 三 寸 wǒ gāo tā sān cùn	

4.6 การบอกตำแหน่ง โครงสร้างของคำบอกตำแหน่ง เช่น บน ล่าง หน้า หลัง ซ้าย ขวา คำเหล่านี้จะวางไว้หน้าคำนามหรือสรรพนาม รูปแบบคือ [คำบอกตำแหน่ง + คำนาม/สรรพนาม] ดังตัวอย่างต่อไปนี้

rau2 məm4 ŋɛu6 ʔa:u4 liŋ4	เราอาศัยอยู่ใน ภูเขา
---------------------------	-------------------------

²⁸ ยกเว้นภาษาหลี ซึ่งตามประวัติศาสตร์แล้วชี้ว่าอาศัยอยู่ในพื้นที่เกาะไหหลำมาก่อนที่ชาวฮั่นจะมาอยู่ มีคำศัพท์และรูปไวยากรณ์เป็นของตนเอง ไม่ได้ยืมคำจากชาวฮั่นเหมือนภาษาไทอื่นๆที่อยู่ในแผ่นดินใหญ่

เรา อาศัย อยู่ ใน ภูเขา	
rəu1 məi4 ʔnaŋ1 ʔnok9	บนต้นไม้มีนก
เหนือ ต้นไม้ มี นก	

4.7 โครงสร้างเน้นอน หมายถึงรูปวลีที่มีโครงสร้างตายตัว ในวลีจะมีคำสองส่วน ส่วนหนึ่งเป็นคำที่เกิดขึ้นในตำแหน่งที่เน้นอนไม่เปลี่ยนแปลง อีกส่วนหนึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปตามความหมายที่ต้องการ

	ตัวอย่างประโยค	ตัวอย่างประโยค
A -pa:i1 – A - taŋ1	vəŋ4 pa:i1 vəŋ4 taŋ1 บิน ไป บิน มา	la6 pa:i1 la6 taŋ1 หา ไป หา มา
A -va2 – A - sje4	pəŋ5 va2 pəŋ5 sje4 วิ่ง ขว วิ่ง ซ้าย	jɔk9 va2 jɔk9 sje4 โยก ขว โยก ซ้าย
A -na:i6 – A - tsa5	ai1 na:i6 ai1 tsa5 อัน นี้ อัน นั้น	ra:n2 na:i6 ra:n2 tsa5 เรือน นี้ เรือน นั้น
jiu1* – A - jiu1 – B (จ.=叉 yòu)	jiu1 wa:ŋ2 jiu1 la:u4 ทั้ง สูง ทั้ง ไหล่	jiu1 kam1 jiu1 vɔt10 ทั้ง ขม ทั้ง ผาด
ko5 – A - ko5 - B	ko5 pəŋ5 ko5 han1 ยิ่ง วิ่ง ยิ่ง เร็ว	ko5 vəŋ4 ko5 wa: ŋ2 ยิ่ง บิน ยิ่ง สูง
ta2 – A - ta2 - B	ta2 roŋ1 ta2 ku1 พलग พุด พलग หัวเราะ	ta2 roŋ1 ta2 tsjəŋ1 พलग พุด พलग กิน
to2 ra:u6 – A - to2 ra:u6 - B	to2 ra:u6 vun2 to2 ra:u6 reŋ4 เตี้ยว ผน เตี้ยว สว่าง	to2 ra:u6 sjɛm3 to2 ra:u6 pəŋ5 เตี้ยว เดิน เตี้ยว วิ่ง

5.ภาษาถิ่น ชาวหยางหวงมีประชากรไม่มาก การตั้งถิ่นฐานก็ไม่ห่างไกลกันมากนัก จึงมีความแตกต่างของภาษาถิ่นไม่มาก สามารถสื่อสารกันรู้เรื่อง จากรายงานของจ้าวตัวเหวินและอู๋ฉีลู่ (1984) แบ่งภาษาถิ่นของชาว หยางหวงโดยใช้เกณฑ์ถิ่นที่อยู่อาศัยเป็นสามถิ่น คือ

5.1 ถิ่นเหอตง(河东 HéDōng) คือภาษาถิ่นที่พูดอยู่ฝั่งตะวันออกแม่น้ำผิงถาง คือพื้นที่ของบ้านชาผู่ ของอำเภอผิงถาง (平塘 Píngtáng) และพื้นที่อำเภอตูซัน (独山 Dúshān)

5.2 ถิ่นเหอซี(河西 Héxī) คือภาษาถิ่นที่พูดอยู่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำผิงถาง คือพื้นที่ของเขื่อนลิ่วถง(六铜坝 Liù tóng bà) และเขตเจียชิง(甲青 jiǎqīng)

5.3 ถิ่นฮุยฮุย ในรายงานของ Li Fanggui (1966) ซึ่งได้สำรวจภาษาถิ่นในถิ่นฮุยฮุย(惠水 Huishuǐ) ซึ่งตามประวัติการอพยพย้ายถิ่นพบว่า ชาวหยางหวงในถิ่นฮุยฮุยอพยพมาจากถิ่นเหอซี ในช่วง 200 ปีมานี้ ทำให้ชาวหยางหวงทั้งสองถิ่นนี้เรียกตัวเองเหมือนกันว่า /ai1 thən2/ ในรายงานของ จ้าวต้าเหวินและอู๋ฉีฉู่(1984) เรียกชื่อภาษาถิ่นนี้ตามภูมินามเดิมคือ “หยาวซ่าว (姚哨 Yàoshào)” แต่ต่อมาได้มีการแบ่งเขตการปกครองใหม่ พื้นที่เขตหยาวซาวยกเลิกไป จึงเรียกชื่อภาษาถิ่นนี้ใหม่ตามชื่อภูมินามใหม่คือฮุยฮุย

สรุปข้อเปรียบเทียบต่างของภาษาถิ่น โบ๋เหวินเจ้อ (Bó Wénzé. 1997, p.139-147) ได้นำเสนอ คำศัพท์ของภาษาถิ่นทั้งสามที่มีการเปรียบเทียบกัน สรุปได้ดังนี้

	ข้อเปรียบเทียบ	ตัวอย่างคำศัพท์			ความหมาย
		เหอตง	เหอซี	ฮุยฮุย	
C o n s o n a n t	1.พยัญชนะต้นกลุ่มนาสิกถิ่นเหอตงมีเสียง /ʔ/ นำ แต่ถิ่นเหอซีและถิ่นฮุยฮุยไม่มี	ʔŋa5	ŋa5	ŋa5	งา
		ʔmwə5	mo5	mu5	บ่อ
		ʔnaŋ1	naŋ1	naŋ1	ตั้ง (จุ่มก)
		ʔŋak7	-	ŋak7	พริกหน้า
	2.พยัญชนะต้นถิ่นเหอตงมีเสียงควบกล้ำ /pr-, kr-/ แต่ถิ่นอื่นไม่มี	prin2	bin2	thin2	เงิน(money)
		kra:u5	ta:u5	tha:u5	เตา
	3.พยัญชนะต้นเสียงเปลี่ยนเป็นเพดาน /pʏ/ ในภาษาถิ่นเหอตงปฏิภาคกับเสียงเปลี่ยนเป็นริมฝีปาก /pw/ ของถิ่นเหอซี และเสียงปฏิภาคกับเสียง /p/ ของถิ่นฮุยฮุย	pʏa1	pwa1	pa1	หน้าผา
	4.พยัญชนะต้น /ʔz/ ในภาษาถิ่นเหอตงปฏิภาคกับเสียง /ts/ของถิ่นเหอซี และเสียงปฏิภาคกับเสียง /j/ ของถิ่นฮุยฮุย	ʔza:p8	tsɛp10	jɛp10	คืบ (ระยะห่างจากนิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้เมื่อกางออกจนสุด)
v	5.พยัญชนะต้น /r/ ของถิ่นเหอตงและเหอซี ปฏิภาคกับเสียง /z/ ของถิ่นฮุยฮุย	ra5	ra5	za5	นา
	6.เสียงพยัญชนะ /d/ ของถิ่นเหอตง ปฏิภาคกับเสียง /l/ ของถิ่นเหอซีและฮุยฮุย	dɔŋ1	lɔŋ 1	loŋ1	ดง (ป่า)
	7.สืบเนื่องจากข้อ 6. แต่ก็มีบางคำที่เสียงพยัญชนะ /l/ ของถิ่นเหอตงปฏิภาคกับเสียง /d/ ของถิ่นเหอซีและฮุยฮุย	la1	da1	da1	ตา (eye)
	1.สระ /ɛ/ ของถิ่นเหอตงและเหอซี ปฏิภาคกับสระ	mjɛ2	mjɛ2	mja2	มือ

o	/a/ในถิ่นฮ่วยฮ่วย				
w	2.สระ /ɔ/ ของถิ่นเหตตงและเหตซี ปฏิภาคกับสระ	ʔnɔk9	ʔnɔk9	ʔnok9	นก
e	/o/ในถิ่นฮ่วยฮ่วย				
l					
tone	1.คำสระปิด /-k/ ในถิ่นเหตตงเป็นเสียงวรรณยุกต์ /10/ ขณะที่ถิ่นเหตซีและฮ่วยฮ่วยเป็นเสียงวรรณยุกต์ /8/	la:k10	la:k8	la:k8	ลูก

5.4 คำศัพท์ภาษาถิ่น จ้าวตัวเหวินและอู๋ฉีลู่(1984) ได้นำคำศัพท์พื้นฐานจำนวน 864 คำมาเปรียบเทียบกับพบว่า ภาษาถิ่นทั้งสามมีความสอดคล้องกันมากกว่าที่จะมีคำศัพท์เฉพาะถิ่น(ซึ่งพบว่ามีเพียง 20 คำเท่านั้น) ส่วนที่แตกต่างเป็นเพียงเรื่องเสียงดังที่กล่าวในหัวข้อข้างต้น หากจะมีคำศัพท์ที่ใช้ต่างกันก็มีสองถิ่นเหมือนกันแล้วอีกถิ่นต่างออกไป ข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับคำศัพท์ร่วมเชื้อสายของภาษาถิ่นเป็นดังนี้

คำศัพท์เฉพาะถิ่น	ถิ่นเหตตง	ถิ่นเหตซี	ถิ่นฮ่วยฮ่วย
1.คำศัพท์ร่วมเชื้อสาย	62%		
2.คำศัพท์เฉพาะถิ่น	2.31%	2.31%	2.31%
3.คำศัพท์ร่วมเชื้อสายถิ่นเหตตงและเหตซี	75.81%		
4.คำศัพท์ร่วมเชื้อสายถิ่นเหตตงและฮ่วยฮ่วย		68.83%	
5.คำศัพท์ร่วมเชื้อสายถิ่นเหตซีและฮ่วยฮ่วย	71.64%		71.64%

จะเห็นว่าภาษาถิ่นเหตตงและเหตซี ซึ่งเป็นชุมชนชาวหยางหวงที่มีพื้นที่ติดต่อกันบริเวณลุ่มน้ำฝิงถาง มีการติดต่อสัมพันธ์กันมาอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีความใกล้ชิดกันมาก ขณะที่ถิ่นฮ่วยฮ่วยซึ่งมีหลักฐานว่าอพยพออกไปในระยะสองร้อยปี เนื่องจากมีถิ่นฐานห่างออกจากชุมชนศูนย์กลางทำให้มีศัพท์เฉพาะถิ่นที่ไม่สอดคล้องกับภาษาถิ่นทั้งสอง ตัวอย่างความแตกต่างของคำศัพท์ภาษาถิ่นเป็นดังนี้

ข้อเปรียบเทียบ	ถิ่นเหตตง	ถิ่นเหตซี	ถิ่นฮ่วยฮ่วย	ความหมาย
1.เหตตง เหตซีเหมือน ฮ่วยฮ่วยต่าง	ja2	ja2	za:p8	หญ้า
2.เหตตง ฮ่วยฮ่วยเหมือน เหตซีต่าง	ma1	kə va1	ma1	หมา
3.เหตซี ฮ่วยฮ่วยเหมือน เหตตงต่าง	ʔnaŋ	mei2	me2	มี
4.ทั้งสามถิ่นต่างกัน	kɛt9	tep9	kwa:ŋ1	เกล็ด(ปลา)

บทสรุป

บทความนี้เป็นบทความเชิงพรรณนาลักษณะของภาษาถิ่น ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ส่วนน้อยที่พูดภาษาแขนงต้ง-ฮ่วย มีถิ่นฐานอยู่ในมณฑลกุ้ยโจว ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ผู้เขียนได้เขียนบทความในเชิงพรรณนาภาษาตระกูลไทในประเทศจีนทุกภาษา เรียงลำดับตั้งแต่แขนงจ้วง-ไตสามภาษา

(จ้วง ไต ปู้ฮี้) แขนงตั้ง-ส่วยสี่ภาษา(ตั้ง ส่วย มู่หล่าว เหมานาน เท็น) และแขนงหลีหนึ่งภาษา(หลี) เมื่อเปรียบเทียบแล้วพบลักษณะเด่นที่น่าสังเกตว่า ภาษาเท็นมีระบบเสียงที่ครอบคลุมระบบเสียงของทุกภาษาในบรรดาตระกูลไท เหตุนี้เองทำให้นักภาษาศาสตร์สนใจภาษาเท็นในฐานะที่ใช้เป็นต้นแบบสืบสร้างระบบเสียงของแขนงภาษาตั้ง-ถาย รวมถึงแขนงอื่นในตระกูลภาษาไทด้วย ดังข้อสรุปต่อไปนี้

แขนงภาษา »	จ้วง-ไต			ตั้ง-ส่วย				หลี
ลักษณะเด่นที่พบในภาษาเท็น	จ้วง	ไต	ปู้ฮี้	ตั้ง	มู่หล่าว	เหมานาน	ส่วย	หลี
1.มีเสียงนาสิกครบ 4 เสียง /m,n,ŋ,ɲ/	/	x	/	/	/	/	/	/
2.การเปรียบเทียบของเสียงนาสิกปกติกับเสียงนาสิกที่มีเสียงกักนำ/m,n, ŋ,ɲ - ʔm,ʔn,ʔŋ,ʔɲ /(หรือเปรียบเทียบต่างกัน)	x	x	x	x	/	/	/	x
3.การเปรียบเทียบของเสียงอรรสสะกดกับเสียงอรรสสะกดที่มีเสียงกักนำ /w,j - ʔw, ʔj /	x	x	/	x	x	/	/	x
4.มีการเปรียบเทียบของพยัญชนะกลุ่ม/ป/ กับ กลุ่ม /พ/	x	/	/	/	/	/	/	/
5.มีการออกเสียงรอง /-w(v),-j/	/	x	/	/	/	/	/	/
6.มีการเปรียบเทียบของพยัญชนะเสียงก้อง-ไม่ก้อง	/	/	/	x	x	/	/	/
7.มีเสียงควบกล้ำ /r/	x	x	x	x	x	x	x	x
8.มีหางสระนาสิก	/	/	/	/	/	/	/	/
9.มีหางสระเสียงกัก /p,t,k/	/	/	/	/	/	/	/	/
10.มีการเปรียบเทียบของสระสั้น-ยาว	/	/	/	/	/	/	/	/

ลักษณะทางระบบเสียงข้างต้น ประกอบกับปริมาณคำศัพท์ร่วมเชื้อสาย และระบบไวยากรณ์ดังที่ได้อธิบายมาข้างต้นชี้ให้เห็นว่า ภาษาเท็นใกล้ชิดกับภาษาแขนงตั้ง-ส่วย โดยเฉพาะมีความใกล้ชิดกับภาษาเหมานานและภาษาส่วยมากที่สุด รองลงมาเป็นแขนงจ้วง-ไต และแขนงหลีน้อยที่สุด จึงสมควรจัดภาษาเท็นไว้ในแขนงภาษาตั้ง-ส่วย นอกจากนี้ยังเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทางการจีนจัดชาวหวงให้เป็นกลุ่มชาติพันธุ์เหมานานด้วย

บรรณานุกรม

สุริยา รัตนกุล.(2548). นานาภาษาในเอเชียอาคเนย์ : ภาษาตระกูลไท.กรุงเทพฯ:สหธรรมิก.

薄文泽. (1997). 《侗语研究》上海：上海远东出版社。Bó Wénzé.

(1997). “Yǎnghuáng yǒu yǎnjiǔ” shànghǎi: Shànghǎi yuǎndōng chūbǎn shè. (Bo Wenzé.(1997) การศึกษาวิจัย ภาษาหยางหวง. เชียงไฮ้: หยวนตงเชียงไฮ้.)

贵州旅游在线.[网站] <http://www.gz-travel.net/> 更新时间：2013-04-14，搜索日期 2016 年 4 月 29 日. Guizhōu lǚyóu zàixiàn.[Wǎngzhàn] <http://Www.Gz-travel.Net/> gēngxīn shíjiān:2013-04-14, Sōusuǒ rìqī 2016 nián 4 yuè 29 rì. ท่องเที่ยว กุ้ยโจวออนไลน์.[Website] <http://www.gz-travel.net/> บันทึกเมื่อ 2013-04-14, สืบค้นเมื่อ 29 เมษายน 2016.

黄义仁.(1990)黔南侗人何以认定为毛南族。黔南民族,1990 (2-3), 7-8。

(Huáng Yìrén .(1990) Qián nán Yǎnghuáng rén héyǐ rèndìng wéi máonán zú. Qián nán mínzú,1990 (1), 2- 3. หวงอี้เหริน.(1990) เหตุใดชาวหยางหวงแห่งเฉียนหนานจึงจัดเป็นชนกลุ่มน้อยเหมาหนาน.วารสารชาติพันธุ์เฉียนหนาน.1990 (2-3), 7-8.

梁敏. (1979). 《侗语简志》北京：民族出版社. Liáng mǐn.(1979). “Dòng yǔ jiǎn zhì” Běijīng: Mínpú chūbǎn shè. เหลียงหมิ่น. (1979). ปริทรรศน์ภาษาดัง. ปักกิ่ง: ชาติพันธุ์

梁敏.(1980). 《毛难语简志》北京：民族出版社. Liáng mǐn. (1980). “Máonán yǔ jiǎn zhì” Běijīng: Mínpú chūbǎn shè. เหลียงหมิ่น.(1980) ปริทรรศน์ภาษาเหมาหนาน. ปักกิ่ง: ชาติพันธุ์.)

梁敏、張均如。(1996)《侗台语族概论》北京：中国社会科学出版社。

(Liáng Mǐn, Zhāng Jūnrú.(1996) “Dòng Tái Yǔzú gàilùn” Běijīng: Zhōngguó Shèhuì Kēxué Chūbǎn shè. เหลียงหมิ่นและจางจวินรุ. (1996) ปริทรรศน์ภาษาดัง-ถาย. ปักกิ่ง: สังคมวิทยาแห่งประเทศไทย.)

刘世彬.(2009).“ 贵州毛南族(仡佬人)族源探析” 黔南民族师范学院学报.

2009 (2) , 33 – 36 . Liú Shibīn.(2009). “Guizhōu máonán zú (Yángguáng rén) zú yuán tànxi” Qiánnán mínzú shīfàn xuéyuàn xuébào. 2009 (2) , 33 – 36 Liu Shibin. (2009) “การสืบสาวที่มาของกลุ่มชาติพันธุ์เหมานาน-หยางหวง ในมณฑลกุ้ยโจว”. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยครุศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์เฉียนหนาน.2009 (2) , 33 – 36.)

(清)罗绕典。(1874)《黔南职方纪略》出版社，出版地不详。(Qīng) Luō

Ràodiǎn. (1874)“Qián nán zhí fāngjì' lüè ” chūbǎn shè, chūbǎn dì bùxiàng.(ยุค
ราชวงศ์ชิง)หลัวว่าวเฉียน. (1874) สังเขประเบียบข้าราชการแห่งเมืองเฉียนหนาน. ไม่ปรากฏ
สถานที่พิมพ์.

毛宗武、蒙朝吉、郑宗泽(1982)《瑶族语言简志》北京：民族出版社.

(Máo Zōngwǔ, Méng Cháojí, Zhèng Zōngzé (1982) “Yáozú yǔyán jiǎn zhì”
Běijīng: Mínzú chūbǎn shè.เหมางงู๋, เหมิงฉาวจี, เจิ้งจงเจ้อ. (1982) ปรีทรรศน์ภาษาเหยา.
ปักกิ่ง: ชาติพันธุ์)

欧阳觉亚、郑贻青.(1980).《黎语简志》北京：民族出版社. (Ōuyáng Juéyà,

Zhèng Yíqīng.(1980).“Yí yǔ jiǎn zhì” Běijīng: Mínzú chūbǎn shè. โอวหยางเจวีย่า
เจิ้งอี้ชิง. (1980). ปรีทรรศน์ภาษาหลี. ปักกิ่ง: ชาติพันธุ์.)

石光尤。(2007) 贵州仡佬人认定为毛南族的来源及族属认定。黔南民

族， 2007 (3) , 1-2. Shí Guāng yóu.(2007) Guizhōu Yángguáng rén rèndìng wèi
máonán zú de láiyuán jí zú shǔ rèndìng. Qián nán mínzú. 2007 (3) , 1-2. สือกวาง
โยฮว. (2007) มูลเหตุการณั้รับรองกลุ่มชาติพันธุ์และการรับรองให้ชาวหยางหวงในมณฑลกุ้ยโจว
เป็นชนกลุ่มน้อยชาวเหมานาน.วารสารชาติพันธุ์เฉียนหนาน.2007 (3), 1-2.

石光尤。(2008) 贵州. 平塘. 卡蒲毛南族风情文化。香港: 中国文化出版

社。(Shí Guāngyóu.(2008) Guizhōu. Píngtáng. Kǎpú Máonán zú fēngqíng wénhuà.
Xiānggǎng: Zhōngguó wénhuà Chūbǎn shè.สือกวางโยฮว. (2008)วัฒนธรรมประเพณีชาว
เหมานานชุมชนชาผู่และผิงถาง มณฑลกุ้ยโจว. ฮ่องกง: วัฒนธรรมประเทศจีน)

石光尤。(2008)贵州仡佬人认定为毛南族的过程称谓由来。[Website]

<http://www.wenkuxiazai.com> 搜索日期:2016 年 5 月 4 日。(Shíguāng yóu.(2008)

Guizhōu yáng guāng rén rèndìng wèi máonán zú de guòchéng chéngwèi yóulái.

[Website] <http://Www.Wenkuxiazai.Com> sōusuǒ rìqī:2016 Nián 5 yuè 4 rì.สื่อกลาง

โหยว.(2008) ที่มาของนามและกระบวนการรับรองชาวหยางหวาง มณฑลกุ้ยโจว.[เว็บไซต์]

<http://www.wenkuxiazai.com> สืบค้นเมื่อ 4 พฤษภาคม 2559.)

王均、郑国乔.(1979).《仡佬语简志》北京：民族出版社。(Wáng Jūn, Zhèng

Guóqiáo.(1979).“Mù lǎo yǔ jiǎn zhì” Běijīng: Mínzú chūbǎn shè.ทางจวิน, เจิ้งกั๋ว

เฉียว (1979). ปริทรรศน์ภาษามู่หล่าว. ปักกิ่ง: ชาติพันธ์.)

王辅世.(1983)《苗语简志》北京：民族出版社。(Wáng Fǔshì. (1983) “Miáo

yǔ jiǎn zhì” Běijīng: Mínzú chūbǎn shè.ทางฝู่ซือ.(1983) ปริทรรศน์ภาษาเหมียว.ปักกิ่ง:

ชาติพันธ์)

韦庆稳、覃国生.(1980).《壮语简志》北京：民族出版社。Wéi Qīngwén, Tán

Guóshēng.(1980). “Zhuàng yǔ jiǎn zhì” Běijīng: Mínzú chūbǎn shè. เหวยชิงเหวิน,

ถ่านกั๋วเซิง. (1980).ปริทรรศน์ภาษาจ้วง. ปักกิ่ง: ชาติพันธ์.)

市使志编纂委员会办公室。(2005)《都匀县志稿》贵州：贵州煤印厂。

(Shì shǐ zhì biānzǔ wěiyuánhui bàngōngshì.(2005) “Dū yún xiànzì gǎo”

Guizhōu: Guizhōu méi yìn chǎng. สำนักงานคณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์เมือง.

(2005) “บันทึกอำเภอตู-อวิน”. กุ้ยโจว: โรงพิมพ์เหมืองถ่านหินกุ้ยโจว.)

徐杰舜。(1989)中国民族史新编。南宁:广西教育出版社。(Xú Jiéshùn.(1989)

Zhōngguó mínzú shǐ xīn biān. Nán níng: Guǎngxī jiàoyù chūbǎn shè.สวีเจียซุ่น.(1989)

ประวัติศาสตร์ใหม่ของกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศจีน. นานนิง: การศึกษากว้างซิง)

学术堂。(2004) 贵州侗族人的自我认同和文化认同及反思。[website]

<http://www.lunwenstudy.com/shehuishi/36779.html>. 搜索日期:2016 年 4 月 3

日。Xuésù táng.(2004) Guizhōu Yángguāng rén de zìwǒ rèntóng hé wénhuà

rèntóng jí fǎnsī.[Wǎngzhàn] <http://www.lunwenstudy.com/shehuishi/36779.html>.

Sōusuǒ rìqī:2016 Nián 4 yuè 3 rì.โง่ววิชาการ. (2004) การขบคิดกรณีเอกลักษณ์ส่วนตน

และเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวหยางหวงในมณฑลกุ้ยโจว. [เว็บไซต์]
<http://www.Lunwenstudy.Com/shehuishi/36779.Html>. สืบค้นเมื่อ 3 เมษายน 2559)

新浪微博.(2015).汉语方言发音字典. [Website] 搜索日期:2015 年 5 月 26 日:
 Xīnlàng wēi bó.(2015). Hànyǔ fāngyán fāyīn zìdiǎn. [Website] sōusuǒ rìqī:2015
 Nián 5 yuè 26 rì: 网站:<http://cn.voicedic.com/>. (Xinlang Weibo.(2015). พจนานุกรม
 เสียงภาษาถิ่นจีน. [เว็บไซต์] สืบค้นเมื่อ 26 พฤษภาคม 2558 จาก <http://cn.voicedic.com/>

喻翠容, 罗美珍(1979)《傣语简志》北京: 民族出版社.(Yù Cuìróng, Luō
 Měizhēn.(1979) “Dǎi yǔ jiǎn zhì”. Běijīng: Mínzú chūbǎn shè.ยี่ซู่หย่ง, หลัวเหมย์
 เจิน. (1979) ปิทธิรศนภาษาไต.ปักกิ่ง: ชาติพันธุ์.)

喻翠容. (1980).《布依语简志》北京: 民族出版社. (Yù Cuìróng. (1980).“Bùyī yǔ
 jiǎn zhì” Běijīng: Mínzú chūbǎn shè.ยี่ซู่หย่ง. (1980). ปิทธิรศนภาษาปู้ยี้. ปักกิ่ง: ชาติพันธุ์.)

张济民. (1993)《仡佬语研究》贵阳: 贵州民族出版社. (Zhāng
 Jímín.(1993)“ Gēlǎo yǔ yánjiū” Guìyáng: Guìzhōu: Mínzú chūbǎn shè.จางจีหมิน.
 (1993) การศึกษาภาษาเกอลาว. กุ้ยหยาง: ชาติพันธุ์กุ้ยโจว)

张均如.(1980).《水语简志》北京: 民族出版社. (Zhāng Jūnrú.(1980).“Shuǐ yǔ
 jiǎn zhì” Běijīng: Mínzú chūbǎn shè. จางจวินรุ. (1980). ปิทธิรศนภาษาสู่ย.ปักกิ่ง:
 ชาติพันธุ์)

赵道文, 吴启禄. (1984)“佯僐语简介”《语言研究》1984(2), 238-267 . (Zhào
 Dàowén, Wú Qǐlù.(1984) “Yáng guāng yǔ jiǎnjiè” 《yǔyán yánjiū》 1984(2), 238-
 267. จ้าวต้าเหวินและอู๋ฉีลู่.(1984) “สังเขปภาษาหยางหวง” วารสารวิจัยภาษา. 1984(2), 238-
 267.

中华人民共和国国家民族事务委员会.(2007)“进行民族识别, 确认 56 个
 民族成分” [Website]<http://www.seac.gov.cn/gjmw/zwgk/2007-03-14/1176256475097398.htm> 搜索日期:2015 年 5 月 26 日. Zhōnghuá rénmin
 gònghéguó guójīa mǐnzú shìwù wěiyuánhui.(2007) “Jinxíng mǐnzú shìbié, quèrèn 56
 gè mǐnzú chéngfèn” [Website] <http://www.seac.gov.cn/gjmw/zwgk/> 2007-03-

14/1176256475097398.htm. sŏusuŏ riqi:2015 Nián 5 yuè 26 rì. คณะกรรมการกิจการ
 ชาติส่วนน้อยแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน.(2007) “การดำเนินการจัดกลุ่มชาติส่วนน้อย
 รับรองชาติส่วนน้อย 56 กลุ่ม” [เว็บไซต์] สืบค้นเมื่อ 26 พฤษภาคม 2558 จาก
<http://www.seac.gov.cn/gjmw/zwgk/2007-03-14/1176256475097398.htm>.

Li Fanggui.(1966). “Notes on the T'en (Yanghuang) language I: Introduction and
 Phonology,” in *Academia Sinica/BHIP* 36(2), 419-26.

Haudricourt, André-Georges. (1967). La langue lakkia. Bulletin de la Société de
 Linguistique de Paris 62. (pp.165–182).

Edmondson, J. A., & Solnit, D. B. (1988). *Comparative Kadai: linguistic studies beyond Tai*.
 Summer Institute of Linguistics publications in linguistics, no. 86. [Arlington, Tex.]:
 Summer Institute of Linguistics.

Edmondson, Jerold A. and Yang, Quan. (1988). Word initial preconsonants and the
 history of Kam-Shui resonant initials and tones. In Edmondson, Jerold A. and
 Solnit, David B. (eds.), *Comparative Kadai: Linguistic Studies Beyond Tai* (pp.143-
 166). The Summer Institute of Linguistics and the University of Texas at Arlington.

การ์ตูนล้อการเมือง: สื่อสร้างความบันเทิงหรือความเกลียดชัง

An Analysis of Thai Political Cartoon: Propagating Humour or Hatred?

ศรียา พัฒนแก้ว และ สาวิตรี คทวนิช

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ได้แก่ 1. เพื่อศึกษาการสื่อสารเพื่อสร้างความขัดแย้งจากการ์ตูนล้อการเมืองไทย และ 2. เพื่อศึกษาความเป็นกลางของนักวาดการ์ตูนผ่านการ์ตูนล้อการเมืองไทย โดยเลือกศึกษาจากตัวอย่างที่มีจุดยืนทางการเมืองอย่างชัดเจน ได้แก่ หนังสือบันทึกการเมืองด้วยลายเส้นการ์ตูน4 โดยเซีย ไทยรัฐ และรวมการ์ตูนการเมืองแหลเพื่อพี โดยบัญชา-คามิน ซึ่งการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา พิจารณาจากภาษาที่ใช้ในการเรียกกล่าวบุคคล เหตุการณ์ คำสรรพนามต่างๆ เพื่อเป็นการอธิบายความหมายของภาษาที่เชื่อมโยงกับความคิด เพื่อสะท้อนจุดยืน ความเป็นกลางของสื่อ และแสดงให้เห็นถึงการแบ่งแยกความเป็นพวกเขาพวกเรา หรือที่เรียกว่าการสื่อสารเพื่อสร้างความเกลียดชัง ผลการวิเคราะห์พบว่าหนังสือรวมการ์ตูนการเมืองจากทั้ง 2 ฝ่าย มีความคิดเฉพาะบุคคล หรือมีการเลือกข้างเลือกฝ่าย อีกนัยหนึ่งคือมีจุดยืนทางการเมืองอย่างชัดเจนอยู่แล้ว โดยเลือกแสดงความดี การยกย่อง สรรเสริญ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ตนเองชื่นชอบ ในขณะที่อีกฝ่ายตรงข้ามจะถูกนำเสนอในภาพของคนไม่ดี นอกจากนี้ยังเลือกใช้วิธีการเปรียบเทียบ เสียดสี ประชดประชัน อีกทั้งเลือกใช้ภาษาที่เน้นความไม่เป็นทางการ คำหยาบคาย คำรุนแรง การแสดงความดูถูกเหยียดหยาม ลดความเป็นมนุษย์ พบได้มากในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งมีนัยสำคัญที่ทำให้เห็นถึงการสื่อสารเพื่อสร้างความเกลียดชัง

คำสำคัญ: การ์ตูนล้อการเมือง การสื่อสารเพื่อสร้างความเกลียดชัง

Abstract

The purposes of this independent study are: (1) to study the cartoonists' objectivity and (2) to review hate speech which hidden in political cartoon contexts. *Buntuk Cartoon Dui Lai Sen Karn Mueng4* and *Karn Mueng Lhae Pue Pi* (both are names of the book) are selected as samples of qualitative research. Contents and language

usages: naming, situations, pronouns are analyzed to explain meanings which relate ideas, attitudes and ideologies. These findings shed light on Thai journalistic practices. A Positive or negative language, used for communication, displays a case of nepotism and hate speech

The results prove that both cartoon books present personal or partisan opinions. Cartoonists have their own distinct concepts of thinking which represent either good or bad side. Political cartoonists admire and praise whom they take side. They compare an antagonist as a criminal by comparing them with animals and things. The Political cartoon's aim is ironic and be understandable.

Informal language, rude words, outrageousness, and dehumanizing speech, are frequently found. Nepotism and hate speech found affect potentially affect readers' perception. The representation of politicians and political situations in this manner reproduces certain biased attitude politicians, political sand Thai politics as a whole.

Keywords: Political cartoon hate speech

โดยธรรมชาติแล้ว มนุษย์เป็นสัตว์สังคม กล่าวคือ มนุษย์มักจะอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม และความเป็นกลุ่มนี้ส่งผลให้มนุษย์ต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เมื่อมนุษย์อยู่รวมกันเป็นสังคม ก็ต้องมีผลประโยชน์ร่วมกัน เป็นต้นว่า อาหาร ทรัพยากรต่างๆ ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ฯลฯ ดังนั้นกลุ่มสังคมจึงจำเป็นต้องมีระบบการจัดสรรผลประโยชน์ต่างๆ เหล่านี้ที่เราเรียกว่า “การเมือง”

การเมืองคือเรื่องของอำนาจแบบสองทางระหว่างฝ่ายที่เป็นผู้ปกครอง (Rulers) และฝ่ายผู้ถูกปกครอง (Ruled) และการใช้อำนาจนั้นในเรื่องของการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับส่วนรวม แม้ว่ามนุษย์จะมีสิทธิเท่าเทียมกัน และการเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองถือเป็นกระบวนการสำคัญยิ่ง แต่ในการกระทำการใดๆ ทางการเมืองนั้นเป็นไปได้ที่ว่ามีมนุษย์ทุกคนจะมีอำนาจเข้ามาจัดการหรือตัดสินใจในเรื่องสาธารณะสำคัญ ฉะนั้นในทุกๆ สังคมจึงต้องมีตัวแทนหรือตัวกระทำการ (Agent) ในการทำหน้าที่แทนหรือเป็นผู้แทนประชาชน (Acting for the people) ที่เรารู้จักกันในนามของ “นักการเมือง” และ “รัฐบาล” โดยทั้ง 2 กลุ่มบุคคลนี้คือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจากการตัดสินใจของประชาชนและถูกสถาปนาขึ้นโดยสัญญาประชาคม (social contract) และกลายเป็นชนชั้นปกครอง ทั้งนี้ประชาชนได้ยอมสละเสรีภาพตามธรรมชาติเพื่อให้ได้รับสิทธิในการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล

เมื่อประชาชนได้มอบอำนาจให้กับนักการเมืองหรือรัฐบาลแล้ว รัฐบาลจึงมีอำนาจอยู่ในมือที่จะ

กระทำการใดๆ แทนประชาชนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสาธารณะต่างๆ แต่ในหลายครั้งที่ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงหรือตรวจสอบได้ว่าอำนาจที่ได้มอบให้กับนักการเมืองได้ถูกใช้ไปอย่างถูกต้องหรือชอบธรรมหรือไม่ เพราะการตรวจสอบมีความยุ่งยาก ผ่านหลายขั้นตอน ประกอบกับมีการผูกขาดทางอำนาจ นักการเมืองมีการสืบทอดกันแบบรุ่นแต่รุ่นและเป็นระบบเครือญาติ และเมื่ออำนาจเป็นสิ่งที่ให้ได้มาซึ่งที่ต้องการ และเป็นสิ่งที่ใครๆ ก็ต้องการ ฉะนั้นแล้วการรักษาไว้ซึ่งอำนาจจึงเป็นเรื่องที่สำคัญสำหรับชนชั้นปกครอง ดังนั้นอำนาจจึงเปรียบเสมือนดาบสองคม ถ้าผู้มีอำนาจใช้อำนาจในทางที่ถูกต้องก็จะนำมาซึ่งประโยชน์สุขของประชาชน แต่ถ้าใช้อำนาจในทางที่ผิดประชาชนก็คือผู้ได้รับผลกระทบเหล่านั้น

เพื่อให้การบริหารจัดการทางอำนาจของประชาชนเป็นไปอย่างยุติธรรมและสุจริต การตรวจสอบการบริหารงานและภาพลักษณ์ของนักการเมืองจึงเป็นเรื่องจำเป็นเพื่อมิให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบ ทุจริต หรือหาผลประโยชน์ส่วนตัว เราจำเป็นต้องมีตัวกลางในการตรวจสอบและสื่อสารระหว่างนักการเมืองกับประชาชน ไม่ว่าจะเป็นองค์กรทั้งของภาครัฐหรือภาคเอกชนเอง อีกหนึ่งผู้ตรวจสอบที่เรารู้จักกันดีก็คือสถาบัน“สื่อมวลชน”

สื่อมวลชน คือตัวกลางกระจายข้อมูลข่าวสารจากบุคคลหนึ่งหรือจากองค์กรหนึ่ง ไปยังมวลชนจำนวนมากโดยเฉพาะประชาชนทั่วประเทศ ในเวลาอันรวดเร็ว และเป็นตัวเชื่อมโยงสถาบันต่างๆ ทางสังคมเข้าด้วยกัน ในฐานะพลเมืองเราไม่มีทางทราบความสำคัญหรือลำดับความสำคัญของเหตุการณ์ทางการเมืองที่เรามองไม่เห็นหรือไม่ได้ยินด้วยตัวเราเองได้ เพราะฉะนั้นเราจะต้องพึ่งสื่อมวลชนให้ทำหน้าที่ต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การเสนอข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้รับรู้ว่าในขณะนี้กำลังเกิดอะไรขึ้นในสังคมอาจกล่าวได้ว่า สื่อมวลชนกำลังทำหน้าที่ในการตรวจตรา (Surveillance) หรือการแจ้งเหตุ (Monitoring)
2. การให้การศึกษาแก่ประชาชนถึงความหมาย และความสำคัญของข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น
3. การเสนอประเด็นทางด้านนโยบายเพื่อให้มีการถกเถียง แลกเปลี่ยนทางการเมือง หรือแสดงความคิดเห็นสาธารณะ โดยเฉพาะต้องเปิดโอกาสต่อความคิดเห็นที่แตกต่าง หลากหลาย ซึ่งมีความสำคัญต่อวิถีประชาธิปไตย
4. การตรวจสอบรัฐบาล และสถาบันทางการเมืองทั้งหลายให้ดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
5. เป็นช่องทางสำหรับสนับสนุนความคิดเห็นทางการเมือง เช่น พรรคการเมืองต้องการช่องทางในการนำเสนอนโยบาย หรือโครงการต่าง ๆ ไปสู่การรับรู้ของประชาชน

สิ่งที่ได้กล่าวมาข้างต้นชี้ให้เห็นหน้าที่สำคัญของสื่อมวลชน ซึ่งไม่เพียงแต่ให้ความรู้หรือบอกเราว่าอะไรกำลังเกิดขึ้น รวมถึงเป็นผู้ถ่ายทอดข่าวสารขององค์กรทางการเมืองให้แก่ประชาชนเท่านั้น แต่ยังจัดลำดับและกำหนดโครงสร้างความเป็นจริงทางการเมือง รายงานการเมืองตามมุมมองของตนในรูปแบบของข่าว บทความ บทบรรณาธิการ การสัมภาษณ์ บทวิจารณ์ เน้นเรื่องบางเรื่องหรือมองข้ามเรื่องบางเรื่องด้วยเหตุผลที่นักการเมืองไม่สามารถเข้าไปมีอิทธิพลมากนัก ในหลายๆ เหตุการณ์ของสังคมเราจะพบว่าเป็นผลกระทบจากการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนและบ่อยครั้งจะส่งผลต่อการกำหนดนโยบาย กฎระเบียบ ฯลฯ เพราะบางครั้งการนำเสนอข่าวสารจากสื่อมวลชนสร้างความสั่นคลอนให้กับผู้ใช้อำนาจอธิปไตยหรือนักการเมืองย่อมไม่พึงพอใจต่อบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนที่คอยติดตามตรวจสอบทุกฝั้ว หรือบางครั้งเราก็ไม่อาจแน่ใจได้ว่าสื่อจะมีความเป็นกลางหรือมีความเอนเอียงไปกับฝ่ายของอำนาจรัฐฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือไม่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับสถานการณ์และยุคสมัย

สำหรับรูปแบบของการสื่อสารทางการเมืองของสื่อมีหลากหลายรูปแบบและหลายช่องทางการสื่อสารด้วยกันอีกหนึ่งตัวอย่างที่ในปัจจุบันที่เราพบเห็นมากขึ้นและเป็นกลวิธีที่ไม่ทำให้พลเมืองเกิดความเบื่อหน่ายไปกับสถานการณ์ทางการเมืองที่วุ่นวาย คือ “การ์ตูนการเมือง” “การ์ตูนล้อการเมือง” (Political cartoon) หรือการ์ตูนบรรณาธิการ (Editorial cartoon) คือภาพการ์ตูนที่โดยนักวาดการ์ตูนล้อการเมืองถือว่าเป็นคอลัมนิสต์หรือบรรณาธิการคนหนึ่งของหนังสือพิมพ์นั้นๆ เรียกว่าการ์ตูนนิสต์ (Cartoonist) (บุญเลิศ ศษายุทธเดช, 2555: 17) วาดและตีพิมพ์ลงสิ่งพิมพ์ต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร โดยมีเนื้อหาล้อเลียนหรือวิพากษ์วิจารณ์สภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมือง จุดประสงค์เพื่อความสนุกสนานและความขบขัน บางครั้งอาจสอดแทรกวิธีแก้ปัญหานั้นๆ จะมีคำบรรยายหรือไม่ก็ได้ และการ์ตูนการเมืองจะทำให้สถานการณ์ต่างๆ ง่ายต่อการรับรู้และทำความเข้าใจ และใช้เวลาซึมซับได้ไม่กี่ปีกว่าเท่านั้นเมื่อเทียบกับสื่ออื่นๆ (สุนาร์, บทสัมภาษณ์จากเว็บไซต์ประชาไทยดอทคอม เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2554)

การ์ตูนนิสต์การเมือง จะต้องสนใจติดตามข่าวสารบ้านเมือง และวิเคราะห์ข่าว แสดงความคิดเห็นทางการเมืองของตนเอง ในรูปของการล้อเลียน การ์ตูนล้อการเมืองได้รับความนิยมจากผู้อ่านเป็นจำนวนมาก ในยุคปัจจุบันนี้หนังสือพิมพ์เกือบทุกฉบับจะต้องมีหน้าการ์ตูนการเมืองแทรกอยู่ด้วยเสมอ การ์ตูนการเมืองจำเป็นหนึ่งรูปแบบการสื่อสารประเภทหนึ่งของการสื่อสารทางการเมือง (Political Communication) (ตปากร พุทธเสถ, 2555: 40) โดยการสื่อสารรูปแบบนี้จะมียุทธศาสตร์หน้าที่ใน 2 ด้าน ด้านแรกเป็นการสะท้อนสถานการณ์ทางการเมืองที่กำลังเป็นอยู่ในขณะนั้นและในเวลาเดียวกันก็สะท้อนให้เห็นจุดยืนหรือทัศนะทางการเมืองของผู้วาดการ์ตูน และในด้านที่สองการ์ตูนการเมืองจะสามารถสร้างผลกระทบ (impact) ต่อความคิดเห็นทางการเมืองของผู้รับสารได้ด้วย

ข้อดีของการ์ตูนล้อการเมืองไม่เพียงแต่สร้างรอยยิ้ม อารมณ์ขัน คลายเครียดให้กับผู้อ่านที่ต้องอยู่

ในสถานการณ์ที่มีแต่ความเอาจริงเอาจัง ความตึงเครียดของสังคมตลอดเวลาได้แล้ว แต่ยังเป็นตัวสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ในขณะนั้นๆ ได้ ทำให้เข้าใจเหตุการณ์ต่างๆ ได้ง่ายขึ้น และหากมีการล่อนักการเมืองหรือเหตุการณ์นั้นๆ อยู่บ่อยครั้ง ก็จะทำให้กลายเป็นภาพจำติดตัวไปกับนักการเมืองหรือเป็นการสร้างทัศนคติ ปลุกฝังแนวคิดให้ผู้อ่านค่อยๆ ซึมซับไปเรื่อยๆ แต่โดยส่วนมากแล้วภาพลักษณ์หรือความคิดที่ถูกถ่ายทอดมากับการ์ตูนล้อการเมืองนั้นมักไม่เป็นภาพลักษณ์ที่ดี ทำให้กลายเป็นการนำเสนอข้อผิดพลาด การกระทำความผิดในเรื่องต่างๆ ของนักการเมือง หรือเป็นการจับผิดแล้วจับมาเป็นประเด็น แต่หากมองในมุขกลับกันการ์ตูนล้อการเมืองน่าจะเครื่องชี้วัดหรือประเมินที่ทำให้ให้นักการเมืองต้องคิดน้ากลับไปแก้ไขหรือพัฒนาตัวเองให้ดียิ่งขึ้นไปอีก เพราะถ้าไม่มีมุลักเขียนการ์ตูนคงไม่นำมาล้อเลียน

แต่อย่างไรก็ดีหากไม่ใช่เรื่องจริง แต่แล้วสื่อเป็นผู้สร้างประเด็น สร้างภาพจำของนักการเมืองเหล่านั้นขึ้นมาเอง เราจะสามารถเชื่อหรือตรวจสอบประเด็นเหล่านั้นได้อย่างไร ความเป็นกลางหรือสื่อมีจริยธรรม ไม่เอนเอียง หรือเลือกข้างหรือประเด็นต่างๆ ที่มีสาเหตุมาจากสื่อมวลชนการเมือง มีการหยอกล้อ เสียดสี เกินความจริงมากไป และทำให้เกิดความรุนแรงต่างๆ ตามมา โดยเรื่องซ้ำๆ กันมักจะสร้างแบบแผนเฉพาะที่เรียกว่า “ความคิดเหมารวม” (stereotype) เช่นจากเหตุการณ์ 3 มือปืนเข้าไปบุกยิงภายในที่ทำการนิตยสารการ์ตูนล้อเลียนชื่อดัง “ชาร์ลี เฮบโด” (Charlie Hebdo) ในกรุงปารีสของประเทศฝรั่งเศส ทำให้มีผู้เสียชีวิต 12 คน สาเหตุคาดว่าผู้ร้ายได้ก่อเหตุครั้งนี้เพื่อเป็นการแก้แค้นให้กับศาสดามุฮัมมัด ซึ่งเคยถูกนิตยสารฉบับนี้วาดรูปล้อเลียนเมื่อราว 3 ปีก่อน และเขียนภาพการ์ตูนล้อเลียนอาบู บัคร์ อัล-แบกดาดี ผู้นำสูงสุดกลุ่มไอเอส(IS) จากเหตุการณ์นี้ทำให้เกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์จากนักการเมืองฝรั่งเศสถึงเสรีภาพของสื่อและความเหมาะสม และมองการล้อเลียนว่าบางครั้งทำร้ายความรู้สึกของคนบางกลุ่ม มุขตลกมีเนื้อหาที่สนุกสนานและสร้างความเกลียดชังมากกว่าสร้างสรรค์

ซุลคิฟลี อันวาร์ อุลฮาร์ค (Zulkiflee Anwar Ulhaque) หรือที่รู้จักกันในนามปากกา “ซุนาร์” ก็ได้รับผลกระทบจากการวาดการ์ตูนล้อการเมืองรัฐบาลมาเลเซีย แม้ว่าเขาจะวาดการ์ตูนเพื่อที่จะสื่อสารและให้การศึกษาแก่สาธารณชนวิพากษ์การเมืองของประเทศ และมีแผนเพื่อรณรงค์ต่อต้านคอร์รัปชัน แต่ภาพวาดของเขากลับถูกสั่งห้ามไม่ให้ตีพิมพ์และจัดจำหน่าย เนื่องจากไปวิพากษ์วิจารณ์ประเด็นทางการเมืองในมาเลเซีย และต่อมาเขาถูกจับในข้อหาปลุกระดม ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นก่อนงานเปิดตัว

หนังสือรวมภาพวาดการ์ตูนของเขาที่ชื่อ "Cartoon-O-Phobia"

ภาพการ์ตูนในหนังสือ "Cartoon-o-phobia" เล่มล่าสุดของซูนาร์ ล้อบทบาทของโรสมาน มานซอร์ (Rosmah Mansor) ภรรยาที่มีอิทธิพลเหนือสามีคือนาจิบ ตุน ราซัค นายกรัฐมนตรีปัจจุบันของมาเลเซีย (ที่มา: Malaysiakini)

บางครั้งสงครามก็ต้องรบกันด้วยอาวุธ แต่รบกันด้วยปากกา (เสถียร เขยประทับ, 2551) การ์ตูนล้อการเมืองถือเป็นการนำเสนอข้อมูลข่าวสารอย่างหนึ่งของเหตุการณ์ และบุคคลทางการเมืองจากภาคสื่อมวลชน ส่วนใหญ่มักจะแฝงข้อวิพากษ์วิจารณ์ไว้แล้วเพราะการ์ตูนเป็นเรื่องราวจากความคิดหรือทัศนคติของผู้เขียนเอง ฉะนั้นแล้วในยุคที่การเมืองมีหลายขั้วหลายฝ่ายและหลายสี การนำเสนอเรื่องราวต่างๆ อย่างเป็นกลาง ตรงไปตรงมา และไม่มีอคติของสื่อมวลชนเองมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความเข้าใจอันดี สร้างความสมานฉันท์ของคนในสังคมและบ้านเมือง แต่ในยุคของสื่อใหม่ที่แบ่งข้างชัดเจนตามความเชื่อตามศรัทธาของตนเอง จนกระทั่งมองข้ามจิตวิญญาณแห่งอิสรภาพของตนไป ด้วยสื่อบางสื่อยืนอยู่บนผลประโยชน์ที่ปากฝ่ายตนเองยึดถือ บนพื้นฐานของรสนิยม ผลประโยชน์ นายทุน ส่งผลให้การเขียนการ์ตูนจึงค่อนข้างเป็นไปในทางเลือกข้าง การนำเสนอในหลายๆ ครั้งก็ก่อให้เกิดปัญหาความรุนแรง ยุแหย่ให้เกิดความแตกแยก สอดคล้องกับรายงานสมาคมนักข่าว ที่ว่าเป็นการนำเสนอความคิดเห็นความเชื่อมากกว่า “ความจริง ไม่ได้นำเสนอข้อเท็จจริงที่มีข้อมูลอย่างรอบด้าน ในทางตรงกันข้ามมีการนำเสนอในลักษณะโฆษณาชวนเชื่อ ลำเอียง มีอคติ ยั่วยุให้เกิดความขัดแย้ง แตกแยก เกลียดชัง ถึงขั้นทำลายล้างต่อฝ่ายที่มีจุดยืนหรือความเห็นที่แตกต่างกับฝ่ายของตัวเอง” เป็นต้น ฉะนั้นแล้วจากกล่าวได้ว่า ปากกาสามารถเป็นขบวนการของสงครามได้ และพลาญภาพแห่งปากกากลับมีพลังทำลายล้างได้ หรืออาจเรียกการนำเสนอประเภทนี้ว่าคือ **การสื่อสารเพื่อสร้างความขัดแย้งทางการเมือง**

การสื่อสารเพื่อสร้างความขัดแย้งทางการเมืองมักมาในรูปแบบการสื่อสารเพื่อสร้างความเกลียดชัง (Hate speech) หรืออาจคล้ายคลึงกับวาทะข้อเขียนที่ลดทอนความเป็นมนุษย์ (dehumanizing speech) ก็เสมือนน้ำมันหล่อลื่นช่วยให้ผู้คน ‘สะใจ’ ได้ กับการตายของฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในสังคมไทยขณะนี้ ที่มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก โดยแต่ละฝ่ายต่างก็สร้างวาทกรรมแรงๆ คำหยาบคายออกมาโจมตีอีกฝ่ายเพื่อสร้างความเกลียดชังในสังคม เช่นคำว่า “อำมาตย์”, “ไพร่”, “สลิ่ม”, “วิปริตทางเพศ” ฯลฯ อย่างไรก็ตาม การสื่อสารเพื่อสร้างความเกลียดชังนี้ไม่ได้จำกัดว่าต้องเป็นถ้อยคำเท่านั้น แต่อาจเป็นภาพวาด ภาพเคลื่อนไหว คลิปวิดีโอ เพลง หรือการสื่อสารในรูปแบบอื่น ๆ ที่เป็นการแสดงออกถึงความเกลียดชังแบบแบ่งแยก การเป็นพวกเขพวกเรา ในปัจจุบันสื่อออนไลน์มีพลังอย่างมากในการกำหนดทิศทางทางสังคม สามารถเป็นเครื่องมือทางการเมือง จากการศึกษาและตรวจสอบ “กลวิธีการสื่อสาร สังคมออนไลน์ สร้างความแตกแยกทางการเมือง” ของโครงการเฝ้าระวัง (บุญเลิศ คชายุทธเดช, 2555: 21) พบว่ามี 5 วิธีดังนี้

1. การแบ่งแยก คือการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายที่มีความคิดเห็น จุดยืนทางการเมืองในลักษณะที่ชัดเจน

หรือความเป็นพวกเรา

2. การโต้แย้งโต้เถียง
3. การตรวจสอบ สอดแนมพฤติกรรม ฝ้าระวังพฤติกรรม ทศนคติของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล
4. การกล่าวหา ประณาม แฉ และชักชวนให้กีดกันทางสังคม
5. การสร้างความเกลียดชังและปฏิเสธการอยู่ร่วมกัน

หลายคนอาจมองว่าการสื่อสารเพื่อสร้างความเกลียดชังก็แค่สิ่งที่ใช้โจมตีกล่าวร้ายอีกฝ่าย ดูไม่ใช่เรื่องที่ต้องใส่ใจมากนัก แต่ถ้ามองให้ลึกๆ แล้ว การสื่อสารประเภทนี้ก็อาจส่งผลกระทบได้เหมือนกัน เพราะอาจเป็นการยั่วยุให้เกิดผลร้ายต่อผู้ใดผู้หนึ่งได้ทันที

วาทะที่สร้างความเกลียดชัง (Hate Speech) มีระดับความรุนแรงที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับเนื้อหา วิธีการสื่อสาร และเจตนาของผู้ส่งสาร โดยสามารถแบ่งได้เป็น 3 ระดับจากรุนแรงน้อยที่สุดไปรุนแรงมากที่สุดดังนี้

ระดับที่1 การตั้งใจแบ่งแยกกีดกัน สร้างความเป็นเขา-เราต่อกลุ่มเป้าหมาย เช่น เรียกผู้ชุมนุมเสื้อแดงว่า “ควายแดง”

ระดับที่2 การยั่วยุให้เกิดการเกลียดชังต่อกลุ่มเป้าหมาย เช่น เรียกผู้นับถือศาสนาพุทธที่วัดแห่งหนึ่งว่า “พวกเปรตหม่นขาว เป็นมารสังคม”

ระดับที่3 การยั่วยุให้มีการใช้ความรุนแรงต่อกลุ่มเป้าหมาย เช่น ข่าวกอมมิวนิสต์ไม่บาปแต่ได้บุญด้วยซ้ำเพราะถือเป็นการช่วยเหลือประเทศชาติ

แต่ละระดับจะมีแนวทางป้องกันและแก้ไขได้ต่างๆ กัน ตั้งแต่การให้การศึกษาหรืออธิบายถึงเหตุและผลเพื่อสร้างความเข้าใจในสังคมไปจนถึงการลงโทษตามกฎหมาย เช่น ประเทศเยอรมนีและออสเตรเลียมีกฎหมายห้ามไม่ให้มีการเผยแพร่ hate speech ที่เกี่ยวข้องกับลัทธินาซีและนีโอนาซี แม้แต่ประเทศที่ให้ค่าสำคัญกับเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นอย่างสหรัฐอเมริกา ยังมีการควบคุม hate speech ภายใต้เสรีภาพในการสื่อสาร (free speech) โดยจะมีการดำเนินคดีเฉพาะเนื้อหาของการสื่อสารที่พิสูจน์ได้ว่าจงใจยั่วยุให้เกิดการใช้ความรุนแรง ที่ออสเตรเลีย แม้จะไม่มีกฎหมายควบคุม hate speech เป็นการเฉพาะ แต่ก็มีพระราชบัญญัติว่าด้วยความเกลียดชังทางเชื้อชาติ (Racial Hatred Act) ให้ความคุ้มครองไม่ให้มีการเหยียดหยาม ดูถูก ดูหมิ่นความเป็นมนุษย์ หรือใช้ความรุนแรงกับผู้อื่นอันเนื่องจากความแตกต่างทาง

เชื้อชาติ สำหรับประเทศไทย ท่ามกลางการขยายเติบโตอย่างรวดเร็วของช่องทางการสื่อสาร ทั้งวิทยุ โทรทัศน์ ดาวเทียม ทั้งสื่อใหม่ใน social media และการแบ่งขั้วข้างทางการเมืองของสื่อสิ่งพิมพ์ hate speech มิได้ถูกควบคุมกำกับโดยกฎหมายใดเป็นการเฉพาะ คงมีเพียงการถูกควบคุมด้วยกฎหมายอื่น เช่น กฎหมายหมิ่นประมาท แต่ที่ใกล้เคียงและเกี่ยวข้องกับการทำงานของสื่อมากที่สุดคือ มาตรา 37 ของพระราชบัญญัติกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ที่กำหนดแบบครบวงจรไว้ว่า "ห้ามมิให้ออกอากาศรายการที่มีเนื้อหาสาระที่ก่อให้เกิดการล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน" ซึ่งถูกพิสูจน์ให้เห็นแล้วด้วยเหตุการณ์ความรุนแรงเสื้อเหลือง เสื้อแดง ที่จบลงด้วยการเสียชีวิตของประชาชนและความเสียหายต่อสถานที่สำคัญต่างๆ ในหลายกรณีหลายวาระอย่างต่อเนื่องแล้วว่าไม่สามารถมีบทบาทในการควบคุม hate speech และป้องกัน hate crime ได้

การตุนการเมืองอยู่คู่การเมืองไทยมานานหลายรัฐบาล และเป็นไม้เบื่อไม้เมา หยอกล้อกันได้เจ็บบๆ คันๆ หรือสร้างการเปลี่ยนแปลงให้กับสังคมไทยได้เช่นกัน ดังคำกล่าวที่ว่า “Every joke is a tiny revolution” หมายถึง ทุกๆ เรื่องตลกเป็นการปฏิวัติอย่างเล็กๆ (George Orwell อ้างใน อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2536: 9) ในระหว่างปี 2554 ถึง 2557 เช่นกัน ที่สื่อมวลชนทางด้านการตุนล้อการเมืองก็ให้ความสำคัญ และนำเรื่องราว นโยบาย บุคลิก ของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร มาให้เสียดสี เหน็บแนม อยู่ตลอดเวลา ทั้งด้านที่เห็นด้วยและสนับสนุนอย่างเห็นได้ชัด อย่างการตุนล้อการเมืองของเสียด ไทยรัฐ และด้านที่เป็นคู่ตรงข้ามคือผู้ที่ไม่เห็นด้วยและวาดการตุนล้อเลียนการเมืองในแง่ที่ต่างกัน เช่น บัญชา-คามิน แห่งสำนักพิมพ์ผู้จัดการ

ดังนั้นจึงทำให้เป็นที่น่าศึกษาการตุนการเมืองในช่วงการบริหารงานของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร จากทั้งค่ายที่ให้การสนับสนุนและค่ายที่เห็นต่างในมุมมองที่ว่าการตุนการเมืองของทั้ง 2 ฝ่ายนั้น มีการนำเสนอการสื่อสารที่สร้างความขัดแย้งทางการเมืองผ่านการสื่อสารเพื่อสร้างความเกลียดชัง การทำหน้าที่ของสื่อในการนำเสนอความเป็นกลาง รวมถึงการตุนล้อการเมืองสามารถสร้างภาพลักษณ์ของนักการเมืองในรูปแบบภาพวาด ภาษา หรือการใช้สัญลักษณ์ต่างๆ เพื่อสะท้อนความคิด ทศนคติจากนักวาดการ์ตูนล้อการเมืองที่สื่อสารไปยังประชาชน

หากจะให้เปรียบเทียบความสำคัญของการตุนล้อการเมือง ก็คงเปรียบได้กับน้ำจิ้มบนโต๊ะอาหารที่คอยสร้างรสชาติ ไม่ให้เลี่ยนหรือเบื่อหน่ายเกินไปและการเมืองก็เช่นกันในยุคสมัยใหม่ที่คนเบื่อหน่ายกับเหตุการณ์ทางการเมือง การสร้างสีสันให้กับเหตุการณ์ผ่านการสร้างรอยยิ้ม อ่านได้ง่าย เข้าถึงคนได้ทุกเพศทุกวัย การตุนการเมืองจึงเป็นเหมือนสิ่งที่จะทำให้ผู้คนหันมานิยมบริโภคข่าวสารมากขึ้น และสนุกไปกับข่าวสารนั้น นอกจากนี้การตุนการเมืองในหน้าหนังสือพิมพ์จึงเปรียบได้กับการสะท้อนเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคมในช่วงเวลาต่างๆ ผ่านรูปวาดและการเล่าเรื่องที่เข้าใจได้ง่าย นั่นเพราะการตุนการเมืองมี

ความสามารถที่จะสะท้อนถึงปัญหาที่เกิดขึ้นได้ชัดเจนกว่าการบอกเล่าผ่านตัวอักษรที่เต็มไปด้วยรายละเอียด ดังคำกล่าวที่ว่า “A picture is worth a thousand words แปลว่า ภาพหนึ่งภาพแทนคำพูดนับพัน”

งานวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาในระดับการวิเคราะห์ตัวบท (text) ที่ถูกสร้างขึ้นมาโดยนักวาดการ์ตูนและบริบท (context) ที่เกิดขึ้นและเกี่ยวข้องกับการเมืองในขณะนั้น จากมุมมองของ 2 ขั้วทางการเมือง ซึ่งเป็นตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ หนังสือบันทึกการเมืองด้วยลายเส้นการ์ตูนของเสีย ไทยรัฐ และหนังสือรวมการ์ตูนการเมืองแหล่เพื่อพิชิตของบัญชา-คามิน โดยแหล่งข้อมูลทั้ง 2 แหล่งนี้ มีขอบเขตของเหตุการณ์ทางการเมือง การนำเสนอภาพลักษณ์บุคคลทางการเมืองที่คล้ายกัน โดยเริ่มตั้งแต่เหตุการณ์การชุมนุมของแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ พ.ศ. 2553 การสลายการชุมนุมที่แยกราชประสงค์ พ.ศ. 2553 ซึ่งเป็นช่วงการบริหารงานของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ จนมาถึงการเลือกตั้งครั้งใหม่การบริหารงานของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร อันมีเหตุการณ์ต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย เช่น เหตุการณ์น้ำท่วมเมื่อปี พ.ศ. 2554 การออกพระราชบัญญัติปรองดอง รวมไปถึงนโยบายประชานิยมต่างๆ ของรัฐบาลชุดนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เช่น รถคันแรก บ้านหลังแรก การจำนำข้าว และการเป็นนายกรัฐมนตรีหญิงคนแรกนี้เองจึงทำให้มีการนำเสนอบุคลิก ภาพลักษณ์ ซึ่งเป็นที่ถูกจับตามองอย่างมากทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผ่านการ์ตูนการเมืองอยู่เสมอ

ในขั้นแรกของการวิเคราะห์ผู้วิจัยเลือกใช้แนวคิดวาทกรรมเชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis) ของนอร์แมน แฟร์คลัฟ (Norman Fairclough, 1995) โดยอาศัยตัวเลือกทางภาษาต่างๆ (Choices) เช่น หลักไวยากรณ์ สลักรูปแบบ (style) การเลือกใช้คำ (wording) เป็นต้น มาทำการผลิตและผลิตซ้ำ (reproduce) รูปแบบทางความคิดนั่นเอง ฉะนั้นแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ (Critical Discourse Analysis: CDA) คือการชี้ให้เห็นถึงวิธีการใช้ภาษา โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและสังคม และศึกษารูปแบบภาษาตามแนวคิดวาทกรรมเชิงวิพากษ์ เพื่อวิเคราะห์ว่าสื่อมวลชนนำเสนอบุคคล เหตุการณ์ในรูปแบบตามความจริงหรือเป็นการสอดแทรกเพิ่มเติมความคิดเห็นหรือในมุมมองของการแบ่งฝักแบ่งฝ่าย และสามารถสะท้อนให้เห็นจุดยืนทางการเมืองของสื่อมวลชน ผ่านการวิเคราะห์ตัวบท (Text Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ตัวเลือกทางภาษา (linguistic choices) เพื่ออธิบายว่าผู้ใช้ภาษามองบุคคล สิ่งของ เหตุการณ์ต่างๆ รอบตัวอย่างใดผ่านการเลือกใช้ถ้อยคำ (utterance) โดยมักมีการนำเสนอในประเด็นดังต่อไปนี้ (Barbara Johnstone, 2008: 54)

1. การวิเคราะห์การเลือกสัญลักษณ์ในการนำเสนอ การกระทำ ตัวละคร และเหตุการณ์ (Choices about the representation of actions, actors, and events) คือการพิจารณาการใช้คำในการเรียกบุคคลที่เป็นข่าว บุคคลที่เกี่ยวข้อง เหตุการณ์สถานการณ์ที่กล่าวถึง และรวมถึง รูปแบบทางไวยากรณ์ อีก 3 ส่วน ได้แก่ การเรียงประโยค (voice) การละประธาน (agency and transactiveness)

และการเปลี่ยนให้เป็นคำนาม (nominalization)

2. การวิเคราะห์การแสดงสถานะภาพของความรู้ (Choices about the representation of knowledge status) คือการใช้คำที่แสดงถึงความสัมพันธ์กับสิ่งที่อ้างอิงถึงในขณะนั้น เช่น อย่างชัดเจน ไม่มีข้อสงสัย การแสดงความมั่นใจ เช่น ยืนยัน แน่ใจ หรือไม่มั่นใจ เช่น คาด คิด สงสัย อ้าง ลือ

3. การวิเคราะห์การเลือกการให้ชื่อและคำเรียก (Choices about naming and wording) คือการเลือกใช้คำเรียกบางสิ่งบางอย่าง (call something) สามารถเป็นการอ้างอิงถึงเกี่ยวกับบุคคล เหตุการณ์ได้ โดยมีรูปแบบในการกล่าวเรียกดังนี้

3.1. Euphemism คือการใช้คำดีเกินจริง เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดี

3.2. Dysphemism คือการใช้คำเลวร้ายเกินความเป็นจริงเพื่อทำลายภาพลักษณ์ฝั่งตรงข้าม

3.3. Overwording คือการใช้คำซ้ำๆ ที่มีความหมายใกล้เคียงต่อกันอย่างขึ้นซ้อน มากมายมโหฬาร

3.4. Metaphorical representation คือการเปรียบเทียบแบบอุปมาอุปไมย

4. การวิเคราะห์การเลือกคำพูดของคนอื่น และวิธีการนำเสนอคำพูดของคนอื่นในวาทกรรมของตนเอง (Choices about incorporating and representing other voices) ใช้เพื่อสนับสนุนความคิดเห็นของตนเอง ทำให้น่าเชื่อถือมากขึ้น เช่น การอ้างแหล่งข่าวที่เห็นด้วยกับตนเอง

ขั้นตอนที่สองคือการนำการวิเคราะห์ในขั้นตอนแรกมาพิจารณาว่าสื่อมวลชนนำเสนอในมุมมองของการใช้วาทะเพื่อสร้างความเกลียดชัง มีการแบ่งความเป็นพวกเขาพวกเรา การนำเสนอหรือตีตรา (Label) กลุ่มบุคคลในแต่ละกลุ่มในทางบวกหรือลบ และเป็นการสร้างความคิดเหมารวม (stereotype) ต่อบุคคลเหล่านั้น โดยวิเคราะห์เนื้อหาที่ถือว่าเป็นวาทะแห่งความเกลียดชังตามประเด็นดังต่อไปนี้

1. การด่า บริภาษ ด้วยการใช้ภาษาหยาบคาย รุนแรง ดูถูกเหยียดหยาม

2. การสร้างความเข้าใจผิด การโน้มน้าวใจชักจูงให้เชื่อด้วยข้อมูลที่ผิดหรืออคติส่วนตัว

3. การนิยามคนอื่นในเชิงลดคุณค่า ทำให้มีความหมายเชิงลบ กลายเป็นตัวตลก ลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น

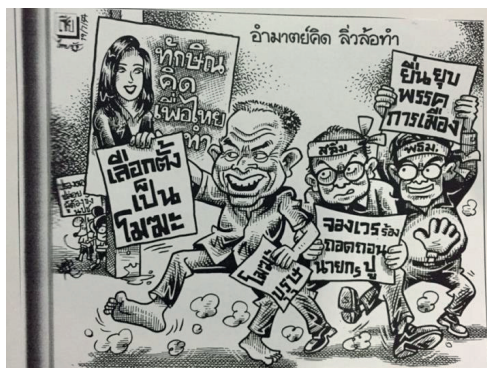
4. การสื่อสารที่สร้างความรู้สึกแบ่งฝักแบ่งฝ่าย แบ่งพวกเราพวกเรา แบ่งออกชัดเจนว่าไม่ใช่พวกเดียวกัน

5. การสื่อความหมายการปฏิเสธการอยู่ร่วมกัน การกีดกันออกจากสังคม
6. การตีตราประทับภาพเหมารวมตายตัวในเชิงลบ
7. การยุยงปลุกปั่นปลุกระดมให้ผู้อื่นร่วมเกลียดชัง สนับสนุนให้ใช้ความรุนแรงกับผู้เห็นต่าง
8. การระดมกำลังไล่ล่า ชุ่คุกคาม การลงทัณฑ์ทางสังคม รุมประณามอย่างรุนแรงด้วยกลุ่มบุคคล การเนรเทศ หรือนำไปสู่การเช่นฆ่า

การวิเคราะห์

มีตัวอย่างการวิเคราะห์จาก 2 กลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

การวิเคราะห์ภาพการ์ตูนการเมือง ของ เชีย ไทยรัฐ

องค์ประกอบของภาพการ์ตูน: มีแผ่นป้ายหาเสียงเลือกตั้งที่มีภาพของนางสาวยังลักษณ์ ชินวัตร พร้อมทั้งสโลแกน “ทักษิณคิด เพื่อไทยทำ” และด้านล่างของเสาไฟมีตัวการ์ตูนเล็กๆ ชูป้าย “ปรองดอง ปลอ่ยผู้ต้องชัง นปช.” ในขณะที่มีข้อความในรูปแบบที่คล้ายคลึงกันบนกลางภาพด้านบน “อำมาตย์คิด ล้วงล้อทำ” พร้อมทั้งมีชาย 3 คนเดินชูป้ายข้อความต่างๆ ในเชิงตอบโต้ฝ่ายตรงข้าม

วิเคราะห์เนื้อหา/วาทกรรม

1. การเลือกใช้คำที่กล่าวถึงการกระทำ ผู้กระทำ และสถานการณ์ต่างๆ (Choices about the representation of actors, actions, events)

Actors: ทักษิณ เพื่อไทย อำมาตย์ ล้วงล้อ นายกฤษฎา สลิ้ม พรหม. ผู้ต้องชัง นปช.

Actions: คิด ทำ จองเวร ร้อง ถอดถอน ยื่น ยุบ เลือกตั้ง ประรองดอง ปล่อย

1.1. Voice

การตูนล้อภาพนี้มีการใช้ประโยคแบบ Active เช่น ทักซิณคิด เพื่อไทยทำ, อำมาตย์คิด ลั่วลั่วทำ, เลือกตั้งเป็นโมฆะ

1.2. Agency and tranactiveness

มีการละประธาน เช่นยื่นยุบพรรคการเมืองจองเวรร้องถอดถอนนายกาปู

1.3. Normalization

ประรองดอง (กิริยา) ถูกลำมาใช้เรียก พรบ. ประรองดอง (นาม)

2. การเลือกใช้คำที่แสดงความมั่นใจในประเด็นที่น่าเสนอ (Choices about the representation of knowledge status)

3. การเลือกใช้คำเรียกต่างๆ (Choices about naming and wording)

Choices of Actors	คำที่ใช้ในการ์ตูน	คำทั่วไป
	ทักซิณ	พ.ต.ท. ทักซิณ ชินวัตร
	เพื่อไทย	พรรคเพื่อไทย
	อำมาตย์	กลุ่มชนชั้นปกครองทั้งหมดที่เป็นชั่วตรงข้ามกับกลุ่มของ นายทักซิณ ชินวัตร
	ลั่วลั่ว	สมุน บริวารของอำมาตย์
	โมฆะบุรุษ	พล.ต. จำลอง ศรีเมือง
Choices of Actors	คำที่ใช้ในการ์ตูน	คำทั่วไป
	นายกาปู	นายกรัฐมนตรีนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร
	สลิม	สลิม มีที่มาจาก ซาหรั้ม คือ เสือหลากสี ไม่ใช่กลุ่มคนเสื้อเหลือง หรือ อาจจะเป็นเสื้อเหลือง ที่กลายมาเป็นหลากสี หรือพวกที่คิดต่างไปจากคนเสื้อแดง
	พรม.	พันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย
	ผู้ต้องขัง นปช.	กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยขับไล่เผด็จการ ที่ถูกจับกุมตัว
Choices of Actions	คำที่ใช้ในการ์ตูน	คำทั่วไป
	คิด	จัดทำ วางแผน พิจารณา มุ่ง
	ทำ	ปฏิบัติ ทำให้เห็นผล

จองเวร	ผูกอาฆาตพยาบาท
ร้อง	ยื่นเรื่อง เสนอ
ถอดถอน	ถอดออกจากตำแหน่ง
ยุบ	ยกเลิก เลิก
เลือกตั้ง	ลงคะแนนเสียง
ปรองดอง	สร้างความสมานฉันท์ สามัคคี ให้อภัย
ปล่อย	ทำให้เป็นอิสระ

นอกจากนี้ยังมีการเลือกใช้คำดังต่อไปนี้

- Dysphemism คือ โหมะบุรุษ คือคนที่ใช้การไม่ได้ คนที่ไม่มีผลดี หรือบุคคลผู้ว่างเปล่า ไร้แก่นสาร ไม่ก่อประโยชน์ทั้งส่วนตนและส่วนรวม ซึ่งเป็นคำเรียกบุคคลที่ไม่มีความรุนแรง เป็นการเลียดคำไม่สุภาพ โดยในภาพการ์ตูนนี้ “โหมะบุรุษ” นั้นหมายถึง พล.ต. จำลอง ศรีเมือง ที่ฝ่ายเสื้อแดงมักโจมตี ในเรื่องที่ พล.ต. จำลองออกมาเรียกร้องให้การเลือกตั้งเป็นโหมะ

- Metaphorical representation ในประเด็นนี้เราจะเห็นการเปรียบเทียบเกิดขึ้นใน 2 ลักษณะคือ การเปรียบเทียบจากเหตุการณ์ และการเลือกใช้คำ

เหตุการณ์ ผู้อยู่เบื้องหลัง-ผู้ลงมือกระทำ กล่าวคือ ในประโยค “ทักษิณคิด เพื่อไทยทำ” เป็นการพยายามทำให้เห็นถึงการวางนโยบายในการพัฒนาประเทศให้ดียิ่งขึ้นโดยอาศัยตัวกลางในการพัฒนานำนโยบายมาปฏิบัติคือพรรคเพื่อไทยโดยมีนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เป็นแกนนำพรรคอันเป็นการเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับพรรคและนักการเมือง รวมถึงพยายามผลักดันสร้างความปรองดอง ยกโทษให้กับผู้ที่กระทำความผิดทางกฎหมาย แต่ในขณะที่ “อำมาตย์คิด ลั่วลั่วทำ” ผู้เขียนเลือกใช้การเปรียบเทียบ และมีการอ้างถึงชนชั้นสูงในลักษณะของการเป็นตัวถ่วงความเจริญของประเทศ คอยจับผิดบงการ ชักใยเรื่องต่างๆ และส่งผลถึงภาพลักษณ์ในทางลบของฝ่ายตรงกันข้ามในลักษณะของ “ผู้ร้าย” “ผู้ทำลาย”

นอกจากนี้ภาพการ์ตูนนี้ยังมีลักษณะของการใช้สัญลักษณ์

- รอยยิ้มของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร แสดงถึงความอ่อนหวาน อ่อนโยน ตรงกันข้ามกับผู้ชาย 3 คนที่เดินถือป้ายนั้นมึลักษณะของการยิ้มในแง่ร้าย เจ้าเล่ห์ สายตาที่จ้องมองไปยังนางสาวยิ่งลักษณ์บนภาพหาเสียงอย่างมาดร้าย

- ผู้คนที่พุ่งกระจายจากการเดินของชายทั้ง 3 คน เป็นสัญลักษณ์ในการแสดงแทนการเดินขบวน

ประท้วง และความวุ่นวาย ที่เห็นได้จากฝุ่นตลบ ที่เกิดจากการชุมนุมประท้วงนั้นด้วย

● หนู ที่ใช้แสดงแทนผู้วาด หมายถึง ความเป็นคนด้อยต่ำตดดิน ซึ่งตรงข้ามกับคำว่า “อำมาตย์” นั้นหลบอยู่หลังเสาไฟฟ้าด้วยความหวาดกลัว เพื่อแสดงถึงการถูกข่มขู่คุกคามจากชาย 3 คนในภาพ

การวิเคราะห์วาทจาเพื่อสร้างความเกลียดชัง

จากภาพการ์ตูนการเมืองของเชีย ไทยรัฐนี้ มีลักษณะของการสร้างวาทจาเพื่อสร้างความเกลียดชังดังต่อไปนี้

1. การสื่อสารที่สร้างความรู้สึกแบ่งฝักแบ่งฝ่าย แบ่งพวกเขาพวกเรา แบ่งออกชัดเจนว่าไม่ใช่พวกเดียวกัน เพราะมีการเปรียบเทียบกลุ่มคน 2 ฝ่ายอย่างเห็นได้ชัดผ่านการนำเสนอจากเหตุการณ์ในลักษณะเดียวกัน การสร้างความเป็นคนดีให้กับคนกลุ่มหนึ่ง และตีตราคนอีกกลุ่มหนึ่งว่าเป็น “ผู้ทำลาย” ผ่านคำเรียกเฉพาะกลุ่ม “สลัม” “อำมาตย์” และ “พธม.” ซึ่งเป็นฝ่ายตรงข้ามและเป็นศัตรูทางการเมือง

2. การสร้างความเข้าใจผิด การโน้มน้าวใจชักจูงให้เชื่อด้วยข้อมูลที่ผิดหรืออคติส่วนตัว

ในภาพการ์ตูนกลับเป็นการนำเสนอฝ่ายที่ถูกกระทำ มีการขีดขวางจากคู่ตรงข้ามทางการเมือง และทำให้ผู้อ่านเชื่อว่าเป็นการใส่ร้ายและมีผู้ต้องการทำลายฝ่ายพรรคเพื่อไทย ซึ่งตามหลักความเป็นจริงแล้วกรณีการเลือกตั้งเป็นโมฆะ การต้องการถอดถอนนายกาปู หรือแม้แต่การยุบพรรคทางการเมืองด้วยสาเหตุใดนั้น นักวาดการ์ตูนการเมืองควรนำเสนอในมุมมองของหลักเหตุและผล เช่น การเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2557 เป็นโมฆะเพราะ “มีการขีดขวางหน่วยเลือกตั้งในบางท้องที่ของกรุงเทพมหานครและภาคใต้จนไม่สามารถเปิดให้ลงคะแนนได้ซึ่งส่งผลให้คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่สามารถประกาศผลการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการในวันที่ 2 กุมภาพันธ์และไม่สามารถจัดให้มีการเลือกตั้งชดเชยในเขตที่เลือกตั้งไม่ได้ เพราะการเลือกตั้งต้องจัดพร้อมกันทุกเขต และจะต้องจัดกันในวันเดียวในวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักร อ้างอิงข้อกฎหมายที่ถูกบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญปี 2550”

การวิเคราะห์ภาพการ์ตูนการเมืองของบัญชา-คามิน

ข้อความ (ได้ภาพจากในหนังสือ) : “แง้! หนูไม่ยอม ชาวบ้านออกอาการสงสารแกมเวทนาสุดๆ ทันทีที่เห็น “กรม.ปุ” ถีบหัวส่ง “คางคกไฟร์” ฝ่ายจตุพร พรหมพันธุ์ غامลัน “ที่ตะกวดเต็มเรือทำไมยังเอาไปได้””

หมายความว่า นายจตุพร พรหมพันธุ์เป็นแกนนำคนสำคัญของคนเสื้อแดงที่ต่อสู้จนทำให้พรรคเพื่อไทยและนางสาวยิ่งลักษณ์เข้ามาเป็นรัฐบาลในขณะนั้น แต่นายจตุพร กลับไม่ได้รับตำแหน่งทางการเมืองใดๆ ในคณะรัฐมนตรีของนางสาวยิ่งลักษณ์เลย พร้อมทั้งถูกทิ้งไม่ได้รับความสนใจ มีเพียงนักการเมืองที่ได้ขึ้นชื่อว่าเป็นข้าราชการเสื้อแดงเท่านั้นที่ได้เข้าไปอยู่ในคณะรัฐมนตรีของนางสาวยิ่งลักษณ์ จึงสร้างความสงสัยให้กับนายจตุพรที่ว่า ตนก็เป็นพรรคพวกเดียวกันแต่เหตุใดจึงไม่ได้รับตำแหน่ง

วิเคราะห์เนื้อหา/วาทกรรม

1. การเลือกใช้คำที่กล่าวถึงการกระทำ ผู้กระทำ และสถานการณ์ต่างๆ (Choices about the representation of actors, actions, events)

Actor: เรา มัน ชาวบ้าน กรม.ปุ คางคกไฟร์ จตุพร ตะกวด

Action: คิด ไม่เอา ลงเรือ ทำ ออกอาการ ถีบหัวส่ง غامลัน เอา

1.1. Voice

ประโยคที่ปรากฏในภาพการ์ตูนนี้เป็น Active มีประธานชัดเจนว่าใครเป็นคนทำ

1.2. Agent and tranactiveness -

1.3. Nomalization -

2. การเลือกใช้คำที่แสดงความมั่นใจในประเด็นที่น่าเสนอ (Choices about the representation of knowledge status) มีการคำว่า “คิดถูก” เป็นการแสดงความมั่นใจที่ได้ไตร่ตรองอย่างถูกต้องและมั่นใจแล้วว่าจะไม่เลือกนายจตุพร เข้ามาเป็นหนึ่งในรัฐมนตรีหรือมีตำแหน่งหน้าที่ใดในทางการเมืองของรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ เพราะด้วยคติความ ความผิดต่างๆ นานาที่ยังเป็นข้อกังขาสำหรับประชาชน ว่า นายจตุพรเป็นหนึ่งในแกนนำคนเสื้อแดงที่ได้มีการทำลายทรัพย์สิน สร้างความเสียหายให้กับประเทศครั้ง เมื่อมีการชุมนุมของกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ซึ่งจะทำให้ภาพลักษณ์ของคณะรัฐบาลได้รับความเสื่อมเสีย เสียหายไปด้วย

3. การเลือกใช้คำเรียกต่างๆ (Choices about naming and wording)

Choices of Actors	คำที่ใช้ในการ์ตูน	คำทั่วไป
	เรา	คณะรัฐบาลชุดนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร
	มัน	นายจตุพร พรหมพันธุ์
	ชาวบ้าน	ประชาชน
	क्रम.ปู	คณะรัฐบาลชุดนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร
	คางคกโพร์	นายจตุพร พรหมพันธุ์
	จตุพร พรหมพันธุ์	นายจตุพร พรหมพันธุ์
	ตะกวด	ข้าราชการ นักการเมืองคนเสื้อแดง
Choices of Actions	คำที่ใช้ในการ์ตูน	คำทั่วไป
	คิด	พิจารณา ลงมือทำ
	ไม่เอา	ไม่เลือก
	ลงเรือ	ร่วมคณะ
	ทำ	สร้างความเดือดร้อน
	ออกอาการ	รู้สึก
Choices of Action	คำที่ใช้ในการ์ตูน	คำทั่วไป
	ถีบหัวส่ง	ไล่ไปให้พ้น ไม่โยนอีกต่อไป
	ถามลั่น	ถามด้วยความโกรธ
	เอา	เลือก

● Dysphemism คือ “ถีบหัวส่ง” “คางคกโพร์” “ตะกวด” เป็นการเลือกใช้คำเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ว่า นายจตุพร ไม่มีความหมาย ไร้ซึ่งประโยชน์ และจะนำความเสื่อมเสียมายังคณะรัฐบาลชุดนี้ พร้อมทั้งยังเปรียบเทียบกับบุคคลเป็นสัตว์ ซึ่งตกเป็นทาสรับใช้ของคนอีกกลุ่ม

● Overwording คือ “สงสารแกมเวทนา” เป็นการเลือกใช้คำที่ไม่ได้แสดงความสงสารหรือเห็นอกเห็นใจไปยังบุคคลนั้นๆ กลับเป็นการเยาะเย้ยในลักษณะที่สมเพชเวทนามากกว่า

● Metaphorical representation ในภาพการ์ตูนนี้มีการใช้สัตว์ และสิ่งของมาเปรียบเทียบ คือ

คางคก หมายถึง นายจตุพร พรหมพันธุ์

ตะกวด หมายถึง ข้าราชการ นักการเมืองที่อยู่ฝ่ายคนเสื้อแดง

เรือ หมายถึง การเป็นพรรคพวกเดียวกัน ร่วมชะตากรรมเดียวกัน

การวิเคราะห์ห้วงจาเพื่อสร้างความเกลียดชัง

จากภาพการ์ตูนการเมืองของบัญชา-คามิน มีลักษณะของการสร้างวาทะเพื่อสร้างความเกลียดชังดังต่อไปนี้

1. การนิยามคนอื่นในเชิงลดคุณค่า ทำให้มีความหมายเชิงลบ กลายเป็นตัวตลก ลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ ซึ่งภาพการ์ตูนนี้ได้นำเสนอและเปรียบเทียบบุคคลเป็นเหมือนสัตว์ “คางคก” “ตะกวด” โดยใช้สัตว์เป็นตัวละคร เพื่อเป็นการเสียดสีให้เกิดการเปรียบเทียบสภาพที่เป็น อุดมคติ หรือความดีงาม และเป็นการทำให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์จากสังคมถึงการมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากมาตรฐาน เช่น ข้าราชการที่มีการเลือกข้าง และช่วยเหลือพวกพ้องของตนเอง ยิ่งจะสะท้อนให้เกิดความขยะแย้งต่อสัตว์ประเภทนั้น และเป็นการสร้างภาพจำ ลักษณะเฉพาะของตัวบุคคลนั้นๆ

2. การใช้อคติส่วนตัว

เป็นผลมาจากข้อ 1 เพราะการเรียกหรือเปรียบเทียบบุคคลใดเป็นสัตว์หรือสิ่งของ โดยอ้างว่าบุคคลนั้นมีลักษณะคล้ายกับสัตว์ต่างๆ ซึ่งย่อมมีผลมาจากอคติ หรือความคิดเห็นส่วนตัวที่ไม่ชอบบุคคลนั้นๆ อยู่แล้ว

3. การใช้ภาษาดูถูกเหยียดหยาม

“ไพร่” เป็นอีกคำหนึ่งที่พบมากในการเรียกคนเสื้อแดง ผู้ซึ่งเชื่อว่าตนเองมีความต้องการล้มล้างอำมาตย์ และสร้างความเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง แต่อย่างไรก็ดีเป็นการแสดงให้เห็นถึงระบบชนชั้นศักดินาที่ยังคงมีในสังคมไทย และความเป็นชนชั้นล่างที่ไม่มีการศึกษา ผู้ที่ตกเป็นเบี้ยล่างของผู้อื่น เป็นทาสรับใช้ แต่ในทางการเมืองวาทกรรมนี้ถูกสร้างขึ้นจากวิถีโวลังค์ของ “ทักษิณ” ที่สะท้อน “ความคิด” จนนำมาสู่วาทกรรมที่ร้อยเรียงประโยคที่ทำให้เห็นแผนการชุมนุมครั้งนี้ได้อย่างชัดเจน ด้วยความที่ว่า

“พี่น้องต้องลุกขึ้นสู่อำมาตย์ไม่ยากเห็นคนหายจน ไม่อยากเห็นลูกหลานฉลัด เพราะอย่างนี้เราถึงต้องพึ่งพาอำมาตย์ตลอดชีวิต ถ้าประชาชนเป็นฝ่ายชนะ เป็นการปลดแอกตนเองให้พ้นจากอำมาตย์ทั้งหลายที่มาบังคับให้เราโง่บังคับให้เราจนต่อ”

จาก “วาทกรรม” ที่ปรากฏอยู่ในที่ชุมนุมของกลุ่มคนเสื้อแดงเหล่านี้ ตอกย้ำสภาพความเป็นอยู่ของคนยากจน เหมือนมีคนรู้ใจมาพูดคุย และระบายทุกข์ และเกิดเป็นคู่ตรงข้าม ระหว่าง “อำมาตย์ กับ โพร” อันเป็นการยุยงส่งเสริมให้เกิดความเกลียดชังระหว่างกลุ่มคน นอกจากนี้ยังเป็นการดูหมิ่นชนชั้นปกครองและสร้างความแตกแยกให้กับคนในกลุ่มได้อีกด้วย

ผลการศึกษา

การตูนการเมืองของเซีย ไทยรัฐ และบัญชา-คามิน ทั้งการวิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอ และการวิเคราะห์ทางวาทกรรม พบว่าในสื่อทั้ง 2 ข้างต่างมีอุดมการณ์ทางการเมืองที่ชัดเจน หรือกล่าวได้ว่าได้ “เลือกข้าง” ไว้อยู่แล้ว โดยลักษณะการนำเสนอดังต่อไปนี้

(1) การนำเสนอการตูนของทั้ง 2 ฝ่ายจึงเต็มไปด้วยการเปรียบเทียบให้เห็นด้านดีของบุคคลที่ตนชื่นชอบ สรรเสริญ ยกย่อง และนำเสนอด้านไม่ดีของฝ่ายตรงข้ามผ่าน การเปรียบเทียบระหว่างบุคคลด้วยกันเองในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกัน หรืออาจเรียกว่าเป็นลักษณะของคู่ตรงข้ามหรือคู่ขัดแย้ง เช่น คนดีกับคนร้าย, ผู้สร้างกับผู้ทำลาย, ผู้กระทำกับผู้ถูกกระทำ

(2) การเปรียบเทียบคนกับสัตว์, สิ่งของ หรือเปรียบเทียบผ่านสำนวนสุภาษิต และการใช้สัญลักษณ์และอุปลักษณ์ เช่น เปรียบเทียบนายสุรพงษ์ โตวิจักษณ์ชัยกุลว่าเป็นสุนัขใช้ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งอธิบายได้ว่าการใช้สัตว์เป็นตัวละคร เป็นการเสียดสีเพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบระหว่างเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันและสภาพที่เป็น อุดมคติ ความดีงาม หรือเป็นการเตือนสติ และเน้นย้ำให้ผู้อ่านเห็นภาพได้ชัดยิ่งขึ้นว่าลักษณะหรือคุณสมบัติต่างๆ ของคนมีความคล้ายคลึงกับลักษณะของสัตว์ประเภทนั้นๆ หรืออีกด้านหนึ่งเป็นการวิพากษ์วิจารณ์ผู้ที่สังคมเห็นว่ามัวพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากมาตรฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่เป็นบุคคลทางศาสนาหรือการเมืองอันควรคงไว้ซึ่งศีลธรรม ส่วนการเปรียบเทียบเป็นสิ่งของหรือสุภาษิต โกทลี (Goatly, 1997 อ้างใน ฉฐพร พานโพธิ์ทอง, 2556: 106) อธิบายว่าสามารถทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความคิด เป็นการเทียบหรือเป็นการทิ้งเหตุผลเพื่อโน้มน้าวให้ผู้อ่านทำหรือไม่ทำ (Argument by analogy and/or false reasoning) เป็นการสื่ออุดมการณ์ (ideology) แสดงอารมณ์ความรู้สึก (Expressing emotional attitude) ช่วยในการแต่งหรืออำพราง (Decoration, disguise) เช่นในประเทศที่เน้นเรื่องสิทธิเสรีภาพ การนำเสนอสื่อความในสื่อ รวมไปถึง เป็นการสร้างความสนิทสนมกับผู้รับสาร (Cultivating intimacy) สร้างอารมณ์ขันและใช้ในการเล่นทางภาษา (Humour and games) ช่วยทำให้จำ ทำให้โดดเด่น ใช้ค่าน้อยแต่สื่อความได้มาก (Enhancing memorability, foregrounding, and informativeness)

(3) การตัดสินวินิจฉัยการกระทำของบุคคล หรือกลุ่มบุคคล (justice) เหล่านั้นในทางที่ดีและไม่ดี ถูกหรือผิด โดยมีอคติแอบแฝง หรือแม้แต่การเลือกใช้คำหรือภาพวาดที่เป็นตัวตัดสินบุคลิกลักษณะของคน เหล่านั้นในแง่ลบหรือการตีภาพเหมารวม ซึ่งกลวิธีการนำเสนอภาพการตุนล้อการเมืองของทั้งคู่อ้างสะท้อนให้เห็นถึงจุดยืนผ่านการโจมตีรัฐบาล การวิพากษ์นักการเมือง วิจารณ์เศรษฐกิจ สอดคล้องกับการใช้มุขตลก (gag) ที่มักแสดงความอับอายและการเย้ยหยัน เช่น ตีตราคนเสื้อแดงว่าเป็นควาย, นักการเมืองในสภาเป็นตัวเหี้ยหรือตะกวด

(4) การตอกย้ำประเด็นเดิมๆ ซ้ำไปซ้ำมา (reproducing) ได้แก่ การนำเสนอเหตุการณ์ทางการเมืองในช่วงเวลาปัจจุบัน เช่น ความสูญเสียจากการสลายการชุมนุมปี 2553, เหตุการณ์น้ำท่วมปี 2554, ขาวนาที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายจำนำข้าว เช่น เมษาเลือด, 91ศพ นักภาษาศาสตร์ เช่น วิคเตอร์ บี ชลอฟสกี (Viktor B. Schklovsky อ้างใน อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, 2536: 38-39) ได้แย้งว่าการเล่นตลกกับอารมณ์ความรู้สึกในแนว black humour ไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องไร้ศีลธรรมเสมอไป ในทางตรงกันข้าม การนำเอาเรื่องที่เราน้อยอกแตะต้อง หรือเน้นย้ำอารมณ์ความรู้สึกมากเกินไป มานำเสนออย่างเปิดเผยในอีกแง่มุมหนึ่งมีส่วนช่วยให้เราเผชิญหน้ากับสิ่งที่เราหวาดกลัวได้ การที่จะทักท้วงเอาว่าคนที่เล่นกับอารมณ์ ความเศร้า หรือความตาย เป็นคนไร้มนุษยธรรมหรือเป็นคนโหดร้าย ปราศจากความรู้สึกเอื้อยงมนุษย์คนอื่น ๆ หรือเป็นคนไม่มีศีลธรรม อาจเป็นการด่วนสรุปเกินไป เพราะคนที่ไร้มนุษยธรรมคงไม่สามารถเห็นแง่มุมที่ซ้ำซ้อนของเรื่องเหล่านั้นได้ นักวาดการ์ตูนใช้อารมณ์ขันเป็นวิธีในการสื่อสารเพื่อให้เราเข้าใจเรื่องที่เรามากจะหวาดกลัว หรือเห็นว่าเป็นเรื่องที่ไม่ควรอ้างถึง เช่น เรื่องความตาย การสูญเสีย อันเป็นเรื่องละเอียดอ่อนของสังคมที่มองว่าควรเน้นการเยียวยา ฟันฟู ให้กำลังใจ มากกว่าการพยายามตอกย้ำถึงความโหดร้ายรุนแรงในเหตุการณ์ แต่อย่างไรก็ดีสื่อมวลชนจึงแสดงออกในรูปแบบของการเสียดสีและการวิพากษ์วิจารณ์ผู้ที่มีอำนาจรับผิดชอบเป็นส่วนใหญ่

จากวิธีการนำเสนอข้างต้นนี้แท้จริงแล้วคือนักวาดการ์ตูนล้อการเมืองพยายามครอบงำความคิดของประชาชนให้เห็นด้วยไปกับสิ่งที่นักวาดการ์ตูนต้องการนำเสนออันเป็นผลมาจากอุดมการณ์ของผู้เขียน ให้ไปสอดคล้องกับความเชื่อของสังคมที่มีผู้คนมีส่วนร่วม ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะค่อยๆ ซึมซับและมีอิทธิพลต่อผู้สารไปเรื่อยๆ ทีละเล็กละน้อย และยังเป็นวิธีการสร้างความเกลียดชังได้อีกทางหนึ่ง

จากการศึกษาครั้งนี้คือผู้วิจัยพบว่าการตุนล้อการเมืองได้มีลักษณะการสื่อสารของการสร้างความเกลียดชังที่อาจอยู่ในระดับที่ 1 คือการตั้งใจแบ่งแยกกีดกัน สร้างความเป็นเขา-เราต่อกลุ่มเป้าหมาย เช่น คำเรียกในการแบ่งแยกกลุ่ม การเป็นคู่ตรงข้าม เช่น ดี-เลว ขาว-สะอาด ถูก-ผิด คนดี-ผู้ร้าย ผ่านการเลือกใช้วาทกรรมต่างๆ ดังมีวิธีดังต่อไปนี้

(1) การลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Dehumanization) ได้แก่ การเหยียดหยาม ดูหมิ่น เช่น

การนำเสนอภาพยิ่งลักษณ์ในลักษณะเรื่องอนาจาร (obscenity) เช่น การเดินจ้ำม่ำ การใช้มารยาทหญิงชั่วเยี่ยงผู้ชาย ไม่มีความรู้ความสามารถ (นั่งโง่, สมอเล็ก) นอกจากนี้ยังพบการเปรียบเทียบกับสัตว์ต่างๆ เช่น การเปรียบเทียบกับนกการเมืองเป็นตะกวด, เหี้ย หรือสุนัขซึ่งถือเป็นเสียดสีประชดประชัน หรือมีลักษณะของการไม่ให้เกียรติหรือดูถูกความเป็นเพศสภาพ ถิ่นกำเนิด เช่น กล่าวว้ายิ่งลักษณ์เป็นสาวเหนือ ไม่ประสีประสา เป็นต้น

(2) การลดคุณค่า (Devaluation) คือการกล่าวโจมตี ต่ำทอกลุ่มคนด้านลบ พบได้จากการเลือกใช้ภาษา เช่น ตำนานายอภิสิทธิ์ว่าโหดร้าย, โหดเหี้ยม ตำน.ส.ยิ่งลักษณ์ว่าโง่, ตอแหล หรือ ตำนานายปลอดประสพว่าบ้า, เสียดสี หรือตำหนินายสุรพงษ์ โตวิจักษณ์ชัยกุลว่าหน้าหัวถลอกหน้าโง่ ซึ่งแสดงวัตถุประสงค์เพื่อลดทอนความสำคัญ ลดทอนคุณค่าของตัวตนของผู้ที่ถูกกล่าวอ้าง

(3) การชี้นำสู่ความรุนแรง (Instigation) หมายถึงการปลุกปั่นให้เกิดความรุนแรง การต่อสู้ หรือการต่อต้านเช่นการปลุกกระแสให้ออกมาต่อต้านทักษิณในกรณีที่จะมีการออกกฎหมายนิรโทษกรรม หรือความพยายามในการชี้นำให้ปล่อยนักโทษทางการเมืองเพื่อสร้างความปรองดองให้กับประเทศ

อภิปราย

หากมองโดยผิวเผินแล้วการตุนล้อการเมืองอาจเป็นเพียงรูปแบบการเล่าเรื่องอย่างหนึ่งจากความคิดหรือทัศนคติของผู้เขียนการตุนเอง เป็นเพียงสื่อกลางในการสร้างรอยยิ้ม ความตลก อารมณ์ขัน หรือคลายเครียดให้กับผู้อ่าน ผ่านกลไกการสร้างอารมณ์ขัน จากการวาดภาพในเรื่องอนาจาร เคราะห์หามยามร้าย เช่นการล้อล้อหรือเสียดสีจนได้รับบาดเจ็บ เสียดสีและสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะนั้น นอกจากนี้ยังเป็นรูปแบบของการล้อเลียน (Satire) วิชาทฤษฎีวิจารณ์สภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมืองได้ดีอย่างหนึ่ง ตามทฤษฎีบันไดแห่งอารมณ์ขัน (Ladder of Comedy) ของทอมป์สัน (อ้างใน ศิริชัย ศิริกายะ และ กาญจนา แก้วเทพ, 2531) ทั้งนี้เพื่อลดกระแสความบีบคั้นแต่สามารถแฝงนัยเสียดสีที่สร้างความขบขันให้แก่กลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่หากพิจารณาเนื้อหาของการตุนล้อการเมืองอย่างถี่ถ้วนแล้ว ทำให้เห็นภาพของความไม่เป็นกลางในสื่อมวลชน ที่เต็มไปด้วยการสอดแทรกความคิดส่วนบุคคล ทัศนคติที่มีต่อการเมืองบางกลุ่ม ในมุมมองที่ว่าสังคมจะดีขึ้นหากไม่มีบุคคลหรือกลุ่มบุคคลดังกล่าว และยกย่องเข้าข้างในนักการเมืองบางคนอย่างเห็นได้ชัด

การเลือกใช้คำเรียก, ลีลา, การใช้ภาษา ของนักวาดการ์ตูนยังสะท้อนให้เห็นถึงการแบ่งฝักแบ่งฝ่าย การแบ่งความเป็นเขาเป็นเรา ให้ผู้อ่านได้รู้สึกเปรียบเทียบและเกิดการเปรียบเทียบจากสิ่งที่เห็นที่นักวาดการ์ตูนได้เลือกสรรถ้อยคำมาใช้ ซึ่งในหลายๆ คำเป็นคำที่หยาบคาย รุนแรง การด่า ดูถูก เสมือนเป็น

การลดทอนความเป็นมนุษย์ ให้บังเกิดส่งผลต่อทัศนคติของผู้อ่าน ในทางจิตวิทยาได้อธิบายไว้ว่าการใช้คำในลักษณะนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของกลไกป้องกันตนเอง (Defense Mechanisms) ในเมื่อหาเหตุผลเข้าข้างตนเองแล้วยังพยายามยืนยันว่าเรดีกว่าคนอื่น ด้วยการโทษผู้อื่น จึงหาทางใช้คำพูดที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังขึ้นมา เพื่อสร้างปมเด่นใหม่ขึ้นมาและชดเชยข้อบกพร่องของตนเองไปในตัว

นอกจากนั้นนักวาดการ์ตูนในฐานะสื่อมวลชนคนหนึ่งยังได้ใช้อำนาจในทางมิชอบ (Power abuse หรือ Abuse of Power) หมายถึงการที่ฝ่ายที่มีอำนาจมากกว่าควบคุมอีกฝ่ายหนึ่งเพื่อประโยชน์ของตนเป็นผลให้อีกฝ่ายที่ถูกควบคุมเสียประโยชน์หรือถูกละเมิดอันเป็นประเด็นหนึ่งของกลวิธีสร้างความเกลียดชัง การสื่อสารด้วยรูปแบบวิธีนี้คือการครอบงำทางความคิด ซึ่งได้หลอมรวมทัศนคติและอารมณ์ของนักวาดการ์ตูนนั้นๆ ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หรือการกระทำของบุคคลนั้นๆ และสอดคล้องไปกับความเชื่อที่สังคมมีร่วมกัน โดย เอ ฟาน ไคก์ (Teun Adrianus van Dijk, 2008) ได้อธิบายว่า กลวิธีทางวาทกรรมที่สร้างภาพในความคิดแบบที่ผู้ครอบงำต้องการ ก็คือ กลวิธีแบ่งขั้วเรา-เขา (us/them polarization) หรือก็คือการนำเสนอตนเองในด้านบวกและนำเสนอผู้อื่นในด้านลบ (positive self-presentation and negative other-presentation) อันสังเกตได้จาก “การสร้างความหมายด้วยการตัวเลือก” กล่าวคือผู้ใช้ภาษาจะเลือกรูปภาษาหนึ่งๆ จากตัวเลือกที่เป็นไปได้หลายตัวให้สัมพันธ์กันกับความหมายที่ผู้เลือกต้องการสื่อสาร

บรรณานุกรม

- กาญจนา แก้วเทพ, ภัทรา บุรารักษ์ และตปากร พุทธเกส. 2555. **สื่อที่ใช้ ของใครที่ชอบ: การ์ตูน โทรศัพท์ท้องถิ่น แฟนคลับ**. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. 2556. **วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนวภาษาศาสตร์:แนวคิดและการนำมาศึกษาวาทกรรมในภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเลิศ คชายุทธเดช. 2555. **สงครามสื่อ สงครามกลางเมือง**. กรุงเทพมหานคร : แสงดาว.ศิริชัย ศิริกายะ และ กาญจนา แก้วเทพ. 2531. **ทฤษฎีการสื่อสารมวลชน**. ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุลักษณ์ หล้าอุบล. 2555. (17 กรกฎาคม). **คุยกับ 'สุนาร์' นักวาดการ์ตูนผู้จับปากกาท้าทายรบ**. มาเลเซีย. **ประชาไทย**. ค้นวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2558 จาก <http://www.prachatai.com/journal/2012/07/41588>
- เสถียร เขยประดับ. 2551. **การสื่อสาร การเมือง และประชาธิปไตยในสังคมที่พัฒนาแล้ว**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุบลรัตน์ ศิริยุคศักดิ์. 2536. **อารมณ์ขันในสื่อมวลชน**. กรุงเทพมหานคร : เอช ที พี เพรส.
- Johnstone, Barbara. 2008. **Discourse analysis**. Malden, MA : Blackwell.
- Fairclough, N. 1995. **Media Discourse**. London: Edward Arnold.
- van Dijk, T. 2008. **Discourse and power**. New York : Palgrave Macmillan.

จิตวิทยาเบื้องหลังกระแสนิยายวายในกลุ่มผู้อ่านเพศหญิงชาวไทย

The Psychology behind the Rising Popularity of Y Fiction among Thai Female Readers

ชลาลัย แต่ศิลปสาธิต และ ณัฐมน วงศ์คม

บทคัดย่อ

นิยายวาย ซึ่งเป็นหมวดนิยายที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตัวละครที่เป็นเพศเดียวกัน ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในสังคมไทยปัจจุบัน สังเกตได้จากการที่สื่อโทรทัศน์มักหยิบยกลิขสิทธิ์ไปสร้างเป็นบทละคร ถึงแม้ว่าแก่นเนื้อหาของนิยายวายจะบอกเล่าเรื่องราวความสัมพันธ์แบบรักร่วมเพศที่สื่อออกมาทั้งในรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างเพศชายกับเพศชาย และเพศหญิงต่อเพศหญิง ผู้ผลิตผลงานรวมไปถึงกระแสผู้บริโภคหลักของนิยายประเภทนี้กลับเป็นผู้หญิง นอกจากนี้นิยายวายที่ได้รับความนิยมสูงมักเป็นนิยายที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์แบบรักร่วมเพศ การรวบรวมข้อมูลจากเว็บไซต์ Tunwalai ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูงในกลุ่มผู้บริโภคนิยายวายในประเทศไทย พบว่านิยายวายที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์แบบรักร่วมเพศได้รับความนิยมจากผู้อ่านมากถึง 75% เปรียบเทียบกับนิยายวายที่มีเนื้อหาไม่รุนแรง บทความวิชาการชิ้นนี้นำเสนอการวิเคราะห์สาเหตุที่นิยายวายเป็นที่นิยมในกลุ่มผู้อ่านเพศหญิงชาวไทยผ่านมุมมองจิตวิทยา อาทิ ทฤษฎีโครงสร้างทางความคิดเกี่ยวกับเพศของ แชนดรา เบม, อาการของกลุ่มโรคสโตกโฮล์ม ซินโดรม, ทฤษฎีปัญหาสังคมของอัลเบิร์ต แบนดูรา, แนวคิดเรื่องกลไกป้องกันทางจิตของซิกมุนด์ ฟรอยด์ และ แนวคิดเรื่องมโนภาพแห่งตนของคาร์ล โรเจอร์

คำสำคัญ: นิยายวาย เพศหญิง ความรักร่วมเพศ ความรุนแรงที่เกิดจากความสัมพันธ์แบบลึกซึ้ง มุมมองจิตวิทยา

Abstract

Y fiction, a fiction genre about relationships of homosexual characters, is currently increasing its popularity among Thai readers. This is shown through television media that frequently produces television series by taken the storyline from this genre

of fiction. Although the theme among Y fiction circulates around homosexual relationship both in the form of male to male, and female to female characters, it is interesting to note that authors and potential readers of this fiction genre are mostly females. Furthermore, the most read Y fiction is usually the one with its content involving the concept of intimate partner violence along with the theme of homosexual relationship. The information gathered from the Tunwalai Website, which is the popular domain for Y fiction readers in Thailand, show that Y fiction of which involving violence are read as high as seventy-five percentages compared to those without violent contents. This academic article analyzes the reasons why Y fiction becomes popular among Thai female readers through psychological perspectives, such as, Sandra Bem's gender schema theory, Stockholm syndrome, Albert Bandura's social cognitive theory, the concept of defense mechanisms of Sigmund Freud and Carl Rogers' idea of self-concept.

Keywords: Y Fiction Female Homosexual Love Intimate Partner Violence Psychological Perspectives

บทนำ

ในสังคมปัจจุบันอินเทอร์เน็ตไม่ได้เป็นแค่เพียงเครือข่ายการเชื่อมต่อของช่องทางการสื่อสาร แต่ยังเป็นช่องทางสำหรับการค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อเพิ่มพูนความรู้และแสวงหาหนทางเพื่อความจรรโลงใจ เนื่องจากคุณสมบัติของอินเทอร์เน็ตที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายและสะดวกสบายจึงทำให้การค้นหาความสนใจเฉพาะด้านกลายเป็นเรื่องที่อยู่ใกล้แค่ปลายนิ้ว ทุกวันนี้หากเราต้องการอ่านนิยายดี ๆ ชักเรื่อง เราไม่จำเป็นต้องเสียเวลาหรือแม้แต่เงินในการออกไปหาซื้อตามร้านหนังสือ หรือ ยืมตามห้องสมุดอีกต่อไป เราสามารถหามันได้จากเว็บไซต์ต่าง ๆ บนอินเทอร์เน็ตที่เปิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของนักอ่านนิยายโดยเฉพาะ นอกจากอินเทอร์เน็ตจะเป็นช่องทางที่อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้อ่านทั้งหลายแล้ว อินเทอร์เน็ตยังเปิดโอกาสให้กับนักเขียนหน้าใหม่ได้มีโอกาสนำเสนอผลงานของตัวเองโดยไม่ต้องลงทุนมากและเสียเวลาไปกับการหาช่องทางเพื่อให้ได้รับการตีพิมพ์อย่างเช่นที่ผ่านมา โอกาสในการนำเสนอผลงานของนักเขียนมือสมัครเล่นทั้งหลายผ่านทางอินเทอร์เน็ตทำให้เกิดความหลากหลายของประเภทนิยาย ผู้อ่านมีช่องทางในการเลือกเสพนิยายที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น อีกทั้งอินเทอร์เน็ตยังทำให้เราสามารถศึกษากระแสความนิยมที่กำลังเป็นที่นิยมอยู่ในปัจจุบันได้อย่างง่ายดาย ซึ่งหนึ่งในหมวดของนิยายที่

กำลังได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในปัจจุบันนี้ คือ หมวดนิยายวาย

ในปัจจุบันนิยายในกลุ่มประเภทนิยายวายได้รับความนิยมและเป็นที่นิยมในกลุ่มผู้อ่านชาวไทยเป็นอย่างมาก สังเกตได้จากการที่นิยายในหมวดนี้มักจะติดอันดับนิยายยอดนิยมซึ่งได้รับกระแสตอบรับสูงจากผู้อ่าน รวมไปถึงการที่นิยายหลายเรื่องในหมวดนี้ถูกนำไปดัดแปลงเพื่อสร้างเป็นบทละครสำหรับฉายตามโทรทัศน์ก็เป็นอีกหนึ่งตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงกระแสความนิยมที่สังคมไทยมีต่อนิยายประเภทนี้ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากนิยายวายจัดว่าเป็นนิยายกลุ่มใหม่ที่เพิ่งเข้าสู่กระแสความนิยมในสังคมไทยมาได้ไม่นานนักแต่กลับได้รับความนิยมอย่างรวดเร็ว โดยมีกลุ่มผู้บริโภคหลักเป็นเพศหญิง รวมไปถึงลักษณะแก่นเนื้อหาของนิยายที่มีความเฉพาะตัวซึ่งมักเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ และ ความรักระหว่างคนเพศเดียวกัน ทำให้นิยายในกลุ่มนี้มีความน่าสนใจต่อการนำมาศึกษาเกี่ยวกับปรากฏการณ์กระแสความนิยมที่เกิดขึ้น บทความวิชาการชิ้นนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอการศึกษาเชิงวิเคราะห์ทางด้านจิตวิทยาที่ทำให้นิยายกลุ่มนี้เป็นที่นิยมในกลุ่มผู้อ่านเพศหญิงชาวไทย รวมไปถึงการนำเสนอความเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ทางด้านวัฒนธรรม ความเท่าเทียมกันทางเพศ และบทบาทคติสิทธิสตรีที่ส่งผลต่อกระแสความนิยมนิยายวายในกลุ่มผู้อ่านเพศหญิงในสังคมไทย

ความเป็นมาของนิยายวาย

คำว่า “วาย (Y)” มาจากคำว่า ยาโออิ หรือ ยาโอโย (Yaoi) ในภาษาญี่ปุ่น ซึ่งแต่เดิมใช้เป็นคำที่สื่อถึงงานประเภทโดจินชิ (Doujinshi) อันเป็นผลงานวาดล้อเลียนงานเขียนประเภทการ์ตูน (Lamerichs, 2013) โดยมีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเพศชายและเพศชาย นอกจากนี้ “วาย” ยังมีที่มาจากศัพท์อีกคำหนึ่งคือ ยูริ (Yuri) ซึ่งหมายถึงผลงานโดจินชิที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเพศหญิงและเพศหญิงด้วยกัน จึงอาจกล่าวได้ว่าจุดเริ่มต้นของกลุ่มนิยายวายคือการบอกเล่าเรื่องราวความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเพศเดียวกันตามจินตนาการของผู้เขียน วิวัฒนาการของคำว่า “วาย” ที่แต่เดิมใช้เป็นคำเรียกประเภทผลงานโดจินชิตามลักษณะ ยาโออิ/ยาโอโย และ ยูริ ในปัจจุบันมีขอบเขตของความหมายที่กว้างมากขึ้น เนื่องจากถูกใช้เป็นคำที่สื่อถึงรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างคู่รักเพศเดียวกันทั่ว ๆ ไปที่สอดแทรกอยู่ในผลงานศิลปะหลากหลายรูปแบบ อาทิ นิยาย การ์ตูน จึงอาจกล่าวได้ว่าวัฒนธรรมวายในปัจจุบันได้ถูกขยายต่อเติมจากงานเขียนแบบโดจินชิดั้งเดิมไปมาก (ณิชากรีย์ เลิศวิญญโรจน์, 2560, หน้า 30)

ยาโออิ หรือ ยาโอโย นั้นเกิดขึ้นครั้งแรกช่วงปลายยุคปี ค.ศ. 1970s โดยนักวาดการ์ตูนชื่อ ยาสุโกะ ซากาตะ (Yasuko Sakata) และ รินโกะ ฮัตสึ (Rinko Hatsu) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อล้อเลียนโครงสร้างของงานเขียนโคลงจีนยุคเก่าซึ่งต้องประกอบด้วย บทนำ, การดำเนินเรื่อง, จุดผกผัน และ บทสรุป ซึ่งพวก

เธอนำมาดัดแปลงใหม่โดยสร้างสรรค์งานเขียนที่มีลักษณะไร้ซึ่งจุดสำคัญ (Yama nashi), ไม่มีบทสรุป (Ochi nashi) และ ไม่มีประเด็น (Imi nashi) เมื่อนำตัวอักษรแรกของแต่ละคุณสมบัติของงานเขียนแนวใหม่นี้มาประกอบเข้าด้วยกัน คำศัพท์ใหม่ที่เรียกว่า Yaoi (ยาโอโย) จึงถือกำเนิดขึ้น (Nainapat, 2017, ย่อหน้า 7) งานเขียนที่เปรียบเสมือนเป็นการหยอกล้อทางวรรณกรรมต่อวัฒนธรรมงานเขียนดั้งเดิมของจีน ประกอบกับการเน้นความสัมพันธ์ของตัวละครระหว่างเพศชายกับเพศชายดังกล่าวทำให้ผลงานแบบยาโออิ/ยาโอโยกลายมาเป็นผลงานที่มีชื่อเสียง (Brent & Masami, 2003) ซึ่งนับตั้งแต่การกำเนิดขึ้นของงานเขียนนิยายประเภทยาโออิ/ยาโอโย ในสังคมญี่ปุ่น นิยายประเภทนี้ก็ได้รับความนิยมในหมู่ผู้อ่านชาวญี่ปุ่น โดยเฉพาะนักอ่านเพศหญิงเรื่อยมา

ส่วนคำว่า ยูริ ถือกำเนิดขึ้นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1976 โดยบรรณาธิการนิตยสารรักร่วมเพศชาวญี่ปุ่นที่มีชื่อว่า อิตูบุ บันกาคุ (Itou Bungaku) ซึ่งเล็งเห็นว่ากลุ่มชาวรักร่วมเพศที่เป็นเพศหญิงควรที่จะมีสัญลักษณ์อันสื่อถึงกลุ่มและความสนใจเกี่ยวกับเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศของตนเองเฉกเช่นเดียวกับกลุ่มชาวรักร่วมเพศที่เป็นเพศชาย จึงนำไปสู่แนวคิดในการเรียกพวกเธอว่า ยูริโซกุ (Yurizoku) ซึ่งหมายถึง ดอกลิลลี่ อันเป็นตัวแทนของความรักอันบริสุทธิ์ อ่อนหวาน และความรักระหว่างเพศหญิงและเพศหญิงด้วยกัน ตามความหมายสัญลักษณ์ของดอกไม้ประเภทนี้ในวัฒนธรรมญี่ปุ่น (นิซซารีย์ เลิศวิชญโรจน์, 2560, หน้า 30)

จากจุดเริ่มต้นของการเป็นขบถทางวรรณกรรมที่ต้องการท้าทายวัฒนธรรมวรรณกรรมดั้งเดิมของจีน อันนำไปสู่จินตนาการการถ่ายทอดเรื่องราวออกมาในรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างเพศเดียวกัน จนกระทั่งการสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มคนรักเพศเดียวกันทั้งในกลุ่มเพศชายและเพศหญิง จึงอาจกล่าวได้ว่า คำว่า “วาย” ในปัจจุบันนี้มีความหมายที่ค่อนข้างกว้าง เนื่องจากครอบคลุมถึงการบอกเล่าเรื่องราวใด ๆ ก็ตามที่มีแก่นเนื้อหาของตัวละครหลักเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างเพศเดียวกัน ไม่ว่าเรื่องราวจะถูกนำเสนอออกมาในรูปแบบใดก็ตาม อาทิเช่น นิยาย การ์ตูน หรือ เกม ซึ่งบทความวิชาการชิ้นนี้จะมุ่งเน้นการศึกษาเฉพาะกลุ่มนิยายวาย

ความรุนแรงในนิยายวาย

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization) ได้ให้นิยามต่อความรุนแรงในภาพรวมไว้ว่าเป็นการแสดงออกใด ๆ ก็ตามผ่านทางร่างกายและคำพูดของบุคคลหนึ่งต่อบุคคลอื่น หรือ ชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์ให้เกิดความเสียหายทั้งทางร่างกาย และจิตใจ (WHO, 2005) ส่วนความรุนแรงที่เกิดจากคู่

สัมพันธ์แบบลึกซึ้ง²⁹ หรือ Intimate partner violence เป็นคำที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อใช้สื่อถึง เจตนาการกระทำความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นผ่านทางร่างกาย การใช้คำพูด หรือ การทำร้ายทางด้านจิตใจ ต่อผู้อื่น โดยที่ผู้กระทำเป็นความรัก หรือ คู่สมรสปัจจุบัน หรือ อาจเลิกกันไปแล้วก็ยังได้ (CDC, 2017)

ถึงแม้ว่าแก่นเนื้อหาของนิยายวายจะเป็นการบอกเล่าเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคู่รักร่วมเพศโดยที่ไม่ได้มุ่งเน้นประเด็นความรุนแรงที่เกิดจากคู่สัมพันธ์แบบลึกซึ้ง แต่กลับพบว่านิยายวายที่ได้รับความนิยมสูงมักจะเป็นนิยายที่มีเรื่องราวของความรุนแรงที่เกิดจากรูปแบบความสัมพันธ์ในลักษณะดังกล่าว ซึ่ง Mizoguchi (2003, หน้า 56) ได้กล่าวถึงลักษณะเนื้อเรื่องของนิยายวายที่ได้รับความนิยมมักจะมีคุณสมบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ที่เกิดจากคู่สัมพันธ์แบบลึกซึ้ง อาทิ ฉากการข่มขืนที่แสดงออกถึงความรัก รวมถึงฉากที่แสดงถึงการบังคับขืนใจเนื่องจากบทบาททางเพศที่ถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นฝ่ายรุก (Seme) ซึ่งจะมีการแสดงออกผ่านรูปลักษณะของความเป็นเพศชาย (Masculine) หรือ ฝ่ายรับ (Uke) ที่จะมีการแสดงออกผ่านรูปลักษณะที่แสดงถึงความเป็นเพศหญิง (Feminine) โดยที่บทบาทดังกล่าวไม่สามารถสลับเปลี่ยนได้ เป็นต้น

สำหรับในประเทศไทยกลุ่มนิยายวายที่ได้รับความนิยมสูงก็มักจะมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงที่เกิดจากคู่สัมพันธ์แบบลึกซึ้งเช่นกัน จากการจัด 20 อันดับแรกของนิยายวายที่มียอดผู้อ่านสูงสุดตลอดกาลของเว็บไซต์ Tunwalai อันเป็นเว็บไซต์ที่เปิดกว้างไม่มีการกำหนดเกณฑ์อายุสำหรับผู้เข้าอ่านนิยายวายที่มีเนื้อหารุนแรง พบว่า นิยายวายที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับความรุนแรงที่เกิดจากคู่สัมพันธ์แบบลึกซึ้งได้รับความนิยมสูงถึง 75% เมื่อเปรียบเทียบกับรายชื่อนิยายวายทั้งหมดที่อยู่ใน 20 อันดับยอดนิยมอีกทั้งเว็บไซต์ Dek-D ซึ่งถึงแม้จะเป็นเว็บไซต์ที่มีการจำกัดเกณฑ์อายุของผู้เข้าอ่านนิยายวายที่มีเนื้อหาความรุนแรง แต่จากการจัดอันดับ 20 อันดับนิยายวายที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากรวบรวมจากยอดผู้เข้าอ่านเมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2560 พบว่า มีนิยายวายเนื้อหาความรุนแรงที่เกิดจากคู่สัมพันธ์แบบลึกซึ้งอยู่เป็นจำนวน 15% นอกจากนี้กระแสนิยายวายที่มีเนื้อหาความรุนแรงที่เกิดจากคู่สัมพันธ์แบบลึกซึ้งยังคงมีปรากฏอยู่ในเว็บไซต์เฉพาะกลุ่ม อาทิ เว็บไซต์ Thaiboyslove ซึ่งเป็นฐานข้อมูลที่เปิดโอกาสให้สมาชิกผู้ชื่นชอบการอ่านและแต่งนิยายวายนานาชาติตนเองแต่งมาโพสต์ลงบนกระดานของเว็บไซต์เพื่อแลกเปลี่ยนกันอ่านระหว่างสมาชิก ซึ่งเนื้อเรื่องได้รับความนิยมจนถูกนำมาตีพิมพ์ขายเป็นรูปเล่มมักจะมีเนื้อหาความรุนแรงที่เกิดจากคู่สัมพันธ์แบบลึกซึ้งอยู่ในองค์ประกอบของเรื่อง โดยมีลักษณะคล้ายคลึงกับประเด็นที่ Mizoguchi นำเสนอไว้ในปี ค.ศ. 2003 กล่าวคือ ตัวละครฝ่ายรุกมีการใช้ความรุนแรงกับฝ่ายรับ มีฉากการข่มขืนและบังคับขืนใจระหว่างตัวละครหลัก และลงเอยด้วยความรักกันในวันท้ายที่สุด

²⁹ คำว่า “คู่สัมพันธ์แบบลึกซึ้ง” ในที่นี้หมายถึง คู่สัมพันธ์ในลักษณะคนรัก, แฟน ซึ่งอาจเป็นไปในลักษณะที่แต่งงานแล้ว หรือ ยังไม่แต่งงานก็ได้

กระแสนิยมนิยายวาย

ผู้อ่านชาวญี่ปุ่นต่างให้การตอบรับเป็นอย่างดีต่อผลงานเขียนประเภทวายเรื่อยมานับตั้งแต่การถือกำเนิดขึ้นของผลงานล้อเลียนโดจินชิในกลุ่มนี้ และในปัจจุบันด้วยการขยายตัวของเครือข่ายอินเทอร์เน็ตก็ทำให้กระแสนิยมที่มีต่อผลงานประเภทวายนี้ไม่ได้ถูกจำกัดอยู่เพียงในประเทศญี่ปุ่นอีกต่อไป แต่ได้กระจายไปในหลาย ๆ ประเทศทั่วโลก (Nainapat, 2016) สิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับผลงานเขียนในกลุ่มวายคือ ถึงแม้ว่าจะเป็นงานเขียนที่มีแก่นเนื้อหาในการบอกเล่าเรื่องราวความสัมพันธ์ของกลุ่มคนรักร่วมเพศ แต่ว่าผู้ผลิตผลงานรวมไปถึงผู้บริโภคส่วนใหญ่กลับเป็นเพศหญิง ซึ่ง Mizoguchi (2003) และ ญาณธร เจียรรัตนกุล (2550) ได้ชี้ให้เห็นความสำคัญของประเด็นดังกล่าวนี้โดยได้ให้นิยามเกี่ยวกับผลงานเขียนประเภทวายว่าเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความรักร่วมเพศที่ถูกสร้างโดยผู้หญิงเพื่อผู้หญิง ทั้งนี้กระแสนิยมผลงานวายในกลุ่มผู้อ่านเพศหญิงไม่เพียงเป็นที่นิยมเฉพาะในประเทศญี่ปุ่นเท่านั้น แต่ดูเหมือนว่าจะได้รับการตอบรับและนิยมชมชอบเป็นอย่างดีจากผู้อ่านเพศหญิงในอีกหลาย ๆ ประเทศที่ต้อนรับการมาถึงของผลงานเขียนประเภทวาย ในปี ค.ศ. 2008 Pagliassotti ได้ทำการสำรวจเกี่ยวกับเพศของผู้่านนิยายวายในสังคมตะวันตก อาทิ สหรัฐอเมริกา แคนาดา อังกฤษ อิตาลี โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ในการสำรวจเพศของผู้่านนิยายวายจำนวน 478 คน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ผู้อ่านนิยายวายเพศหญิงมีจำนวนมากถึง 89% ในขณะที่ผู้อ่านนิยายวายเพศชายมีเพียง 11%

กระแสนิยมนิยายวายในกลุ่มผู้อ่านเพศหญิงชาวไทย³⁰

สำหรับในประเทศไทยนั้นผลงานเขียนประเภทวายก็ได้รับความนิยมจากกลุ่มผู้อ่านเพศหญิงเป็นอย่างมากเฉกเช่นเดียวกับกระแสความนิยมวายในประเทศญี่ปุ่นและประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก ทั้งนี้ความนิยมนิยายวายในกลุ่มนักอ่านเพศหญิงชาวไทยทำให้เกิดคำเรียกเฉพาะแทนกลุ่มของผู้นิยมชื่นชอบการอ่านนิยายประเภทนี้ว่า “สาววาย” ซึ่งหมายถึงผู้หญิงที่ชอบเสพเรื่องราวของนิยายวาย โดยที่กลุ่มสาววายนี้มักจะมีการนัดรวมตัวกันบนอินเทอร์เน็ต เช่น ทวิตเตอร์ และ เฟสบุ๊ก เป็นต้น เพื่อพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนิยายวาย รวมไปถึงมีการนำนิยายวายที่ตนเองได้แต่งขึ้นมาเผยแพร่และแลกเปลี่ยนกันอ่านภายในกลุ่มของตน การที่สื่อโทรทัศน์ได้หยิบยกเอานิยายวายที่เคยถูกแต่งและเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ตภายในกลุ่มสาววายมาดัดแปลงเป็นบทละครอยู่มาหลายเรื่อง เช่น Love Sick รักวุ่น วัยรุ่นแสบ, SOTUS พี่ว้ากตัวร้ายกับนายปีหนึ่ง และ Make It Right รักออกเดิน เป็นต้น ก็เป็นหลักฐานขึ้นดีที่บ่งชี้ถึงความนิยมชมชอบในกระแสนิยายวายที่นับวันจะมีมากยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ ใน

³⁰ เนื่องจากผู้บริโภคชาวไทยนิยมการเสพผลงานเขียนประเภทวายในรูปแบบของนิยายเป็นกระแสหลัก งานเขียนชิ้นนี้จึงมุ่งเน้นประเด็นไปที่การศึกษากระแสนิยมนิยายวายเป็นสำคัญ

สังคมไทย

ณิชากรีย์ เลิศวิญญโรจน์ (2560, หน้า 153) ได้ทำการสำรวจความนิยมเฉพาะของผู้หญิงไทยที่ชื่นชอบการอ่านนิยายวายจำนวนกว่าสี่ร้อยคน พบว่า 88.22% เป็นผู้ที่ชื่นชอบการอ่านนิยายวายที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเพศชายและเพศชายเพียงอย่างเดียว หรือ ที่เรียกว่า ยาโออิ/ยาโออย ในขณะที่ 9.95% เป็นผู้ที่ชื่นชอบการอ่านนิยายวายที่เล่าเรื่องราวความสัมพันธ์รักร่วมเพศทั้งสองเพศสภาพ กล่าวคือ ยาโออิ/ยาโออย และ ยูริ หรือ นิยายวายที่มีเนื้อหาเฉพาะเกี่ยวกับความสัมพันธ์รักร่วมเพศระหว่างเพศหญิงและเพศหญิง ส่วนนักอ่านหญิงไทยที่นิยมอ่านนิยายวายประเภทยูริเพียงอย่างเดียวมีเพียง 1.83% คำถามที่ตามมาจากการสำรวจของณิชากรีย์ เลิศวิญญโรจน์ ในปี พ.ศ. 2560 ก็คือ เพราะเหตุใดนักอ่านนิยายวายเพศหญิงในประเทศไทยจึงชื่นชอบนิยายวายที่มีประเด็นเนื้อหาพุ่งเน้นไปที่รูปแบบความสัมพันธ์ของชายรักชายมากกว่าที่จะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเพศหญิงและเพศหญิงด้วยกัน ซึ่งตรงกับเพศสภาพของผู้อ่าน

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาแหล่งผู้ผลิตนิยายวายควบคู่ไปกับกลุ่มผู้อ่านกระแสหลักของนิยายประเภทนี้ที่ส่วนใหญ่ล้วนแล้วแต่เป็นผู้หญิงด้วยกัน อาจเป็นไปได้ว่าการถือกำเนิดขึ้นและการคงอยู่ของนิยายวายไม่ได้เป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการของชาวรักร่วมเพศแต่อย่างใด แต่เป็นการสนองต่อความต้องการบางอย่างของเพศหญิงเสียมากกว่า

วัฒนธรรมการกดขี่ทางเพศและความนิยมนิยายวาย

การอ่านนิยายเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจรูปแบบความคิด วัฒนธรรม และค่านิยมต่าง ๆ ของสังคมที่สร้างสรรค์งานเขียนนั้น ๆ สำหรับประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดของนิยายวายมีระบบสังคมที่ให้คุณค่ากับเพศชายมากกว่าเพศหญิง ซึ่งสามารถสังเกตได้จากสังคมนครบครวในวัฒนธรรมญี่ปุ่นที่เมื่อผู้หญิงแต่งงานแล้วจะกลายเป็นเพียงแม่บ้าน มีหน้าที่คอยเลี้ยงดูบุตรและจัดการเรื่องในบ้านเท่านั้น นอกจากนี้วัฒนธรรมในสถานที่ทำงานของประเทศญี่ปุ่นก็ยังมีประเด็นความเหลื่อมล้ำทางเพศอยู่มาก ซึ่งเพศหญิงมักจะได้รับมอบหมายตำแหน่งหน้าที่และโอกาสไม่เท่าเทียมกับเพศชาย (Shan-Loong, 2000) ลักษณะวัฒนธรรมที่ส่งผลกระทบต่อบทบาทในสังคมของผู้หญิงญี่ปุ่นทำให้การแสดงออกของผู้หญิงญี่ปุ่นมีอยู่อย่างจำกัด ค่านิยมที่สะท้อนผ่านงานเขียนของประเทศญี่ปุ่นสื่อให้เห็นวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมของสังคมที่สื่อผ่านแนวคิดและพฤติกรรมแสดงออกของตัวละครในเรื่อง (ชุตินา ธรรมทัศน์, 2546)

Wilson และ Toku (2003) ได้เสนอแนวคิดที่น่าสนใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมการกดขี่ทางเพศของประเทศญี่ปุ่นและนิยายวายไว้ว่า เรื่องราวความรักในนิยายยาโออิ/ยาโออย หรือ ความรักร่วมเพศแบบชายรักชาย เป็นมโนทัศน์ของรูปแบบความสัมพันธ์แบบคู่สมรสที่อยู่เหนือกว่ารูปแบบความรักและ

ความสัมพันธ์ในความเป็นจริงทั่วไปของผู้ชายและผู้หญิงญี่ปุ่น ซึ่งอาจเป็นผลพวงมาจากจิตใต้สำนึกของผู้หญิงญี่ปุ่นที่มองว่ารูปแบบความรักแบบโรแมนติกมักจะเลือนหายไปหลังจากแต่งงาน เพราะถูกแทนที่ด้วยภาระและบทบาทของการเป็นภรรยาและแม่บ้านตามระบอบสังคมญี่ปุ่นที่มีเพศชายเป็นใหญ่ ลักษณะค่านิยมเกี่ยวกับบทบาททางเพศในสังคมดังกล่าวมีอิทธิพลต่อจินตนาการของนักเขียนนิยายวายชาวญี่ปุ่นที่เป็นเพศหญิง ทำให้พวกเขาสร้างสรรค์ผลงานที่เปรียบเสมือนภาพสะท้อนของความต้องการที่แท้จริงของผู้หญิงญี่ปุ่นที่ถูกถ่ายทอดออกมาผ่านตัวละครเอกที่เป็นเพศชายทั้งคู่ ซึ่งเป็นการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์รูปแบบหนึ่งต่อการเรียกร้องสิทธิความเท่าเทียมกันในบทบาททางเพศแทนการเรียกร้องความเท่าเทียมกันในประเด็นดังกล่าวผ่านการแสดงออกทางกายภาพ อาทิ การเดินขบวนประท้วง

การแสดงออกของตัวละครในนิยายวาย มักจะมีการกำหนดบทบาทที่ชัดเจน ฝ่ายรับมักมีลักษณะของความสวยงาม บอบบาง ใกล้เคียงกับผู้หญิง ซึ่งตัวละครเพศชายที่มีความงดงามเหล่านี้เปรียบเสมือนตัวตนที่อยากจะเป็นของผู้หญิง ซึ่งพวกเขาไม่ใช่ตัวละครเพศชายหรือเพศหญิง แต่เป็นเพศที่สามที่ถูกสร้างขึ้นมาจากจินตนาการโดยหยิบยืมเพศสภาพความเป็นชาย หรือ หญิง เพื่อตอบสนองความต้องการในจิตใจส่วนลึก ๆ ของผู้หญิงญี่ปุ่น ส่วนในเรื่องของความรุนแรงที่เกิดจากคู่สัมพันธ์แบบลึกซึ้งที่สะท้อนอยู่ในนิยายยายนั้นอาจจะไม่ใช่เรื่องแปลกใหม่ในวัฒนธรรมญี่ปุ่น เนื่องจากวรรณกรรมและภาพพิมพ์ในอดีตของประเทศญี่ปุ่นก็มีเรื่องราวของพฤติกรรมความรุนแรงสอดแทรกอยู่เรื่อยมา (สุติมา ธนธรรมทัศน์, 2546) เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการที่จะปลดปล่อยหรือระบายออกมาผ่านกระบวนการเล่าเรื่องของผู้เขียน อาจเป็นไปได้ว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นระหว่างคู่รักในนิยายวายเป็นการชดเชยให้ตัวละครกระทำพฤติกรรมบางอย่างแทนตัวตนของผู้หญิงญี่ปุ่นที่ไม่สามารถทำได้ในโลกของความเป็นจริง

บทวิเคราะห์จิตวิทยาและกระแสนิยมนิยายวายในกลุ่มนักอ่านเพศหญิงชาวไทย

ทฤษฎีโครงสร้างความคิดเกี่ยวกับเรื่องเพศของแซนดรา เบม

แซนดรา เบม (Sandra Bem) เป็นนักจิตวิทยาชาวอเมริกันยุคแรกเริ่มที่ให้ความสำคัญในการศึกษาเกี่ยวกับสตรีนิยม (Feminism) ในมุมมองเชิงจิตวิทยา ทฤษฎีโครงสร้างความคิดเกี่ยวกับเรื่องเพศ (Gender schema theory) ของแซนดรา เบม เป็นทฤษฎีที่เน้นถึงการเปลี่ยนแปลงระบบโครงสร้างทางความคิดและปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศของมนุษย์ โดยที่แซนดรา เบมได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางเพศไว้ว่า เป็นกระบวนการที่เกิดจากการเรียนรู้ถึงความแตกต่างเฉพาะอย่างของบทบาททางเพศในแต่ละสังคม ทำให้บุคคลพยายามรักษาไว้ซึ่งพฤติกรรมการแสดงออกตามเพศสภาพที่สังคมยอมรับได้เพื่อให้เข้ากับบรรทัดฐานในเรื่องเพศและความคาดหวังของวัฒนธรรมที่ตนเองอาศัยอยู่ เกิดเป็น

ลักษณะบทบาททางเพศของหญิงและชายตามแบบฉบับของเพศสภาพและสังคมวัฒนธรรมของตนเอง (Bem, 1981, หน้า 354)

ในสังคมตะวันออก เช่น ประเทศไทย และ ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีลักษณะวัฒนธรรมแบบสังคมพึ่งพา (Collectivism) โดยให้ความสำคัญกับการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ความต้องการ และค่านิยมของสังคม ทำให้เกิดแรงกดดันทางสังคมสูงอันส่งผลกระทบต่อโดยตรงต่อการบัญญัติค่านิยม หรือ บรรทัดฐานต่าง ๆ ที่บุคคลในสังคมพึงปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ผู้หญิงที่อาศัยอยู่ในวัฒนธรรมแบบสังคมพึ่งพาจะมีหน้าที่และบทบาทอย่างชัดเจน และเป็นการยากที่ผู้หญิงเหล่านี้จะปฏิบัติตนแปลกแยกออกไปจากสิ่งที่สังคมกำหนดไว้ให้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัฒนธรรมสังคมพึ่งพาที่ผู้ชายเป็นใหญ่ก็จะต้องกดดันให้ผู้หญิงมีการแสดงออก รวมไปถึงการเรียกร้องสิทธิอย่างจำกัดมากยิ่งขึ้น เนื่องจากวัฒนธรรมของประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นมีลักษณะเป็นวัฒนธรรมแบบสังคมพึ่งพา โดยมีลักษณะโครงสร้างทางสังคมที่เพศชายเป็นใหญ่เช่นเดียวกัน จึงอาจกล่าวได้ว่าลักษณะของวัฒนธรรมดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการขัดเกลาให้ผู้หญิงในประเทศไทย และ ประเทศญี่ปุ่นมีลักษณะพฤติกรรมการแสดงออกที่ถูกกำหนดไว้ด้วยเพศสภาพไม่แตกต่างกันมากนัก กล่าวคือ มีลักษณะของการยอมตาม ขาดพลัง หรือ ความดื้อรนในการต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิและความเท่าเทียมของตนเอง

การผลิตหรือบริโภคนิยายวายคือโลกที่ปลอดภัยของผู้หญิง เนื่องจากเป็นช่องทางที่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้มีอิสระทางความคิดและความสามารถในการจินตนาการได้อย่างไร้ขีดจำกัด ดังนั้นนิยายวายจึงเปรียบเสมือนสถานที่ที่ปลอดภัยที่นอกจากจะช่วยให้ผู้หญิงได้สุขสมกับสภาวะที่ไร้ซึ่งการกดขี่ทางเพศ เนื่องจากตัวละครหลักในนิยายวายไม่ว่าจะเป็นยาโออิ/ยาโอโย หรือ ยูริ ต่างก็เป็นเพศเดียวกัน ในขณะเดียวกันนิยายวายยังเปรียบเสมือนสถานที่ที่ผู้หญิงมีอิสระในการค้นหา และทดลองความเป็นไปได้ต่าง ๆ รวมถึงเพิ่มโอกาสในการสร้างอัตลักษณ์ของตัวเองเพื่อสร้างแนวความคิดใหม่เกี่ยวกับบทบาททางเพศที่ทำทลายกับอัตลักษณ์ทางเพศในโลกความเป็นจริง นิยายวายจึงเปรียบได้กับสถานที่ในการฝึกซ้อมเกี่ยวกับรูปแบบความสัมพันธ์ที่ โรแมนติก และความสัมพันธ์ทางเพศในรูปแบบใหม่ที่ไม่ว่าจำเจที่ผู้หญิงไฝหา (Wilson & Toku, 2003) ดังนั้นการผลิตและบริโภคนิยายวายจึงสามารถมองได้ว่าเป็นรูปแบบการทำทลายต่อข้อจำกัดโครงสร้างทางเพศ หรือ บทบาทที่ถูกกำหนดไว้ตามเพศสภาพเดิมของบุคคลในวัฒนธรรมนั้น ๆ ก็เป็นไปได้ ซึ่งแนวคิดนี้มีความสอดคล้องกับแนวคิดดั้งเดิมเรื่องเพศของแซนดรา เบม ที่ปฏิเสธเรื่องการแบ่งแยกความเป็นเพศชายและหญิงออกจากกันอย่างชัดเจน แต่ยอมรับในเรื่องการมีอยู่ร่วมกันของความเป็นชายและหญิงในบุคคลคนเดียวที่เรียกว่า Androgyny (Bem, 1977)

การใช้นิยายวายเป็นสถานที่สำหรับการเปิดรับประสบการณ์ทางเพศที่แปลกใหม่ก็เป็นช่องทางหนึ่งที่ช่วยให้ผู้หญิงได้สัมผัสกับความเป็นอิสระในความต้องการเกี่ยวกับเรื่องเพศ เนื่องด้วยนิยายวายส่วนใหญ่มักจะมีฉากที่บรรยายถึงเพศสัมพันธ์ ซึ่งถ้าหากพิจารณาในมุมมองของความปรารถนาทางด้านเพศของ

ผู้หญิงแล้ว Nagaike (2003, หน้า 88) ได้กล่าวถึงกระบวนการ Synchronic identification อันหมายถึง การระบุตัวตนของตนเองในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้น หรือ การรับเอาบางสิ่งบางอย่าง อาทิ ความรู้สึก เข้าสู่ตนเอง ทำให้เรารู้สึกถึงความเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งนั้น ๆ การอ่านนิยายวายก็ช่วยเติมเต็มความรู้สึกสุขสมทางเพศอย่างหนึ่ง เป็นเรื่องธรรมชาติของผู้อ่านที่จะนิยามจินตนาการแทนตนเองกับตัวละครหลักของเรื่องราวที่อ่าน ดังนั้นจึงพบว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่ผู้อ่านเพศหญิงจะนิยามแทนตนเองกับตัวละครที่เป็นฝ่ายรับ เพราะวัฒนธรรมการถูกปฏิบัติทางเพศของผู้หญิงและตัวละครฝ่ายรับในนิยายวายมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน คือ การถูกเลือกปฏิบัติแบบพลเมืองชั้นสอง ลักษณะจินตนาการนำความรู้สึกของตัวละครฝ่ายรับเข้าสู่ตนเองดังกล่าวทำให้ผู้อ่านรู้สึกตนเองเป็นส่วนหนึ่งในนิยายวาย

ส่วนสาเหตุที่ผู้หญิงนิยมนิยายวายแบบยาโออิ/ยาโอโยนั้น อาจเป็นไปได้ว่าเป็นลักษณะของการชดเชยทางจินตนาการต่อรูปแบบของวัฒนธรรมแบบสังคมนิยมที่บ่มเพาะให้ผู้หญิงรักษาท่าทีสงวนตัวจากการร่วมเพศระหว่างตัวละครชายและชายในนิยายวายสำหรับผู้หญิงที่อ่านนิยายประเภทนี้ ถือว่าเป็นการตอบสนองความต้องการทางเพศรูปแบบหนึ่ง โดยผ่านการสมมติเชิงสัญลักษณ์เปรียบเทียบทวารหนักของตัวละครกับช่องคลอดของเพศหญิง ลักษณะดังกล่าวเปรียบเสมือนการอาศัยจินตนาการเป็นช่องทางก่อภพ หรือ ประท้วงต่อวัฒนธรรมสังคมนิยมที่บ่มเพาะรูปแบบหนึ่ง โดยที่ผู้หญิงสามารถใช้นิยายวายเป็นช่องทางปลดปล่อยอารมณ์ทางเพศในขณะที่ยังคงอาศัยอยู่ในสังคมที่ตีตราว่าความต้องการทางเพศสำหรับผู้หญิงเป็นเรื่องน่าอับอาย และเป็นสิ่งที่ผิดศีลธรรมอันดีงามของความเป็นเพศหญิง นอกจากนี้การที่นิยายวายแบบยาโออิ/ยาโอโยที่มีส่วนผสมของเนื้อหาความรุนแรงที่เกิดจากคู่สัมพันธ์แบบลี้กซิงได้รับความนิยมจากผู้อ่านเพศหญิงเป็นอย่างมากยังสื่อให้เห็นถึงความสุขของผู้หญิงอันเกิดจากการแสดงออกของตัวละครในสถานการณ์ถูกล่วงละเมิดทางเพศ อาทิ การมีเพศสัมพันธ์ที่รุนแรง (Sado-masochism) และการข่มขืนโดยใช้อุปกรณ์ทางเพศ การผลิตเพลินการอ่านนิยายวายเนื้อหาความรุนแรงเหล่านี้ประกอบกับการสมมติระบุตัวตนเปรียบเทียบตนเองลงไปกับตัวละครฝ่ายรับเพศชายทำให้ผู้อ่านเพศหญิงมีความสุขกับการเปิดประสบการณ์ทางเพศ และไร้ซึ่งความรู้สึกผิดใด ๆ ในขณะเดียวกัน ด้วยเหตุที่ตัวละครทั้งหมดเป็นเพศชาย ผู้อ่านเพศหญิงจะรู้สึกถึงระยะห่างจากความอับยศทางเพศและความไร้ยางอายของตนเอง อันเป็นความรู้สึกอัตโนมัติที่เกิดขึ้นเนื่องจากค่านิยมทางวัฒนธรรมในสังคมแบบฟิงฟาที่กำหนดกรอบเกี่ยวกับเรื่องความต้องการทางเพศของผู้หญิง ทำให้พวกเขาผลิตเพลินไปกับฉากที่ก้าวร้าวเหล่านี้ได้โดยปราศจากความรู้สึกผิด

นอกจากนี้นิยายวายอาจถูกมองว่าเปรียบเสมือนสัญลักษณ์ของความโรแมนติกขั้นสูงสุดที่ไร้แรงริษยาจากนักอ่านก็เป็นได้ เนื่องจากเป็นเรื่องราวความรักที่อยู่เหนืออุปสรรคทั้งปวงโดยเฉพาะอุปสรรคในเรื่องเพศ ตัวละครชายฝ่ายรับที่ทำหน้าที่แทนนางเอกก็คือ สัญลักษณ์ของเพศหญิง เนื่องจากมีรูปร่างหน้าตาบอบบาง น่ารัก นุ่มนวล อ่อนโยน และอ่อนไหวง่าย ไม่แตกต่างจากผู้หญิงถึงแม้ว่าจะถูกสื่อผ่านเพศสภาพของความเป็นชาย แต่เนื่องจากเพศหญิงเป็นเพศที่มีความริษยาสูง การมีอยู่ของตัวละครหลัก

เพศหญิงหรือนางเอกในนิยายบางเรื่องจึงแสดงตัวไม่เหมาะสมกับการเป็นกุลสตรีที่ดีเหมือนที่ผู้อ่านเพศหญิงในสังคมแบบฟิงฟาได้รับการสอนสั่งมา การแสดงตัวที่ขัดกับวัฒนธรรมของตัวละครหญิงแต่เต็มเปี่ยมไปด้วยอิสระเสรีที่ผู้หญิงทั่วไปไม่สามารถมีได้ในชีวิตจริงทำให้เกิดผู้อ่านเพศหญิงเกิดความอิจฉาริษยาตัวละครดังกล่าว ดังนั้นการเกิดขึ้นของตัวละครฝ่ายรับเพศชายในเรื่องราวแบบชายรักชายจึงกลายเป็นเรื่องราวความรักที่ถูกมองว่าบริสุทธิ์ ไม่มีทางให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกริษยานางเอกได้ เนื่องจากเป็นนิยายรักที่ไร่นางเอกนั่นเอง (Wilson & Toku, 2003) ซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการ Synchronic identification นั่นคือการปราศจากแรงริษยาระหว่างผู้อ่านเพศหญิงกับตัวละครในนิยายช่วยให้การสมมติแทนตนเองลงไปในตัวละครทำได้อย่างสนิทใจมากยิ่งขึ้น อันก่อให้เกิดการสัมผัสถึงอิสระและเสรีภาพในการสำรวจและสร้างจินตนาการทางเพศในรูปแบบใดก็ได้โดยปราศจากสภาวะครอบงำทางสังคม

อาการของกลุ่มโรคสต็อกโฮล์ม ซินโดรม

พฤติกรรมความรุนแรงที่เกิดจากคู่สัมพันธ์แบบลึกลับซึ่งอันจบลงด้วยความรักแบบโรแมนติกที่พบเจออยู่บ่อยครั้งในนิยายวายสามารถอธิบายได้ด้วยอาการของกลุ่มโรคสต็อกโฮล์ม ซินโดรม (Stockholm syndrome) ซึ่งมีที่มาจากเหตุการณ์ปล้นธนาคารและจับตัวประกันที่ธนาคาร Sveriges Kreditbank ในปี ค.ศ. 1974 ณ กรุงสต็อกโฮล์ม ประเทศสวีเดน ซึ่งเหตุการณ์ในครั้งนั้นตัวประกันถูกควบคุมตัวอยู่ในธนาคาร และตกอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องใช้เวลาอาศัยอยู่กับคนร้ายนานถึง 5 วัน เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าคลี่คลายสถานการณ์และช่วยเหลือตัวประกันทั้งหมดออกมาได้ ปรากฏว่าตัวประกันมีท่าทีเห็นอกเห็นใจคนร้าย และมีพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะโน้มเอียงไปในทางต้องการปกป้อง หรือ ช่วยเหลือคนร้ายให้พ้นจากการถูกตัดสินโทษ ปรากฏการณ์ทางจิตวิทยาที่เกิดขึ้นกับตัวประกันดังกล่าวจึงเป็นที่มาของการบัญญัติขึ้นของอาการกลุ่มโรคสต็อกโฮล์ม ซินโดรม ซึ่งหมายถึง ปรากฏการณ์ที่บุคคลพัฒนาความรู้สึกผูกพันและเห็นอกเห็นใจในระดับจิตใต้สำนึกต่อคนที่ทำร้าย หรือ กักขังหน่วงเหนี่ยวตนเอง และเกิดความรู้สึกเศร้าใจเมื่อเห็นคนร้ายได้รับอันตราย หรือ ถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย ในขณะที่เดียวกันก็อาจเกิดความรู้สึกผิดจากความรู้สึกผูกพันที่เกิดขึ้นได้ด้วยเช่นกัน (Hanbury & Romano, 2013) ทั้งนี้ความเห็นอกเห็นใจที่เกิดขึ้นในระดับจิตใต้สำนึกของเหยื่อความรุนแรงจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยเวลาเป็นปัจจัยสำคัญในการเชื่อมโยงให้เกิดอาการของกลุ่มโรคสต็อกโฮล์ม ซินโดรม

จิตใจของมนุษย์มีคุณสมบัติที่ยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวได้ดีตามแต่สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ถ้าหากมนุษย์ต้องตกอยู่ในสถานการณ์ที่เลวร้าย จิตใจก็จะปรับตัวให้มนุษย์เกิดอคติเข้าข้างตนเองเพื่อประโยชน์ในการอยู่รอด (Westcott, 2013) ดังนั้นเมื่อพิจารณารูปแบบความสัมพันธ์แบบความรุนแรงที่เกิดจากคู่สัมพันธ์แบบลึกลับซึ่งอันจบลงด้วยความรักแบบโรแมนติกที่มีอยู่ในนิยายวายแบบละเอียดถี่ถ้วน อาจเป็นได้ว่าความรักที่เกิดขึ้นไม่ใช่รูปแบบของความรักที่แท้จริง แต่เป็นสิ่งที่จิตใจของตัวละครเกิดการปรับตัวเพื่อความอยู่รอด ซึ่งลักษณะเนื้อหาดังกล่าวก็ได้รับความนิยมจากผู้อ่านนิยายวายที่เป็นเพศหญิงเป็น

อย่างดี เนื่องจากถูกจำกัดกับรูปแบบวิถีชีวิตประจำวัน และวัฒนธรรมค่านิยมในสังคมแบบพึ่งพาที่ผู้อ่านอาศัยอยู่

ความรุนแรงที่เกิดจากคู่สัมพันธ์แบบลึกซึ้งเป็นรูปแบบความรุนแรงที่สามารถปรากฏได้ในทุก ๆ สังคมและวัฒนธรรม อย่างไรก็ตามความรุนแรงประเภทนี้เมื่อปรากฏอยู่ในวัฒนธรรมที่ละเลยความสำคัญของความเท่าเทียมทางเพศ ความรุนแรงที่เกิดจากคู่สมรสจะไม่ได้เป็นเพียงแค่ความรุนแรงภายในครอบครัวที่เกิดจากการกระทำระหว่างคู่รัก หรือ อดีตคู่รักเพียงอย่างเดียว แต่ยังคงสื่อให้เห็นถึงรูปแบบของความรุนแรงเชิงโครงสร้างสังคม (Structural Violence) อีกด้วย ชลิตาภรณ์ ส่งสัมพันธ์ (2539) ได้นำเสนอประเด็นความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม ซึ่งเป็นลักษณะของวัฒนธรรมที่เอื้อให้เกิดความรุนแรงเชิงโครงสร้าง อาทิ การกดขี่ การเอารัดเอาเปรียบ และการใช้ความรุนแรงทางตรง เช่น การข่มขืนภรรยาโดยสามี เป็นต้น อันกลายเป็นเรื่องธรรมดาที่สามารถยอมรับได้ในสังคมที่ให้คุณค่าแก่เพศชายว่าเป็นใหญ่ในโครงสร้างทางสังคม

จากการศึกษาสถิติความรุนแรงในอดีตคู่รักที่เคยแต่งงาน หรือ อาศัยอยู่ร่วมกันในประเทศไทย โดยองค์การอนามัยโลก (WHO, 2000) พบว่า 41% ของผู้หญิงในจังหวัดกรุงเทพฯ และ 47% ในจังหวัดนครสวรรค์มีประสบการณ์ได้รับความรุนแรงทางร่างกาย หรือ ทางเพศโดยคู่รัก ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าความรุนแรงที่เกิดจากคู่สมรสในประเทศไทยไม่ใช่เรื่องไกลตัว ถึงแม้ว่าจะมีการกำหนดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ปี พ.ศ. 2550 เพื่อเป็นบทกำหนดสำหรับเจ้าหน้าที่รัฐในการจัดการ คุ้มครอง และดูแลกรณีการกระทำความรุนแรงโดยเจตนาที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว แต่กระนั้นก็ตามผู้หญิงส่วนใหญ่ที่ตกเป็นเหยื่อของการใช้ความรุนแรงภายในครอบครัวก็ยังไม่สามารถยื่นหยัดเพื่อเรียกร้องสิทธิทางกฎหมายที่ตนเองพึงได้รับ เนื่องจากลักษณะโครงสร้างทางสังคมของประเทศไทยที่กำหนดให้ผู้ชายเป็นใหญ่ และภรรยาตกอยู่ในบริบททางวัฒนธรรมที่ต้องพึ่งพาสามี จึงเป็นการยากที่ภรรยาชาวไทยจะลุกขึ้นมาต่อสู้เพื่อรักษาสิทธิของตนเมื่อตนเองถูกทำร้ายโดยสามีของตนเอง (ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, 2550) ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าความรุนแรงที่เกิดจากคู่สมรสในนิยายวายเป็นตัวอย่างของภาพสะท้อนหนึ่งที่สื่อให้เห็นลักษณะของความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของผู้หญิงเอเชียได้เป็นอย่างดี จริงอยู่ที่ไม่ใช่ผู้หญิงเอเชียทุกคนจะต้องประสบกับความรุนแรงภายในครอบครัวอันเกิดจากคู่สัมพันธ์แบบลึกซึ้ง แต่ด้วยระบบวัฒนธรรมที่เชิดชูให้เพศชายอยู่บนชั้นสูงสุดของโครงสร้างทางสังคม จึงปฏิเสธไม่ได้ต่อการมีอยู่ของวัฒนธรรมที่ให้คุณค่ามากเป็นพิเศษสำหรับเพศชาย การเรียกร้องความเท่าเทียมกันทางเพศในกลุ่มผู้หญิงเอเชียจึงไม่เจริญก้าวหน้า และยังห่างไกลจากความสำเร็จอยู่มาก

ในปัจจุบันแม้ว่ารัฐบาลไทยจะคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย และเสริมสร้างพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของครอบครัวมากยิ่งขึ้น แต่การละเมิดสิทธิสตรีก็ยังคงเป็นสิ่งที่สามารถพบเห็นได้ทั่วไปในสังคมไทย ถึงกระนั้นคนไทยส่วนใหญ่มักจะไม่ตระหนักถึงลักษณะ

พฤติกรรมที่เป็นการละเมิดสิทธิสตรี เนื่องจากเคยชินกับรูปแบบวัฒนธรรมการขุดเซทางเพศที่ได้รับการปลูกฝังจากรุ่นสู่รุ่นจนกลายเป็นการยอมรับและเคยชินกับพฤติกรรมที่กลายเป็นบรรทัดฐานของสังคมดังกล่าว ประกอบกับการขาดความรู้ในด้านกฎหมายของผู้หญิงไทยทำให้ประเด็นความเท่าเทียมกันทางด้านศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ระหว่างเพศกลายเป็นประเด็นที่สังคมละเลยและถูกมองข้ามไป จากบทความของ Chia (2016) ได้กล่าวถึงสภาวะการณ์ที่ยากลำบากในการให้ได้มาซึ่งความเท่าเทียมกันทางเพศของผู้หญิงไทยได้อย่างน่าสนใจว่า เป็นลักษณะที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการขาดการเข้าถึงพลังอำนาจและการลดลำดับชั้นทางวัฒนธรรม อันเป็นผลพวงมาจากกระบวนการเป็นอาณานิคมทางวัฒนธรรม (Sexual Imperialism), นโยบายของรัฐ และกระบวนการจำกัดทางเพศสภาพ (Gender-Specific Socialization)

เมื่อพิจารณาความนิยมนิยายวายแบบยาโออิ/ยาโอโยในกลุ่มผู้หญิงไทย จึงอาจเป็นไปได้ว่าการได้รับความนิยดังกล่าวมีอิทธิพลมาจากลักษณะการถูกกดขี่ในบทบาททางเพศไม่แตกต่างจากสิ่งที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงญี่ปุ่น ความสัมพันธ์ระหว่างนิยายวายแบบยาโออิ/ยาโอโยและสตรีนิยมนั้นเป็นการแสดงออกของผู้หญิงในการต่อสู้กับวาทกรรมเรื่องเพศโดยแสดงออกมาในรูปแบบจินตนาการแห่งโลกเพื่อฝัน ในโลกแห่งความเป็นจริงที่พวกเธออาศัยอยู่มีผู้ชายเป็นใหญ่ แต่ในโลกของนิยายวายการใช้ร่างกายของผู้ชายโดยสื่อออกมาในรูปแบบของการเป็นฝ่ายรับที่มีลักษณะการแสดงออกแบบหญิงสาว และมีบทบาทในการรับมือกับความรุนแรงที่เกิดจากคู่สัมพันธ์แบบลึกลับซึ่ง สามารถวิเคราะห์ได้ว่าเป็นลักษณะหนึ่งของโลกจินตนาการที่ผู้หญิงเหล่านี้ใช้ตัวละครดังกล่าวเป็นเครื่องมือ หรือ วัตถุทางเพศของผู้หญิงที่ขัดแย้งกับความเป็นจริงที่พวกเธอเหล่านั้นมักตกเป็นเครื่องมือทางเพศสำหรับผู้ชาย และความสัมพันธ์แบบรักต่างเพศระหว่างหญิงชายในระบบโลกแห่งความเป็นจริงที่ไร้ซึ่งความเท่าเทียมกันทางเพศถูกปฏิเสธและแทนที่ด้วยความสัมพันธ์แบบคู่รักเพศเดียวกันที่ซึ่งยังมีการคงอยู่ของการกดขี่ทางเพศอันทำให้คุณค่าของระบบปิตาธิปไตย (Patriarchy) สั่นคลอน (ญาณธร เจริญรัตนกุล, 2550; McLelland, 2005, หน้า 10) ก็เปรียบเสมือนเป็นการเรียกร้องสิทธิของทางเพศในจินตนาการของกลุ่มผู้หญิงโดยอาศัยนิยายวายแบบยาโออิ/ยาโอโยเป็นเครื่องมือให้ได้มาซึ่งความต้องการเท่าเทียมกันทางเพศดังกล่าว

ทฤษฎีปัญญาสังคมของอัลเบิร์ต แบนดูรา

ฉากของความรุนแรงทางเพศและการบรรยายพฤติกรรมร่วมเพศระหว่างตัวละครในนิยายวายยังคงเป็นเรื่องที่ผู้ใหญ่หลายคน โดยเฉพาะกลุ่มผู้ใหญ่ในสังคมแบบพึ่งพาไม่ให้การยอมรับมากนัก ถึงแม้ว่าในการเข้าถึงนิยายวายผ่านระบบอินเทอร์เน็ตในปัจจุบันจะมีระบบคัดกรองอายุของผู้อ่านโดยในบางเว็บไซต์กำหนดให้อายุ 18 ปีขึ้นไปเป็นเกณฑ์ที่สามารถเข้าอ่านได้ แต่ในความเป็นจริงจะพบว่าผู้อ่านนั้นไม่ได้ถูกจำกัดอย่างเคร่งครัด ด้วยระบบการคัดกรองอายุของผู้อ่านที่ไม่สามารถตรวจพิสูจน์ได้จริง ทำให้ไม่ว่าผู้อ่านจะมีอายุเท่าใด การกดยินยอมหน้าจอเพื่อยืนยันว่าตนนั้นอายุ 18 ปีขึ้นไปก็สามารถนำผู้อ่าน

เข้าสู่นิยายวายที่มีเนื้อหารุนแรงและวาทะกรรมได้อย่างง่ายดาย ซึ่ง Judith (1991) ได้เสนอแนะไว้ว่าฉากความรุนแรงและการร่วมเพศที่ปรากฏในสื่อประเภทวิดีโอคลิปสามารถสร้างความเสียหายต่อเด็กที่ได้เสพสื่อประเภทนี้ โดยที่การเสพสื่อที่มีความรุนแรงและเนื้อหาลามกจะส่งผลให้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงบิดเบือนไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบการรับรู้ของเด็กที่ยังมีความอ่อนไหวง่ายต่อการรับรู้ ดังนั้นการเสพสื่อประเภทดังกล่าวสามารถก่อความเสียหายได้ง่าย และเด็กอาจจะแสดงพฤติกรรมที่เกิดจากการชักจูงได้ง่าย ดังนั้นจึงส่งผลกระทบต่อสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ และชีวิตความเป็นอยู่ รวมทั้งวิถีทางในการแสวงหาความสุขของพวกเขาได้ ถึงแม้ว่าในปัจจุบันยังไม่มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของการอ่านนิยายวายในกลุ่มเด็กและเยาวชน แต่เนื่องจากลักษณะของนิยายวายที่มักมีเนื้อหาหล่อหลอมและมีเรื่องราวของความรุนแรงก็เป็นตัวแปรที่คล้ายคลึงกับตัวแปรในการศึกษาของ Judith (1991) จึงทำให้อนุมานได้ว่าการเสนอนิยายยายน่าจะมีผลต่อผู้อ่านวัยเยาว์ไม่มากนักน้อย ถึงแม้ว่านิยายวายที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมทางเพศและการบรรยายฉากความรุนแรงถือว่าเป็นเรื่องต้องห้ามสำหรับผู้อ่านทั้งหลายที่อายุต่ำกว่า 18 ปี แต่การบริโภคนิยายวายที่มีลักษณะดังกล่าวก็ดูเหมือนจะเป็นที่ชื่นชอบและได้รับความนิยมจากกลุ่มผู้อ่านอย่างไม่จำกัดช่วงอายุ

อัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura) ผู้คิดค้นทฤษฎีปัญญาสังคม (Social cognitive theory) เชื่อว่า การเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้ในกรณีที่มนุษย์สังเกตพฤติกรรมจากตัวต้นแบบ (Model) และการได้รับการเสริมแรงจากผู้อื่น (Vicarious Learning) ที่ตัวต้นแบบได้รับ (Bandura, 1977) เช่น การที่เราอยากสวยเหมือนดาราที่เราชื่นชอบ เนื่องจากเราอยากเป็นที่รัก และได้รับการยอมรับเหมือนดาราคณดังกล่าว หรือ การที่ใจคิดว่าอยากเป็นมีฐานะทางการเงินที่ดีเป็นผลมาจากการที่เราเห็นคนฐานะดีมีชีวิตที่สะดวกสบาย และได้รับการปฏิบัติจากสังคมที่ดี และเราอยากอยู่ในสถานะเช่นนั้นบ้าง เป็นต้น

เมื่อพิจารณาทฤษฎีปัญญาสังคมควบคู่ไปกับนิยายวายที่มีเนื้อหาความรุนแรงที่เกิดจากคู่สัมพันธ์แบบลึกซึ้ง และฉากของการร่วมเพศระหว่างตัวละครเพศเดียวกัน ส่งผลให้เกิดความกังวลในการเกิดพฤติกรรมลอกเลียนแบบในกลุ่มผู้อ่านนิยายวายประเภทนี้ โดยเฉพาะกลุ่มผู้อ่านรุ่นเยาว์ ถึงกระนั้นก็ดี ตั้งแต่นิยายวายได้รับความนิยมในสังคมไทยเรื่อยมาก็ยังไม่ปรากฏลักษณะพฤติกรรมเลียนแบบอันเกิดจากการอ่านนิยายวายที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสมกับวัยดังกล่าว และดูเหมือนว่านิยายวายที่มีเนื้อหาความรุนแรงประกอบกับเรื่องการร่วมเพศจะได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ หากมองในมุมมองตามธรรมชาติของวัยรุ่นยุคปัจจุบันที่มีลักษณะการบริโภคในลักษณะที่ล้ำหน้า (Avant-garde of consumption) อาจเป็นไปได้ว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่มุ่งแสวงหาความทันสมัยตลอดเวลา วัยรุ่นจึงตกอยู่ใต้อิทธิพลของผลผลิตทางวัฒนธรรม (Cultural products) ในสังคมสมัยใหม่ ดังนั้น การแสวงหาทางออกของวัยรุ่นหญิง เพื่อการปลดปล่อยตนเอง (Emancipation) จากการดำเนินชีวิตที่ถูกมัดกับระเบียบค่านิยมทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมแบบพึ่งพาอย่างในประเทศไทยที่ความเท่าเทียมกันทางเพศปรากฏให้เห็นอยู่ในทุกวัย เด็กสาวและเด็กวัยรุ่นทั้งหลายก็เรียนรู้และซึมซับค่านิยมทางวัฒนธรรมดังกล่าวผ่านประสบการณ์ตรง และ

การสังเกตจากการถูกเลือกปฏิบัติของผู้ใหญ่ใกล้ตัวพวกเธอที่เป็นเพศหญิง อาทิ มารดา, ยา/ยาย หรือ พี่สาว จึงทำให้เพศหญิงพยายามค้นหาช่องทางในการปลดปล่อยตนเองมากยิ่งขึ้น ประกอบกับการเกิดขึ้นของอินเทอร์เน็ตก็เป็นตัวเร่งให้เด็กหญิงทั้งหลายสามารถเข้าถึงนิยายวายกลุ่มนี้ได้เป็นอย่างดี ซึ่งนิยายวายประเภทยาโออิ/ยาโอโย อันเป็นนิยายวายเนื้อหาแบบชายรักชายก็ดูเหมือนจะเป็นทางออกช่องทางหนึ่งให้พวกเธอได้ผ่อนคลายในวิถีชีวิตประจำวัน (ศรัณย์ สิงห์ทน, 2550, หน้า 243)

ตัวละครที่ใช้ความรุนแรงในนิยายวายก็เปรียบเสมือนตัวต้นแบบ (Model) ที่ทำให้เด็กมีพฤติกรรมลอกเลียนแบบ การกระทำเช่นนี้อาจก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามขึ้นมาในภายหลัง เพราะเด็กเยาวชนอาจยังขาดความเข้าใจถึงความเป็นจริงและยังยึดติดอยู่กับจินตนาการของตนเอง ดังนั้น การเข้าถึงเนื้อหานิยายวายที่มีความรุนแรงและการมีเพศสัมพันธ์ควรมีกระบวนการสำหรับการตรวจสอบ ดูแล และควบคุมที่รัดกุมมากกว่าสถานการณ์ในปัจจุบัน รวมถึงผู้ปกครองก็ควรมีบทบาทในการสอดส่องดูแลการใช้อินเทอร์เน็ตของบุตรหลานอย่างใกล้ชิด

แนวคิดกลไกป้องกันทางจิตของซิกมุนด์ ฟรอยด์

หนึ่งในแนวคิดที่มีชื่อเสียงของซิกมุนด์ ฟรอยด์ คือ แนวคิดเรื่องกลไกป้องกันทางจิต (Defense Mechanisms) ซึ่งเป็นวิธีที่มนุษย์ใช้จัดการกับความวิตกกังวลที่เกิดขึ้น อันจะช่วยส่งผลให้มนุษย์สามารถใช้ชีวิตในสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้กลไกการป้องกันทางจิตนั้นมีหลายรูปแบบด้วยกัน ความเพ้อฝัน (Fantasy) หรือ การฝันกลางวัน/การสร้างวิมานบนอากาศ เป็นรูปแบบหนึ่งของกลไกการป้องกันทางจิต ซึ่งเป็นลักษณะการหลีกเลี่ยงหนีจากความเป็นจริงที่ตนเองเผชิญอยู่ด้วยการสร้างจินตนาการ หรือ มโนภาพเกี่ยวกับสิ่งที่ตนต้องการแต่ไม่สามารถเป็นจริงได้ และใช้จินตนาการดังกล่าวเป็นช่องทางในการหลบหนีออกจากความเป็นจริงที่ไม่เป็นดังใจหวัง (Freud, 1937)

วัฒนธรรมของสังคมพึงพาที่ปฏิเสธความเท่าเทียมต่อบทบาททางเพศของหญิงและชายอาจมีส่วนกระตุ้นให้ผู้หญิงเกิดความวิตกกังวลใจ หรือ ไม่สบายใจอยู่ในส่วนลึกแต่ไม่อาจแสดงออกมาเพื่อเรียกร้องให้เกิดความเท่าเทียมขึ้นก็เป็นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องความสัมพันธ์ฉันท์สามีภรรยาที่ผู้หญิงจะถูกลดบทบาทลงเหลือเพียงแค่หน้าที่ภรรยาและแม่บ้านหลังแต่งงาน ทำให้ความรู้สึกรักใคร่เชิงโรแมนติกถึงจุดสิ้นสุด เมื่อความวิตกกังวลเกี่ยวกับความเท่าเทียมกันทางเพศเกิดขึ้นและพัฒนาไปสู่อารมณ์ความรู้สึกคับข้องใจ ประกอบกับวัฒนธรรมของประเทศในเอเชียซึ่งเป็นลักษณะของสังคมพึงพาที่ไม่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้ระบาย หรือ แสดงออก จึงเกิดเป็นช่องว่างที่กลไกป้องกันทางจิตแบบความเพ้อฝันถูกนำมาใช้เพื่อลดความวิตกกังวลและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ บทบาทของนักเขียนนิยายวายแนว ยาโออิ หรือ ยาโอโย ที่มักครองตลาดนักเขียนญี่ปุ่นและไทยด้วยเพศหญิงอาจเป็นบทพิสูจน์ของการมีอยู่ของกลไกป้องกันทางจิตแบบความเพ้อฝันก็เป็นได้ รูปแบบความรักใคร่เชิงโรแมนติกในนิยายวายโดยนักเขียนเพศ

หญิงกลุ่มนี้สามารถวิเคราะห์ออกมาว่าเป็นความพยายามในการสร้างสถานการณ์ที่ตนเองคาดหวังให้โลดแล่นอยู่ในจินตนาการ เนื่องจากความต้องการเหล่านี้ไม่มีวันเกิดขึ้นได้ในความเป็นจริง ซึ่งลักษณะการแสดงออกของนักเขียนนิยายวายเพศหญิงดังกล่าวก็ดูเหมือนว่าจะสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคนิยายวายที่เป็นเพศหญิงทั้งในสังคมญี่ปุ่นและไทยได้เป็นอย่างดี

การได้จ้องมองผู้อื่นเป็นการกระตุ้นสัญชาตญาณทางเพศรูปแบบหนึ่งที่ก่อให้เกิดความสุขสมต่อผู้มอง ซึ่งโดยปกติแล้วผู้หญิงมักจะถูกตีตราให้เป็นวัตถุทางเพศ โดยเป็นฝ่ายที่ถูกจ้องมองจากเพศชายสังเกตได้จากการมีอยู่และเป็นที่ยอมรับของสื่อลามกที่มักจะนำเพศหญิงมาเป็นจุดขายเพื่อตลาดกลุ่มผู้บริโภคเพศชาย ในทิศทางเดียวกันนิยายวายแบบ ยาโออิ/ยาโอโยได้เปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้สัมผัสกับกระบวนการจ้องมอง (gazing) นี้ แต่เป็นการหวนทิศทางการจ้องมองจากเดิมที่ฝ่ายหญิงเป็นผู้ถูกมอง แต่ในครั้งนี้ฝ่ายหญิงได้รับบทบาทเป็นผู้จ้องมอง ในขณะที่ฝ่ายชายได้รับบทบาทของการเป็นวัตถุทางเพศสำหรับฝ่ายหญิง ซึ่งถือว่าการเปิดโอกาสแห่งสิทธิเสรีภาพให้แก่เพศหญิงที่ถึงแม้จะเป็นแค่เพียงในโลกแห่งจินตนาการ แต่ก็ทำให้ผู้หญิงมีหนทางในการจัดการกับความวิตกกังวลและความคับข้องใจอันเกิดจากการถูกกดขี่ทางเพศก็เป็นได้ (ศรีณย์ สิงห์ทน, 2550, หน้า 246) นอกจากนี้ Wilson และ Toku (2003) ยังได้เสนอแนวคิดที่ว่า การสร้างตัวละครรักร่วมเพศในนิยายวายเป็นจินตนาการที่ทำให้ผู้หญิงญี่ปุ่นได้เติมเต็มความรักในอุดมคติโดยปราศจากพันธะทางกายวิภาค นั่นก็คือการตั้งคร่ำครวญจะนำมาซึ่งภาระและบทบาทของการเป็นแม่บ้านและภรรยาโดยสมบูรณ์แบบตามที่กรอบวัฒนธรรมญี่ปุ่นได้วางไว้ ความนิยมนิยายวายในกลุ่มผู้อ่านเพศหญิงชาวญี่ปุ่นจึงอาจเป็นไปได้ว่าเป็นลักษณะของการใช้กลไกป้องกันทางจิตแบบความเพ้อฝันในการที่จะหลบหนีจากบทบาททางสังคมที่ถูกกำหนดโดยวัฒนธรรมไปสู่จินตนาการความรักแบบโรแมนติกที่ไร้ซึ่งพันธนาการจากกรอบและข้อผู้มัดทางสังคมและวัฒนธรรม

นอกจากกลไกป้องกันทางจิตแบบความเพ้อฝัน กลไกป้องกันทางจิตอีกชนิดหนึ่งที่เรียกว่า การแทนที่ (Displacement) ก็สามารถนำมาอธิบายปรากฏการณ์ความนิยมนิยายวายที่มีเนื้อหาความรุนแรงที่เกิดจากคู่สัมพันธ์แบบลึกซึ้งในกลุ่มผู้อ่านเพศหญิงได้เป็นอย่างดี กลไกป้องกันทางจิตแบบการแทนที่ คือ การโยกย้ายการระบายอารมณ์และความรู้สึก รวมไปถึงความคับข้องใจต่าง ๆ จากตัวกระตุ้นที่ทำให้เราเกิดอารมณ์เชิงลบไปสู่เป้าหมายใหม่ ซึ่งการโยกย้ายนี้อาจเกิดขึ้นได้เนื่องจากการไร้ซึ่งความสามารถในการแสดงอารมณ์ตอบสนองโดยตรงต่อตัวกระตุ้นที่ทำให้เกิดอารมณ์เชิงลบ หรือ การแสดงอารมณ์ได้ตอบดังกล่าวไม่เป็นที่ยอมรับตามค่านิยมในสังคม เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างเนื้อหาของนิยายวายที่เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความสัมพันธ์แบบรักร่วมเพศและความรุนแรงกับค่านิยมในเรื่องบทบาททางเพศของสังคมเอเชีย ที่ผู้หญิงมักจะเป็นฝ่ายถูกกดขี่และมีสามีเป็นใหญ่ อาจกล่าวได้ว่า นิยายวายก็เปรียบเสมือนสถานที่ในจินตนาการเพื่อการบำบัดรักษาจิตใจชั้นดีสำหรับผู้หญิงที่มีอารมณ์ ความรู้สึกเชิงลบ รวมไปถึงความอึดอัดข้องใจต่าง ๆ อันเกิดจากการถูกเลือกปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียมกันทางเพศ ส่วนสาเหตุที่นิยายวายแบบ ยาโออิ/ยาโอโย เป็นที่นิยมมากกว่านิยายวายประเภท ยูริ ก็อาจสอดคล้องกับข้อเสนอที่ Wilson และ

Toku (2003) ได้อธิบายไว้ กล่าวคือ การถ่ายโอนความคับข้องใจต่าง ๆ อันเกิดจากประเด็นความเป็นเพศหญิงไปสู่ตัวละครที่มีเพศสภาพความเป็นหญิงด้วยกันยังเป็นการตอกย้ำความรู้สึกอับอาย แต่การโยกย้ายอารมณ์เชิงลบไปสู่ตัวละครที่มีลักษณะตรงกันข้ามที่มีความแตกต่างกับตนเองซึ่งในที่นี้ก็คือตัวละครเพศสภาพชาย จะทำให้ผู้อ่านเพศหญิงเกิดการยอมรับได้ง่ายกว่า อันนำไปสู่การปลดปล่อยและระบายความอัดอั้นคับข้องใจที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้ดียิ่งขึ้นผ่านการเสพนิยายวายที่มีเนื้อหารุนแรงในกลุ่มนักอ่านเพศหญิง

ถึงแม้ว่าแนวคิดกลไกป้องกันทางจิตของซิกมุนด์ ฟรอยด์จะเสนอแนวทางที่เป็นประโยชน์สำหรับการลดความวิตกกังวล ความคับข้องใจ และอารมณ์ความรู้สึกเชิงลบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเพศหญิงอันเนื่องมาจากความไม่เท่าเทียมกันในบทบาททางเพศ รวมไปถึงการถูกกำหนดบทบาททางเพศจากค่านิยมในสังคม แต่การลดลงของอารมณ์เชิงลบต่าง ๆ ก็เป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระดับปัจเจกบุคคล และกลุ่มบุคคลเพียงเท่านั้น ไม่ได้มีอิทธิพลส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงค่านิยมและวัฒนธรรมของสังคมในระดับกว้างแต่อย่างใด

แนวคิดมโนภาพแห่งตนของคาร์ล โรเจอร์

ถึงแม้ตัวละครหลักในนิยายวายแบบชายรักชายจะเป็นตัวละครที่มีเพศสภาพเป็นชายทั้งคู่ แต่ลักษณะการแสดงออกระหว่างตัวละครหลักทั้งสองก็ถูกกำหนดไว้แล้วด้วยเนื้อหาที่ถูกปรุงแต่งแบ่งแยกความเป็นชาย (Masculine) และความเป็นหญิง (Feminine) ออกจากกันอย่างชัดเจน ตัวละครที่ถูกสร้างให้มีคุณลักษณะของความเป็นหญิงนี้จะมีการแสดงออกที่สื่อถึงความสวยงาม และบอบบางตามแบบฉบับผู้หญิงเอเชีย เส้นแบ่งกับบทบาทการแสดงออกทางเพศที่สวนทางกับลักษณะทางเพศสภาพของตัวละครชายนี้ทำให้ไม่สามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่าตัวละครดังกล่าวเป็นเพศชาย หรือ เพศหญิง แต่เป็นเพศที่สามในจินตนาการที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการในระดับจิตใต้สำนึกของผู้อ่านเพศหญิง (Mizoguchi, 2003, หน้า 53) ซึ่งแนวคิดเรื่องมโนภาพแห่งตน (Self-concept) ของ คาร์ล โรเจอร์ช่วยไขความกระจ่างของความต้องการในระดับจิตใต้สำนึกและการเกิดขึ้นของตัวละครชายที่มีลักษณะความเป็นเพศหญิงได้เป็นอย่างดี

มโนภาพแห่งตนเป็นการนำเสนอโครงสร้างการรับรู้เกี่ยวกับบุคลิกลักษณะ ความสามารถของตนเอง รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสิ่งแวดล้อม อันเกิดจากการรวบรวมข้อมูลจากประสบการณ์ซึ่งเป็นเรื่องเฉพาะตัวที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้อยู่เสมอ Rogers (1959) เชื่อว่าความสอดคล้องกัน (Congruence) ระหว่างมุมมองในอุดมคติที่ตนวาดฝันอยากจะเป็น (Ideal self) และตัวตนที่บุคคลเป็นอยู่จริง ๆ (Real self) ส่งผลต่อความสมดุลทางบุคลิกภาพ ถ้าโครงสร้างบุคลิกภาพทั้งสองใกล้เคียงกันมากเท่าใด ความสมดุลทางบุคลิกภาพของบุคคลก็จะมีมากยิ่งขึ้น ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคล

ใดมีความห่างเหินกัน (Incongruence) ระหว่างโครงสร้างบุคลิกภาพในอุดมคติที่ตนคาดหวังอยากจะเป็น และตัวตนที่แท้จริงมากเท่าไร ความสมดุลทางบุคลิกภาพก็จะลดน้อยลงเช่นกัน อันจะส่งผลต่อความสุขในการดำเนินชีวิตของบุคคล เนื่องจากมุมมองในอุดมคติที่มนุษย์คาดหวังมีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อการแสดงออกทางพฤติกรรม แต่เนื่องจากข้อกำหนดทางวัฒนธรรมทำให้ผู้หญิงไม่สามารถผลักดันตัวตนที่เป็นอยู่ไปสู่บุคลิกภาพในอุดมคติได้ ดังนั้นสิ่งที่ผู้หญิงที่อาศัยอยู่ภายใต้วัฒนธรรมที่มีการกดขี่ทางเพศสามารถทำได้เพื่อลดทอนความห่างเหินระหว่างโครงสร้างบุคลิกภาพทั้งสองดังกล่าวก็คือ การจินตนาการผ่านบทนิยายที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนของการไปสู่ตัวตนในอุดมคติที่ตนวาดฝันไว้

เมื่อพิจารณาลักษณะตัวละครเพศชายที่มีลักษณะความเป็นหญิงในนิยายวายแบบ ยาโออิ/ยาโอโย อาจเป็นไปได้ว่าลักษณะดังกล่าวเป็นการปรุงแต่งขึ้นเพื่อสื่อถึงโครงสร้างทางบุคลิกภาพที่ผู้หญิงอยากจะเป็น ซึ่งสอดคล้องได้ดีกับความต้องการของทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคนิยายวายที่ล้วนมีฐานการผลิตและบริโภคกลุ่มใหญ่เป็นเพศหญิงด้วยกันทั้งสิ้น ตัวละครฝ่ายรับที่เป็นเพศชายเปรียบเสมือนตัวตนในอุดมคติสำหรับผู้หญิงที่ต้องการความเท่าเทียมกันในสังคม และต้องการหลีกเลี่ยงหนีออกจากบทบาททางเพศหญิงที่สังคมกำหนดไว้ สังเกตได้จากการที่ตัวละครฝ่ายรับเพศชายในนิยายวายทำให้สมรรถภาพในการคลอดบุตร หรือ แม้กระทั่งความรับผิดชอบต่อการะหน้าที่ในการดูแลบ้านจางหายไปโดยอัตโนมัติ นอกจากนี้การสร้างให้ตัวละครที่มีความเป็นเพศหญิงออกมามีลักษณะกายภาพทางเพศแบบเพศชายทำให้เกิดความสุขสมถึงความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางเพศในจินตนาการของบุคลิกภาพในอุดมคติของผู้หญิงมากยิ่งขึ้น

อาจกล่าวได้ว่าตัวละครฝ่ายรับเพศชายในนิยายวายเปรียบเสมือน “ร่างสมมติ” หรือ “ร่างที่ว่างเปล่า” ในจินตนาการที่นักเขียนเพศหญิงสร้างขึ้นเพื่อให้ผู้บริโภคเพศหญิงสามารถใส่ตนเองลงไปในตัวละครนั้นได้อย่างแนบสนิท ซึ่งส่งผลให้เกิดเป็นรูปแบบของความรักและความสัมพันธ์เชิงโรแมนติกที่บริสุทธิ์ และเติมเต็มไปด้วยความเท่าเทียมทางเพศ เมื่อแม้แต่จะมีบทที่เกี่ยวข้องกับการทะเลาะวิวาทระหว่างตัวละครหลักทั้งสอง การมีลักษณะทางเพศสภาพเป็นผู้ชายทั้งคู่ยิ่งตอกย้ำความรู้สึกว่าผู้อ่านสามารถหลีกเลี่ยงหนีจากความกดขี่ทางเพศ และความรุนแรงที่ผู้หญิงอาจจะต้องพบเจอในชีวิตประจำวันไปได้ ซึ่งเป็นลักษณะตัวตนในอุดมคติที่ผู้หญิงทั้งหลายที่อยู่ในสังคมพึงพาที่ไร้ซึ่งความเท่าเทียมกันทางเพศต่างก็พยายามไขว่คว้าอย่างไม่มีที่สิ้นสุดอยู่ภายในจิตใต้สำนึก (ศรีณย์ สิงห์ทน, 2550, หน้า 242)

บทสรุป

นิยายวายคือเครื่องมือที่สำคัญทางวัฒนธรรมของผู้หญิงในสังคมแบบพึ่งพาเนื่องจากนิยายวายเปรียบเสมือนเครื่องมือแห่งจินตนาการที่ปราศจากการควบคุมจากสังคม ช่วยปลดปล่อยให้ทั้งผู้ผลิตและ

ผู้บริโภครู้สึกเป็นอิสระทางความคิดและสามารถหลบหนีความเป็นจริงผ่านจินตนาการของตนเองได้ ถึงแม้ นิยายวายจะเน้นไปที่แก่นของเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคนรักร่วมเพศ แต่สิ่งที่น่าสนใจคือนิยายวาย ประเภทชายรักชายที่ประกอบด้วยเนื้อหาความรุนแรงอันเกิดจากคู่สัมพันธ์แบบลี้กซึ่งเป็นกลุ่มนิยายวายที่ ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากจากผู้อ่านเพศหญิงชาวไทย การทำความเข้าใจถึงปรากฏการณ์กระแสนิยม นิยายวายในกลุ่มผู้อ่านเพศหญิงชาวไทยช่วยให้เกิดความกระจ่างถึงรูปแบบสังคมที่กดดัน และบทบาททาง สังคมที่ถูกผลักดันให้ผู้หญิงไทยต้องแบกรับ รวมไปถึงความไม่เท่าเทียมกันของบทบาททางเพศ

การเกิดขึ้นและมีอยู่ของกลุ่มผู้อ่านนิยายวายเปรียบเสมือนอีกรูปแบบหนึ่งของวัฒนธรรมย่อย (Subculture) เฉพาะกลุ่มที่มีค่านิยมและความเชื่ออันแตกต่างจากคนส่วนใหญ่ในสังคม โดยทั่วไป วัฒนธรรมย่อยมักถูกมองในเชิงลบจากคนส่วนใหญ่ในสังคม เนื่องจากมันมีความแตกต่างจากค่านิยม กระแสหลักที่มีอยู่ เช่น กลุ่มผู้อ่านนิยายวายมักถูกมองว่ายึดติดอยู่กับโลกในจินตนาการและต้องการหนี จากความเป็นจริง หรือ การถูกมองว่าเป็นกลุ่มที่ชื่นชอบพฤติกรรมรักร่วมเพศ หรือ ความรุนแรงทางเพศ เป็นต้น ลักษณะมุมมองเชิงลบดังกล่าวเป็นการประเมินจากคนนอกวัฒนธรรมย่อยที่ไม่ได้มีความเข้าใจ ลี้กซิ่ง และใช้เกณฑ์มาตรฐานที่สังคมกำหนดไว้ในการตัดสินสิ่งอื่นที่ตนไม่คุ้นเคย เนื่องจากวัฒนธรรมย่อย มีความแตกต่างจากสังคมในภาพรวม การมีอยู่ของวัฒนธรรมดังกล่าวจึงสามารถตอบโจทย์ความต้องการมี ตัวตนของมนุษย์ในระดับกลุ่มย่อยได้ ยิ่งการคงอยู่ของวัฒนธรรมย่อยมีความยาวนานมากแค่ไหน ก็ยิ่งตอก ย้ำความต้องการในการบ่งออกตัวตนของผู้ชื่นชอบวัฒนธรรมกลุ่มนี้มากยิ่งขึ้น (“วัฒนธรรมย่อย,” 2013)

บทความวิชาการชิ้นนี้นำเสนอแนวคิดทางจิตวิทยาเกี่ยวกับการเกิดขึ้นของพฤติกรรมบทบาททาง เพศของ แซนดรา เบม โดยการนำทฤษฎีดังกล่าวมาเชื่อมโยงอธิบายโครงสร้างทางความคิดเกี่ยวกับ บทบาททางเพศในสังคมไทย อาการของกลุ่มโรคสโตกโฮล์ม ซินโดรมที่ดูเหมือนจะแทรกซึมอยู่ในความ รุนแรงที่เกิดจากคู่สัมพันธ์แบบลี้กซิ่งของสังคมไทย รูปแบบการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของอัลเบิร์ต แบน ดูราที่ส่งผลให้เด็กสาวเรียนรู้เกี่ยวกับข้อจำกัดทางสังคมต่อบทบาททางเพศของตนตั้งแต่วัยเยาว์ รวมไปถึง ลักษณะกลไกป้องกันทางจิตแบบเพ้อฝัน และการแทนที่ ของซิกมุนด์ ฟรอยด์ รวมถึงแนวคิดมโนภาพแห่ง ตนของคาร์ล โรเจอร์ ซึ่งอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในระดับจิตใต้สำนึกเมื่อผู้อ่านนิยายวายเพศหญิง บริโภคนิยายประเภทดังกล่าว อันนำไปสู่ความสุขสมทางจินตนาการการเติมเต็มความต้องการทางด้าน โครงสร้างบุคลิกภาพ

กระบวนการใช้จินตนาการของผู้หญิงผ่านนิยายวายสามารถสร้างความเข้าใจถึงรูปแบบที่สังคม กดดันและมอบหมายให้ผู้หญิงต้องเป็นไปในแบบที่สังคมกำหนดมา ถึงแม้ว่าการมีอยู่ของนิยายวายจะเป็น หนทางหนึ่งในการแสดงออกเพื่อเรียกร้องสิทธิสตรีนิยมอันดูเหมือนจะยังคงห่างไกลจากความเป็นจริงที่ สามารถเกิดขึ้นได้ในสังคมปัจจุบันโดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมที่มีรูปแบบวัฒนธรรมแบบฟังฟา แต่การทำ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเกิดขึ้นและการมีอยู่ของปรากฏการณ์กระแสนิยมนิยายวายในกลุ่มผู้อ่านเพศหญิง

ก็ช่วยให้สังคมได้เข้าใจว่าภายใต้จินตนาการของผู้หญิงเหล่านี้ ยังคงมีข้อความบางอย่างที่พวกเธอกำลัง
เรียกร้องและไขว่คว้าอยู่

บรรณานุกรม

- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Bem, S. L. (1977). On the utility of alternative procedures for assessing psychological androgyny. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 54, 196-205.
- Bem, S. L. (1981). Gender schema theory: A cognitive account of sex typing. *Psychological Review*, 88, 354–364.
- Centers for Disease Control and Prevention. (2017). *Intimate partner violence during pregnancy: A guide for clinicians*. Atlanta, GA: CDC
- Chia, J. (2016). *The Privileged Lie of Gender Equality in Thailand*. Retrieved from <http://hir.harvard.edu/article/?a=13011>
- Freud, A. (1937). *The Ego and the mechanisms of defense*. London: Hogarth Press and Institute of Psycho-Analysis.
- Hanbury, H. & Romano, D. (2013, July). *Adjusting to Life after Being Held Hostage or Kidnapped*. Retrieved from <http://www.apa.org/helpcenter/hostage-kidnap.aspx>
- Judith, R. A. (1991). *"Soft Porn" Plays Hardball: Its Tragic Effects on Women, Children, and the Family*. Lafayette, LA: Huntington House Publishers.
- Lamerichs, N. (2013). The Cultural Dynamics of Doushinji and Cosplay: Local Anime Fandom in Japan, USA and Europe. *Journal of Audience & Reception Studies*, 10(1), 154-176.
- McLelland, M. (2005). The world of Yaoi: The internet, censorship and the global “Boy’s Love” fandom. *Australian Feminist Law Journal*, 23(1), 61-77.
- Mizoguchi, A. (2003). Male-male romance by and for women in Japan: A history and the subgenres of Yaoi fictions. *U.S.-Japan Women’s Journal*, 25, 49-75.

- Nainapat, P. (2016, September 2). การ์ตูน Y 'Yaoi' จากพื้นที่แสดงพลังของผู้หญิงสู่การเป็นสื่อบันเทิงที่เปิดกว้าง. Retrieved from <https://thematter.co>
- Nainapat, P. (2017, July). เพศไหนๆ ก็อ่านนิยาย Y ได้ : พื้นที่ของวัฒนธรรม Y และความเข้าใจผิดๆ ต่อคนอ่าน กับทีมงาน Y Book Fair. Retrieved from <https://thematter.co>
- Nagaike, K. (2003). Perverse sexualities, perverse desires: Representations of female fantasies and Yaoi manga as pornography directed at women. *U.S.-Japan Women's Journal*, 25, 76-103.
- Pagliassotti, D. (2008). *Reading Boys' Love in the West*. Retrieved from http://www.participations.org/volume%205/issue%202/5_02_pagliassotti.htm
- Rogers, C. (1959). A theory of therapy, personality and interpersonal relationships as developed in the client-centered framework. In (ed.) S. Koch, *Psychology: A study of a science. Vol. 3: Formulations of the person and the social context*. New York: McGraw Hill.
- Shan-Loong, M. (2000). *Tradition & Change – Examining Gender Roles in Japan*. Retrieved from <http://marksl.tripod.com/Writings/japan.htm>
- Westcott, K. (2013). *What is Stockholm syndrome?* Retrieved from <http://www.bbc.com/news/magazine-22447726>
- Wilson, B., & Toku, M. (2003). *Boys' Love, Yaoi, and Art Education: Issues of Power and Pedagogy*. Retrieved from http://www.csuchico.edu/~mtoku/vc/Articles/toku/Wilson_Toku%20_BoysLove.html
- World Health Organization. *Addressing violence against women and achieving the millennium development goals*. Geneva: World Health Organization; 2005.
- World Health Organization. (2000). *The Multi-country Study on Women's Health and Domestic Violence against Women*. Retrieved from www.who.int/gender/violence/who_multicountry_study/fact_sheets/Thailand2.pdf

- 20 อันดับนิยายวาย. (2560). Retrieved from <https://www.dek-d.com/home/writer/>
- ชลิดาภรณ์ ส่งสัมพันธ์. (2539). ข่มขืน: ความรุนแรงในสังคมไทย. *รัฐศาสตร์สาร*, 19(3), 6-15.
- ชุติมา ธนธรรมทัศน์. (2546). *วัฒนธรรมญี่ปุ่นในการ์ตูน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, สาขาวิชาญี่ปุ่นศึกษา.
- ญาณธร เจียรรัตนกุล. (2550). *YAOI : การ์ตูนเกย์โดยผู้หญิงเพื่อผู้หญิง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สาขาวิชาเพศศาสตร์.
- ณัชชาธิ์ เลิศวิญญโรจน์. (2560). *หัวใจวาย*. กรุงเทพฯ: บันบู๋คส์.
- ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. (2550). *Anger over proposed change to rape laws*. Retrieved from http://www.nationmultimedia.com/2007/02/14/national/national_30026800.php
- นิยาย y ยอดผู้อ่านสูงสุด. (2560). Retrieved from <http://www.tunwalai.com/story/topviewstory?categoryId=10&type=Hits>
- วัฒนธรรมย่อย. (2556). Retrieved from <https://www.facebook.com/OutOfMyMindOnValueInvestment/posts/650811181613467>
- ศรัณย์ สิงห์ทน. (2550). การ์ตูนบอยเลิฟ (Boylife) : โลกอิสระของผู้หญิง. *วารสารร่วมพฤษ*, 25(3), 229-248.

ผลของการใช้เฟซบุ๊กกลุ่มในการจัดการการเรียนรู้ในรายวิชาการประชาสัมพันธ์ในสื่อใหม่

Effects of Use of Facebook Group for Learning Management for the Public Relations in New Media Course

สมิทธิ์ บุญชุตินา

บทคัดย่อ

การประชาสัมพันธ์ในสื่อใหม่เป็นวิชาที่เนื้อหามีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ผู้สอนจึงประสบปัญหาในการติดตาม ค้นหาข้อมูล สถานการณ์ แนวโน้มและกรณีศึกษา และการสอนที่ริเริ่มโดยผู้สอนนั้น อาจไม่ตรงกับประเด็นที่ผู้เรียนสนใจ แต่การให้นิสิตเป็นผู้ริเริ่มการเรียนรู้ และนำเสนอสิ่งที่ได้เรียนรู้ต่อผู้เรียนคนอื่นนั้น จำเป็นต้องมีพื้นที่สำหรับการปฏิสัมพันธ์และการแลกเปลี่ยนข้อมูล ดังนั้นจึงมีการนำเฟซบุ๊กกลุ่มมาใช้ในการจัดการการเรียนรู้ในรายวิชาการประชาสัมพันธ์ในสื่อใหม่ การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาผลของการใช้เฟซบุ๊กกลุ่มเพื่อการจัดการการเรียนรู้ในรายวิชาการประชาสัมพันธ์ในสื่อใหม่ กลุ่มตัวอย่างคือนิสิตที่ลงทะเบียนในรายวิชา 2803361 การประชาสัมพันธ์ในสื่อใหม่ ปีการศึกษา 2558 จำนวน 15 คน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบการทดลอง โดยใช้วิธีการทดลองแบบ one group pre-test post-test มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงผลที่เกิดขึ้นกับทัศนคติต่อการเรียน และความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับการใช้เฟซบุ๊กกลุ่มเพื่อการจัดการการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบวัดทัศนคติต่อการเรียน แบบสำรวจความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และอนุมาน โดยเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทัศนคติต่อการเรียนก่อนและหลังการทดลองด้วยสถิติ T

ผลการวิจัยพบว่า การใช้เฟซบุ๊กกลุ่มทำให้ทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียนเพิ่มขึ้น และทำให้ความเข้มข้นในการเรียน และการปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนเพิ่มขึ้นอย่างมาก และทำให้การเรียนรู้เป็นการริเริ่มด้วยตัวผู้เรียนเองมากขึ้น การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนมีเพิ่มขึ้น โดยเป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

เมื่อมีการใช้เฟซบุ๊กกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างระบุว่า พบอุปสรรค ได้แก่ เนื้อหาปริมาณมาก ข้อมูลเปลี่ยนแปลงไว้มาก และเวลาในการเรียนกับเวลาในการใช้ชีวิตในด้านอื่นๆ ทับซ้อนกัน

คำสำคัญ: เฟซบุ๊ก การสื่อสารเชิงปฏิสัมพันธ์ สื่อใหม่ วิธีการสอน

Abstract

The content of the Public Relations in New Media course was continuously changing. The teacher, therefore, faced the problem when he had to follow, research the data, situation, trends, and cases. The teacher-led teaching style would not live up to the students' interest. Having the students present what they learnt to other students required a platform for the interaction and exchange information. Facebook groups was then introduced to manage the learning in the Public Relation in New Media course. This research aimed to investigate the effects of Facebook group for learning management in the Public Relation in New Media course. The participants were 15 students who enrolled the course 2803361 Public Relation in New Media in the academic year 2015.

The research used the experiment with one group pre-test post-test design. The objectives was to investigate the effect regarding attitudes towards the learning and the students' opinion regarding using the Facebook group for learning management. The data collection instruments were the questionnaire measuring attitudes towards learning and the opinion survey. The statistical analysis were descriptive and inferential. T-test dependent was utilized to compare means of the attitudes towards learning before and after the experiment.

It found that use of Facebook group for learning management increased the positive attitudes towards learning and also greatly increased the intensity in learning and interaction with the teacher. The study orientation was changed to a student-led style. There was greater interaction between students. The changes were statistically significant at 0.05.

When the Facebook group was used, the participants reported learning difficulties such as the fast-changing information, the feeling of large amount of information, and overlapping time for schooling and other aspect of lives.

Keyword: Facebook Interactive communication New Media Teaching methods

บทนำ

แม้ระบบการจัดการเรียนรู้ (Learning Management System: LMS) มีอยู่หลายระบบ แต่ในปัจจุบันพบว่านิสิตของจุฬาลงกรณ์ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์จากระบบนี้มากนัก ซึ่งอาจเป็นเพราะไม่คุ้นเคยกับรูปแบบของหน้าจอ ทำให้ผู้เรียนไม่ค่อยสนใจที่จะใช้ระบบการจัดการการเรียนรู้ที่สถาบันจัดไว้ให้ (Kent & Leaver, 2014, p. 91) ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้เครื่องมือที่ผู้เรียนคุ้นเคยอยู่แล้ว อย่างสื่อสังคมออนไลน์เฟซบุ๊ก (Facebook) (Crux Research, 2013) มาทดลองใช้โดยเทคนิคการสอนนี้กำลังเป็นที่สนใจของนักการศึกษาหลายท่าน (Maleko, Nandi, Hamilton, D'Souza, & Harland, 2013)

ทั้งนี้ รายวิชาการประชาสัมพันธ์ในสื่อใหม่ เป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีการสื่อสารซึ่งเนื้อหามีการปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นผู้สอนที่รับผิดชอบรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีจึงประสบปัญหาในการติดตาม ค้นคว้าข้อมูล สถานการณ์ แนวโน้มและกรณีศึกษา ซึ่งโดยทั่วไปแล้วผู้สอนจะไม่สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ตรงความสนใจของนิสิต ข้อมูลที่นำมาไม่มีความหลากหลาย หรือทันสมัยเพียงพอ (Webb, 2002)

นอกจากนี้การเรียนการสอนยังต้องประกอบด้วยการที่อาจารย์ให้คำแนะนำกับนิสิตเพื่อให้นิสิตสามารถพัฒนางานของตนให้ดีขึ้น บางครั้งอาจารย์จำเป็นต้องลงมือช่วยนิสิตในขั้นตอนที่ยาก หรือนอกเหนือจากที่ได้สอน ซึ่งถือว่าเป็นการสอนอีกส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญมาก แต่ทว่าอาจารย์มักหมดเวลาไปกับการสาธิตมากกว่าการให้คำแนะนำ จึงเป็นผลทำให้นิสิตไม่สามารถพัฒนางานให้ดีขึ้นได้

ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ จึงควรมุ่งพัฒนาให้อาจารย์และนิสิตใช้เวลาในห้องเรียนในการอภิปรายเกี่ยวกับข้อมูลหรือประเด็นสำคัญที่ค้นคว้ามามากกว่าให้นิสิตเป็นผู้รับข้อมูลแต่ฝ่ายเดียว โดยการสอนในรูปแบบนี้จำเป็นต้องมีพื้นที่สำหรับการปฏิสัมพันธ์และการแลกเปลี่ยนข้อมูล (Osborne, 2010)

การที่อาจารย์สร้างเฟซบุ๊กกลุ่ม เพื่อให้นิสิตฝึกค้นหา รวบรวม แบ่งปัน นำเสนอและอภิปรายข้อมูล สถานการณ์ ตัวอย่าง และขั้นตอนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ในสื่อใหม่ที่ตีพิมพ์แล้วมาไว้ในที่เดียวกัน โดยอาจารย์มีหน้าที่ในการแจ้งให้นิสิตทราบถึงวิธีการค้นหา และประเมินคุณภาพของข้อมูลที่นำมา จะช่วยพัฒนาทักษะการค้นคว้าข้อมูลนอกชั้นเรียนของนิสิต และทำให้อาจารย์มีเวลามากขึ้นในการให้คำปรึกษากับนิสิต ซึ่งจะทำให้นิสิตสามารถพัฒนางานได้ดีขึ้น ในขณะที่อาจารย์ไม่จำเป็นต้องค้นคว้าเองทั้งหมด ซึ่งจะเป็นภาระทั้งด้านเวลาอย่างมาก นอกจากนี้หากพบว่ามีเนื้อหาที่ต้องการการปรับปรุงให้มีความทันสมัยก็สามารถปรับเปลี่ยนได้อย่างสะดวก ประหยัด และยังสามารถนำไปใช้ในการปีการศึกษาต่อไปอีกด้วย

แต่อย่างไรก็ตาม ผลของการใช้เฟซบุ๊กกลุ่มเป็นเพื่อการจัดการการเรียนรู้ในรายวิชาการประชาสัมพันธ์ในสื่อใหม่นั้นยังไม่ว่าจะได้ผลตามที่คาดหวังไว้ทั้งหมดหรือไม่ เช่น ทำให้นิสิตบางคนไม่

สามารถเข้าถึงข้อมูลจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ได้เนื่องจากไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์สื่อสารแบบพกพาและเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เป็นต้น

ดังนั้น การศึกษาผลของการใช้เฟซบุ๊กกลุ่มเป็นระบบการจัดการการเรียนรู้ในรายวิชาการประชาสัมพันธ์ในสื่อใหม่จึงเป็นประเด็นที่มีความสำคัญ เพื่อให้สามารถนำสื่อดังกล่าวมาใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์หลัก

1. เพื่อศึกษาผลของการใช้เฟซบุ๊กกลุ่มเพื่อการจัดการการเรียนรู้ในรายวิชาการประชาสัมพันธ์ในสื่อใหม่

วัตถุประสงค์ย่อย

1. เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทัศนคติของนิสิตต่อการเรียนก่อนและหลังการทดลอง
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตเกี่ยวกับการใช้เฟซบุ๊กกลุ่มเพื่อการจัดการการเรียนรู้

ประโยชน์ของการวิจัย

1. สามารถนำเฟซบุ๊กกลุ่มมาใช้ในการเรียนการสอนการประชาสัมพันธ์ในสื่อใหม่ได้อย่างเหมาะสม

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดการใช้เฟซบุ๊กกลุ่มเพื่อการเรียนการสอนเกิดขึ้นไม่นานมานี้ โดยมีการนำมาใช้ทดแทนระบบการจัดการการเรียนรู้อย่างมูเดิ้ล และแบล็คบอร์ด (Meishar-Tal, Kurtz, & Pieterse, 2012) ทั้งนี้เป็นเพราะเป็นเครื่องมือที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย และผู้เรียนไม่ต้องเรียนรู้วิธีการใช้ใหม่ เนื่องจากผู้เรียนส่วนมากมีทักษะการใช้เฟซบุ๊กอยู่แล้ว

ประโยชน์ของการใช้เฟซบุ๊กกลุ่มมาใช้เสริมการเรียนรู้มี 3 ประการ (Meishar-Tal et al., 2012) ได้แก่

ประการที่หนึ่ง สามารถนำไฟล์ที่ผู้เรียนนำเสนอระหว่างคาบเรียนขึ้นสู่ระบบได้ ผู้เรียนสามารถดาวน์โหลดไฟล์และโต้ตอบกันเกี่ยวกับข้อมูลนั้นได้ทันที

ประการที่สอง ผู้ใช้สามารถค้นหาข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูล และแบ่งปันข้อมูลกับกลุ่มเพื่อน

ได้ เพื่อนร่วมชั้นยังสามารถทำการประเมิน และอภิปราย ตลอดจนทำการประเมินตนเองได้ โดยยังสามารถใช้ร่วมกับโปรแกรมกูเกิ้ลด็อก (Google Doc) อีกด้วย

ประการที่สาม เฟซบุ๊กกลุ่มยังเป็นพื้นที่ที่ให้ผู้สอนและผู้เรียนสามารถสื่อสารกันได้ด้วยคำถาม ตอบ หรือผู้เรียนยังอาจขอร้องในพื้นที่สาธารณะ เช่น การขอร้องผ่านหน้าวอลล์ (Wall) หรือพื้นที่ส่วนตัว เช่น การส่งข้อความ (Message) เพื่อให้ผู้สอนทำอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อการสอนที่ดีขึ้นได้ด้วย

อย่างไรก็ดี การออกแบบการเรียนรู้โดยใช้ เฟซบุ๊กกลุ่ม นั้น ต้องมีขั้นตอนที่เหมาะสม โดย Wang, Woo, Quek, Yang, and Liu (2012) จึงได้แนะนำให้การออกแบบการเรียนรู้ ดังนี้

- 1) ศึกษาบริบท เช่น ศึกษาว่าผู้เรียนมีประสบการณ์การใช้เฟซบุ๊กหรือไม่ อย่างไร
- 2) สร้างเฟซบุ๊กกลุ่ม โดยเปิดให้เป็นแบบสาธารณะก่อน จากนั้นจึงเปลี่ยนเป็นกลุ่มปิด
- 3) ผู้สอนส่งข้อความเพื่อให้ผู้เรียนตอบกลับและอภิปราย โดยข้อความอาจเป็น ลิงค์ ภาพ หรือวิดีโอ เป็นต้น
- 4) แบ่งปันสื่อประกอบการสอน เช่น สไลด์ หรือ เอกสาร โดยอาจใช้โปรแกรมกูเกิ้ลด็อก (Google Doc) ร่วมด้วย
- 5) ออกแบบการสอนในแต่ละสัปดาห์ โดยใช้สร้างเหตุการณ์ (Event) ในเฟซบุ๊ก จากนั้นอัปโหลดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องในแต่ละสัปดาห์ขึ้นไป โดยทำให้ภาพประจำสัปดาห์มีความสอดคล้องกับเนื้อหาของแต่ละสัปดาห์ด้วย การสร้างเหตุการณ์จะทำให้ผู้สอนทราบว่าผู้เรียนคนใดได้เข้ามาดูเอกสารหรือไม่
- 6) ดำเนินการอภิปรายแบบออนไลน์ โดยอาจอภิปรายกันบนพื้นที่ใต้เหตุการณ์ที่สร้างขึ้นนั้น หรือที่หน้าอภิปราย ทั้งนี้ระหว่างการอภิปรายควรให้ผู้ร่วมอภิปรายระบุคำถามหรือคำตอบนั้น เกี่ยวเนื่องกับคำถามของผู้ร่วมอภิปรายท่านใดด้วย หรือควรใช้การตอบกลับ (Reply) แทนการตอบด้วยการใส่คอมเมนต์ใหม่
- 7) ผู้สอนสามารถใช้โปรแกรมบนเว็บอื่นๆ (Web Apps) มาร่วมกับเฟซบุ๊กกลุ่มก็ได้ เช่น หากในการเรียนการสอนต้องมีการจองเวลาเพื่อการนำเสนอ ผู้สอนสามารถใช้กูเกิ้ลสเปรดชีต (Google Spreadsheet) หรือ หากต้องมีการสำรวจความคิดเห็น ผู้สอนสามารถใช้ KwikSurveys (<http://www.kwksurveys.com>; Dover, UK). ร่วมด้วยได้ โดยวางลิงค์ไว้ที่หน้าวอลล์ (Wall)

การประเมินผลการใช้เฟซบุ๊กกลุ่มเป็นระบบจัดการการเรียนรู้อาจใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาที่ผู้เรียนเขียนประเมินตนเอง (Meishar-Tal, Kurtz, & Pieterse, 2012) โดยมีประเด็นที่ประเมินดังนี้

ประเด็นการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น ประกอบด้วย การเรียนรู้ร่วมกัน การช่วยเหลือกัน

และการรวบรวมความคิดเห็นของกลุ่ม

ประเด็นการปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน ประกอบด้วย การพัฒนางานให้สมบูรณ์ และการช่วยเหลือในกระบวนการการเรียนรู้

ประเด็นแนวทางการเรียนรู้ ได้แก่ การริเริ่มด้วยตนเอง การทำตามคำแนะนำ การแสดงความเป็นตัวของตัวเอง และการเป็นผู้สังเกตการณ์ และ

ประเด็นความเข้มข้นในการเรียนรู้ ได้แก่ ความรวดเร็วในการตอบสนอง และการได้รับข้อมูลความคิดเห็นแบบตรงๆ

อย่างไรก็ตาม อุปสรรคในการใช้เฟซบุ๊กกลุ่มในการจัดการการเรียนรู้ได้แก่ ผู้เรียนหาข้อมูลไม่พบ รู้สึกว่าเนื้อหาปริมาณมาก และเปลี่ยนแปลงไว (Dynamic) รู้สึกว่าเส้นแบ่งระหว่างการเรียนรู้กับการใช้ชีวิตในด้านอื่นๆ ของตนลดน้อยลง และการไม่สามารถถ่ายทอดในสิ่งที่คิดออกมาเป็นภาษาเขียนที่ดีได้

จากข้อมูลข้างต้น ทำให้ทราบถึงประโยชน์ การออกแบบการเรียนรู้ และวิธีการประเมินการใช้เฟซบุ๊กกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้สื่อการเรียนรู้ที่น่าสนใจถูกนำมาให้เกิดประโยชน์มากขึ้น เพราะเป็นระบบที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด และผู้เรียนมีความคุ้นเคยในการใช้ อีกทั้งในอนาคต เมื่อผู้เรียนได้จบการศึกษาออกไปและได้รับมอบหมายให้ต้องทำการสอนเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติงานใดๆ ผู้เรียนอาจจะนำเทคนิคการใช้เฟซบุ๊กกลุ่มที่อาจารย์ได้ใช้เป็นตัวอย่างนี้ไปใช้เพื่อประโยชน์ของตนเองได้อีกด้วย ดังนั้นการศึกษาผลของการใช้เฟซบุ๊กกลุ่มเป็นระบบการจัดการการเรียนรู้จึงน่าจะทำได้ข้อมูลที่เพียงพอสำหรับนักการศึกษาที่จะเลือกใช้แนวทางนี้ในการจัดการเรียนการสอนได้

วิธีการสอนที่จะนำมาใช้ในการวิจัยนี้ จึงเป็นการใช้เฟซบุ๊ก กลุ่มเป็นระบบการจัดการการเรียนรู้ ซึ่งจะผู้วิจัยจะคัดเลือกเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อการประชาสัมพันธ์ เช่น ยูทูบ เฟซบุ๊ก อินสตาแกรม ทวิตเตอร์ และบล็อก

วิธีการที่นำเสนอในโครงการนี้ คือ การให้อาจารย์ผู้สอนค้นหาข้อมูล ภาพ และวิดีโอ จากเว็บไซต์อ้างอิงหลัก เช่น เว็บไซต์วิชาการ เว็บไซต์รวบรวมสถิติ และเว็บไซต์เจ้าของสื่อสังคมออนไลน์นั้นๆ แล้วมาเรียงลำดับเป็นเหตุการณ์ (Event) เพื่อให้ินิสิตอ่าน อภิปราย และค้นหาข้อมูลที่มีคุณภาพจากแหล่งอื่นๆ มาเพิ่มเติมได้

วิธีนี้ทำให้ผู้สอนไม่ต้องจัดหาระบบจัดการการเรียนรู้ ทำให้ประหยัดเวลาและไม่ต้องใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพสูงเพื่อการบันทึกวิดีโอ เพราะผู้สอนไม่ต้องบันทึกวิดีโอเอง นอกจากนี้ยังได้ข้อมูลที่หลากหลายจากนิสิต ในขณะที่นิสิตได้รับการพัฒนาทักษะในการค้นหาข้อมูลด้วยตนเอง โดยข้อมูลดังกล่าวยังสามารถใช้เป็นตัวอย่างให้นักเรียนในรุ่นต่อไปได้ศึกษาอีกด้วย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย คือ นิสิตที่ลงทะเบียนในรายวิชา 2803361 การประชาสัมพันธ์ในสื่อใหม่ ปีการศึกษา 2558 จำนวน 15 คน โดยรายวิชาดังกล่าวมี 1 ตอนเรียน และเป็นวิชาเลือกสำหรับนิสิตที่เลือกสาขาวิชาเอก การประชาสัมพันธ์เท่านั้น

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบการทดลอง โดยใช้วิธีการทดลองแบบ one group pre-test post-test เพื่อศึกษาถึงผลที่เกิดกับตัวแปรตามที่เกิดจากตัวแปรต้น ทั้งนี้รายละเอียดของตัวแปร มีดังนี้

ตัวแปรต้น คือ

- การใช้เฟซบุ๊กกลุ่มเพื่อการจัดการการเรียนรู้

ตัวแปรตาม คือ

- ทักษะคิดต่อการเรียน
- ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและวิธีการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

- แบบวัดทักษะคิดต่อการเรียน
- แบบสำรวจความคิดเห็นแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

แผนการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีการดำเนินการ 3 ขั้นตอน โดยมีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

- (1) ขั้นการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ

ขั้นการรวบรวมปัญหา และความต้องการ โดยผู้วิจัยจะสร้างเหตุการณ์ (Event) เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ในสื่อใหม่ ในแต่ละสัปดาห์

ขั้นการจัดเตรียมทรัพยากรสำหรับการเรียนรู้ คือ ขั้นที่ผู้วิจัยค้นหาข้อมูล ด้วยคำค้นที่เกี่ยวข้องกับสื่อสังคมออนไลน์ เช่น ยูทูบ เฟซบุ๊ก อินสตาแกรม ทวิตเตอร์ และบล็อก เป็นต้น และคำค้นที่เกี่ยวข้องกับงานประชาสัมพันธ์ เช่น การเข้าถึงสื่ออินเทอร์เน็ต สื่อมวลชนสัมพันธ์ ชุมชนสัมพันธ์ นักลงทุนสัมพันธ์ การเผยแพร่ข่าวสาร เป็นต้น โดยข้อมูลนั้นๆ ต้องไม่ผู้ชมไม่ต่ำกว่า 1,000 คน มีแนวทางการประชาสัมพันธ์ที่มีคุณภาพ น่าสนใจ และมีอายุไม่เกิน 3 ปี ผู้วิจัยจะเพิ่มข้อมูลที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์คัดเข้ามาเรียงไว้ในเหตุการณ์สำหรับแต่ละสัปดาห์ ทั้งนี้กำหนดด้วยว่าเหตุการณ์หนึ่งๆ จะมีข้อมูลที่

ผู้เรียนต้องใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 1 ชั่วโมง

(2) ขั้นการสร้างและพัฒนาเครื่องมือเก็บข้อมูลวิจัย คือ ขั้นที่ผู้วิจัยสร้างแบบวัดทัศนคติต่อการเรียน (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2530) และความคิดเห็นต่อการทดลอง (Meishar-Tal et al., 2012) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

แบบทัศนคติวัดก่อนและหลังการทดลอง

- เก็บข้อมูลก่อนการทดลอง 1 สัปดาห์ และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ รวม 2 ครั้ง
 - ข้อมูลที่เก็บได้แก่ ความคิดเห็นต่อการเรียน
 - การวัด มาตราวัดสเกลไลเคิร์ท 7 ระดับ (โดย 1 หมายถึงน้อยที่สุด และ 7 หมายถึงมากที่สุด)
 - แหล่งข้อมูล นิสิตที่เข้าร่วมการทดลอง
 - วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าที (t-test dependent)
 - นำเสนอในรูปแบบตาราง
 - ไม่ได้ทำการตรวจสอบคุณภาพ ความตรง ความเที่ยง ความยากง่าย ก่อนการทดลอง
- แบบสำรวจความคิดเห็น
- เก็บข้อมูลหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ 1 ครั้ง
 - ข้อมูลที่เก็บ ได้แก่ การปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น การปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน แนวทางการเรียนรู้ความเข้มข้นในการเรียนรู้ อุปสรรคในการใช้เฟซบุ๊กกลุ่มในการเรียนการสอน
 - แหล่งข้อมูล นิสิตที่เข้าร่วมการทดลอง
 - วิเคราะห์ด้วยการจัดหมวดหมู่จากความเรียง
 - ไม่ได้ทำการตรวจสอบคุณภาพ ความตรง ความเที่ยง ความยากง่าย ก่อนการทดลอง

การแปลความหมาย

มาตราวัด 7 ระดับ

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 2.20 แปลผลว่า ไม่เห็นด้วยอย่างมาก / ลดลงมาก	แทน
ด้วย - -	
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.21 – 3.40 แปลผลว่า ไม่เห็นด้วย / ลดลง	แทน
ด้วย -	
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.60 แปลผลว่า เฉยๆ/ไม่เปลี่ยนแปลง	แทน
ด้วย +/-	
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.61 – 5.80 แปลผลว่า เห็นด้วย / เพิ่มขึ้น	แทน
ด้วย +	
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 5.81 – 7.00 แปลผลว่า เห็นด้วยอย่างมาก / เพิ่มขึ้นมาก	แทน
ด้วย + +	

(3) ขั้นการเก็บข้อมูลและการทดลองการใช้เฟซบุ๊กกลุ่ม

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยแบบวัดก่อนการทดลอง 1 สัปดาห์

ในแต่ละคาบเรียนของการทดลอง (รวม 8 คาบเรียน) ผู้วิจัยจะเกริ่นเข้าสู่บทเรียน เพื่อกระตุ้นความสนใจของนิสิตเข้าสู่คาบเรียน และอธิบายว่าผลงานที่นิสิตต้องผลิตในแต่ละสัปดาห์นั้นประกอบด้วยอะไรบ้าง และเพื่อให้นิสิตสามารถผลิตผลงานส่งได้ นิสิตต้องมีความรู้อะไรบ้าง ซึ่งข้อมูลแต่ละชั้นที่อยู่เหตุการณ์นั้นจะทำให้หน้านิสิตจะได้เรียนรู้อะไร จากนั้นผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นิสิตเรียนรู้ด้วยตนเองโดยมีผู้สอนเป็นผู้ให้คำปรึกษา สุดท้ายผู้วิจัยรับผลงานจากนิสิต

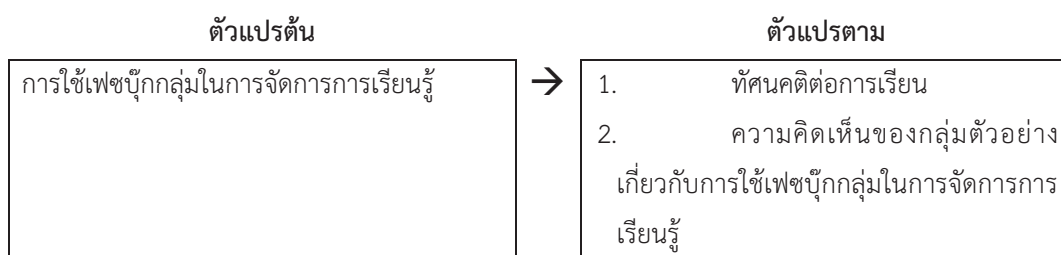
ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยแบบวัดหลังการทดลอง 1 สัปดาห์

(4) ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างต่อการเรียนและคะแนนความเชื่อมั่นของกลุ่มตัวอย่างในความสามารถของผู้สอน โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าที (t-test dependent) นำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยตนเอง ที่ได้จากการเก็บรวบรวมแบบสำรวจความคิดเห็น โดยแบ่งผลของการใช้ออกเป็นประเด็น ได้แก่ การปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น การปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน แนวทางการเรียนรู้ ความเข้มข้นในการเรียนรู้ อุปสรรคในการใช้เฟซบุ๊กกลุ่มในการเรียนการสอน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีสองส่วนได้แก่ ส่วนผลการวิจัยเชิงปริมาณ และส่วนผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

4.1 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	3	20.0
	หญิง	12	80.0
	รวม	15	100.0
อายุ	20	4	26.7
	21	5	33.3
	22	5	33.3
	23	1	6.7
	รวม	15	100.0

n = 15

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงเกือบทั้งหมด ร้อยละ 80.3 และกลุ่มตัวอย่างเพศชาย ร้อยละ 20.0 อายุของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระหว่าง 20-22 ปี โดยกระจายในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกันระหว่าง 4 -5 คน โดยมีเพียง 1 คนที่มีอายุ 23 ปี

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล และผลการทดสอบสถิติ T คะแนนทัศนคติต่อการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง				
	ค่าเฉลี่ย	S.D	แปลผล	ค่าเฉลี่ย	S.D	แปลผล	t-test
ทัศนคติเชิงบวก							
การเรียนรายวิชานี้ช่วยส่งเสริมการประกอบอาชีพ	5.93	1.100	++	6.20	1.082	++	-1.075
รายวิชานี้ทำให้ฉันมีโอกาสได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์	4.67	1.113	+	5.60	1.454	+	-2.514*
รายวิชานี้มีกิจกรรมที่น่าสนใจ	4.87	.990	+	5.40	1.183	+	-1.417
การเรียนการสอนของรายวิชานี้มีความสะดวกสบาย	5.67	.724	+	5.40	1.298	+	.774
การเรียนรายวิชานี้ทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.27	.884	+/-	5.20	1.146	+	-2.824*
รายวิชานี้มีการเรียนที่ทำให้เกิดความสุขสนาน	4.67	.900	+	5.07	.961	+	-1.382
ฉันมีความสุขมากเมื่อได้เรียนรายวิชานี้	4.80	1.146	+	4.73	1.100	+	.163
รายวิชานี้มีกิจกรรมที่ทำให้ฉันได้แสดงความสามารถ	3.67	1.291	+/-	4.67	1.839	+	-2.010
ฉันรู้สึกมีความสุขที่ได้ทำงาน/การบ้านในรายวิชานี้	4.00	1.195	+/-	2.67	1.113	-	4.000**
ทัศนคติเชิงลบ							
การเรียนเรื่องการประชาสัมพันธ์ในสื่อใหม่เป็นสิ่งที่ยากมาก	3.13	1.356	-	2.60	1.549	-	1.119
การเรียนรายวิชานี้ไม่ได้ช่วยให้สังคมโดยรวมดีขึ้น	1.87	1.407	--	2.40	1.549	-	-.913
การเรียนรายวิชานี้เป็นสิ่งที่น่าเบื่อหน่าย	2.47	1.407	-	2.07	.884	--	.921
ฉันรู้สึกหงุดหงิดเมื่อเรียนรายวิชานี้	1.27	.458	--	1.67	.976	--	-1.468
การเรียนรายวิชานี้ไม่ได้ช่วยให้ชีวิตก้าวหน้า	1.60	1.183	--	1.60	1.121	--	0.000
ฉันรู้สึกไม่สบายใจทุกครั้งเมื่อเรียนรายวิชานี้	1.33	.724	--	1.47	.834	--	-.414

1= ไม่ตรงกับความคิดที่สุด 7 = ตรงกับความคิดที่สุด

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

จากตารางที่ 2 พบว่า ก่อนการทดลอง กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยอย่างมากต่อคำกล่าวทัศนคติเชิงบวกที่ว่า การเรียนรายวิชานี้ช่วยส่งเสริมการประกอบอาชีพ (ค่าเฉลี่ย = 5.93, S.D.= 1.100) เห็นด้วยต่อคำกล่าวที่ว่า การเรียนการสอนของรายวิชานี้มีความสะดวกสบาย (ค่าเฉลี่ย = 5.67, S.D.= 0.724) รายวิชานี้มีกิจกรรมที่น่าสนใจ (ค่าเฉลี่ย = 4.87, S.D.= 0.990) และรายวิชานี้ทำให้ฉันมีโอกาสได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ (ค่าเฉลี่ย = 4.67, S.D.= 1.113) และกลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งต่อคำกล่าวทัศนคติเชิงลบที่ว่า ฉันรู้สึกหงุดหงิดเมื่อเรียนรายวิชานี้ ฉันรู้สึกไม่สบายใจทุกครั้งเมื่อเรียนวิชานี้ และการเรียนรายวิชานี้ไม่ได้ทำให้ชีวิตก้าวหน้า (ค่าเฉลี่ย = 1.27, S.D.= 0.458, ค่าเฉลี่ย = 1.33, S.D.= 0.724 และ ค่าเฉลี่ย = 1.60, S.D.= 1.183 ตามลำดับ)

หลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยอย่างมากต่อคำกล่าวทัศนคติเชิงบวกที่ว่า การเรียนรายวิชานี้ช่วยส่งเสริมการประกอบอาชีพ (ค่าเฉลี่ย = 6.20, S.D.= 1.082) และเห็นด้วยว่ารายวิชานี้ทำให้ฉันมีโอกาสได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ รายวิชานี้มีกิจกรรมที่น่าสนใจ และการเรียนการสอนของรายวิชานี้มีความสะดวกสบาย (ค่าเฉลี่ย = 5.60, S.D.= 1.454, ค่าเฉลี่ย = 5.40, S.D.= 1.183 และค่าเฉลี่ย = 5.40, S.D.= 1.298 ตามลำดับ) และกลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งในประเด็นเดียวกับก่อนการทดลอง

ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติต่อการเรียน พบว่าค่าเฉลี่ยก่อนการทดลองต่ำกว่าค่าเฉลี่ยหลังการทดลองในคำกล่าวที่รายวิชานี้ทำให้ฉันมีโอกาสได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ($t=-2.514$) การเรียนรายวิชานี้ทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($t=-2.824$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่ค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติต่อการเรียน ก่อนทดลองสูงกว่าค่าเฉลี่ยหลังการทดลองในคำกล่าวที่ว่า ฉันรู้สึกมีความสุขที่ได้ทำงาน/การบ้านในรายวิชานี้ ($t=4.000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 แสดงว่า การทดลองนี้มีผลทำให้ผู้เข้าร่วมการทดลองมีเห็นด้วยเพิ่มขึ้นว่าการเรียนรายวิชานี้ทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และทำให้มีโอกาสได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ แต่ระดับความสุขที่ได้ทำงานหรือการบ้านในรายวิชานี้ลดลง

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล คะแนนการประเมินการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มตัวอย่าง

	การเปลี่ยนแปลง							รวม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
	-3	-2	-1	0	1	2	3				
การปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น	1	1	3	5	5	17	13	45	5.56	1.17	+
	2.2%	2.2%	6.7%	11.1%	11.1%	37.8%	28.9%	100.00%		3	
เรียนรู้ร่วมกัน				1	2	6	6	15	6.13	0.91	++
				6.70%	13.30	40.00	40.00	100.00		5	

	การเปลี่ยนแปลง							ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
	-3	-2	-1	0	1	2	3			
					%	%	%	%		
ช่วยเหลือกัน		1	1	2	2	6	3	15	5.33	1.49
									6	+
		6.70	6.70%	13.30	13.30	40.00	20.00	100.00		
		%		%	%	%	%	%		
หาหรือหรือระดมความคิดเห็นกัน	1		2	2	1	5	4	15	5.20	1.82
									1	+
	6.70		13.30	13.30	6.70%	33.30	26.70	100.00		
	%		%	%		%	%	%		
การปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน				1	5	12	12	30	6.17	.748
										++
				3.3%	16.7%	40.0%	40.0%	100.0%		
ผู้สอนพัฒนางานงานให้สมบูรณ์				1	3	6	5	15	6.00	0.92
									6	++
				6.70%	20.00	40.00	33.30	100.00		
					%	%	%	%		
ช่วยเหลือให้เกิดการเรียนรู้					2	6	7	15	6.33	0.72
									4	++
					13.30	40.00	46.70	100.00		
					%	%	%	%		
แนวทางการเรียนรู้	2		1	4	10	30	13	60	5.70	.808
										+
	3.3%		1.7%	6.7%	16.7%	50.0%	21.7%	100.0%		
ริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง					3	8	4	15	6.07	0.70
									4	++
					20.00	53.30	26.70	100.00		
					%	%	%	%		
เข้าใจและทำตามคำแนะนำ					1	10	4	15	6.20	0.56
									1	++
					6.70%	66.70	26.70	100.00		
						%	%	%		
แสดงความเป็นตัวของตัวเอง	1		1	2	4	6	1	15	5.00	1.51
									2	+
	6.70			13.30	26.70	40.00		100.00		
	%		6.70%	%	%	%	6.70%	%		
เข้ามามีส่วนร่วมกับกลุ่ม	1			2	2	6	4	15	5.53	1.59
									8	+
	6.70			13.30	13.30	40.00	26.70	100.00		
	%			%	%	%	%	%		
ความเข้มข้นในการเรียน				6	7	18	14	45	5.89	0.73
									1	++

	การเปลี่ยนแปลง							ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
	-3	-2	-1	0	1	2	3			
				13.3%	15.6%	40.0%	31.1%	100.0%		
การตอบสนองอย่างรวดเร็ว				3	1	5	6	15	5.93	1.16 3 + +
				20.00%	6.70%	33.30%	40.00%	100.00%		
ได้รับความความคิดเห็นอย่างตรงๆ				3	2	6	4	15	5.73	1.10 0
				20.00%	13.30%	40.00%	26.70%	100.00%		
เรียนรู้เนื้อหาจำนวนมาก					4	7	4	15	6.00	0.75 6 + +
					26.70%	46.70%	26.70%	100.00%		
อุปสรรคในการเรียน	3	1	2	15	10	12	2	45	4.60	1.26 7 +/-
	6.7%	2.2%	4.4%	33.3%	22.2%	26.7%	4.4%	100.0%		
หาข้อมูลที่ต้องการไม่พบ	1		2	8	2	2		15	4.07	1.22 3 +/-
	6.70%		13.30%	53.30%	13.30%	13.30%		100.00%		
รู้สึกวุ่นวายมีจำนวนมาก	1	1		4	5	4		15	4.53	1.45 7 +/-
	6.70%	6.70%		26.70%	33.30%	26.70%		100.00%		
ข้อมูลเปลี่ยนแปลงไว	1			3	3	6	2	15	5.20	1.52 1 +
	6.70%			20.00%	20.00%	40.00%	13.30%	100.00%		
การเปลี่ยนแปลงในทางบวก	3	1	4	16	27	77	52	180	5.83	0.63 8 + +
	1.7%	0.6%	2.2%	8.9%	15.0%	42.8%	28.9%	100.0%		
การเปลี่ยนแปลงในทางลบ	3	1	2	15	10	12	2	45	4.60	1.26 7 +/-
	6.7%	2.2%	4.4%	33.3%	22.2%	26.7%	4.4%	100.0%		

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าผู้เข้าร่วมการทดลองประเมินว่าตนเองมีการเปลี่ยนแปลงในทางบวกมากขึ้นอย่างมาก (ค่าเฉลี่ย=5.83, S.D.=0.6.38) ในขณะที่ไม่พบการเปลี่ยนแปลงในทางลบ (ค่าเฉลี่ย=4.60, S.D.=1.267)

เมื่อวัดผลในแต่ละด้าน พบว่าการทดลองก็ทำให้การเปลี่ยนแปลงในทุกด้านดีขึ้น โดยด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน และความเข้มข้นในการเรียนมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นอย่างมาก (ค่าเฉลี่ย=6.17, S.D.=0.748, ค่าเฉลี่ย=5.89, S.D.=0.731 ตามลำดับ) และด้านแนวทางการเรียนรู้ และการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้นก็ดีขึ้น (ค่าเฉลี่ย=5.70, S.D.=0.808, ค่าเฉลี่ย=5.56, S.D.=1.173 ตามลำดับ)

ในด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน พบว่า การทดลองนี้ทำให้ผู้สอนสามารถช่วยเหลือให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนางานของนิสิตให้สมบูรณ์ได้ดีขึ้นอย่างมาก (ค่าเฉลี่ย=6.33, S.D.=0.724, ค่าเฉลี่ย=6.00, S.D.=0.926 ตามลำดับ) ในด้านความเข้มข้นในการเรียน พบว่า การทดลองนี้ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาจำนวนมาก และได้รับการตอบสนองอย่างรวดเร็วได้ดีขึ้นอย่างมาก (ค่าเฉลี่ย=6.00, S.D.=0.756, ค่าเฉลี่ย=5.93, S.D.=1.163 ตามลำดับ) และทำให้ได้รับความเห็นอย่างตรงๆดีขึ้น (ค่าเฉลี่ย=5.73, S.D.=1.100)

ในด้านแนวทางการเรียนรู้ พบว่า การทดลองนี้ทำให้ผู้เข้าร่วมการทดลองเข้าใจและทำตามคำแนะนำ และริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเองดีขึ้นอย่างมาก (ค่าเฉลี่ย=6.20, S.D.=0.561, ค่าเฉลี่ย=6.07, S.D.=0.704 ตามลำดับ) และทำให้ผู้เข้าร่วมการทดลองเข้ามามีส่วนร่วมกับกลุ่ม และแสดงความเป็นตัวของตัวเองได้ดีขึ้น (ค่าเฉลี่ย=5.53, S.D.=1.598, ค่าเฉลี่ย=5.00, S.D.=1.512 ตามลำดับ) ส่วนด้านการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นเรียน พบว่า การทดลองนี้ทำให้ผู้เข้าร่วมการทดลองเรียนรู้ร่วมกันดีขึ้นอย่างมาก (ค่าเฉลี่ย=6.13, S.D.=0.915) และทำให้ช่วยเหลือกัน และหารือหรือระดมความคิดเห็นกันดีขึ้น (ค่าเฉลี่ย=5.33, S.D.=1.496, ค่าเฉลี่ย=5.20, S.D.=1.821 ตามลำดับ)

กลุ่มตัวอย่างระบุว่า การทดลองนี้ไม่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านอุปสรรคในเรียนโดยรวม (ค่าเฉลี่ย=4.60, S.D.=1.267) แม้ว่าจะพบว่าข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลงไวมากขึ้น (ค่าเฉลี่ย=5.20, S.D.=1.521) แต่ก็ไม่พบการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับการหาข้อมูลไม่พบ หรือความรู้สึกลัวว่าเนื้อหาจำนวนมากจนเป็นอุปสรรค (ค่าเฉลี่ย=4.07, S.D.=1.223, ค่าเฉลี่ย=4.53, S.D.=1.457 ตามลำดับ)

4.2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

4.2.1 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับประสบการณ์ในการใช้เฟซบุ๊กกลุ่มในการจัดการการเรียนรู้ของผู้เข้าร่วมการทดลองมีดังนี้

เฟซบุ๊กกลุ่มที่ผู้เข้าร่วมทดลองเป็นสมาชิก ได้แก่ Persuasive comm 1/2558, Philos Logic 2014 Section 3,4, AE TRAN I, ภาษาอังกฤษมัธยมปลาย, Creative photography, 2014/2 PlayWriting I, AE TRAN I carts_sec 4, AIS gogo, ชมรมฝ่ายวิชาการ, 2802364 New Media

Production Semester 2/57 น ะ จี ะ , 1_2015, Adphotowithkrujue 58, Innovative Thinking Class, เรียนภาษาสเปนด้วยตนเอง-Learn Spanish by Self, INDEAL GRAT SEC 5, Korean Section @ Chula, รับตรงและแอดมิชชั่น, Landscape Mania, Ad research บาปีก้อน, Digi Mkt-Nitade 48, Innovative Thinking Class , GRAPHIC TV 58, ดิวเตอร์ดีดี Library, MediaPlan 3333, รวมพลคนสู้ Mean

วัตถุประสงค์ของเฟซบุ๊กกลุ่มที่ผู้เข้าร่วมการทดลองเป็นสมาชิก สามารถแบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเฟซบุ๊กเพื่อการแจ้งและรับข้อมูล กลุ่มเฟซบุ๊กเพื่อการสั่งงานและส่งงาน กลุ่มเฟซบุ๊กเพื่อการปรึกษาหารือ และ กลุ่มเฟซบุ๊กเพื่อการดาวน์โหลดไฟล์เอกสารประกอบการเรียนและภาพ

4.2.2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการใช้เฟซบุ๊กกลุ่มในการจัดการการเรียนรู้ สามารถแบ่งได้เป็น 5 ด้าน ได้แก่ การปฏิบัติสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น การปฏิบัติสัมพันธ์กับผู้สอน แนวทางการเรียนรู้ ความเข้มข้นในการเรียน และอุปสรรคในการเรียน โดยผลการวิจัยแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

(1) ความคิดเห็นด้านการปฏิบัติสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น

ความคิดเห็นด้านการปฏิบัติสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้นสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มได้แก่ การใช้เฟซบุ๊กกลุ่มทำให้ท่านได้เรียนรู้ร่วมกัน ช่วยเหลือกัน หรือมีการหาหรือห้ระดมความคิดเห็นกัน

การเรียนรู้ร่วมกัน

- มีการร่วมกันแชร์ข้อมูลต่างๆ ในเฟซบุ๊กกลุ่ม
- ได้เรียนรู้จากผลงานของเพื่อนที่ post ลงกรุป
- เพราะเป็นเรื่องใหม่ จึงต้องถามกันอยู่ตลอด
- แบ่งปันสิ่งต่างๆ ที่ต่างคนต่างถนัด เพื่อให้ออกมาเป็นชิ้นงานที่ดีที่สุด
- ได้ช่วยกันฝึกและทดลอง
- เรียนรู้เนื้อหาไปพร้อมๆ กัน
- ได้เข้าถึงข้อมูลร่วมกันในแหล่งเดียวกัน
- มีงานที่ให้แบ่งปันเว็บไซต์ร่วมกันในเฟซบุ๊กกลุ่ม

การช่วยเหลือกัน

- แบ่งงานกันเพราะแต่ละคนมีความสามารถไม่เหมือนกัน
- ช่วยกัน แชร์ กดไลค์
- ช่วยกันลงรูป อัปเดตเพจ

- ได้ช่วยกันหาข้อมูลในการทำงานกลุ่ม
- ช่วยกันจัดตารางการส่งงานอย่างเหมาะสม

มีการหารือหรือระดมความคิดเห็นกัน

- ใช้ chat FB ปรึกษางานกลุ่ม
- มีการคุยเล็กน้อยตอนทำงานกลุ่ม
- ได้ช่วยกันปรึกษา
- ได้หารือกันในกลุ่ม
- มีการร่วมระดมความคิดผ่านการทำงานกลุ่ม
- หารือทิศทางของเพจและกลุ่มเป้าหมาย

(2) ความคิดเห็นด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน

ความคิดเห็นด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ การที่ผู้สอนช่วยให้พัฒนางานให้สมบูรณ์ขึ้น และการที่ผู้สอนช่วยให้เรียนรู้เนื้อหาได้มากขึ้น

การที่ผู้สอนช่วยให้พัฒนางานให้สมบูรณ์ขึ้น

- แสดงตัวอย่างงานบนเฟซบุ๊กกลุ่ม
- มีการอธิบายรายละเอียดงานบนกรุป
- ดิชมผลงาน และให้ไปแก้ส่วนที่ไม่ดี
- อาจารย์ช่วยอธิบายวิธีการทำอย่างละเอียด
- ช่วยบอกข้อบกพร่องของงานทำให้แก้ไขให้งานสมบูรณ์ได้
- อาจารย์ตรวจติดตามผลการทำงานและให้คำชี้แนะ
- อาจารย์คอมเม้นดี

การที่ผู้สอนช่วยให้เรียนรู้เนื้อหาได้มากขึ้น

- มีการอธิบายรายละเอียดงานใน FB
- มีการโพสต์เนื้อหาเพิ่มเติม
- ได้หาข้อมูลจากแหล่งที่โพสต์ในเฟซบุ๊ก
- ผู้สอนตอบทุกข้อสงสัยทั้งในห้องและบนเฟสได้อย่างรวดเร็ว
- อธิบายงานได้เข้าใจดี
- ช่วยแนะนำได้ในสิ่งที่ประโยชน์ รวมถึง trick เล็กๆ น้อยๆ ที่เราอาจมองข้าม
- มีข้อสงสัยก็ถาม

- อาจารย์ช่วยเปิดมุมมองและความรู้ใหม่ๆ

(3) ความคิดเห็นด้านแนวทางการเรียนรู้

ความคิดเห็นด้านแนวทางการเรียนรู้สามารถแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม การริเริ่มเรียนรู้ด้วยตนเอง การเข้าใจและทำตามคำแนะนำได้ถูกต้อง การแสดงความเป็นตัวเอง และการเข้ามามีส่วนร่วมกับกลุ่ม

การริเริ่มเรียนรู้ด้วยตนเอง

- เริ่มมีความกระตือรือร้นมากขึ้น
- เริ่มศึกษาจากข้อมูลที่มีมาแปะ
- อ่านคำสั่ง ตัวอย่าง เนื้อหาที่เรียนเอง
- มีการหาข้อมูลตัวอย่างประกอบกับคำสอนของอาจารย์
- ได้ทดลองฝึกหาข้อมูลเพิ่มเติม
- รู้จักการหาข้อมูลด้วยตนเอง
- หาแหล่งข้อมูลได้ง่าย
- เป็นสิ่งใหม่ที่ไม่เคยเรียน
- การเริ่มต้นด้วยตนเอง ถือเป็นการเรียนรู้ที่ดีที่สุด เพราะเราจะได้จัดการแก้ไขปัญหาด้วยตัวเอง

การเข้าใจและทำตามคำแนะนำได้ถูกต้อง

- เห็นตัวอย่าง เข้าใจงานได้ง่าย
- มีแนวทางการทำงานที่ชัดเจนจากตัวอย่าง
- คำอธิบายละเอียด
- เข้าใจงานได้ดี
- เข้าใจเนื้อหามากขึ้น
- อาจารย์อธิบายได้ดีจึงเข้าใจและทำตามได้

การแสดงความเป็นตัวเอง

- เป็นตัวเองได้มากผ่านเฟซบุ๊ก
- ได้ออกแบบแฟนเพจและเว็บที่สะท้อนตัวเอง
- ลักษณะงานที่ทำมีความเป็นตัวเอง ตามความสนใจ
- งานที่ทำก็ทำในเรื่องที่ถนัด

การเข้ามามีส่วนร่วมกับกลุ่ม

- โพล์งานลงในกลุ่ม
- ร่วมกันแชร์ความคิดเห็นและช่วยเหลือกัน
- ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น
- ได้มีส่วนร่วมกับเพื่อนๆ
- มีงานกลุ่มใหญ่ให้ทำ
- ได้รู้จักการทำงานหลากหลาย

(4) ความคิดเห็นด้านความเข้มข้นในการเรียน

ความคิดเห็นด้านความเข้มข้นในการเรียนสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม การตอบสนองต่อความต้องการการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว การได้รับความคิดเห็นจากผู้สอนหรือเพื่อนร่วมชั้น และการเรียนรู้เนื้อหาจำนวนมาก

การตอบสนองต่อความต้องการการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว

- เข้าถึงได้ง่าย ทุกที่ ทุกเวลา
- มีการตอบข้อสงสัยอย่างรวดเร็ว

การได้รับความคิดเห็นจากผู้สอนหรือเพื่อนร่วมชั้น

- ได้รับความคิดเห็นจากโพล์ต่างๆ ที่อาจารย์โพล์
- ผู้สอนให้คำตอบดี เป็นคนตรงๆ
- ได้รับการคอมเมนต์จากอาจารย์
- มีการอธิบายอย่างตรงไปตรงมาทำให้เข้าใจได้ง่าย
- ค่อนข้างได้รับความคิดเห็นจากอาจารย์อย่างตรง
- สามารถนำความคิดเห็นไปปรับปรุงได้และพบว่าสิ่งที่เราต้องเรียนรู้จากสื่อใหม่อีกมาก ดังนั้นต้องตั้งใจขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติม

การเรียนรู้เนื้อหาจำนวนมาก

- มีการโพล์เนื้อหาเพิ่มเติมแต่บางครั้งก็ไม่ได้กดอ่าน
- เนื้อหาวิชานี้เยอะมาก เรียนทั้งหมดก็ยังไม่พอ
- ได้ทดลองทำหลายอย่าง
- ได้เรียนรู้มากมายเกี่ยวกับการใช้สื่อใหม่

- ได้เรียนรู้มากขึ้น

(5) ความคิดเห็นด้านอุปสรรคในการเรียน

ความคิดเห็นด้านอุปสรรคในการเรียนสามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม การรู้สึกว่าเนื้อหาจำนวนมาก ข้อมูลเปลี่ยนแปลงไว การทำให้เวลาในการเรียนกับเวลาในการใช้ชีวิตในด้านอื่นๆ ทับซ้อนกัน

การรู้สึกว่าเนื้อหาจำนวนมาก

- ทุกคนต้องโพสต์งาน
- รู้สึกว่าเนื้อหาจำนวนมากแต่จัดการได้
- มีเนื้อหาอัดแน่นแต่ผู้สอนก็สามารถย่อให้กระชับได้ดีค่ะ

ข้อมูลเปลี่ยนแปลงไว

- เปลี่ยนแปลงข้อมูลทุกๆ อาทิตย์
- เพราะคนอัปเดตตลอด
- ข้อมูลมีการอัปเดตตลอดเวลา

การทำให้เวลาในการเรียนกับเวลาในการใช้ชีวิตในด้านอื่นๆ ทับซ้อนกัน

- ได้อัปเดตเฟซบุ๊กนอกเวลาเรียน
- งานบางครั้งทับซ้อนเวลาอย่างอื่นที่ใช้อาติ เวลานอน อ่านหนังสือ
- เวลาเรียน 2 ชม เหมาะสม แต่การบ้านเยอะไปหน่อย
- งานเยอะมากและใช้เวลาเยอะมากทำให้ไม่มีเวลาทำงานอื่น
- ทับซ้อนกันเป็นบางครั้ง

สรุป

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาผลจากการใช้เฟซบุ๊กกลุ่มในการเรียนการสอน รายวิชาการประชาสัมพันธ์ในสื่อใหม่ โดยมีระยะเวลาการทดลองจำนวน 16 คาบเรียน คาบเรียนละ 2 ชั่วโมง กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้มีจำนวน 15 คน โดยเกือบทั้งหมด (12 จาก 15) เป็นนิสิตหญิง (ร้อยละ 80.0) มีอายุระหว่าง 20-22 ปี (ร้อยละ 93.0) ทั้งหมดอยู่ในในหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ โดยผู้สอนได้สร้างอีเวนท์สำหรับแต่ละคาบเรียน และโพสต์เนื้อหาที่เกี่ยวข้อง โดยเป็นการแชร์บทความ วิดีโอ ภาพ ตลอดจนวัตถุดิบประกอบการเรียนรู้ และวิธีการส่งงาน การประเมินผลงาน มีการมอบหมายงาน โดยให้นิสิต

ส่งเป็นโพสต์ลงในเฟซบุ๊กกลุ่มภายในคาบเรียน และมอบหมายเป็นการบ้าน ทำการเก็บข้อมูล 2 ครั้ง คือ ก่อนการทดลอง 1 สัปดาห์ และหลังการทดลอง 1 สัปดาห์ พบว่า

การทดลองนี้มีผลทำให้ผู้เข้าร่วมการทดลองมีทัศนคติเชิงบวกเพิ่มขึ้น โดยกลุ่มตัวอย่างระบุว่า การเรียนรายวิชานี้ทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และทำให้มีโอกาได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ แต่ระดับความสุขที่ได้ทำงานหรือการบ้านในรายวิชานี้ลดลง โดยทัศนคติเชิงบวกที่ได้รับคะแนนอยู่ในระดับสูงทั้งก่อนและหลังการทดลองได้แก่ การที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยอย่างมากว่าการเรียนรายวิชานี้ช่วยส่งเสริมการประกอบอาชีพ และเห็นด้วยต่อคำกล่าวที่ว่า การเรียนการสอนของรายวิชานี้มีความสะดวกสบาย และมีกิจกรรมที่น่าสนใจ และทำให้กลุ่มตัวอย่างมีโอกาได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ และกลุ่มตัวอย่างไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งต่อคำกล่าวที่ทัศนคติเชิงลบที่ว่า ฉันรู้สึกหงุดหงิดเมื่อเรียนรายวิชานี้ ฉันรู้สึกไม่สบายใจทุกครั้งเมื่อเรียนวิชานี้ และการเรียนรายวิชานี้ไม่ได้ทำให้ชีวิตก้าวหน้า

จากการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลของการทดลอง พบว่า ผู้เข้าร่วมการทดลองประเมินว่าตนเองมีการเปลี่ยนแปลงในทางบวกมากขึ้นอย่างมาก ในขณะที่ไม่พบการเปลี่ยนแปลงในทางลบ และเมื่อวัดผลในแต่ละด้าน พบว่าการทดลองก็ทำให้การเปลี่ยนแปลงในทุกด้านดีขึ้น โดยด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน และความเข้มข้นในการเรียนมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นอย่างมาก และด้านแนวทางการเรียนรู้ และการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้นก็ดีขึ้น

ในด้านการปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน พบว่า การทดลองนี้ทำให้ผู้สอนสามารถช่วยเหลือให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาของนิสิตให้สมบูรณ์ได้ดีขึ้นอย่างมาก โดยกลุ่มตัวอย่างระบุว่า ตนเองได้เห็นตัวอย่างงานที่ผู้สอนได้โพสต์ให้ดู และพบว่ามีกรอบอธิบายรายละเอียดงานในโอเวิลด์ที่สร้างขึ้นในแต่ละสัปดาห์ โดยเป็นการอธิบายการทำงานไว้อย่างละเอียด และตอบข้อสงสัยทุกข้อทั้งในห้องเรียนและบนเฟซบุ๊กกลุ่ม ซึ่งเป็นการตอบอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ยังมีการติดตามผลงาน และให้ความเห็นต่องานของนิสิตอย่างต่อเนื่อง

ในด้านความเข้มข้นในการเรียน พบว่า การทดลองนี้ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาจำนวนมาก ได้ทดลองปฏิบัติงานจริง แต่อย่างไรก็ตามพบว่ากลุ่มตัวอย่างบางคนระบุว่า บางครั้งไม่ได้อ่านเนื้อหาที่โพสต์ไว้ และได้รับการตอบสนองอย่างรวดเร็วได้ดีขึ้นอย่างมาก โดยทำให้สามารถเข้าถึงเนื้อหาวิชาได้ง่ายทุกที่ ทุกเวลา และมีการตอบข้อสงสัยอย่างรวดเร็ว แต่ก็ยังมีกลุ่มตัวอย่างบางคนระบุว่าตนไม่ค่อยได้สื่อสารกับผู้สอน นอกจากนี้การทดลองยังทำให้ได้รับความเห็นดีขึ้น โดยกลุ่มตัวอย่างระบุว่า ตนเองได้รับความเห็นจากโพสต์ต่างๆ ที่ผู้สอนโพสต์ และสามารถนำความคิดเห็นไปปรับปรุงงานได้

ในด้านแนวทางการเรียนรู้ พบว่า การทดลองนี้ทำให้ผู้เข้าร่วมการทดลองเข้าใจและทำตามคำแนะนำได้อย่างถูกต้อง โดยกลุ่มตัวอย่างระบุว่า เมื่อได้เห็นตัวอย่างและการอธิบายที่ชัดเจนและละเอียด ก็ทำให้เข้าใจงานได้ง่าย และริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยกลุ่มตัวอย่างระบุว่าตนเองมีความกระตือรือร้น

มากขึ้น มีการอ่านคำสั่ง ตัวอย่าง เนื้อหาที่เรียนเอง และได้หาข้อมูลตัวอย่างประกอบกับคำสอน เป็นต้น นอกจากนี้การใช้เฟซบุ๊กนี้ยังทำให้ผู้เข้าร่วมการทดลองเข้ามามีส่วนร่วมกับกลุ่มเพราะกลุ่มตัวอย่างตนเองได้มีการโพสต์ลงในกลุ่ม ร่วมกันแบ่งปันความคิดเห็นและช่วยเหลือกันในการทำงานกลุ่ม และทำงานหลายอย่างบนเฟซบุ๊กกลุ่ม ในขณะที่ก็มีกลุ่มตัวอย่างที่ระบุว่าตนเองไม่ได้มีส่วนร่วมในกลุ่มอยู่ และแสดงความเป็นตัวของตัวเองได้ดีขึ้น เพราะเป็นการสื่อสารผ่านเฟซบุ๊ก และได้เลือกทำงานเรื่องที่ตนเองถนัดและสนใจ

ส่วนด้านการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นเรียน พบว่า การทดลองนี้ทำให้ผู้เข้าร่วมการทดลองเรียนรู้ร่วมกันดีขึ้นอย่างมาก โดยกลุ่มตัวอย่างระบุว่า ตนเองมีการแบ่งปันข้อมูลต่างๆ ในเฟซบุ๊กกลุ่ม ได้เรียนรู้จากผลงานของเพื่อนที่ได้โพสต์ลงไป มีการเรียนรู้ไปพร้อมๆ กัน ช่วยกันฝึกและทดลองใช้งาน และเนื่องจากเป็นสิ่งที่ใหม่ทำให้ต้องถามกันอยู่ตลอด และการใช้เฟซบุ๊กกลุ่มนี้ยังทำให้ช่วยเหลือกัน โดยเป็นการถามกันในห้องและการถามผ่านเฟซบุ๊ก ช่วยกันแชร์รูป ปรับปรุงเนื้อหา และกดไลค์ และยังทำให้เกิดการหารือหรือระดมความคิดเห็นกันดีขึ้น โดยกลุ่มตัวอย่างระบุว่าใช้การพูดคุยผ่านเฟซบุ๊กในการปรึกษางานกลุ่ม โดยเนื้อหาที่หารือเกี่ยวข้องกับทิศทางการทำงานกลุ่ม แต่อย่างไรก็ดี เนื่องจากมีคนบางคนเลือกที่จะทำงานคนเดียวจึงระบุว่าไม่ค่อยได้หารือกับเพื่อน และไม่มีกิจกรรมที่ต้องทำให้ต้องระดมความคิดเห็น

กลุ่มตัวอย่างระบุว่า การทดลองนี้ไม่ทำให้อุปสรรคในเรียน แม้ว่า จะพบว่าข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลงไว้มากขึ้น และความรู้สึกว่าเนื้อหาจำนวนมาก ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างระบุว่า ขนาดของกลุ่มไม่ใหญ่จึงยังหาข้อมูลได้พบ และการใช้เฟซบุ๊กนี้ยังทำให้ตนเองสามารถหาข้อมูลได้สะดวก

นอกจากนี้ยัง กลุ่มตัวอย่างยังระบุว่า การใช้เฟซบุ๊กทำให้ตนสามารถเขียนข้อความได้ดีขึ้น ได้เข้าถึงข้อมูลนอกเวลาเรียน และบางครั้งการเรียนด้วยการใช้เฟซบุ๊กนี้ก็ทำให้เวลาทับซ้อนกับเวลาอื่นๆ เช่น เวลานอน เวลาอ่านหนังสือ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยทำให้ทราบว่า การใช้เฟซบุ๊กกลุ่มในการจัดการการเรียนรู้ในรายวิชาการประชาสัมพันธ์ในสื่อใหม่ นี้ ทำให้ผู้สอนสามารถทำให้นิสิตติดตาม ค้นคว้าข้อมูล สถานการณ์ แนวโน้ม และกรณีศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตรงกับความต้องการของนิสิต โดยทำให้ข้อมูลที่นำมาใช้ในการเรียนรู้มีความหลากหลาย และทันสมัย ซึ่งทำให้สามารถแก้ไขปัญหาในรายวิชาที่เนื้อหามีการปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลาได้ (Webb, 2002) โดยผู้สอนต้องกำหนดให้นิสิตฝึกค้นหา รวบรวม แบ่งปัน นำเสนอ และอภิปรายข้อมูล สถานการณ์ ตัวอย่าง โดยผู้สอนต้องแจ้งวิธีการค้นหาและประเมินคุณภาพของข้อมูลที่จะ

นำมา โดยเมื่อนิสิตได้แหล่งข้อมูลที่มีคุณภาพ และทำความเข้าใจกับข้อมูลแล้ว ผู้สอนต้องกำหนดให้นิสิตนำข้อสรุปที่ได้มาโพสต์ไว้ที่เฟซบุ๊กกลุ่ม ซึ่งเป็นพื้นที่สำหรับการปฏิสัมพันธ์ (Osborne, 2010) และส่งเสริมการเรียนรู้ เพราะโดยวิธีการสอนนี้จะทำให้นิสิตไม่ใช่เป็นผู้รับข้อมูลแต่ฝ่ายเดียว

การใช้เฟซบุ๊กกลุ่มไม่ส่งผลทำให้นิสิตไม่สามารถเข้าถึงข้อมูล เพราะในปัจจุบันนี้ระบบการสื่อสารอินเทอร์เน็ตครอบคลุมทั้งภายในจุฬาลงกรณ์และภายนอกจุฬา โดยการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในจุฬาลงกรณ์เป็นการให้บริการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และหากอยู่นอกจุฬาลงกรณ์นิสิตก็สามารถเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตได้ในราคาถูก อีกทั้งข้อมูลในการใช้เฟซบุ๊กในการทดลองนี้มักเป็นข้อความ และรูปภาพ ซึ่งไม่เสียค่าเชื่อมต่อข้อมูลมากเท่ากับข้อมูลที่อยู่ในรูปแบบวิดีโอ

นอกจากนี้จากผลการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับผลของการทดลองที่พบว่า การทดลองนี้ทำให้กลุ่มตัวอย่างสามารถปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนได้เพิ่มขึ้น และเพิ่มความเข้มข้นของการเรียนรู้ที่สามารถอธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจะสื่อสารกับผู้สอนดังนั้นการใช้เฟซบุ๊กจึงเปิดโอกาสให้ผู้เรียนกับผู้สอนสามารถสื่อสารกันได้สะดวกสบายขึ้น ลดข้อจำกัดด้านเวลาและพื้นที่ลง และยังเป็นการสื่อสารตัวอักษรทำให้สามารถอ่านทวนซ้ำ และเขียนรายละเอียดได้มาก ทำให้การสั่งงานและอธิบายงานมีความชัดเจน ครบถ้วนจนทำให้นิสิตเข้าใจและทำงานได้

แต่อย่างไรก็ตามหากจะนำวิธีการนี้ไปใช้ควรคำนึงถึงพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กของผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะกลุ่มตัวอย่างในการทดลองครั้งนี้เป็นกลุ่มที่มีความสนใจสื่อใหม่อย่างมากจึงลงทะเบียนในรายวิชาการประชาสัมพันธ์ในสื่อใหม่ ดังนั้นหากเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีพฤติกรรมการใช้ หรือไม่มีความสนใจสื่อใหม่ ผลที่ได้อาจแตกต่างกับงานวิจัยชิ้นนี้ นอกจากนี้เนื่องจากรายวิชานี้ดำเนินการเรียนการสอนในห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์จึงไม่พบปัญหาการเข้าไม่ถึงอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ดังนั้นผู้ที่จะใช้เฟซบุ๊กกลุ่มในรายวิชาที่ไม่ได้ใช้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์จึงอาจพบอุปสรรคในการเข้าถึงได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบการใช้เฟซบุ๊กกับเครื่องมือแบบอื่น เช่น ไมโครบล็อก แบล็คบอร์ด เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

ผู้สอนที่จะใช้วิธีการสอนนี้จะต้องคำนึงถึง พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก และความสนใจในสื่อใหม่ของกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะของสถานที่จัดการเรียนการสอนที่มีคอมพิวเตอร์และการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต

ข้อจำกัดในการวิจัย

แม้ว่าการวัดหลังการทดลองและการจัดการสนทนากลุ่มจะเป็นการดำเนินการโดยไม่ให้กลุ่มตัวอย่างเปิดเผยตัวตน และให้ผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้ดำเนินการ แต่กลุ่มตัวอย่างอาจรู้สึกไม่แน่ใจในความลับ การประเมินทัศนคติ ความสามารถ และความคิดเห็นต่อการทดลอง ผลที่ได้จึงอาจไม่มีความเที่ยงตรงมากนัก อีกทั้งการเก็บข้อมูลยังเกิดขึ้นก่อนที่จะมีการประกาศผลการสอบ ดังนั้น ผู้เรียนจึงอาจกังวลได้ว่าหากแสดงทัศนคติในเชิงลบอาจมีผลเสียต่อคะแนนสอบของตนได้

รายการอ้างอิง

- Bergman, S. M., Fearington, M. E., Davenport, S. W., & Bergman, J. Z. (2011). Millennials, narcissism, and social networking: What narcissists do on social networking sites and why. *Personality and Individual Differences*, 50(5), 706-711.
- Chuttur, M. (2009). Overview of the technology acceptance model: Origins, developments and future directions.
- Craig, A., Goold, A., Coldwell, J., & Mustard, J. (2008). Perceptions of roles and responsibilities in online learning: A case study. *Interdisciplinary journal of e-learning and learning objects*, 4(1), 205-223.
- Crux Research. (2013). Tech-Savvy College Students Are Gathering Gadgets, Saying Yes to Showrooming and Rejecting Second-Screening. Retrieved 26 July, 2015, from <http://www.globenewswire.com/news-release/2013/06/13/554002/10036312/en/Tech-Savvy-College-Students-Are-Gathering-Gadgets-Saying-Yes-to-Showrooming-and-Rejecting-Second-Screening.html>
- Fang-Fang, C., & Chun-Hon, C. (2013, 15-18 July 2013). *Integrating Social Network Services into Virtual Learning Environment*. Paper presented at the Advanced Learning Technologies (ICALT), 2013 IEEE 13th International Conference on.
- Kent, M., & Leaver, T. (2014). *An Education in Facebook?: Higher Education and the World's Largest Social Network*: Taylor & Francis.
- Kolmos, A., Du, X., Holgaard, J. E., & Jensen, L. P. (2008). Facilitation in a PBL environment: UCPBL UNESCO Chair in Problem Based Learning.
- Maleko, M., Nandi, D., Hamilton, M., D'Souza, D., & Harland, J. (2013). *Facebook versus Blackboard for supporting the learning of programming in a fully online course: the changing face of computing education*. Paper presented at the Learning and Teaching in Computing and Engineering (LaTiCE), 2013.
- Meishar-Tal, H., Kurtz, G., & Pieterse, E. (2012). Facebook groups as LMS: A case study. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 13(4).
- Osborne, J. (2010). *Good Practice in Science Teaching: What Research Has to Say*: Open University Press.

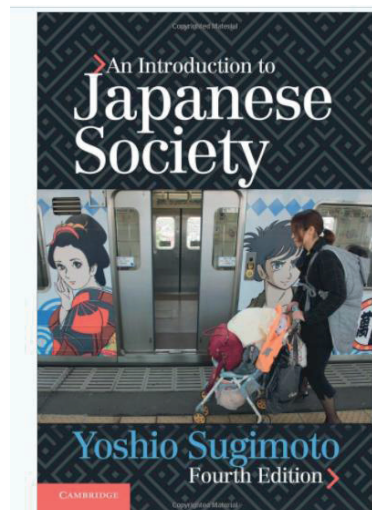
- Wang, Q., Woo, H. L., Quek, C. L., Yang, Y., & Liu, M. (2012). Using the Facebook group as a learning management system: An exploratory study. *British Journal of Educational Technology*, 43(3), 428-438. doi: 10.1111/j.1467-8535.2011.01195.x
- Webb, M. (2002). Pedagogical Reasoning: Issues and Solutions for the Teaching and Learning of ICT in Secondary Schools. *Education and Information Technologies*, 7(3), 237-255. doi: 10.1023/A:1020811614282
- Young, J. R. (2008). Thanks to YouTube, professors are finding new audiences. *Chronicle of Higher Education*. <http://chronicle.com/free/2008/01/1159n.htm> (January 9, 2008).
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2530). วิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ฟิสิกส์เซ็นเตอร์การพิมพ์.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2558). แบบประเมินผลการสอน. Retrieved from <http://intranet.sci.psu.ac.th/Form/Person/แบบประเมินผลการสอน.doc>.

An Introduction to Japanese Society 4th edition (Cambridge University Press)

ผู้เขียน Sugimoto Yoshio

โดย นรินุช ดำรงชัย

หนังสือเล่มนี้เป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้ที่มีความสนใจในสังคมญี่ปุ่นยุคร่วมสมัย เนื่องจากผู้เขียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับสังคมญี่ปุ่นในยุคร่วมสมัยเป็นภาษาที่กระชับและเข้าใจได้ง่าย ด้วยการนำเสนอความขัดแย้งระหว่างภาพสามัญทัศน์ (stereotype) กับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันของสังคมญี่ปุ่น ผ่านการรวบรวมข้อมูลทฤษฎีภูมิทัศน์ที่เป็นภาษาญี่ปุ่นและภาษาอังกฤษ โดยนำมาเรียบเรียงให้ผู้อ่านสามารถทำความเข้าใจภาพความหลากหลายทั้งในด้านชนชั้น ภูมิสังคม แรงงาน การศึกษา เพศสภาพ เชื้อชาติ วัฒนธรรม และการเมืองของสังคมญี่ปุ่นในยุคปัจจุบัน ดังนั้นแม้ผู้อ่านจะที่มีพื้นฐานความรู้ทางด้านสังคมวิทยาไม่มากนัก ก็ยังสามารถทำความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมญี่ปุ่น ไปพร้อมกับการเรียนรู้มุมมองในเชิงสังคมศาสตร์ได้เป็นอย่างดี

ผู้เขียนเริ่มต้นจากการอธิบายถึงภาพรวมของความหลากหลายที่ปรากฏในสังคมญี่ปุ่นยุคปัจจุบัน ภายใต้แนวความคิดแบบหลังสมัยใหม่นิยม (Postmodernism) โดยพยายามหักล้างภาพสามัญทัศน์ต่างๆ ของสังคมญี่ปุ่น ทั้งในมิติเชิงประชากรศาสตร์ และสังคมศาสตร์ เป็นต้นว่า เรื่องของความเป็นสังคมเดียว (homogeneous society) แนวความคิดเกี่ยวกับความเป็นกลุ่มนิยม ฯลฯ ทั้งนี้ผู้เขียนพยายามเชื่อมโยงกระบวนการการเกิดขึ้นของสามัญทัศน์ดังกล่าวกับระบบอำนาจทางสังคม โดยให้ข้อสรุปว่าภาพสามัญทัศน์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นนั้น ล้วนเป็นผลมาจากกระบวนการผลิตใหม่ (reconstruction) โดยกลุ่ม “ชาวญี่ปุ่น” ส่วนน้อย ที่มีโอกาสและอำนาจทางสังคมมากกว่า “ชาวญี่ปุ่น” ส่วนมากที่อยู่ใต้อำนาจอย่างแท้จริง ผ่านการนำเสนอภาพความเป็นญี่ปุ่นในแบบฉบับของคนกลุ่มนี้ผ่านทางสื่อต่างๆ นั่นเอง

เพื่อพิสูจน์ให้เห็นถึงความหลากหลายทั้งในด้านวัฒนธรรมและชนชั้นในสังคมญี่ปุ่นปัจจุบัน และหักล้างภาพสามัญทัศน์ที่มีต่อสังคมญี่ปุ่นอันสืบเนื่องจากแนวความคิดเกี่ยวกับ “นิชงจินรอน” ที่ได้รับการยอมรับเป็นอย่างสูงตั้งแต่ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง เป็นต้นมา ผู้เขียนได้หยิบยกความแตกต่างในสังคมญี่ปุ่นโดยจำแนกออกเป็น 2 มิติ อันได้แก่ มิติทางด้านเชื้อชาติและวัฒนธรรม ซึ่งมุ่งเน้นให้เห็นถึงความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ (ethnic diversity) ไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติที่มีอยู่ดั้งเดิมในเกาะญี่ปุ่น หรือเชื้อชาติที่อพยพเข้ามาจากภายนอก ตลอดจนความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมของภูมิภาค

ต่างๆ ภายในประเทศ และอีกมิติหนึ่งได้แก่ มิติด้านชนชั้น ซึ่งเป็นความแตกต่างที่เกิดขึ้นจากสังคมที่มีความไม่เท่าเทียมกัน (disparity society) ซึ่งความแตกต่างดังกล่าว ทำให้สังคมญี่ปุ่นประกอบไปด้วยกลุ่มวัฒนธรรมย่อย (subcultures) ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่ต่างกันอย่างชัดเจน ด้วยเหตุนี้ผู้เขียนจึงให้ข้อสรุปว่า การจะทำความเข้าใจสังคมญี่ปุ่นในปัจจุบันได้อย่างถ่องแท้ จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจถึงวัฒนธรรมย่อยต่างๆ ดังกล่าวได้อย่างถ่องแท้ บนพื้นฐานความคิดแบบพหุวัฒนธรรม (multicultural model)

ตั้งแต่บทที่ 2 เป็นต้นไป ผู้เขียนได้ทำการอธิบายถึงความแตกต่างด้านต่างๆ ที่ปรากฏในสังคมญี่ปุ่นปัจจุบันอย่างละเอียด โดยเริ่มต้นจากการอธิบายถึงความแตกต่างทางชนชั้น โดยในบทที่ 2 ผู้เขียนได้นำการจำแนกชนชั้นภายใต้แนวคิดทฤษฎีวิพากษ์ของมาร์กซิสม์ (Marxist) มาประกอบการวิเคราะห์ และพยายามชี้ให้เห็นว่า ภาพสามัญทัศน์ของสังคมญี่ปุ่น ตลอดจนงานวิจัยในอดีตเกี่ยวกับความเท่าเทียม ความเสมอภาค ตลอดจนความเป็นสังคมที่แทบไม่มีความแตกต่างของคนรวยและคนจนนั้น เป็นแค่เพียงภาพลักษณ์ภายนอกที่ขัดแย้งกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันโดยสิ้นเชิง โดยความแตกต่างดังกล่าวนี้ปรากฏให้เห็นภาพชัดเจนขึ้นตั้งแต่ที่ญี่ปุ่นเข้าสู่ภาวะความตกต่ำทางเศรษฐกิจตั้งแต่ทศวรรษที่ 1990 เป็นต้นมา และได้รับการสานต่อ (reproduce) จนฝังรากลึกมาจนกระทั่งปัจจุบัน ด้วยกระบวนการทางสังคมต่างๆ เป็นต้นว่า การสืบทอดทางมรดก การศึกษา การแต่งงาน

บทที่ 3 เป็นการแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายทางด้านภูมิสังคม (geographical variation) โดยผู้เขียนชี้ให้เห็นว่า ไม่เพียงแต่ความแตกต่างที่เกิดขึ้นระหว่างคนญี่ปุ่นกับชาวต่างชาติเพียงอย่างเดียว แต่ญี่ปุ่นยังมีความแตกต่างทางสังคมและวัฒนธรรมอย่างมากภายในประเทศอีกด้วย ผู้เขียนเริ่มต้นจากลักษณะภูมิประเทศที่แบ่งญี่ปุ่นออกเป็นเกาะใหญ่ 4 เกาะ และเกาะเล็กๆ อีกเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังมีชนพื้นเมืองที่อาศัยอยู่ในพื้นที่มาเป็นเวลานาน แต่ยังถูกมองว่าเป็นเพียงชนกลุ่มน้อย ไม่ว่าจะเป็นชาวไอนุในเกาะฮอกไกโด หรือชาวโอะกินะวะ รวมไปถึงการแบ่งเขตการปกครองเป็นแคว้น (nations: *kuni*) ต่างๆ ในอดีต ตลอดจนการมีวัฒนธรรมกลุ่มที่มีความตรงข้ามกันอย่างโดดเด่น ระหว่างภูมิภาคญี่ปุ่นตะวันตก (*kansai*) และญี่ปุ่นตะวันออก (*kantou*) ทำให้ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ประกอบไปด้วยชุมชน และกลุ่มคนที่มีลักษณะเด่นทางวัฒนธรรมซึ่งแตกต่างกันออกไปอย่างหลากหลาย

ผู้เขียนยังได้แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายทางภูมิสังคม ผ่านภาพของความแตกต่างของประชากรในแต่ละยุคสมัย (generational variations) ซึ่งผู้เขียนจำแนกออกเป็น 3 ยุค ได้แก่ ประชากรในยุคหลังสงคราม ประชากรในยุครุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ และประชากรในยุคโลกาภิวัตน์ อีกทั้งยังหยิบยกความแตกต่างในเชิงกลุ่มอายุ ด้วยการนำเสนอปัญหาการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และปัญหาการจัดการด้านสวัสดิการสังคมขึ้นประกอบการอธิบายอีกด้วย

ส่วนในบทที่ 5 ผู้เขียนอธิบายเกี่ยวกับระบบการศึกษาในญี่ปุ่น โดยกล่าวว่าการศึกษได้รับการให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากความเชื่อที่ว่าการศึกษาเป็นหนทางที่จะเพิ่มโอกาสที่ดีให้กับชีวิต การแข่งขันกันเพื่อโอกาสในการเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงจึงมีความเข้มข้น ส่งผลให้ชาวญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับผลการเรียน และเกิดธุรกิจเกี่ยวกับการศึกษาเกิดขึ้นมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนสอนพิเศษ อย่างไรก็ตามความไม่เท่าเทียมกันก็มีให้เห็นได้ในเรื่องของการศึกษาของญี่ปุ่น โดยความไม่เท่าเทียมดังกล่าวเกิดขึ้นจาก สภาพครอบครัว วัฒนธรรมของโรงเรียน และชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย เป็นองค์ประกอบหลัก

ในบทที่ 6 ผู้เขียนอธิบายภาพความแตกต่างทางเพศภาพและระบบครอบครัวในสังคมญี่ปุ่น โดยชี้ให้เห็นว่าญี่ปุ่นยังคงเป็นสังคมที่เพศชายเป็นใหญ่ และเพศหญิงยังคงได้รับการกดขี่ในด้านต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกครอบครัว ซึ่งการดำรงไว้ซึ่งอำนาจของเพศชายในสังคมญี่ปุ่นนั้น สืบเนื่องมาจากขนบธรรมเนียมประเพณีและระบบครอบครัวที่ยังคงเอื้อผลประโยชน์ให้กับเพศชายมากกว่าเพศหญิง นอกจากนี้ผู้เขียนยังแสดงให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมทางเพศในมิติอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นในด้านการว่าจ้างและแรงงาน ความสัมพันธ์ทางเพศ การแต่งงานและการหย่าร้าง รวมถึงแนวจารีตต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบครอบครัวอีกด้วย

บทที่ 7 เป็นการอธิบายถึง “ความเป็นญี่ปุ่น” (japaneseness) รวมถึงความแตกต่างทางเชื้อชาติและชนกลุ่มน้อยที่มีอยู่ในสังคมญี่ปุ่นในปัจจุบัน โดยผู้เขียนชี้ให้เห็นถึงการพัฒนาถึงจุดเปลี่ยนที่สำคัญของสังคมญี่ปุ่น ระหว่างการยังคงยึดมั่นอยู่บนความเป็นชาติพันธุ์นิยม (ethnocentrism) หรือจะก้าวไปสู่ความเป็นสังคมนานาชาติ (internationalization) ซึ่งผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นว่าในยุคที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและการเคลื่อนย้ายของประชากรอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน “ความเป็นญี่ปุ่น” ก็ควรได้รับการตีความใหม่โดยมีมิติของความหลากหลายที่เพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน

นอกจากภาพสามัญทัศน์ดั้งเดิมเกี่ยวกับสังคมญี่ปุ่นที่มีมาตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองแล้ว ผู้เขียนยังไม่ลืมที่จะอธิบายเกี่ยวกับภาพสามัญทัศน์ของความเป็นญี่ปุ่นปัจจุบันของความเป็นผู้นำทางด้านวัฒนธรรมสมัยนิยม (popular culture) ไม่ว่าจะเป็นการ์ตูน ละครโทรทัศน์ รวมไปถึงอาหาร โดยในบทที่ 9 ผู้เขียนได้โต้แย้งว่า แม้ภาพของความเป็นผู้นำวัฒนธรรมสมัยนิยมของญี่ปุ่นได้เป็นที่ยอมรับไปทั่วโลก แต่ก็มีแนวโน้มที่จะนำไปสู่การเหมารวมของความเป็นญี่ปุ่นปัจจุบันจนนำไปสู่ภาพสามัญทัศน์ของญี่ปุ่นในอีกรูปแบบหนึ่ง และส่งผลให้เกิดการบิดเบือนข้อเท็จจริงของความเป็นสังคมที่มีความหลากหลายสูงของญี่ปุ่นได้ ดังนั้นผู้เขียนจึงพยายามที่จะแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีในสังคมญี่ปุ่นปัจจุบัน โดยได้หยิบยกคู่เปรียบเทียบกับวัฒนธรรมญี่ปุ่น อันได้แก่ วัฒนธรรมของสังคมชั้นสูงกับวัฒนธรรมสมัยนิยม และวัฒนธรรมดั้งเดิมกับวัฒนธรรมนำเข้า มาเป็นพื้นฐานในการอธิบายถึงความหลากหลายดังกล่าว

นอกจากภาพรวมของสังคมญี่ปุ่นในมิติทางประชากรศาสตร์และทางวัฒนธรรมแล้ว ผู้เขียนได้อธิบายเกี่ยวกับองค์กรต่างๆ ในสังคมญี่ปุ่น ไว้ในบทที่ 4 บทที่ 8 และบทที่ 10 โดยในบทที่ 4 ผู้เขียนพยายามหักล้างภาพสามัญทัศน์ของญี่ปุ่นในฐานะที่เป็นประเทศที่ขับเคลื่อนด้วยธุรกิจขนาดใหญ่ โดยอธิบายว่าในความเป็นจริงนั้น กลับเป็นธุรกิจขนาดกลางและเล็ก ที่มีส่วนสำคัญต่อเศรษฐกิจญี่ปุ่นเสียมากกว่า ในบทนี้ผู้เขียนอธิบายถึงลักษณะเด่นของการบริหารธุรกิจแบบญี่ปุ่นที่เน้นความสัมพันธ์ภายในองค์กรและความภักดีต่อองค์กร โดยเปรียบเทียบกับการบริหารธุรกิจแบบยึดผลของการทำงานเป็นหลัก จากนั้นแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายภายในองค์กร ทั้งในเรื่องรูปแบบการจ้างงาน และการประเมินผลงาน ตลอดจนผลกระทบต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากรูปแบบการทำงานแบบญี่ปุ่น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการทำงานล่วงเวลาแบบไม่ได้รับค่าตอบแทน การเสียชีวิตจากการทำงานหนัก (*karoushi*) และการออกไปทำงานต่างถิ่น (*tanshin funin*)

จากนั้นในบทที่ 8 เป็นการพูดถึงการดุลอำนาจกันระหว่างองค์กรหลักในสังคม ภายใต้ความจริงที่ขับเคลื่อนไปด้วยการดุลอำนาจของ 3 องค์กรใหญ่ ได้แก่ ธุรกิจขนาดใหญ่ หน่วยงานภาครัฐ และรัฐสภา (นักการเมือง) กล่าวคือ ธุรกิจขนาดใหญ่ (ซึ่งมีการกล่าวถึงไปแล้วในบทที่ 4) เป็นผู้กุมอำนาจทางเศรษฐกิจ แต่ยังคงอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของหน่วยงานราชการซึ่งเป็นผู้ออกใบอนุญาตและกฎระเบียบ รวมถึงการให้งบประมาณในการสนับสนุนกิจการด้านต่างๆ แต่อย่างไรก็ดี การดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐก็ต้องอยู่ภายใต้อำนาจของนักการเมืองในรัฐสภา ในการที่จะตัดสินใจอนุมัติเรื่องต่างๆ หรือไม่ ในขณะที่นักการเมืองก็ต้องพึ่งพานักธุรกิจให้สนับสนุนกิจการทางการเมืองของตนด้วยเช่นกัน

ส่วนบทที่ 10 ซึ่งเป็นบทสุดท้ายของหนังสือเล่มนี้ เป็นการอธิบายเกี่ยวกับเรื่องของภาคประชาสังคม (civil society) ของญี่ปุ่นในฐานะที่เป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญของสังคม จากนั้นผู้เขียนได้ทำการเชื่อมโยงเหตุการณ์การเกิดแผ่นดินไหวครั้งใหญ่ในญี่ปุ่นตะวันออกในปี 2554 เพื่อแสดงให้เห็นถึงความร่วมมือกันระหว่างภาคประชาสังคมกับองค์กรหลักในญี่ปุ่น และในส่วนสุดท้ายได้วิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ขององค์กรทางสังคมต่างๆ ที่เป็นเสมือนเครื่องยึดเหนี่ยวสังคมญี่ปุ่นให้มีความเป็นปึกแผ่นในปัจจุบัน

แม้ว่าหนังสือเล่มนี้จะเน้นการใช้ข้อมูลในเชิงปริมาณมาประกอบการอธิบายเป็นหลัก โดยยังขาดการนำเสนอภาพของสังคมญี่ปุ่นในเชิงคุณภาพไปบ้าง แต่ก็สามารถถ่ายทอดภาพความเป็นญี่ปุ่นปัจจุบันได้อย่างชัดเจน ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ซึ่งนอกจากความรู้เกี่ยวกับภาพรวมของสังคมญี่ปุ่นแล้ว ผู้อ่านยังสามารถเรียนรู้แนวทางการเขียนบทความวิชาการผ่านการรวบรวมข้อมูลหัตถ์ภูมิ ประกอบกับการเรียนรู้ทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ไปพร้อมกันด้วย ซึ่งการตีพิมพ์ครั้งล่าสุดเป็นครั้งที่ 4 เป็นเครื่องยืนยันได้เป็นอย่างดีถึงความน่าสนใจของหนังสือเล่มนี้ อย่างไรก็ดี แม้ผู้เขียนจะได้พยายามปรับแก้ไขข้อมูลให้มีความทันสมัยในทุกๆ ครั้งที่ตีพิมพ์ แต่ก็ยังมีข้อมูลบางประการที่อาจดูเก่าไปบ้าง จึงอาจทำให้ยังไม่สามารถฉายภาพย่อยๆ บางประการของสังคมญี่ปุ่นในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้

รายนามผู้เขียน

เทวิช เสวตไอยาราม (sawetaiyaramtewich@gmail.com) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะภาษาและการสื่อสาร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ สำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต(ภาษาญี่ปุ่น เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง) จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสำเร็จการศึกษา MA และ PhD in Japanese Education จาก Nagoya University มีความสนใจในทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาที่สอง กระบวนการการอ่าน ภาษาญี่ปุ่น วัจนปฏิบัติศาสตร์ภาษากลาง และหัวข้อทางด้านสังคมญี่ปุ่น

วรวิทย์ กิจเจริญไพบูลย์ (salondecafe@msn.com) อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตสาขาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาภาษาอังกฤษและการสื่อสาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มีความสนใจศึกษาวิจัยโดยเฉพาะทางด้านการแปล ภาษาศาสตร์ประยุกต์ และภาษาศาสตร์คลังข้อมูล

เมซม สองส่องกฤษ (metchaweiqing@hotmail.com) รองศาสตราจารย์ประจำคณะศิลปศาสตรสาขาภาษาและวรรณคดีตะวันออก มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี สำเร็จการศึกษา PhD in Chinese Linguistics and Philology จาก Nanjing Normal University สาธารณรัฐประชาชนจีน มีความสนใจศึกษาในภาษาและวัฒนธรรมจีน ภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ ภาษาของชนกลุ่มน้อยในประเทศจีน

ศรียา พัฒนแก้ว (sariyar.p@gmail.com) พนักงานบริษัทเอกชน สำเร็จการศึกษาระดับศิลปศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรการสื่อสารเพื่อกิจการภาครัฐและภาคเอกชน คณะภาษาและการสื่อสาร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มีความสนใจศึกษาวิจัยในด้านการสื่อสารเพื่อสร้างความเกลียดชังผ่านการ์ตูนการเมืองเป็นเฉพาะ

สาวิตรี คทวนิช (ajarn.savitri@gmail.com) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำคณะภาษาและการสื่อสาร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ สำเร็จการศึกษาระดับศิลปศาสตรบัณฑิต(ภาษาอังกฤษ เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง) จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสำเร็จการศึกษา MA in Communications Studies และ PhD in Linguistics/Politics จาก University of Leeds สหราชอาณาจักร มีความสนใจในทฤษฎีการศึกษาภาษาและวาทกรรมวิเคราะห์ มีผลงานวิชาการและผลงานวิจัยในสาขาดังกล่าวเผยแพร่ในระดับชาติและนานาชาติ

ชลาลัย แท้ศิลปาสถิต (chalalai.taesilapasathit@gmail.com) ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำสาขาจิตวิทยา ภาควิชาจิตวิทยาบรรณารักษศาสตร์ภูมิศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนย์รังสิต) จบการศึกษาระดับศิลปศาสตรบัณฑิตจากคณะศิลปศาสตร์(จิตวิทยา)

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ ระดับศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขา Forensic Psychology จาก John Jay College of Criminal Justice (CUNY) นอกเหนือจากงานสอนแล้ว มีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับสัมพันธภาพเกี่ยวกับครอบครัวและสังคม อธิธิพลจากสังคมที่มีผลกระทบต่อสุขภาพจิตและปัญหาทางด้านสิทธิมนุษยชนในสังคมปัจจุบัน

สมิทธิ์ บุญชุตินา (smith.boon@gmail.com) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จบการศึกษาระดับปริญญาโท ด้าน Transnational Communications and the Global Media จาก University of London มีความสนใจด้านการวิจัยเชิงการประเมินผลการสื่อสาร การใช้สื่อ และเนื้อหาสาร โดยเฉพาะสื่อใหม่ สื่อดิจิทัล และสื่อปฏิสัมพันธ์

นรินทร์ ดำรงชัย (pomme109@hotmail.com) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรการสื่อสารและวัฒนธรรมญี่ปุ่น คณะภาษาและการสื่อสาร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จบการศึกษาด้านมานุษยวิทยาวัฒนธรรม จากมหาวิทยาลัย ฮอกไกโด ประเทศญี่ปุ่น มีความเชี่ยวชาญด้านญี่ปุ่นศึกษา งานวิจัยส่วนใหญ่เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมญี่ปุ่น สังคมและวัฒนธรรมญี่ปุ่นร่วมสมัย การบริหารจัดการภัยพิบัติในญี่ปุ่น และการสื่อสารในภาวะวิกฤต

ประกาศเชิญชวนส่งบทความ

วารสาร NIDA Journal of Language and Communication เป็นวารสารที่มีผู้ประเมินบทความ (peer review) ของคณะภาษาและการสื่อสาร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จัดพิมพ์ขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้และผลการศึกษาค้นคว้าใหม่ๆ ทฤษฎี การวิจัย วิธีวิทยา และแนวคิดในศาสตร์ของภาษา การสื่อสาร และสหสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง วารสารภาษาและการสื่อสารฉบับภาษาไทยเป็นเวทีหนึ่ง สำหรับการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ เพื่อต่อยอดชุดความรู้ ให้แก่บุคลากรในวงวิชาการ ทั้ง ครู อาจารย์ และ นักวิชาการภายในประเทศ และนานาชาติ

วารสาร NIDA Journal of Language and Communication กำหนดออกปีละ 3 ฉบับ โดยออกเป็นภาษาอังกฤษ 2 ฉบับ คือ ฉบับเดือนเมษายน และเดือนสิงหาคม และฉบับภาษาไทย 1 ฉบับ กำหนดออกในเดือนธันวาคม

ประเภทบทความที่รับพิจารณา

- บทความทางวิชาการ (academic article)
- บทความวิจัย (research article)
- บทความปริทัศน์ (review article)
- บทวิจารณ์หนังสือ (book review)

สาขาวิชาบทความที่รับพิจารณา

- อักษรศาสตร์ ศิลปศาสตร์ มนุษยศาสตร์
- สังคมศาสตร์
- สหสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

บทความที่ส่งเพื่อพิจารณาควรมีความเกี่ยวข้องกับภาษาและการสื่อสารในมิติใดมิติหนึ่ง

การติดต่อ

ผู้สนใจสามารถติดต่อกองบรรณาธิการได้ที่ คุณจิรพร แก้วสุขศรี ผู้ประสานงานวารสาร

อีเมล chompoo49@hotmail.com หรือ โทร 02-727-3152 โทรสาร 02-377-7892 (ในเวลาราชการ)

คณะภาษาและการสื่อสาร สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ชั้น 12A อาคารสยามบรมราชกุมารี

118 ถนน เสร้ไทย แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240

คำแนะนำการเตรียมบทความ

- จัดพิมพ์โดยโปรแกรม Microsoft Word ความยาวไม่ควรเกิน 30 หน้ากระดาษ A4 (ยังไม่รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนหน้ากระดาษเดียว ตั้งค่าหน้ากระดาษโดยเว้นขอบด้านบน 1 นิ้วครึ่ง ด้านล่าง 1 นิ้ว ขอบซ้ายและขวา 1 นิ้ว ใส่เลขหน้ากำกับทุกหน้า ยกเว้นหน้าแรก โดยวางอยู่ขอบบนขวา โดยกำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดแบบ double-spaced บทความที่เขียนด้วยภาษาไทย ใช้ตัวอักษร TH SarabunPS ขนาด 14 พอยต์ ส่วนบทความภาษาอังกฤษใช้ตัวอักษร Times New Roman ขนาด 12 พอยต์
- หัวข้อต่างๆ ในบทความให้ใช้ตัวหนา วางตำแหน่งกลางหน้ากระดาษ หัวข้อย่อยใช้ตัวเอียง วางตำแหน่ง ข้ายสุดของหน้ากระดาษ แต่ทั้งหมดไม่ต้องใส่ตัวเลขเพื่อแสดงการเรียงลำดับ
- ผู้เขียนบทความควรใช้รูปแบบการเขียนบทความและสำนวนภาษาที่เหมาะสมกับลักษณะของบทความ ทางวิชาการซึ่งเป็นที่ยอมรับทั่วไป มีการตรวจทานต้นฉบับแล้วเป็นอย่างดีทั้งรูปแบบและการสะกดคำ
- ใช้คำศัพท์หรือคำตามพจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน และ/หรือ พจนานุกรมที่ได้รับการยอมรับในสาขานั้นๆ
- การใช้ศัพท์บัญญัติทางวิชาการที่ยังไม่รู้จักแพร่หลาย ควรใช้ควบคู่กับศัพท์ภาษาอังกฤษ เช่น ใส่วงเล็บภาษาอังกฤษ
- การเขียนชื่อเฉพาะ หรือคำแปลจากภาษาต่างประเทศที่ปรากฏเป็นครั้งแรกในบทความ หากจำเป็นก็พิมพ์ภาษาเดิมของชื่อนั้นๆ กำกับไว้ในวงเล็บ เช่น ไทรบุรี (Kedah) เคปคอร์ด (Cape Cord) เป็นต้น
- ไม่ควรใช้ภาษาต่างประเทศในกรณีที่มีคำไทยใช้แพร่หลายอยู่แล้ว
- รักษาความสม่ำเสมอในการใช้คำศัพท์ การใช้ตัวย่อตลอดทั้งบทความ

กรณีส่งบทความเป็นภาษาอังกฤษ หากผู้เขียนไม่ใช่ผู้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ จำเป็นต้องส่งบทความให้เจ้าของภาษาพิจารณาและปรับแก้บทความ ก่อนส่งบทความเพื่อการพิจารณา

การอ้างอิง

แหล่งข้อมูลทั้งหมดที่อ้างอิงในบทความต้องปรากฏตามลำดับตัวอักษรในรายการเอกสารอ้างอิงท้ายบทความโดยใช้ระบบนาม-ปี หรือระบบ APA ทั้งเรื่อง ผู้เขียนบทความต้องรับผิดชอบความถูกต้องของเอกสารที่นำมาอ้างอิงทั้งหมด ตัวอย่างเช่น

ในเนื้อเรื่อง

เอกสารอ้างอิงภาษาไทยใช้ชื่อขึ้นต้น หรือทั้งชื่อต้นและชื่อสกุล ส่วนเอกสารอ้างอิงภาษาอังกฤษใช้เฉพาะ

ชื่อสกุล

1. ศรีบุญและรัตน (2552, หน้า 25) แสดงความวิตกกังวลกับการดำเนินกิจกรรม CSR ของธุรกิจว่ายังขาดความเข้าใจต่อความคิดพื้นฐานหรือแรงจูงใจที่แท้จริง (ถ้าผู้เขียนเกิน 2 คน ใช้เฉพาะชื่อแรกแล้วต่อด้วย และคณะ สำหรับภาษาอังกฤษในกรณีนี้ใช้ et al.)
2. กิจกรรมด้านวัฒนธรรมที่ริเริ่มและดำเนินการโดยสุลักษณ์ ศิวรักษ์ได้บ่มเพาะความคิดสมัยใหม่ให้นักศึกษาหลายสถาบัน (สรณัฐ ไตลังคะ, 2550, หน้า 63)
3. อาฟเตอร์อิมเมจคือการสั่นสะเทือนของอดีตที่พยายามบุกรุกเข้ามาในห้วงเวลาปัจจุบัน (Doane, 2003, p. 58)

ท้ายบท

1. วารสารทางวิชาการ
ชูศักดิ์ ภัทรกุลวณิชย์. (2550). ความหลากหลายทางวัฒนธรรม จากหลอมรวมเป็นหนึ่งสู่การผสมผสาน. *วารสารอักษรศาสตร์*, 37(1), 16-36.
Williams, J. & Severino, C. (2004). The writing center and second language writers. *Journal of Second Language Writing*, 13(3), 165-172.
2. หนังสือที่เขียนโดยผู้เขียนคนเดียวกันทั้งเล่ม
สุวิไล เปรมศรีรัตน์. (2549). *ความหลากหลายของภาษาและชาติพันธุ์ในประเทศไทย*. นครปฐม: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
3. บทความหรือบทในหนังสือรวมเล่ม
Bamlund, D. C. (1997). Communication in a global village. In L. A. Samovar & R. E. Porter (Eds.) *Intercultural communication: A reader* (pp. 27-36). Belmont, CA: Wadsworth.
4. วิทยานิพนธ์ที่ไม่ได้ตีพิมพ์
ปาริชาติ กัณหาทรัพย์. (2545). *การวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทสตรีในเรื่องสั้นพม่า*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.

บทความวิจัยควรเรียงลำดับตามองค์ประกอบดังนี้ (บทความวิชาการใช้เฉพาะข้อ 1-4 และ 6 โดยเนื้อเรื่องใช้รูปแบบทางวิชาการที่เห็นสมควร)

1. ชื่อเรื่อง (Title) ทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ตัวหนา)
2. ชื่อผู้เขียน (Authors) ครบทุกคน พร้อมวุฒิการศึกษาสูงสุดและสถานที่ทำงาน (ระบุเฉพาะในจดหมายนำ)

3. บทคัดย่อ (Abstract) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีความยาวไม่เกิน 250 คำสำคัญ (Keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 9 คำ
4. เนื้อเรื่อง (Main Body) ประกอบด้วยหัวข้อดังนี้
 - 5.1 บทนำ (Introduction) บอกความสำคัญหรือที่มาของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัยและอาจรวมกับการทบทวนวรรณกรรม (Review of Literature)
 - 5.2 วิธีการ/ระเบียบวิธีวิจัย (Methodology)
 - 5.3 ผลการวิจัย (Results or Findings)
 - 5.4 อภิปรายผล (Discussion) *5.3 และ 5.4 อาจเขียนรวมกันได้
 - 5.5 ผลสรุปและข้อเสนอแนะ (Conclusion and Recommendations)
5. เอกสารอ้างอิง (References) ใช้ระบบ APA Style สำหรับรายการอ้างอิงภาษาไทย ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษ และเพิ่มข้อความ [in Thai] ที่ท้ายรายการอ้างอิงนั้นๆ

การส่งบทความ

- ผู้เขียนบทความที่ได้รับการตรวจทานแล้ว ตัวบทความต้องไม่ระบุชื่อผู้เขียนและสถานที่ทำงานในตัวต้นฉบับโดยเด็ดขาด ในหน้าแรกให้มีแค่ชื่อบทความและบทคัดย่อเท่านั้น
- ให้ผู้เขียนส่งอีเมลมาที่ chompoo49@hotmail.com โดยส่งจดหมายนำและแนบไฟล์บทความ ในจดหมายนำ ให้ผู้เขียนระบุ ชื่อ-สกุล ตำแหน่งทางวิชาการ สถานที่ทำงาน คุณวุฒิการศึกษา (ให้ระบุชื่อปริญญาและสถาบัน) สถานที่ติดต่อ เบอร์โทรศัพท์ อีเมล และให้แนบประวัติโดยย่อ
- กรณีที่มีผู้เขียนมากกว่า 1 คน ให้ระบุผู้รับผิดชอบบทความ (corresponding author) ด้วย ซึ่งอาจไม่ใช่ชื่อแรก
- ในจดหมายนำ ให้ระบุว่ายินดีให้เผยแพร่ในวารสาร และในกรณีได้รับให้ตีพิมพ์ ให้ส่งข้อความแนะนำผู้เขียน (Notes on Contributors) มาด้วย
- ผู้เขียนควรส่งต้นฉบับพิมพ์ทางไปรษณีย์อีกทางหนึ่งเพื่อป้องกันการสูญหาย หรือความผิดพลาดทางเทคนิค

ข้อกำหนดลิขสิทธิ์

- บทความที่ตีพิมพ์ในวารสาร NIDA Journal of Language and Communication ถือเป็นลิขสิทธิ์ของผู้เขียนบทความ กับคณะภาษาและการสื่อสารเฉพาะในการตีพิมพ์ครั้งแรกนี้ หลังจากนั้น ถือเป็นลิขสิทธิ์ของผู้เขียนเท่านั้น ผู้ใดต้องการ ตีพิมพ์ซ้ำ ต้องได้รับอนุญาตจากผู้เขียนก่อน
- กองบรรณาธิการจะส่งวารสารที่มีบทความของผู้เขียนตีพิมพ์ให้แก่ผู้เขียนจำนวน 2 ฉบับ หากผู้เขียนขอรับวารสารที่มีบทความที่ตีพิมพ์เพิ่มเติม สามารถส่งคำขอมายังบรรณาธิการ

เงื่อนไขการรับบทความ

- บทความจัดทำขึ้นโดยใช้ภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษเท่านั้นโดยมีเนื้อหาสอดคล้องกับนโยบายของวารสาร และผ่านการ ตรวจสอบข้อผิดพลาดด้านไวยากรณ์หรือตัวสะกดในข้อความและจากการพิมพ์
- บทความที่ได้รับการตอบรับเพื่อตีพิมพ์ในวารสารนี้แล้ว จะต้องไม่ปรากฏในสิ่งพิมพ์อื่นใดก่อนจะปรากฏในวารสาร NIDA Journal of Language and Communication หรืออยู่ในระหว่างพิจารณาตีพิมพ์ของวารสารอื่น
- กรณีที่บทความเคยนำเสนอในการประชุมวิชาการ เป็นส่วนหนึ่งการศึกษา เช่น สารนิพนธ์ หรือพิมพ์เผยแพร่ในภาษาอื่นๆ ต้องมีการแจ้งไว้อย่างชัดเจน นอกจากนี้กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะปฏิเสธการตีพิมพ์หากพบว่าบทความได้รับการ ตีพิมพ์ในวารสารอื่นมาก่อนแล้ว
- กองบรรณาธิการจะแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้เขียนทราบภายในเวลา 10 สัปดาห์ นับจากวันที่ส่งบทความ
- กองบรรณาธิการไม่รับผิดชอบในข้อผิดพลาดในบทความที่เกิดจากความผิดพลาดของผู้เขียน ความเห็นใดๆ ที่ปรากฏใน บทความเป็นของผู้เขียน มิใช่ของกองบรรณาธิการและคณะภาษาและการสื่อสาร
- กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ตรวจแก้ไขต้นฉบับในด้านรูปแบบและรายละเอียดของบทความที่ส่งมาพิจารณาตามแต่จะเห็นสมควร ถ้าการแก้ไขเกี่ยวข้องกับเนื้อหา จะขอความเห็นชอบของผู้เขียน

ข้อกำหนดด้านจริยธรรมการเผยแพร่ผลงานวิชาการ

- การไม่แสดงที่มาของข้อความ ข้อโต้แย้ง รวมถึงหลักฐานอ้างอิงทั้งที่เป็น ตัวเลข ภาพถ่าย แผนภูมิ แผนผัง โดยถือว่าเป็นผลงานของผู้เขียนเอง อาจเข้าข่ายความผิดทางจริยธรรมการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ (plagiarism) ได้ หากตรวจพบ และได้รับการพิจารณาถึงที่สุดว่าเข้าข่ายดังกล่าวภายหลังจากที่ได้รับการตีพิมพ์ กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการนำบทความดังกล่าวออกจากฐานข้อมูลของวารสาร

กระบวนการคัดเลือกบทความโดยใช้วิธีการประเมินแบบ Blind Review

- วารสาร NIDA Journal of Language and Communication จัดให้มีกระบวนการในการคัดเลือกบทความที่มีคุณภาพตามวิธี Blind Review ซึ่งมีกระบวนการดังต่อไปนี้
- บทความที่ส่งเข้ามาจะได้รับการนำเสนอต่อผู้ชำนาญการในสาขาวิชานั้นๆ เพื่อเป็นผู้อ่านประเมินบทความ (Peer Review) อย่างน้อยจำนวน 2 คน ทั้งในและนอกสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ยกเว้นบทความพิเศษที่ถือเป็นบทความเทียบเชิญประจำฉบับซึ่งจะข้ามขั้นตอนนี้ไป

- ผู้อ่านประเมินบทความจะเป็นผู้ให้ความเห็นและขอแนะนำว่าบทความนั้นๆ จะได้รับการยอมรับโดยไม่มีเงื่อนไข หรือ ยอมรับโดยมีเงื่อนไขให้แก้ไข ซึ่งจะต้องส่งบทความอีกครั้งหลังจากแก้ไข หรือ เสนอให้ปฏิเสธการตีพิมพ์เผยแพร่
- ในกรณีบทความผ่านการแก้ไขแล้ว ผู้อ่านประเมินบทความจะต้องพิจารณาอีกครั้งหนึ่งว่าบทความที่แก้ไขแล้วดังกล่าวเป็นที่ยอมรับเพื่อการตีพิมพ์ได้

Graduate School of Language and Communication

<http://lc.nida.ac.th>